

Joško Božanić
Komiža

KOMIŠKI DIKCIONAR C – F

UDK: 811.163.42'282(497.583Komiža)(038)

Rukopis primljen za tisak 10. 11. 2022.

*Izvorni znanstveni članak
Original scientific paper*

»Komiški dikcionar C-F« nastavak je započetog objavljivanja rada na istraživanju vokabulara govora Komiže na otoku Visu. Prethodni prilozi za *Komiški dikcionar*, za slova A i B, objavljeni u *Čakavskoj riči* 2006. i 2008., sadrže ukupno 1655 glosa. Ovaj nastavak *Komiškog dikcionara* u stotom broju *Čakavske riči* donosi oko 1600 glosa komiškoga govora. Glose ovoga priloga *Komiškom dikcionar*u gramatički su i semantički opisane. Prikazane su redovito u govornom kontekstu. Ponuđena je frazeologijia, gdje god je to bilo moguće, uz prikaz stilističkih i konotacijskih vrijednosti izraza, s brojnim primjerima iz zapisanih tekstova usmene predaje sačuvane na ovom govoru u publiciranim tekstovima, zvučnim zapisima govora izvornih kazivača ili pak tekstualnim primjerima koje je ponudio autor kao izvorni govornik ovoga govora. Za dio ukupnog korpusa leksika *Komiškog dikcionara* autor je ponudio i tumačenje podrijetla riječi. To je podrijetlo često vezano za dominantan jezični utjecaj na Jadranu – venecijanski. Autor se pritom referira na leksikografska istraživanja istaknutih leksikografa kao što su Giuseppe Boerio (veneto), Mario Doria (triestino), Luigi Miotto (veneto-dalmata), Enrico Rosamani (giuliano-dalmata) ili pak na istraživanje hrvatskih maritimizama istaknutog hrvatskog etimologa Vojmira Vinje (*Jadranske etimologije*). Pritom je od iznimnog značenja rezultat istraživanja dodira i međusobnog prožimanja jednog iskonskog slavenskog jezika – hrvatskog čakavskoga jezika, to jest njegova čakavskog idioma komiškoga govornog područja s mediteranskim jezičnim univerzumom u milenijskoj povijesnoj perspektivi.

Ključne riječi: *Komiža; dijalekt; leksikon; rječnik; otok Vis*

*»Braniti naše jezike i njihovu različitost, a poglavito
braniti ih od dominacije jednoga jezika, više je od
obrane naših kultura. To je obrana našega života.«*

Claude Hagège

UVOD U NASTAVAK *KOMIŠKOG DIKCIONARA*

Sustavan rad na istraživanju usmene predaje otoka Visa započeo sam kada sam 1975. u *Čakavskoj riči* objavio rukovet od deset svojih pjesama na komiškome govoru s naslovom *Perušće bešid* (vol. V. broj 2, str. 111-123). Bio je to prvi objavljeni zapis jednog viškoga govora u mediju pisane riječi, koliko je meni poznato. Bilo je to dakle prije 47 godina, kada sam se vratio svom rodnom otoku i zaposlio kao profesor u upravo osnovanoj Općoj srednjoj školi u Visu, a godine 1981. Grafički zavod Hrvatske iz Zagreba objavio je moju prvu zbirku pjesama, koja je ujedno i prva objavljena knjiga na nekom viškom govoru. Bila je to zbirka pjesama na komiškome govoru *Perušće bešid* u kojoj je, osim poezije, objavljen i moj prvi znanstveni rad, »Fonologija komiškoga govora«. Naslov *Perušće bešid* sugerira početak nestanka jednog insularnog svijeta. Riječ »perušće« u komiškome govoru znači suho lišće koje trune pod stablom, a u naslovu moje knjige poezije sintagma »perušće bešid« metafora je umiranja komiškoga govora kao jedinstvenog čakavskog idioma, a time i jednog svijeta u jugozapadnoj uvali otoka Visa. Ta spoznaja, koja me obuzela prije gotovo pola stoljeća, bila je motiv, izazov, da poslije svog školovanja na kopnu dadem smisao povratku na zavičajni otok ne samo radom u školi s otočkom djecom već i znanstvenim istraživanjem otočkih idioma koji su prvi put u svojoj povijesti sredinom dvadesetoga stoljeća postali izloženi ubrzanom procesu izumiranja. Claude Hagège kaže: »Braniti naše jezike i njihovu različitost, a poglavito braniti ih od dominacije jednoga jezika, više je od obrane naših kultura. To je obrana našega života« (2005: 7). Ova rečenica velikog francuskog lingvистa potvrdila je moje uvjerenje s kojim sam krenuo u svoju višedesetljetnu istraživačku avanturu jednog malog otočkog idioma usred Jadrana.

Fenomen ubrzavanja procesa nestajanja, gašenja jednog otočkog idioma s milenijskim trajanjem bez znatnih promjena, postao je, kako sam rekao, temeljni motiv moje prve knjige pjesama. Ideja da smrt JEZIKA znači i smrt SVIJETA kojemu je taj jezik pripadao i po kojemu je taj svijet postojao, postala je pokretač mog višedesetljetnog istraživanja malog insularnog idioma otoka Visa.

U isto vrijeme započim i moje istraživanje bogatog leksika mog zavičajnog otoka. Tada se rodila i ideja da usput, uz istraživanje usmenih priča, facendi, i ukupne usmene predaje otoka Visa, započnem svoj rad na prikupljanju leksika komiškoga govora. Godine 1999. započeo sam rad na rječniku kojemu sam dao naslov *Komiški dikcionar*. U međuvremenu objavljivao sam u *Čakavskoj riči* iz godine u godinu brojne radove¹ u kojima su bili i autentični zapisi koje sam snimao magneto-

¹ Branko Jozić, Bibliografija radova *Čakavske riči* od 1971. do 2021.

fonom na otoku Visu, a uz te sam zapise, u objavljenim radovima, redovito donosio i glosare u kojima su glose bile bogato ilustrirane primjerima iz živog oralnog kazivanja brojnih usmenih pripovjedača. Objavljivao sam glosare s planom da sva ta građa uđe u *Komiški dikcionar*.

Prije 16 godina, godine 2006., objavio sam *Komiški dikcionar A*, a 2008. izašao je i *Komiški dikcionar B* (v. dolje Popis referentne citirane literature). Rezultat je to mog znanstvenoistraživačkog rada na projektu »Halieutica Adriatica – interdisciplinarno filološko i antropološko istraživanje jadranske kulture« koji sam vodio u Centru za interdisciplinarnu studiju *Studia Mediterranea* na Filozofskom fakultetu u Splitu od 2007. do 2013. godine.

Nastavak rada na rječniku komiškoga govora *Komiški dikcionar C-F* pojavljuje se tek u ovom stotom broju *Čakavske riči*, poslije stanke od 14 godina. U međuvremenu, rad na *Komiškom dikcionaru* nastavio sam objavljivanjem izvornih tekstova na komiškome govoru iz kojih crpem leksik za popunjavanje ovog rječnika. Pregled naslova tih radova ponuđen je u Popisu izvora za *Komiški dikcionar*.

Pokrenuo sam godine 2014. znanstvenoistraživački projekt »Jadranska priča – Interdisciplinarno istraživanje jadranskih narativa – ADRIANA«, koji je odobrila i financirala Hrvatska zaklada za znanost: Projekt je realiziran u okviru Centra za interdisciplinarnu studiju *Studia Mediterranea* na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. U okviru tog projekta nastavio sam s istraživanjem usmene predaje otoka Vis u širem kontekstu hrvatske obale i otoka, a istraživanje je pratio i rad na prikupljanju leksika. Najznačajniji rezultat tog projekta bila je moja znanstvena monografija *Vernakularna stilistika*, koja je odlukom Senata Sveučilišta u Splitu odobrena kao sveučilišni udžbenik.

Godine 2017. prihvaćen je moj prijedlog Ministarstvu kulture RH da se viški cokavski govori uvrste na Listu nacionalnih kulturnih dobara.² Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture Republike Hrvatske donijela je 7. kolovoza 2017. Rješenje kojim se »utvrđuje da 'Cokavski govori otoka Visa' imaju svojstvo nematerijalnoga kulturnoga dobra (...)«.

»Komiški dikcionar C – F«, u kojemu je obrađeno oko 1600 glosa, iz prethodno prikupljene leksičke građa cokavskog govora Komiže i njoj pripadajućih sela, realiziran je i publiciran unutar mog programa rada kao znanstvenog savjetnika u Geoparku Viški arhipelag uključenog u UNESCO-ov Global Geopark Network, koji smo utemeljili 2019. godine, kao i u okviru istraživačkog programa rada Kulturne ustanove za istraživanje iskustva življenja s morem *Ars halieutica* iz Komiže koja je nositelj kulturnog dobra »Cokavski govori otoka Visa« prema odluci Uprave za za-

² J. Božanić (2017). »Viški cokavski govori kao nacionalno nematerijalno kulturno dobro«. *Čakavska rič* XLV, br. 1-2, str. 241-250.

štitu kulturne baštine Ministarstva kulture RH. To je bitna činjenica u predstavljanju ovog rada, jer je jezik lokalne zajednice najvažniji element nematerijalne kulturne baštine kao važne komponente u istraživanju, očuvanju i promociji njezine ukupne prirodoslovne i kulturološke baštine kao pretpostavke održiva razvoja.

Istraživanje leksika sačuvanog u usmenoj riječi, u publiciranim tekstovima na viškim govorima i u bogatom tezaurusu zapisa usmene predaje, dugotrajan je proces, višedecenijski pothvat koji bi zahtijevao timski rad leksikografa i dijalektologa kada bi to bilo moguće.

Ali kako to nije moguće, »Komiški Dicionar C – F« objavljujem, u ovom stotom broju *Čakavske riči*, u svojoj sedamdeset petoj godini, s nadom da ću do kraja svog života uspjeti objaviti *Komiški dicionar* od A do Ž.

Leksikografske kratice

alg. – alžirski	imper. – imperativ	pl. tant. – pluralia tantum
antrop. – antroponim	indecl. – indeklinabilno	praep. – prijedlog
arab. – arapski	interj. – usklik	pred. – predikativan oblik
arh. – arhaizam	iron. – ironično	pron. – zamjenica
augm. - augmentativ	impf. – nesvršeni oblik gl.	rov. – rovinjski
catal. – katalonski	l – gramatičko lice	sg. – jednina
conj. – veznik	lat. – latinski	speleo. – speleonim
eufem. – eufemizam	m – muški rod	tal. – talijanski
f – ženski rod	mal. – malteški	top. – toponim
fig. – figurativno	mar. – marokanski	tr. – tršćanski
fr. – francuski	n – srednji rod	tur. – turski
fito. – fitonim	num. – broj	V – vokativ
G – genitiv	oiko. – oikonim	v. – vidi
gen. – đenoveški	onom. – onomatopeja	ven. – venecijanski
gl. – glagol	ornit. – ornitonim	vulg. – vulgarno
hiperb. - hiperbola	part. – partikula	zoo. – zoonim
icht. – ihtionim	pejor. – pejorativno	

Popis izvora za *Komiški dicionar*

Kratica	Autor	God.	Naslov djela	Izdavač	Na što se odnose brojevi
LAM2	Mirko Deanović	1966.	Lingvistički atlas Mediterana II: Anкета na Visu (Komiži)	Rad JAZU. Odjel za filologiju. Knjiga 14, str. 5-39, ur. P. Guberina, Zagreb	Broj tumačene riječi u Anketi
PMC	Pavao Mardesić Centin	1977.	Rječnik komiškoga govora, u Hrvatskom dijalekološkom zborniku, knjiga 4, str. 263-322	Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb	Broj stranice
PB	J. Božanić	1981.	Perušće bešid	Hrvatski grafički zavod, BibliotekaTeKa, Zagreb	Broj stranice
E1	J. Božanić	1983.	Komiška ribarska epopeja	Čakavska rič 1-2, str. 83-180	Broj stranice
KF	J. Božanić	1992.	Komiške facende - Poetika i stilistika usmene nefikcionalne priče Komiže	Znanstvena monografija, Književni krug, Split 1992.	Broj facende i broj poglavlja
R1	J. Božanić	1992.	Rupa u željeznoj zavjesi	Čakavska rič, 2, 63-116, Split	Broj priče i broj stranice
R2	J. Božanić	1993.	Rupa u željeznoj zavjesi II.	Čakavska rič, 1, 43-72, Split	Broj priče i broj stranice

Kratice	Autor	God.	Naslov djela	Izdavač	Na što se odnose brojevi
PJD-R	J. Božanić	1996.	Tradicionalna regata gajeta falkuša od Komiže do Palagruže	Hrvatska pomorska meteorološka služba; Hrvatsko meteorološko društvo Split; Matica hrvatska Kaštela, Zbornik Palagruža jadranski dragulj, Split, Kaštela, str. 57-88	Broj stranice
PJD-O	J. Božanić	1996.	Onomikon Palagruže	Hrvatska pomorska meteorološka služba; Hrvatsko meteorološko društvo Split; Matica hrvatska Kaštela, Zbornik Palagruža jadranski dragulj, Split, Kaštela, str. 97-119	Broj stranice
IV	J. Božanić	1996.	Iskustvo vremena komiških ribara	Čakavska rič, god. 24, br. 1-2, str. 7-94. Književni krug, Split	Broj stranice
NG	J. Božanić	1997.	Nacrt glosara gajete falkuše	Zbornik radova znanstvenog skupa Tisuću godina prvoga spomena ribarstva u Hrvata, Zadar-Sali-Split. 10. - 18. listopada 1995., HAZU, str. 181-195, Zagreb 1997.	Broj stranice

Kratica	Autor	God.	Naslov djela	Izdavač	Na što se odnose brojevi
E2	J. Božanić	1998.	Komiška ribarska epopeja II - Sjećanja posljednjih veslača s olujnog arhipelaga	Čakavska rič, br 1-2, str. 69-172, Književni krug, Split	Broj stranice
GH	J. Božanić	2000.	U sjeni Green Hilla	Drama pisana govorom komičkih iseljenika u San Pedru u Kaliforniji, Književni krug Split, 2001.	Broj stranice
G	J. Božanić	2007.	Guc – Naratološka interpretacija zapisa jednog doživljaja mora (Prema rukopisu »Guc« Zdravka Stanojevića rođenog u Komiži 1927.)	Čakavska rič 1. str. 17- 53, Književni krug, Split	Broj poglavlja
SV	J. Božanić	2009.	Sonetni vijenac – Pohvala falkuši	U knjizi pjesama J. Božanić, Z. Kovač, Co, kaj?, Kajkavsko spravišće, Zagreb	Broj soneta
LH	J. Božanić	2011.	Lingua halieutica – Ribarski jezik Komiže	Književni krug, Split	Dva broja za poglavlje br. 3, prvi broj tema, drugi podtema; jedan broj je broj stranice

Kratica	Autor	God.	Naslov djela	Izdavač	Na što se odnose brojevi
DS	J. Božanić	2013.	Doba srebra - Prilog istraživanju halijeutičkog leksika <i>falkauše</i>	Čakavska rič, 1-2, str. 5-87, Književni krug, Split	Broj poglavlja
P	J. Božanić	2018.	Poslovice otoka Visa	Čakavska rič, 1-2, str. 5-157, Književni krug, Split	Broj poslovice
GT	J. Božanić	2019.	Građa za toponimiju pučinskih otoka Viškog arhipelaga (Svetac, Kamik, Bisovo, Brusnik, Jabuka).	Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog skupa u spomen na akademika Petra Šimunovića (1933. – 2014.), U početku bijaše ime - Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, ur. Marina Marasović Alujević i Antonela Marić, Filozofski fakultet, Split	Broj stranice
TS	J. Božanić, Marina Marasović Alujević	2020.	Toponimija otoka bivšeg života – Svetac, Šćedro	Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu	Oznaka za broj stranice; top. oznaka za broj toponima
UU	J. Božanić	2022.	Uzlovi i upletke komiške ribarske tradicije	Geopark Viški arhipelag	Broj ploče s uzlovlama i upletkama i broj naziva pojedinog uzla ili upletke

– C –

câ, cèga /cèša, cò, pron. oblik *câ* javlja se na početku ili unutar akcenatske cjeline, a *cò* na kraju akcenatske cjeline ili kad stoji samostalno – što; *i ovi, ca govòrimo, Višković* (VF 1:2); *ca gùl hòće* (VF 1:2); *žapisištjèn ca son cùl* (LF 16); *ne bì bilo ca je bìlo / ne bì bilo ca će bìt* (PB 25); *a cã ìmo nõvega u Komìžu, ca tì brât pìše?* (GH 30); *àli, ca šè je dogođilo* (VF 1:3); *ol bròdih ca ìh je gròdil* (VF 1:5); *žnòš ca jè, Jòško, mèni še vò ne pròvje* (R1 1:67); *ca cèmo sál?* (R1 5:101); *òlma son vìdil ca smò napravili* (R1 5:101); *cã glogojì ža bārda / ca šè kùho za gorùn* (LF 21); *onì pišmor ca is kòrkun / starogròjske mòšti mrìže / ca putùje ovùn bòrkun /is rìborima pul Komìže* (SV 5); *kù cè mèni cò?*; *pok cò dà son mu rèkal; je tì cò žnòš obo njèmu?*; *nì cò, vajò holcât; dà mu še nì cò dogođilo* (VF 3:7); *dùsla vìdit je cò Betlèm oštãvil* (VF 6:3); *ma cò, nèće pašât priko rìve* (VF 6:6); *nìmomo cò prodât* (VF 9:5); *priko zèrãve nì cò pašât* (VF 10:4); *jèr kal nì dì šòđit ložjè, ondã cò?* (R2 10:64); *ovò son jò odlùcil i ša ovìn nìmoš tì cò* (R1 6:111); *nì cò – ne treba, ne može se: sál nì cò púc* (VF 48:8); *ti dìl nì bil bògžno cò* (R2 7:46); *i sál kakò je žapùhãlo jùgo, nì cò, vajò pòrtit* (E2 104); *nì bilo cò púc do šinjòlá* (E2 134); *radi cèša mène zovù Bène* (VF 52:3); *napravili japjènicu za jòpno da imãju is cìn* (čime) *gròđit* (VF 1:10); *nìti smò mògli cò vìdit, nì cò uciniit,*

a nè žnon je smò cò i rèkli (PMC 315); *u vrìmenu mojù vrìme / vrìme mojù ca me mèje / ca me tarmò / ca me mārvi* (LF 23); *nì cò, vajò ga pašât; nì ih bìlo cò štopât* (preteći); *àli nì cò, vajò šviçòrà pošlùšot* (PJD-R 70)

cãgod / cãgoder, pron. – 1. štogod, nešto; *da mògu jòš cãgod razbìt* (VF 65:29); *pròvjì mi cãgod; mocã kol popã da non dò cãgod izìšt* (R2 11:68); *kãl bidu cãgod na njìh nõsili* (G 3); *krož lito bi še bìlo cãgod urèdìlo gìraricu* (E2 147); *ãko šì bokùn cãgod izvarjòl* (VF 85:1); *bìt cè, facken, sigùro cãgod potrĩba, e?* (GH 12); *bìl je tù cãgod lipi klobúk* (PMC 312); *po smò urèdìli i šèbe i brùd i cãgod žaložili i pòpili* (PMC 321); 2. nešto značajno, važno; *ma tù je bilo cãgod za vìdit*

cãgoder, pron. v. cãgod

cãgoderac, pron. v. cãgod

cahtât, -òn impf. – čehati vunu; *nòna bi populnè u hlòdù šìdila na terãcu i cahtãla vùnu za blažìnje i štramãce*

cãj, cãja m – čaj; *bìl bi še šviçòr parvì dvìgal ù žoru i bìl bi na fogùn ucìnil cãj; ondã še šviçòr jòvjo*: »àla, nãši, mocã!«; *švãk òlma škòce; nì bìlo otèžònjo; ondã biš tù popìl bokùn cãja i òlma vajò pocèt dvìžot òrti* (E2 94); *ùjutro popjìješ kãpju cãja; ìmoš fogùn u brodù i uciniš cãja; nì bìlo ni mlíkã, ni kobašice, ni vèga, ni nèga, nègo kãpju cãja* (E2 104)

caklarìja, -e f – stakleno posude, staklenina; *vajò onù caklarìju, ca šè je šìnuuc pìlo, oprât*

caklên, -o, -u, pred. -a, -o – staklen; (o valovima) *něgo šu še njiħovi caklëni liši brži i dūlci sōmo primisćali gōri-dōli* (G 16)

cāklenka, -e f G pl. -ih – špekula od stakla za dječju igru »na sćinke«; *kāl smo bili dicā, nōjveće smo še igrāli na sćinke, a sćinke šu bile cāklenke kojē bidu bile dūšle u pakēt iz Amērike, a kāmēnke smo sōmi cinili ol komadiħ matūnā pōk bišmo ti kōmad gratāli obo žid dā še naprāvi balōtica*

caklīt še, -in impf. – presijavati se, reflektirati svjetlo od podloge; *caklī še mōre; kāl še būde caklīt / u nīkemu žmūlū / na nīkemu stolū / kāpjā njegōvega pōta* (LF 41)

caklō, -a n G pl. -ih – staklo; *jō sōn bil rēkal da āko mi cō dūjde dā ću naprāvit kōpije i butāt na caklō ol barbirjje neka jūdi štjju* (R1 6, 115); *dicā šu še igrāla na balūn pōk šu mi balūnēn razbili caklō ol poništre*

Cambarlīn, -a m antrop. – pripadnik obitelji Cambarlīnovi (Zambarlin); *Tone Cambarlīn, švićōr ol spurtēnjace* (PJD-O 115)

Cambarlīnovi, -ih, pl. tant. antrop. – obitelj Zambarlin iz Komiže; pripadnik obitelji *Cambarlīn*; spominje se na popisu kapetana falkuša koje su se prijavile za regatu do Palagruže 1593. kao Bartolo Zamberglin; postoji dokument koji predstavlja kaznenu presudu od 25. srpnja 1655., kojom se u odsutnosti osuđuju zbog kršenja

propisa o zabrani lova na sardele mrežama sardelarama na otoku Palagruži komiški ribari, među kojima je bio i *Bartul Zamberlin* (navedeno prema: R. d'Erco³); *jedōn inglēški sōtomarīn pojōvil še iznenōdā i rōvno na gajētu falkūšu Žambarlinovih iz Komiže; inglēški sōtomarīn rōvno u kvartīr ol prōve gajēte Žambarlīnovih i razbil gajētu, prišikal je i potopil; jūdi plivaju našrid mōra; ondā ovē bližje gajēte dūšle ū pomuč i špōšile jūde* (TS str. 21)

cāmit, -in impf. – sušiti se, venuti; *vīdi kakō ovā verdūra šēga lita cāmi, šve je ušāhlo bēž vodē, šve je pricāmilo*

camudrōgo, adv. – bilo što, kako bilo, bez smisla; *ma pūštī ga, ūn govōri kakomudrōgo, ni iz pīrje ni iz ferōlā* (govori besmislice)

Cānkotovi, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži (prezime Martinis); *Andre Cānko* (LF 37)

capapija, -e f G pl. -ih (od ven. *zapapie*, »složenica od *zapar* – gaziti + *pie* – noga« Vinja JE 92) – drveni nogostup na pramčanoj statvi leuta učvršćen konopom vezanim za mankule s lijeve i desne strane broda; falkuša nije imala *capapiju*; *poglēdoj capapiju jēr je izletila iz āšte* (LH 16.1.)

caparīna, -e f G pl. -ih ornit. – (*Apus apus*), vrsta lastavice; *proletile šu ovudōja mālopri caparīne*

³ Ricardo d'Erco (1973), O ribolovu na istočnom Jadranu. Jadranski institute, Zagreb, str. 192.

- cāpja**, -e f G pl. -ih ornit. – čaplja (*Ardeidae*), velika ptica koja u vrijeme seobe ptica prelijeće Vis, a ponekad se kratko vrijeme zadrži na otoku: *Onā je šlāba (mršava), tankê nõge kako cāpja*
- capôda**, -e f, -ih – horizontalna stranica stepenice; *škāle imāju facôdu i capôdu*; v. *facôda*
- cāpul**, -a m G pl. -ih (ven. *zapoli*, Boerio 806) – gornji dio broskog rebra; *ondā še brôlo kôrbe, cāpule, pjône, kolāte* (dijelovi strukture tradicionalnoga drvenog broda) (E2 76); *gûrnji dīl lebrā je cāpul, a dûlnji je pjôn* (nazivi za dijelove rebra tradicionalne drvene barke) (E2 77); *pjôni šu še cinīli ol hraštõvine ili ol mûrve, a cāpuli ol borovīne* (E2 77) (v. NG 191, slika br. 2. 28)
- caratāt**, -ôn impf. – brbljati, čavrljati, čakulati; *ma šlūsõj, onè dvī kako caratāju, kûda da še nīšū odõvna vīdile*
- caratôn**, -a m G pl. -ih – brbljavac, opsjenar; *ni fajdê še is nīn pūno fermõvāt, ūn je caratôn*
- caratônka**, -e f G pl. -ih – 1. žena koja začara, koja se bavi čaranjem; 2. žena koja druge svojim govorom zaokuplja; govoruša, brbljava žena; *kūća je caratônka* (pričanje zadržava ljude u kući kad trebaju raditi (izvan kuće) (P 239)
- caratõnšćina**, -e f G pl. -ih / caratõnšćin f – čaranje, opsjenarstvo; *dõšta mi je tīh njegõvih caratõnšćin; ma meni je vej dodījola ta nījhova caratõnšćina*
- caratõnje**, -o n – brbljanje, čeretanje; *ne ražumīn kakò nīn věj ne dodīje tu nījhovu caratõnje*
- carcēj**, -a m G pl. -ejih zoo. (viški *carcīk*, Roki 54) – cvrčak (*Cicada plebeia*); *od usūda carcējī* (G 17); *u šārcu ti je žakantõl carcēj* (PB 20); *kako dicā čapõvāli smo carcējè po štāblīma; mojā pokūjno māti je iz Okjūcine i onā je žnāla ražlīkovot carcējā ol njākare jërbo njākara drugacīje žvīzje ol carcējā*
- cārkavica**, -e f G pl. -ih ornit. – ptica lešinarka, vrsta bjeloglavog supa (*Gyps fulvus*), nestala iz Dalmacije pedesetih godina 20. st.: *cārkavica te izīla!* – kletva
- Cārkicini**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži; *u Komīžu je bīla jelnā famīja ca sū je žvõli Cārkicini*
- cārknut**, -en pf. – crknuti; *dabõgda cārkal!* (kletva); *jè, žīmā je, kako tī govõriš, švī šu tovāri cārkli ol žīmè* (ruganje nekome tko je zimogrozan)
- cārknut**, -o -u pred. -a -o – crknut; *šmardī kako cārknuto bēštija*
- carkovnū**, -ēga n – crkveni posjed; *ūn je lavurõl žēmju na carkovnū; nā Bišovo je nõjveće žemjè carkovnū jërbo šu tāmõ bīli Benediktīnci kojī šu šõdīli parvõ ložjõ*
- carkvèni**, -èno, -ènu pred. -èno, -ènu – crkven; *ūn je bīl u carkvèni õlbor pūno gõdišè*
- carnīca**, -e f – crnica, vrsta zemlje s velikim postotkom humusa; *mī šmõ imāli jedõn kõmad žemjè carnīce dī šmõ šõdīli verdūru*

- carniča**, -e f G pl. -ih – vrsta smokve, crnica, nazvana prema plodu tamne boje; *imāli smo u Brōjkovice jelnū vēlu smōkvu carnīcu*
- carnīlo**, -a n – crnilo, tinta za pisanje, crnilo koje puštaju glavonošci; *sīpa je pūštīla carnīlo* (LAM2 65)
- carninā**, -ê f – crnina; *kāl njuj je mūz ūmor; nošīla je za njin carninū do krāja životā*
- carnīt**, -īn impf. – crniti, postajati crnim; *»āla, tī mōli ol trāštana, dvīni se na jōrbul za vīdit jē dī mōre carnī, jē dī rōža; nāši, vajō štōt aštūto za dvīnut jīdra da ne oštānemo po karmī ako dūjde bokūn rōža«, tāko je svičōr govorīl družīni kāl šu vozīli u regātu pul Palagrūže*
- carnīt še**, -īn impf – crniti se; *u pulēntu (na zapadnom obzoru) še je pōcelo carnīt, parī da bi mōgla nevēra*
- Carnogōrac**, -ūrca m G pl. -ūrcih – Crnogorac; *kāl son bīl u vōjšku, tū mi je rēkal jedōn Carnogōrac*
- Carnogūrka**, -e f G pl. -ih – Crnogorka; *oženīl je Carnogūrku*
- carnomānjast**, -o -u pred. -a -o – crnomanjast, tamnoput; *ženā mu je carnomānjašta*
- carnopūt**, -o, -u pred. -a -o – tamne puti; *ū tu je famīju bīlo vēče carnopūtīh; tū hōće rēč škūre pūti*
- Carnorūžica**, -e f speleo. – spilja na južnoj obali Komiške vale, blizu hridi Trī brāta Īvcova; *ondā bidu čapāli rōtu pul Carnorūžice* (G 19)
- carnjēn**, -ēno, -ēnu, pred. -ā, -ō – crven; *imōl je kvadrōtu glōvu, carnjēne vlōše* (11); *prēja še isporkō u būlū; būlā je carnjēni prōh* (E2 78); *debēli carnjēni tapēti* (VF 14:6); *carnjēne kārvi / carnjēne zēmje / napīt še nēče žēlno jūšta* (PB 50)
- carnjēnāk**, -ēnka m fito. – 1. sorta autohtone dalmatinske vinove loze od koje potječe talijanska sorta *primitivo*, kalifornijski *zinfandel* i plavac mali koji je nastao križanjem *crljenka* i *dobričića*; *mūj otāc je imōl u Brōjkovice motīku carnjēnka*; 2. sorta grožđa i vina od loze *carnjēnāk*; *ūbrol šon mālo carnjēnka za zobāt; pōpil je žmūl carnjēnka*
- Carnjēne Štīne**, -ih Štīn f pl. tant. top. – brijeg koji se penje prema brdu *Pārdošovica* iz klanca *Švētega Mihovīla* u komiškoj uvali; *u Carnjēne Štīne je vōjška izdūbla atōmsku sklōnište pōšli Drūgega švjēškega rāta*
- Carnjēne Štīne**, -ih Štīn f top. – naziv predjela na jugoistočnoj obali otoka *Visa*; *butāli smo mriže pol Carnjēne Štīne*
- Carnjēne štīnice**, -ih stinic f pl. tant. top. – ime lokaliteta na sjevernoj obali *Visa*
- Carnjēni būk**, -ega -a top. – uvalica na istočnoj obali otoka *Biševa*
- Carnjēni kāmik**, -ega -a top. – hrid s crvenkastim liticama na istoku južne obale otoka *Sveca*; *Īža Kargadūra jelnū štū mētrīh dvīžu še nāvar mōra carnjēne štīne. Tū še zovē Carnjēni Kāmik; Tū je brīg izmeju vālice Pōl Šmrīcē i Kargadūra. Štīnje šu carnjēne. Tōti šu na kordūr Leštīcōvi*

ol stōrih vrimēn ùvik kùpili šul. Tū še žově kùpjenica (TS top. 67)

Carnjèni konòl, -ega -a m top. – ime kanala kod uvale Tiha na sjevernoj obali Visa

carnjèni pètar, -ega pètra, ornit. – crvendač (*Erithaculus ribecula*), ptičica s karakterističnom crvenom pjegom ispod vrata; *kal šmo lovili tvìce ol rečāma, bìli bišmo đīgod u mržice ũjoli i kojū parūšulu, fīnkota ili carnjeněga pètra, pòk bišmo ih pūštìli*

carnjèni, -o, -u, pred. -ā, -ò – crven; *debèli carnjèni tapèti*

carnjenica, -e / carnjenicina, -e f – crvana zemlja, sorta tla; *tōti je švě bila carnjenica, a pūno dōbro zemjā za ložjē*

carnjenicina, v. carnjenica

carnjenilo, -a n – crvenilo; *ovū cernjenilo nā ruku mi je ol ošē, ovōde me je ošā ubōla; prīnuć je u pulēntu carnjenilo ol sūnca zōpāda; tu Taljōni recū rosso di sera – bel tempo si spe-
ra, ca hōće rēč da vecernjū carnjenilo u pulēntu demonstrōjē lipu i štābilu vrīme*

carnjenit, -īn impf. – crvenjeti; *trīšnje šu u vārtal pōcele carnjenit*

carnjenit še, -īn impf. – crveniti se; *nemūj da še jō carnjenīn òl šroma žbōga tèbe*

carnjēnko, -ota m zoo.– tovarna životinja (konj) rumene boje; *mūj otāc je imōl u Okjūcinu jelněga lipega carnjēnkota*

Carnjèno zemjā Pòl škuj, -e -e f top. – vinogradarsko područje s tlom crve-

nicom, po čemu i naziv, na sjevernoj obali otoka Sveca (TS top. 75)

Carnjèno zemjā, -e -e f top. – predjel iznad *Andrijiine špìle* s tlom od zemlje crvenice na otoku Svecu; *Burba Tōne Běrošov, kal je bìl mladić, nošil je ol gōre carnjènu žēmju za inkartāt crikvu* (TS top. 89)

carnjèno, -ega m – crveno; *dovāt na carnjenō* – prevladava crvena boja; *dūć do carnjeněga* – postati nepodnošljivo; *tōko me je najīdīl da mi je dūšlo do carnjēnega i mōrala šon ga istūć po gužīci*

carnjōvka, -e f – namreškano more pri bonaci, znak za prisutnost povjetarca, čije je otkrivanje bilo važno u vrijeme broskog pogona jedrima; *»Parī mi še, švičoru«, govōri drūg ol trāštana iz jōrbula da je deprōva nīko carnjōvka, dā bi noš mōglo čapāt bokūn rōza* (v. *carnit*)

Carnjūl, -ūlā m antrop. – pripadnik obitelji *Carnjūlōvi* (Marinković); *Antūnij Carnjūl, švičōr ol špurtēnjace* (PJD-O 115)

carnjūl, -ūlā m G pl. -ih icht. – riba crnej (*Heliases chromis*); *moćā na carnjūlē* – idemo u lov na *carnjūlē* (LH 17.1.); *na Dōn švetēga Ivāna do pūlnē carnjūl je dōbar, a pōpulne ne vrīdi* (LH 17:2); *īšli mī na carnjūlē* (VF 51:3); *do mālō bi šve žacōrnīlo ol ušōt, špōrih, pīcih i carnjūlih* (PMC 317)

carnjulōra, -a f G pl. -ih – mreža za lov crneja (*Heliases chromis*); *carnjulōre je imōl burba Šīme* (VF 51:3)

- Carnjūlōvi**, -ih m pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže (prezime Marinković)
- carvić**, -a m G pl. -ih dem. zoo. v. corv – crvić; *mūhe šu napjūvāle rību i šāl će dūc carvići pok ćemo rību hītīt da non ne naškōdi; kāl se ošegō batōl, ōlma ga vajō obīlīt (oguliti koru) jēr se pol kōrun zāmēcu carvići i ōpašno je da ne pomodrī (E2 77)*
- carvjiv**, -o -u pred. -a -o – crvljiv; *mēso je carvjivo radi tēga ca šī ga oštāvil bēž pokrīt pōk šu ga mūhe napjūvāle*
- cās**, cāša m G pl. -ih – čas, tren, moment; *nūc u špīlu na Jābuku, a svāki cās mōre pūknut šurgadīna ōli barbīta, mōre brūd ražbīt, mōre ga olnīt (E2 100); u zīl cās, jēr kāl šmo izōsli iz vāle, vītar je šsal vōnka, škontrālo je od pulēnta (PMC 314); nemūj cēkot ni hīpā ni cāša, nēgo se ōlma mōvi*
- cāsno**, adv. – časno; poslovice: *kāšno, ma cāsno*
- cāta**, -e f G pl. ih fito. (tr. zata, Doria 799) – vrst manje dinje (*Cucumis melo*); *ušōdīl šon u vārtal nīkoliko cātih*
- cātar**, cātara m, dem. catarīn (tr. zātara, Doria 799; ven. zatarā, Boerio 807; *catara* – splav, Vidović 146) – splav (LAM2 68), manja barčica ili splav koja se koristi kada se izvana uređuje veći brod u moru
- cāval**, cōvla m G pl. -ih – čavao; *i kal drīvo njuj dotrāje / i rūžina izī cōvle (SV 10)*
- cavarjāt**, -ōn impf. – brbljati; *a Ivo cavarjāju švēga (zanimljiva je sociolingvistički upotreba predikata u tre-*
- ćem l pl. cavarjāju za prvo l sg. Ivo, što konotira ironijski stav govornika prema pijanoj osobi); fig. pulēnt je pōcel cavarjāt, lakō bi mōglo jūgo – na zapadu se dižu oblaci, što je znak da bi moglo zapuhati jugo (IV str. 5.); dōkle mī ovāko cavarjōmo po komiški, is nōn je Komīža ovōde (GH 50); bešīdun se ovūn kōrālo i beštīmālo, cavarjālo i petegulālo (PB 5)*
- cavarjōnje**, -o n – brbljanje, ćeretanje; *dodījolo mi je vēj vāšu cavarjōnje do vē ūre, pūjte lēžite*
- cavāta**, -e f G pl – papuča, šlapa; *obūcī cavāte*
- cēcnut**, -en pf. – ulegnuti se pod tere-
tom, malo se spustiti; *parī mi da šu vrōta mālo cēcnula i šāl žapīru*
- cēdar**, -ra m G pl. -ih – vrsta velikog limuna debele kore; *ol jelnēga cēdra šon izgratāla kōru za u paršurāte*
- cedīt**, -in pf. – 1. posuditi, ustupiti; *cedīte mi mālo šoli, pōk ću von šūtra vrōtīt; 2. popustiti, opasti, smanjiti, oslabiti (od tal. *cedere*, Vinja 96); cedīl je vītar; cedīla je fūrca; vēj šmo dūšli tāko u Vīšku vālu tāko da je vapōr cedīl (usporio kretanje) i pomālo kližī (R1 6:109); ma pōl je vītar, cedīlo (VF 12:17); a batarīja, i mēni se parī da je bōkun cedīla (GH 39)*
- cedīvāt**, -ījēn impf. – popuštati; *vītar je pōcel cedīvāt*
- čēfalo**, -ota m – pametna osoba, umnik; *nī lakō is nīn debatīrāt, ūn je čēfalo*
- čēga**, pron. – čega, v. cā
- Čěk**, -a G pl. -ih – Čeh; *prī šu Čėki bīli jedīni turīšti na Vīšū; šal nekā ti Čėki brōve kotīdū (VF 42:5)*

- cêk**, -a m – iron. osoba: *kojī šī tī cêk* – koja si ti osoba, poseban tip, osoba na svoju ruku
- cekîn**, -a m G pl. -ih – mletački novac, dukat: *Vīnò mi je còro kako cekîn* (bliješti poput zlatnog dukata)
- cèkonje**, -o n – čekanje; *dodjolo mi je cèkonje*
- cèkot**, -on impf. – čekati; *stojī onâ tōti na Škōrū i cêko* (VF 13:7); *onâ bi ga bila cèkola* (60:2); *būr se òbicno ne mōci ũ more, nī potrĩba, jedīno kal nīmoš vrīmena cèkot dà se ošūši* (E2 77); *tōti šī òbicno cèkol dvī ũre za pocêt dvīžot* (E2 144); *pūška je višila u konòbi òbo grêdu i cèkola mojū jêštu* (PMC 313); *nīsmò pūno cèkoli, dvīglo se je mōre i zabĩlilo; nī bilo potrĩba dūgo cèkot, jō šon istêžòl rībicu za rībicun* (PMC 317)
- celâ**, -e f G pl. -ih zoo. – pčela (*Apis mellifera*); *obo mēdu šon ga bīl privârīl da šu ovī iz koletīva gōri u Pòlhum bīli nōšli mēd ol divjīh cêl po da njēmu nīšū dōli* (VF 38:2)
- celebrât**, -òn impf. – slaviti obred mise u katoličkoj crkvi; *don Pāvica je celebròl mīšu na Vèli pētâk u Múster*
- celêst**, -o, -u, pred. -a. -o – boje nebeskoplave; *usūda nâokolo mōre plūjkīh švītlošti: mōdrih, celêstih, želēnih* (16)
- celò**, -a n G pl. -ih – čelo; *na celò mu je bila jelnâ bròca; celò stolâ* – pročelje stola
- cèmer**, -a m – gorčina, žalost, tuga, čemer; *kâl mu je ženâ umòrla, oštòl je sòm i ol tūgê, ol tēga cēmara pok je i ũn, nē dugo pòšli ženīne smârti, ũmor*
- cèmeran**, -o -u pred. -a -o – čemeran, tužan; *jo nīkal nīšòn vĩdil cemernījega sprògoda*
- cemerjika**, -e f G pl. -ih – biljka gorkog okusa, čemerika (*Veratrum album*); *pīl šon cāj ol cemerjike jērbo šon, kako mōli, imòl còrve*
- cemprāga**, -e f G pl. -ih – pandža; (o lovu sokola, *Falco eleonora*e, na otoku Svecu) *sòkol jīmo òstre cemprāge, pòk, kal ga čapòš, vajò avertīt da te ne čapò tīma cemprāgima i lēšto mu vajò zavīnīt vròton i butât ga u vrīcu; fig. maknī te svojē cemprāge – ruke*
- cemprīš**, -a m G pl. -ih – čempres (*Cupressus sempervirens*); *cemprīš je dōbru drīvo za jòrbule, àli, kâl se pošīcē, vajò ga mocīt ũ more i po godīšće dòn da ne ispūco; i bārda / i dūlci / i kùće / i jūdi / cemprīši / i grēbi* (PB 34); fig. *puć pol cemprīše* – umrijeti
- cemujât**, -òn impf. – 1. trijebiti korov iz nasada lisnatog povrća; *na ovū šmo grēbju pošījoli blītvu i lípo je iznīkla, a šâl je vajò cemujât ol tròvê ca je is njūn iznīkla*; 2. skidati zrno po zrno iz grozda grožđa; *nemūj vēj tū gròžje cemujât, važmī jedòn grūžd pok ga požobjī*; 3. čemušati, ljuštiti; *cemujāli šu frementūn* (kukuruz)
- cènere**, indecl. – sive boje; *kupīl šon jēmper cènere kulūra*
- cenkîn**, -a m G pl. -ih – alat u obliku rašljaste motke za krivljenje madira (oplatnica barke) na vatri; *madīrī se na ũgnju krīve u dvò šmjêra už pòmuc cenkīna; tu je izgledālo kako perūn; pòk bi se bilo čapālo is tīn dāšku i*

šavivālo; a onī madīr koji še krīvi u dvō smjēra tukō ga čapāt ša dvō cenkīna (E2 81)

cēnta, -e f G pl. -ih – 1. pas broda; *kal še butāju lebrā, ondā še štāvi cēntu ili pōs; cēnta je dūplo dēbjo ol madīrā* (E2 80); *gajēta u mežariju nī imāla kuvertēlu, bila je otvōrena i tōti bi še ižmeju cēnte i kōntracēnte inkašōvālo mōnkule ol fōlkih* (E2 81); 2. oplatnica duž gornjeg ruba falke u gajeti falkuši; *fōlke bi še bīlo natēglo, aricālo iš konopēn prīko cēntih ža kōntrapōš ol gajēte* (PJD-R 70) (v. NG 192, slika br. 3. 8)

cēnta, -e f G pl. -ih; stoti dio novčane jedinice; *nīmon ni cēnte u zepū* (nemam novaca)

centēžim, -a G pl. -ih (tal. *centesimo*) – stoti dio talijanske lire; *ūn nīmo ni centēžima u zepū*.

Centīn, -a m antrop. – nadimak osobe; *Pētar Centīn, švičōr ol špurtēnjace* (Mardešić)

Centinīčovi, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži i na Biševu (prezime Martinis)

Centīnovi, -ih pl. tant. antrop. – nadimak obitelji Mardešić iz Komiže (Podšpilje); *Vicēncō, Lūka i Mikulīn / Cēnto Fōka, Pjēro Centīn* (LF 32); Pavao Mardešić Centin⁴, Sibe Mardešić Centin⁵

Cēnto Fōka, -ota -e m antrop. – nadimak ribara iz obitelji Mardešić iz Komiže koji je, kao član ribarske posade, poginuo kad je na nj pao kamen odvaljen od brijega u trenutku kada je htio obaviti nuždu ispod vertikalne litice na žalu Palagruže

cēnto, num. indecl. – sto; u talijanskoj poslovice: *cento piccoli fa un grande* (sto malih čini jednog velikog)

cēntopēce, -ih – odjeća s mnogim zakrpama; obično su žene popravljale radne hlače svojih muževa ušivanjem brojnih zakrpa, a nazivali su ih hiperbolično *gaće centopece; burba Frōne Vlāhov, ca šū ga žvōli Frōne ol Cetīri Grāda, a žīvīl je na Rudinē, imol je jelnē gāće centopēce na kojīma šu pēce bile ol švāke vōršti rōbe, a bīl bi rēkal da šu tū njēmu gāće ol kordūrā, jērbo bīl bi obūkal tē gāće ža pūc na kordūr lovīt na žubāce*

cēntopēci, indecl. (ven. *centopezzi*, Boerio 158) trbušna maramica preživača koja se upotrebljava za *kūlin* (gulaš od iznutrica); *kupīl je centopēci pōk čemo napravīt kūlin*

centrāla, -e f pl -ih – elektrana; prije spajanja Visa podmorskim elektrovodom s kopnom, postojala je u Komiži električna centrala; *pašōl šon nīža žūge, nīž centrālu* (R1 4:88)

⁴ Pavao Mardešić Centin (Komiža 1895. – Split 1978., istaknuti brodograditelj, izumitelj i leksikograf koji je napisao Rječnik komiškoga govora (Hrvatski dijalektološki zbornik, Knjiga 4, Zagreb 1977.).

⁵ Akademik Sibe Mardešić (Hamburg 1927. – Zagreb 2016.), sin Pavla Mardešića Centina, jedan od najvećih hrvatskih matematičara

- centulîn**, -a m G pl. -ih – letvica, 2 x 2 cm, koja ide duž oba *kôntrapôša* uz njihov unutrašnji kraj sa svrhom da se na nju naslone falci i tako spriječi prodor mora u brod (v. NG 191, slika br. 2.)
- centûra**, -e f, G pl. -ih – pojas na haljini ili ogrtaču; *naprâvila sôn ti vëštu i sâl ću ti šasît još i centûru ol môdre rôbe*
- centurîn**, -a m G pl. -ih – krojački metar; *jô ću tû izmîrit centurînon*
- cepârškon**, -o -u pred. -a -o – čeprkan, oštećen diranjem; *parî še mēni da je ovû šlalkû cepârškono*
- cepârškot**, -on impf. – 1. čeprkati; *âla, dîco, nemûjte cepârškot po ověmu šlalkěmu, šve ćete ruvinât ca sôn še jô mûcila*
- cěra**, -e f – boja lica; *vidi tí kojû ûn lîpu cěru îmo, kakô je ruměn u obrăžu*
- ceremônija**, -e f G pl. -ih – komplikacija; *ma tōti je pûstih ceremônijih za dúc do njěga*
- cerôda**, -e f G pl. -ih – cerada; *pokrîjte šmôkve cerôdun jer bi ih môglo ismocît ako dūjde cāgod rošē (slaba kiša)*
- cěroj**, -a m G pl. -ih – velika svijeća u crkvi, na dugom stalku, kojom se prati baldahin u procesiji ispod kojega svećenik nosi monstrancu s posvećenom hostijom; *šěst jūdîh je nošîlo cěroje u prâtnji baldakîna kal je bîl prošesijûn na Věli petâk*
- cěrt**, -o -u pred. -a -o – istinit; *a je tû cěrti dokuměnt, da tōti nî cāgod falsîfikôno*
- certaměnte**, adv. – istinito; *ovô ti je kako ti jô govôrin, ovô ti je certaměnte ovâko; kad se želi naglasiti tvrdnja o istinitosti iskaza*
- certîfik / certîfikôt**, -a m G pl. -ih – potvrda; *dôbil sôn certîfik ol komune (potvrda od općine)*
- certîfikât**, -ôn pf. – službeno potvrditi; *onî šu mi u komûnu certîfikâli dâ sôn jô plôtîl šve ca sôn imôl za plôtît*
- certîfikôn**, -o -u pred. -a -o – potvrđen, ovjeren; *a ješî te certîfikône dokuměnte dônil*
- certîfikôt**, v. certîfik
- cěрто**, adv. (*certo*, Boerio 161) – istinito; *ûn je tû mēni rěkal za cěрто*
- cervadûra**, -e f G pl. -ih (tal. *incurvatura*, ven. *curvada*, PR 100) – uzvojnina linija broda od krme do prove; na brodu tipa falkuša *cervadûra* je izrazita; *kal smo grôdîli falkûšu, měštar je obîšil kaděnu ol karmê do prôve i kakô še onâ ulěgla, tâko je po njûj šinjôl cervadûru*
- cěša**, v. cā
- cěšaj**, -a m G pl. -ih – gusti češalj; *ondâ bi žvôla barbîrâ da me pašô na mâkinu – na pělu, jěr še cěšjon nî môglo ucinît ništa (PMC 317); mâtî je deperâla cěšaj, tû je onî gûšti petenîn kojîh bi noš plěli kâl bišmo dôbili usěnke jěr je imôl tîdko gûšte žûbe da bi bîl ônil usěnke kal pašô krôž vloše*
- cěšar**, -a m G pl. -ih – car; *štôri šu uzâli rěc »děšnu žô še, lîvu za šesâra«, ca hōće rěc da glědoš nôjveće šěbe i sjojě interěše*
- cešârîca**, -e f G pl. -ih – kraljica; u klapskoj pjesmi; *cešârîca dâ bi bîla*
- cešât še**, cěšen, impf. – 1. češati se; *po cel še je ôn cešât (VF 6:3); 2. runiti*

- se; *cešmīnu se je brōlo za šijolēte na kolūmbu jēr se onā ne češe, onā je ōlporna, onā se lojī pok je brūd lāgje navucīvāt* (E2 76); 3. otkidati zaperka na lozi u vremenu proljetne vegetacije; *vajāt će mi pocēt cešāt ložjē jērbo je hītilo pūno mōha* (zapirci)
- cešāt**, češen impf. – 1. češati; *cešī me mālo po skīnima* (leđa); 2. skidati zaperke biljci; *vajāt će mi pocēt cešāt ložjē jērbo je hītilo pūno mōha* (zapirci)
- cešjāt**, -češjen impf. – čehati vunu; *pokūjno nōna bi šīdīla na terācu populnē kal je hlōd i cešjāla vūnu*
- cešji**, -ih pl. tant. – utori od *karīne* (montabilan produžetak pramčane i krmene statve falkuše) za uglavljivanje pramčane ili krmene falke na gajeti falkuši; *vajāt će napravīt nōvu karīnu is dūbjin češjima jērbo šve češće se fōlki izvūcū iz češjih* (v. NG 191, slika br. 2. 18)
- cešōnje**, -o n – skidanje zaperaka na lozi; *vajāt će se čapāt cešōnjo jērbo je pūno mōha po ložjū*
- cešmīna**, -e f G pl. -ih – česvina (*Quercus ilex*), dalmatinski hrast, crnika; *būšak gūst, vēlike cešmīne, ma znōš kojē su tō cešmīne bile; govorīl je pokōljan otāc da ih dvō covīka nīšū mōgla opāšot, a visokē bārž dēšetpetnāšte mētrīh* (VF 1:4); *a ū tu vrīme cešmīna je bila pō zlotu jēr se je na pōle ol cešmīne Venēcija grōdīla* (VF 1:5); *bīja ol cešmīne; ol cešmīne su bili i karōci i āšte ol prōve i karmē* (E2 76); *u štōru vrīme kolūmbe su bile ol cešmīne, a kašnīje su se cinīle ol hraštōvine sa šijolētun ol cešmīne* (E2 77); *cešmīna se dūro šūši, āli interesāntno je da onā kal je butōs mocīt ū more, poštāne lāgjo; mōre iz njē izvūcē šūk i onā je lāgjo; cešmīna se ū more šūši bōje nēgo na krōj* (E2 78); *tvōrdū drīvo, kakō ca jē cešmīna, vajālo je mišēcīma mocīt ū more* (E2 78); *Leštīčovi su u Dragodīd brōli cešmīnu* (TS top. 133); *cešmīnu se ne gūli* (E2 77)
- cešto**, adv. – često; *prīl vecer čēsto bi se išlo sprēmīt vecēru ol rībe, kojā je jōš bila ū more* (PMC 317)
- cetarnā**, v. cetarnāšte
- cetarnādešte**, v. cetarnāšte
- cetarnāšte** / cetarnādešte (arh.) / cetarnā, (arh.) num. – četrnaest; *a cetarnāšte taljōnskīh kōčīh se je tē nōci potopīlo, aperīlo* (E2 103)
- cetāt**, -ōn impf. – (o jatū ribe) zaglavljivati se u oka mreže; *ūdri pōbukon u kvartīr neka rība izlēčo vōnka neka bōje cetō, a nē da sōmo našlōni i rendī ol mrīže* (LH 12.2.); *ako je rība šlābo incetāla, ondā pūstīs da jōš cetō* (DS 2.4.3.); *rībe igrāju / rībe cetāju* (LF 35)
- cetilena**, -e f G -pl. (tal. acetilene) – svijećā na karbid; *nī bilo lētrike, nēgo su jimāli bokūn cetilēne u kūhinju*
- ceṭīri**, num. – četiri; *dvīzolo se je tāl u dvojīcu, prefīn i u trojīcu na skāfu, i u ceṭīri kūl bi se bīl obīšīl jašprīn* (o dizanju ribolovnih alata u brod) (E2 130); *bīlo je pozīcijūnih dī su kōnjci bīli pūno vēliki – ceṭīri-pēt u kūlū* (E2 141)

- cetōnje**, -o n – zaglavljivanje ribe i mreže stajaćice; *potēgal jō mālo mrīžu za vīdit je pōcelo cetōnje, ma šardēle prēdū u šūhu mōhū, rība cetō*
- cetōršta**, num. – četiri stotine; *cetōršta cetardešēt i cetīri pecēno carnjūlā, izīl Cōrko za vecēru – igra riječima s intenziviranjem frekvencije konsonanta »c« karakterističnog u čakavskom / cokavskom govoru*
- cetvartinā**, -e f G pl. -ih – četvrtina; *oštāla je jelnā cetvartinā pošōljenih šardēl u barīlu*
- cetvartōk**, -ōkā m – mjesec četvrte noći poslije Mjesечеve mijene; *kal še vīdi mlōdi mīsec trećōk oli cetvartōk kakō ležī, vajō štōt atēnto ol šlābega vrīmena* (IV 4); to iskustvo sadržano je u poslovi: *kal je mīsec impījo* (stoji uspravno) – *mornōrī ležē* (spavaju), *kal mīsec ležī – mornōrī šu impījo* – na nogama)
- cetvorīca**, -e m – četvorica; *ol njīh cetvorīce brāće šōmo je jedōn prizīvīl rāt*
- cetvorīna**, -e f G pl. -ih – igraća karta u igri briškule (bez punata); *zōlnjo kōrta cetvorīna* – kaže se za nekoga tko je bezvrijedan, nekoristan
- cetvōrtāk**, -ōrka m – četvrtak; *danās je cetvōrtāk*
- cetvōrti**, -ega, num. – četvrti; *Mrīže šu še tal polplīcole; bīl je parvī pūt, drūgi pūt, treći pūt i cetvōrti pūt; parvī pūt je bīl nōjtānji, bokūn dēbji ol mōhē, a bīl je mālo čariji; ondā je drūgi pūt mālo dēbju kūnce i jōš mālo vēču ōko, pok treći pūt jōš dēbju kūnce i jōš vēču ōko i cetvōrti pūt nōjvēču ōko i nōjdēbju kūnce* (E2 147); *cetvōrti dōn vijāja, a mī šmo jōš u konōlū* (PMC 317)
- Cezārēotovi**, -ih pl. tant. antrop. – prozodični nadimak u Komiži prema prezimenu Cezareo
- čēžoj**, -a m G pl. -ih – pěteljka; *kal še berē šmōkve, vajō avertīt dā še šmōkvu uberē ša čēžojen jer āko je šmōkva bēž čēžoja, ondā še ne mōre ošūsīt jēr će dūc nō nju muhā i ū nju će še izlēc cōrvi, a ondā ne vrīdi*
- cībīb**, -a m (ven. *zibibio*, Boerio 169) – vrsta stolnoga grožđa krupnog zrna, muškatne arome; *mī šmo pōpri imāli cibība po ložjū i tū šmo brōli pri jemātve za zōbāt*
- cībōrij**, -a m, pl. -ih (lat. *ciborium*) – posuda (najčešće od zlata) s poklopcem, u kojoj se čuvaju posvećene hostije u katoličkoj crkvi, namijenjene pričješćivanju vjernika; *ondā je pōp vāžel cibōrij i pōcel priceštīvāt svīt*
- cībūk**, -a m – vojnički dvopek; *a ūmišto krūha jīl še je tvōrdi cibūk*
- cīcēj**, -ēja m – pripeka, velika vrućina; *ūn je u sridalnē po nōjžēšcemu cīcēju īsal napārtit dōr* (drva); *ūn je uzōl, kal je bīl mlāji, lavurāt po nōjžēšcemu cīcēju*
- cīcēj**, -ēja m G pl. -ih fito. – čičak (*Arctium*); *kal šon bīl mōli, līti šon ūvik hodīl būs pok bi še dīgod ubūl na cīcēj; pōsri štrōde šal rēštē cīcēj* (PB 44)
- cīcerit**, v. *ćicerit*
- ćici na palīci**, indecl. – lizalica (u dječjem govoru), obično okrugla šećerna lizalica na drvenoj palici; *kal šon bīl*

mōli, bīl bi išal u nōne i onā bi mi bila dōla pēt dīnarih neka kūpin cīci na palīci

ciciljōna – (tal. *ciciliana*) – vrst starinskog plesa porijeklom sa Sicilije; *pōpri šu u Komīžu bīli društveni tōnci pōk se je tōncolo tānac po rīboršku i vālcer i ciciljōnu*

cicīndar, -a m, G pl. -ih fit. – indijska smokva (*Opuntia ficus-indica*); *onōnde blīžū češte kal se grē iz Višā, īmo pūno cicīndrih pōk ih berū za cinīt marmelādu*

cicīt, -in impf. – onomatopeja glasanja pčele ili ose; *cūješ kakò cēle cicē*

cīdīlo, -a m, G pl. -ih – cjedilo; *cīdīlo bi se bīlo štāvilo u lākomicu kal se ulījē jūhā ol maštā u bācvu dā se odvōje pjūhve i koju žārno āko oštāne*

cīdīt, -cīdin impf. – cijediti, curiti, kapati; *kal šu vėlīko jugā, dažjī, umidēce, rāžina ūvik cīdi; āsurbō ūmid i cīdi* (riba iz salamure, raža, pas, tabinja, koja se suši, apsorpira vlagu iz zraka i tada se cijedi iz nje voda) (E2 135)

cīdīt še, cīdin impf. – cijediti se; *cīdīle bi se pūl ūre* (G 13)

cīdjēnje, -o n – cjeđenje; *finīlo je cīdjēnje*

Cīfūt, -a m G pl. -ih pejor. – Židov; *jelnā famīja Cīfūtih bīla je dūšla u Komīžu kal je bīl prōgon iz Špānje pōk šu se bīli naštōnīli u jelnū kūću u štrōdu Pri Španjūlovo u Šelō, a po nījma je tā štrōda dōbila īme*

cīgānit še, -in impf. – pogađati se pri kupnji, sitničariti; *dōj mu kōko pīto, nemīj še cigānit*

cigarjēra, -f G pl. -ih – cigaršpic, tu-ljak za pušenje cigareta; *un fumō na cigarjēru* (VF 81:1); *govōri un mēni dā mu še je probīla tā cigarjēra, dā mu īspedījē* (VF 81:2)

Cīgon, -ona m G pl. -ih – Ciganin, Rom; *pōpri šu u Komīžu užāli dūc Cīgoni pōk šu muškī kalajīšali brunžīne, a žēnske šu gātale; govōrīli šu štōri nāši dā će dōž kal bi vīdīli dā šu dūšli Cīgoni*

cigor, -ara m G pl -ih – cigara, od uvijenog lista duhana; *štōri Šajēta je volīl pīko ponīstre fumāt cigōr i glēdot svīt na rīvu*

cīgūtalō, -ota m G pl. -ih – onaj koji voli pijuckati; *ūn vōli pamālo pīt, ūn cigūto jērbo guštō u dōbremu vīnū*

cīgūtonje, -o n – pijuckanje; *ūn pīje hōće-nēće, a mēni je dodījolo tū njegōvu cigūtonje*

cīgūtot, -on impf. – pijuckati; *Burba Šīme cigūto pomālo hōće-nēće* (VF 53:10)

cīhāt, cīhon impf. – kihanje izazvano iznenadnim podražajem u grlu zbog propuha ili prehlade; *ujedōnput onā je pōcela cīhāt*

cīhūv, pron. – čiji; *ali kakò je bīl jedōn brūd do nōš, nē žnon ti rēč cīhūv, ūkroli šmo jōš jelnū kāntu nāfte njēmu* (R2 11: 67); *hobīšte vī žnāli cīhūv je tū ditmōn* (mladić) (VF 66:3)

cījadīn, -īna G pl. -ih – osoba, čeljade; *dūšla šu vrimenā da je cijadīnu tēško prizīvīt; i cijadīnu še cinī / dā će ništo tukāt / ōlma ucinīt* (PB 35)

- cika**, praep. – tik do, uz; *sél je cika sómega mène i ondã mi je pöcel nã uho govorit*
- cikât**, cikon, onomat. – glasati se cikanjem; *nïko tvïca je na stãblö pöcela cikât*
- cikãvica**, -e f G pl. -ih zoo. – zrikavac (*Gryllidae*); *po noći se cïju cikãvice, onè sú žèlene bõje i imãju krelã*
- Cikinôr**, -ôrã m antrop. – ime člana obitelji *Cikinôrövi* (Mardešić); *burba Pövla Cikinôr nïkal prï nï bïl u kïno i jedonpût ïsal ùn u kïno, a bïl je nïki kãubojski film, ãli burba Pövla je mãlo stól u kïno, utèkal je ùn lèšto iz kïna i po strödi vïce švïtu »bïšte cá, bïšte cá, òto konjï, izgãzit cèdu voš konjï«*
- Cikinôrövi**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže (Mardešić)
- ciklûn**, -ûnã m G pl. -ih – ciklon, velika oluja; *ti vïtar je lomïl švè pri sòbon, tũ je bïl zaštòki ciklûn kojï se iznenödã stvorïl u Vãlu komïšku*
- cïknut**, -en pf. – 1. napuknuti; *žmûl je cïkal*; 2. ukiseliti se (o vinu); *parï mi se da je ovû vïñö cïklo; vïñö je oštãlo u šûdu na dezmèžu pok je cïklo; da vïñö ne bï cïklo, vajö ga švãki pût šumporãt kal se tòci iz bãcve; fig. covïk je cïkal – skrenuo pameću*
- cïknut**, -o -u pred. -a -o – 1. napuknut: *ovï ti je žmûl cïknut*; 2. ukiseljen; *ovũ je vïñö cïknuto*
- Cikôtini**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži
- cikûša / cinkûša**, -e f pl. -ih ornit. – vrsta manje ptice; *cïle sú se jùtrus cikûše kakö cikãju*
- cïl**, cïlo, cïlu pred. cilo, cilu – (o vinu) bez dodatka vode; *u Komïžu je mãlo kũ pïl cïlu vïñö; bïlo bi se rèklo da je pijancïna onï kojï pïje cïlu vïñö; onã pijandöra sómo glèdo kakö će se oblokât, pöpil je butïlju cïlega*
- cïli**, -o. -u pred. cïlo, cïlu – cijel, čitav; *rãskantãla cïlu rïvu / ïspri Crikve švèteg Môrka (SV 2); cïli petãk / cïlu šubötu (LF 36); cïlo vãla kôrta bjônka (LF 20); oštãla non je cïlo bïna krũha ol ucèri*
- cilïndar**, -ra m G pl. -ih – 1. posebna vrsta gospodskog šešira; *šjor Vïce je ïmol cilïndar i bagulïn (štap)*; 2. element stroja
- cïma**, -e f G pl. -ih (ven. *cima*, Boerio 171; tr. *zima*, Doria 809; »najraniji zapis tal. *cima* početkom 17. st., catal. *sima*, gen. *simma*, malt. *simma*, fr. *chima*, mar. *çima*, tun. *šima*, tur. *çima*, grč. *τσιμα*«, LFL 10) – 1. uže kojim se brod vezuje za obalu; *i kãl šmo pũštïli cïme, ovèga mi žlãmena ãko ti lãžen, tucè òšan ùrih na Komïnu (R1 2:77); štendïli sú non cïmu kojũ šmo pasãli jedôn pût òkolo jörbula (PMC 318); šal onö na kolûnu je cïma, ondã je çãpa, ondã hoçũ-nèçũ (...) ma da çu molãt cïmu (R1 4:87); kal je vapôr molôl cïme (VF 71:6); ol komïške na je prèže / odrïšïla švojè cïme (SV 8); tãta je odrïšïl cïmu ís kojûn je güc bïl vèžon za jedôn anèl (G 8); vãžel cïmu ol pröve ù ruku (G 17); dökle šmo olmolãli cïme i olmotãli jïdro, škũpilo še nïšto švïta na rïvi (PMC 314); môla cïmu – odriješi brod od obale; *môla cïmu, lãrga rïvu (SV 6); ãla, nãši,**

- môla cìmu* (LF 31); *čápa cìmu* – uzvik s broda koji pristaje u luci nekome na obali da prihvati kraj veznog konopa; 2. rub, kraj nečega: *šidi na šòmu cìmu parapèta; rôg je bìl prišìcen na tãnju cìmu*; izrazi: *pūštìt cìmu* – kal *pūštìs cìmu* (LH 4); *věžât cìmu* – *věži cìmu ol arganèla za frižetu; cìmu vėži za pãlac ol šrìdè; ísvârc cìmu* (skinuti omču, petlju kraja užeta od kolone na kojoj je nametnuta) – *àla, ísvârzíte te cìme* (LH 329); *ùžal ís òbe cìme ol nùtra* (UU 9.5.); *pjumbadùra botùn na cìmu ol konopâ* (UU 12.5.); *pòlveža na cìme ol marafùnih* (UU 13:4.); *pjumbadùra kaoderâc za cìme tražidùrih, šperòncih* (UU 13.5.); *pòlveža, vùlte ol nùtra polvârzene na cìme ol barbíte* (UU 13:6.); *šòrtija na kojù je pèkja íspjumbòna i vėžona orìšcen i ósmìcun, a cìma polvaržena bizùlinon* (UU 15:8.); *gãša neškurènto ís cìmun polvârzènun jedòn pût* (UU 5:6.)
- cìmâk**, cìmka G pl. cìmkih zoo. – stjenica (*Cimex spp.*); *bùhe, cìmci i usènci nìšù mîra dõli pòk sú ùvik postěje ili kavalèti škrìpãli* (LH 23.1.); izrazi: *napūcìt se cìmok* – dobiti stjenice; *òci ol cìmka* – kaže se nekome tko ima male, sitne oči
- cìmâk ol gorè**, -a G pl. -ih zoo. – stjenica (*Pentatomidae spp.*); stjenica iz šume; *bìl sòn u darvâ pòk sú me napãli cìmci ol gorè* (šumske stjenice)
- cimènt** / cimènat, -a m – 1. cement; *po je tukãlo jelnù filu cimènta íz kuvèrte hìtit ù more* (PMC 318); 2. beton; *nemùj šidìt na cimènt, štãvi cãgod pol gužìcu*
- cimentât**, -òn pf. – betonirati; *mì smo odòvna cimentãli nãš dvùr dà non nì žemjã íspri kùce*
- cimentôn**, -o -u pred. -a -o – betoniran; *u Komìžu sú štròde većinùn cimentòne, a sómo sú nìke štìnùn poplocòne*
- cimentòvât**, -òjèn impf. – betonirati; *pòceli sú jùtruš ranìje cimentòvât*
- Cìmić**, -a m – prezime u Komiži: *kako je Àndre Cìmić lùpòl lùpore u guštìrnu* (LF 43)
- ciminjèra**, -e f G pl. -ih – dimnjak za ispušne plinove na brodu; *kojù ciminjùru ìmo ovì vapòr*
- cimitèrij**, -a m G pl. -ih – groblje; *cùju onì dõli íšpol cimitèrija nìku žìvu* (VF 50:3)
- cimižîn**, -a m – osoba niska rasta, nejak, slab
- Cimižînovi**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži
- Cimprijãnovi**, -ih pl. tant antrop. – obiteljski nadimak u Komiži (prezime Marinković)
- cimprìš**, v. cemprìš
- cîn**, v. ca (instrumental od *cô* – što)
- cîn**, conj. – 1. čim (vrijeme); *cîn se vòrše olcìpe ol lnã, vej nì bìlo potrìba vožìt* (veslati) (E2 98); *cîn bi kavicòl* (kraj ribolovnog alata postavljenog u more) *dùšal ù brud* (E2 130); *cîn je Mìšec ístèkal, vajãlo je òrnot vešlá* (VF 4:3); *cîn se je pòcelo zaškurìvât* (R1 2:74); uzrok; *cîn vidiš dà se u pulèntu dvìžu òbloci, mòreš ocekvìvât slãbu vrìme*

cīnā, -e f G pl. -ih – cijena; *cīnē šu škocīle, svē je poškūpīlo*
cīncili mīncili / cīnciri mīnciri, adv. izraz – biti probirljiv; *ūn je cīnciri mīnciri, hočū - nēčū*
cīncirēle, -ih pl. tant. – tijesto za juhu od jaja umućenih s brašnom; *danās šmo jimāli jāhu is cincirēlima*
cīnē, adv. – jeftino; *pašali šte cīnē, ništē pūno plōtīli*
Cingrīja, -e m antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže (Vitaljić); *Miho Cingrīja i Ivōn Cingrīja, svičōrī ol špurtēnjace* (PJD-O 115)
Cingrījini, -ih pl. tant. antrop. – nadimak obitelji iz Komiže (Vitaljić); *Ōndre Belōndre, Miho Cingrīja* (LF 33); *burba Šīme Cingrīja bil je rēmeta u crīkvu, a ženā mu, teta Bārtula, cinīla je hōštije*
cinīt, -īn impf. imper. cinī / cīn – 1. činiti, praviti; *a tī šī gošpodōr, ti cīn kako hōćeš* (R2 9:61); *kūme, cīn pūt* (VF 22:11); *ti cīn kako znōš* (VF 38:6); *jērbo mu je likōr rēkal da še tū po nočī cinī* (VF 64:7); *bīlo noš je pēt-sēšt i išli šmo cinīt regātu* (E2 74); *ūn cinī nōvu bōrku; u Komīžu šu bīla dvō velērā kojī šu jīdra cinīli* (E2 73); *cinīli šmo i gajētice is jīdrōn ol detāja ili trēvun* (E2 74); *bīlo noš je pēt-sēšt i išli šmo cinīt regātu* (E2 74); *cinīl šon prātiku ša jelnīn šcopēn* (PMC 313); *cinīt pokōru; a glēdo išpol òka kakō šōkol cā ku cinī* (VF 101:6); *i kakō je kojī kōrak cinīl, tāko šu tornīci oštāvōli za nīn, tāko je šrōl gāće òl stroha* (VF 22:14); *u Komīžu šu bīla dvō velērā* (jedrara) *kojī šu jīdra cinīli*

(E2 74); 2. zahtijevati: *i onī šu cinīli da vāzmemo vešlā* (R1 1:67); *nemūj me cinīt jīdīt* (VF 48:10); 3. biti, ostvariti se prema utvrđenom kalendarskom rasporedu; izrazi: *tūnd cinī: danās cinī tūnd* (IV 21.1.); *mīnā cinī: danās cinī mīnā* (IV 6.2.); *kvārat òl Mīšeca cinī: danās cinī kvārat òl Mīšeca* (IV 13.2.); *racunōn dā će šve do kvōrta, kojī cinī na dvoštīparvī dešētega, bīt vrīme ša mōlin vītrima* (IV 18.10.); 3. glasati se; *A Domīna u poštēju i cinī: alā! alā! alā!* (VF 101:4); 4. pričinjati se; *oli vīdi cmīj, oli vīdi pelīn, vīdi nīku štīnu di še bokūn bilī òli škurī, òli ca tī ga jō znōn, nījemu tū cinī štrāšilo* (VF 22, 9); fraze: *cinīt vōdu* – propuštati vodu: *brūd cinī vōdu; cinīt živōt* – provoditi život ili zarađivati za život: u »Star Kista« (tvornica ribljih konzervi u San Pedru) *še je cinīl pocētāk životā u Amērike* (R1 3:84); *cinīt fintu* – glumiti, praviti se, graditi se: *Jō šon cinīl fintu dā ga ne obadōn* (VF 65:29); *cinīt pokōru* – napraviti religijsku žrtvu: *būs ću pūc na Vēlu Gušpū, u Vēlu Šelō; pokōru ću cinīt* (VF 8:11); *cinīt burdōde* – kretati se u cik-caku (o kretanju broda kad jedri uz vjetar); *cinīt še cūt* – javiti se u nekom sporu, suprotstaviti se, prosvjedovati; poslovice: *cīnte ca hōćete, ma nēćete dōkle hōćete* (P 213); *ko ne cinī kal še mōže, ne cinī ni kal še hōće* (G 213); fig. *bōrka cinī vōdu* – barka pušta vodu; *zūbi cinē vōdu* – žudjeti za čim

cinīt āriju, -īn impf. – prigovarati, raditi na svoju ruku, mimo zapovijedi

autoriteta: *tād še je slūsola žāpovid svićōrā, a nē kakō danās ca cinē āriju i jōš prīte* (DS 2.6.)

cinīt še, -in impf. – 1. činiti se, prividati se; *cinī mi še da je izlētīla jelnā rība* (VF 12:15); *a vīdi i Mīho, āli cinī še da ūn tū ne vīdi* (VF 20:4); *i švē mi še cinī da jih nīkako poznājen* (VF 88:9); *mā teta Būrtuli še švē cinī da cūje di brēcaju* (VF 92:12); *jer mēni še je cinīlo, a i kapitōnu še je parīlo da je onō Mikūla* (PMC 315); *cinīlo mi še je dā son kapitōn ol tēga kajīća* (PMC 315); *a covīku še cinī / da je nīnder nīkur / nīku cīmu odrīšīl* (PB 34); – 2. praviti; *pjōni sū še cinīli ol hraštōvine īli ol mūrve* (E2 77); 3. praviti se, pretvarati se, glumiti nešto; *nekā ne pūštīn da me pōšju na frōntu, nēgo nekā še cinīn lūd* (VF 65:24); *cinīt še cūt* - čuti se; *jō son še cinīla cūt* – oglasila sam se; *cinīlo še je cūt zōlō kakō sōrce kal cinī garbīn* – čulo se žalo kako ga srce more kao kad puše jugozapadni vjetar, kad su veliki valovi (G 17); 4. konstruirati, postavljati se; *cinīle sū še tēnde pōvar jaštožērih na Brušnik* (E2 108)

cinkūša – v. cikūša

cinkvantīn, -a m (ven. *cinquantin*, Boerio 172); – vrsta finog kukuruza koji je najbolji za puru; *cikvantīn je nōjboji za pulēntu*

cinkvīna, -e f (ven. *cinquina*, Boerio 172) – u tomboli pet brojeva u jednom redu; *igrōl son u neđiju tōmbulu i dōbil son cinkvīnu*

cīpal, cīpla m G pl. -ih dem. ciplīc – cīpal (*Mugil spp.*); *i cīpal še hīti trēšo*

(baci se na površini mora – znak za kišu) (LH 19); *bīl biš ījōl dešetāk-petnāšte cīplīcīh ōli šalpūc* (E2 74); fig. *cīpal ol pūrta* – radoznala osoba, koju zanimaju tuđi poslovi

cīpalīna, -e f ornit. – ptica (*Sterna hirundo*) sličī na lastavicu, bijele je boje, a ima crnu kapu na glavi, leti nad valovima; *proletīla je ovudōja mālopri jelnā cīpalīna*

cīpanīca, -e f G pl. -ih – vrsta breskve; *nōjdrāžje sū mi prāškve cīpanīce*

cīpāt, cīpon impf. – cijepati; *vajō mi populnē cīpāt darvā, jērbo še vēj nīmomo cīn ogrījot*

cīpātjnī, -e -ega pre, -o -u – jača sjekira teška 7-8 kg, za cijepanje većih i tvrdih komada drva; *cīpātjnjo šīkīra: kupīl son cīpātjnju šīkīru za īscīpāt onō žīlove rogacōvine*

cīplōra, -e f G pl. -ih – mreža za lov cīpala; *īmāli sū švē ōrti, pefīn i cīplōru*

cīpōtak, -ōtka m G pl. -ih – rascjep u drvu; *na cīpōtak* – način navrtanja loze, vočke tako da se ureže u podlogu cijep na *V* i prut zašilji tako da popuni cijep i da se potom stegne gumicom za cijepljenje (navrtanje); *onī sū navārčōli na cīpōtak*

Cīpro, -ota m antrop. – pripadnik obitelji nadimkom Cīprotovi (prezime Gracin) iz sela *Dubōko*; *Mōte Cīpro, svićōr ol špurtēnjace* (PJD-O)

Cīprotovi, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz sela *Dubōko* (Gracin)

cīpurīta, -e f G pl. -ih – sorta kokoši; *īmomo nīkoliko cīpurītīh*

cīr, -a m G pl. -ih – čir; *na gužīcu mi je narēšal nīki cīr*

- cìrašt**, -o -u pred. -a -o – s čirevima na koži; *vīdi ga kakò su mu izbrufāli cīri po kòži, pròpju je svī cìrašt*
- cìrit se**, -in impf. – ceriti se, zlobno se smijati; *a iz Pjāce švèteg Mārka / žlōtni njuj se lāvi cīre (SV 4); pulēnt se cīri – zapad prijeti tamnim oblaci-ma koji su opasan znak (LF 51)*
- cirižùbica**, -e f ornit. – vrsta ptice čija pojava nagovještava kišu; glasa se karakterističnim kričanjem: *proletīle su ovudōja šīnuć cirižùbice, nī dōž dalekò (VF 66:3)*
- cirkulirāt** / cirkulāt -īron / -ōn impf. – cirkulirati; *ne smī bīt rība na rību ako nī sōli izmeju, jēr bi se žalīpīla; ondā ne cirkulīro šalamūra (E2 145)*
- ciròt**, -a m G pl. -ih – flaster; *kupī mi u špicjarīju jedōn pakēt ciròtih*
- Cīškicini**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži
- cīšt**, -o, -u, pred. -a, cisto – čist; *būra cīsto ženā – pomete prljavštinu; svē smo urēdīli, svē je oštālo cīsto; cīšti pricīšti rukūn gōvnd pritiškli – uzrečica kao prigovor nekome tko se pravi čistunac:*
- Cīstī rōt**, -ega rāta m top. – ime rta na sjevernoj obali Visa; *butōl je mrīže ol Špūgine polē do Cīstēga rāta*
- cīstinā**, -e f G pl. -ih – čistina, prazna ploha u vanjskom prostoru; *tōti je išprid njegōvega vārtla jelnā līpo cīstinā di bi se mōglo i kùću ugrōdīt*
- cīstīt**, cīstin impf. – čistiti; *za prāt gamēle i cīstīt kumpīrē (R1 36:1); tēga dōna trī pūtā smo cīstīli kumpīrē, a nīsmō jih ocīstīli (E2 100); a vāmo se je cīstīlo jasprīn (čistilo se mre-*
- že ili vrše od odlomljenih komada s obrasloga morskog dna)*
- Cīšto sřīdā**, -e f – Čista srijeda, Pepelnica, prvi dan poslije poklada i prvi dan korizme; *Cīšto sřīdā kal ošvāne, pòsron poklōd ki oštāne (P 388); i poklōd odjīdri vītron u karmū, a Cīšto sřīdā bež grīhā ošvāne (P 388).*
- cīstocēl**, -ēla m fito. – vrsta poljskog, divljeg zelja; *A za gorkū želje berē še: koštrīc, parēc, gorcīk, matudērica, žutīnica, lūškovina, kūžjo brōdā i cīstocēl.*
- cīstočā**, -e f – čistoća; *njēzina kùca sjō ol cīstočē*
- cīstōhan**, -o -u pred. -a -o – apsolutno čist; u izrazu *cīšt cīstōhan*; *òprol šon domijōnu ù tri vōde, ma šāl je cīštā cīstōhna*
- citalēna**, -e f G pl. -ih – četvorka u igraćim kartama; *tumbōl je na štūl citalēnu ol dinōrih*
- citāt**, cīton impf. – vjerovati u nešto, držati nešto kao svetinju; *prī su štōri ù tu pūno citāli (VF 1:9).*
- cīto**, adv. – šutke, bez i pisnuti; *štōt cīto* – ni pisnuti; kad se nekoga upozorava da šuti, često se daje znak desnim kažiprstom ispred zatvorenih usta te šapne *cīto* ili *štōj cīto*
- cītovat**, -o -u pred. -a -o – čitav, cjelovit, neokrnjen – *kūca je oštāla cītovata, a pedesēt gōdišć je pašālo òlkal smo išli pul Amērik*
- cītovato**, adv. – čitavo, neokrnjeno; *da nīštē co krēcāli, svē vajō oštāt cītovato*
- civilitōd**, -i n – civilizacija, civilizirani prostor življenja; *tū hòće rēc civilitōd,*

kal jūdi živē kako jūdi, kāl še poštjū, kal imāju krejōncije jedōn ol drūgega
civo, -a n – potkoljenična kost; *udrīl me je nogūn u civo kāl smo igrāli na balūn*

cmīj, cmīja m – smilje (*Helichrysum italicum*); *a tū še je većinūn gorīlo cmījon jērbo cmīj, kakò jīmo u šēbi špīrita, nōglo dō fūgu* (VF 90:1); *u špīlu* (ribarska spilja Mancinovic na otoku Svecu) *še je špōlo na pojāce, a īšpol pojācih še je deperōl cmīj da je mānje ūmida* (E2 89); *na Švētega Ivāna smo gorīli ūgnje ol cmīja i škōcāli prīko ūgnja i vikāli* »izgorīla mōndā višćicina«; *dōn prī švētega Ivāna jō i Pavulīn bili bišmo īšli u cmīj za naložit ògonj, za īškōcāt prīko ūgnja*

cmījāt, cmījon impf. (ven. *somegiār*, Boerio 672) – sličiti; *i onā me je poznāla po tēmu ca cmījon na njēzinu māter* (R2 9:62); *pōcmeš cmījāt na bēštiju* (R2 11:70); *pēna sāl u avrīlu arīja cmījo na žīmsku ārīju* (IV 11.4.)

cmōšt, -i n – gornji dio oblaka, ili visoki oblaci koji se kreću u suprotnom smjeru od smjera vjetra, a svojom pojavom nagovješuju vjetar; *pul levōnta kurī cmōšt* (LH 19); razni izrazi: *dvīne še cmōšt*; *u pulēntu še dvīgla cmōšt* (IV 13.7.); *šēde cmōšt* (spusti se na obzor); *u sūtūn je šēla cmōšt* (IV 13.7.); *cmōšt govōri*: *cmōšt govōri da će bīt vrīme varijābilu do tūnda jer dīgod potēže nā goru, a dīgod u levōnt pok racunōn da bi mōglo žapūhāt i jūgo* (IV 8.12.); *cmōšt grē*: *dōkle cmōšt ne īde pul oštra, nī štābilega vrīmena*

(IV 5.8.); *potēgnīt / potēžāt cmōšt nā goru* (na sjever): *pulēnt še je pōcel smījāt* (oblaci na zapadnom obzoru), *ali nīkako da dvīne i potēgne u levōnt, nēgo potēgne cmōšt nā goru i tū je dōkaž za štābilu vrīme; famūzo je da je kūlaf bīl pōcel dvīzot prīnuć* (oblaci su se bili počeli dizati sa zapada, iz smjera otvorenog mora, *kūlfa*), *a kāl je Mīsec īstēkal, òlma je šēlo u oštru i ol gōre potēglo cmōšt u oštar i òpet oškolālo* (školōda – oseka) (IV 17.2.); *bilā še je pokrīla ārīja i potēglo je gūrnju cmōšt nōglo nā goru* (IV 7.3.); *potēgnīt / potēžāt cmōšt kōntravēnto* (u suprotnom smjeru od smjera iz kojega će zapuhati): *gūrnju cmōšt je potēglo kōntravēnto pok racunōn da će jūgo bīt žēšće* (IV 14.3.); *levōnt / oštar potēgne / potēže cmōšt* ili *potēgne / potēže u levōnt / oštar*: ili *kal gorā* (kontinent) *poldīre, kal gūrnje òbloke, cmōšt, potēže oštar, ondā bi še bilo rēklo da će konfermāt* (ostati) *dūlnju vrīme* (vjetrovi od sjevera do zapada); *kal potēgne cmōšt ili maglū u oštar* (jug), *ondā je dūlnju vrīme, a kal potēgne u levōnt, ondā je jūgo; ūvik potēže kōntra vītru; bilo bi še rēklo da je svē šēlo u oštar i dā će oštāt na dūlnju vrīme* (IV 5); *potēgnīt / potēžāt cmōšt kako šījūn* (vihor): *āli na trećōkū* (treći dan mladog Mjeseca) *je dvīgal pulēnt* (oblaci na zapadu): *gūrnju cmōšt je potēglo u levōnt kako šījūn i žapūhōl je širōkolevōnt* (jugoistočnjak) (IV 30.3.); *potēgnīt / potēžāt cmōšt kūda fumōr* (dimnjak): *kal jūgo īmo žapūhāt, tu potēže*

- cmôšt pul levônta kûda fumôr i ca vëće potëže, tû je žnâk jacijega jûga* (IV 5.1.); *potegnît / potëžât cmôšt štrômbô* (naglo): *ako zápuše jûgo, nëće bìt pûno ol durôde jer gûrnju cmôšt ne potëže u levônt štrômbô* (IV 8.12.); *cmôšt kurî* (kreće se, putuje): *gûrnjo cmôšt je kurîla u levônt, ali në štrômbô, tâko da je danâs ošvanîl južîn* (IV 30.3)
- centîmetar**, -a m G pl. -ih – centimetar; *u vâli je bìlo nîkoliko šûrgonih kašûnih, kojî šu imâli švë bônde izbužône na râpe ol dvô do trî centîmetra* (PMC 319)
- cô**, pron. v. câ
- côbo**, -ota m G pl. -otih – izjelica, proždrljivac; *ûn je côbo, vîdi kôko mòre izîšt, mâlo šu mu dvô pijâta fažûla i manîstre*
- cobôn**, -ana m – čobanin; *pri šu na Švëcu bìli cobâni koji šu za Crîkvu cûvâli brôve, jërbo Švëtac je bìl carkovni škûj*
- Côjle**, -ta m antrop. – osobni nadimak prema tjelesnoj mani; *bîl je u Komîžu Côjle kojî je cõtôl jërbo mu je jelnâ nogâ bìla krâčo, a čapôvôl je cîme ol vapôrih, pôk bi îš tûn nogûn bìl torkôl za čapât cîmu ol vapôra i vëžât je za kolûnu*
- côjle**, -ta m pejor. – hrom, koji hramlje; *onî ca côtô zovë se côjle*
- còk**, -a m G pl. -ih – panj koji služi kao potporanj za brod na škveru; *štâvite pò dvo còka pol švâku bôndu òl broda; vajô dobrò polcokât brûd*
- cokât**, -ôn impf. – stavljati potpornje (panjeve) pod bokove broda; *vajô non pocêt cokât brûd*
- cokèt** – (ven. *zocheto*, Vinja JE 104) – drveni klin za učvršćivanje; *šal čemo nabit cokëte*
- còkula**, -e f G pl. -ih – moćna cipela s okovima na potplatu; *dônîl je dõma iz vòjske jelnë vojniške còkule*
- còkva**, -e f G pl. -ih dem. cokvica – čehulja grožđa; *izîl šon dvî còkvice gròžjo*
- còle**, -eta m G pl. -ih – šepavac; *ûn je bìl còle, cõtôl je jërbo mu je jelnâ nogâ bìla krâčo*
- côngul**, -a m (ven. *zàngola*, Boerio 806); samo u izrazu *šmarđît kako štû côngulih* (noćna posuda, kibla) – za najveći stupanj smrada: *švâk je utëkal ol njih jërbo šu šmarđîli kako štû côngulih* (VF 29:6)
- còrâk / còrvak**, còrka G pl. -ih / còrok fito. – morski crvić koji se nastanjuje na rubu žala s dodirom mora na mjestima gdje za njega ima hrane; *kako dicâ mî bišmo îšli u còrke pol fâbriku i ondâ bišmo bìli îškûpili còrok u škâtulu ol šardînih i pokrîli bišmo ih bròkën* (morska trava) *nekâ oštânu žîvi dðkle ih ne nadîjemo na ùdicu; îš còrkima še je lovîlo iz krâja na špòrë, fròtre, dônzule, a đîgod bi u onð vrîme trëfila i kojô figa i kavâla*
- còran**, -o, -u, pred. -a, -o – crn; *còrnâ je bìla kako garbûn* (VF 2:1); *ca tî je tò na vrôta tîti còrnega* (VF 33:11); *grë còrno žîmâ* (VF 41:1); *iz lnâ ujedônput šu še pòcele dvîžot Žvõnske sìke, bìlë pòl more, a còrnë pòvar*

- môra* (G 12); *pocornil bi kakò cõrni môro* (PMC 316); *mãlo pòšli nèbo se je naoblõcilo u cõrnu nùc* (PMC 320)
- cõrãt**, cõron impf. – oćaravati, zavoditi; *vĩdin jõ već nĩku vrĩme kakò onã mẽnẽ cõro*
- Cõrkotovi**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži (prezime Fiamengo)
- cõrni**, ega m G pl. -ih – 1. crnac; *onã je u Francũsku udõtã za jelnẽga cõrnega*; 2. tamne puti; često se pridjev pretvara u imenicu kada postaje nadimak za osobu: *Cõrni, Cõrno*
- Cõrni bũk**, -ega -a m top. – ime lokaliteta, uvalica na istočnoj obali otoka Biševa; *butãli smo dvĩ võrše u Cõrni bũk*
- cõrnõ**, -e f – 1. žena tamnije puti, može biti i nadimak; *Vinka Corno*; 2. crkinja; *oženil se je jelnũn cõrnun*
- corno**, -ega n – crno, crna odjeća; *modrõ / bilõ / zelenõ / obũcũ se u cõrnõ* (PB 15); *njũj je korũt po žãtu nõsi cõrnõ*; *u pulẽntu je švẽ cõrnõ* (zapadni obzor), *parĩ da će nevẽra*
- cõrno malatĩja**, -e -e f – velike boginje; kletva: *ćapãla te cõrno malatĩja*
- Cõrno plõca**, -e -e f – top. – lokalitet na južnoj obali otoka Sveca, uvalica koja je bila ribarska pošta gdje se je mogla izvlaćiti trata pri lovu plave ribe jer je dno ravno; *Tõti je Špĩla ol medvĩda u kojũ bi rĩbori išli brõdon ù hold kal šu bile litnje vrućinẽ. Āli išpol môra je rãpa kroz kojũ bi medvĩd išal unũtra. Ol võnka je cõrnega kulĚra, ãli kãl se žanẽre i ide nũtra, ondã je modrã kakò i Mõdro špĩla nã Bišovo* (TS 165)
- Cõrno plõca**, -e -e f top. – ime lokaliteta na južnoj obali otoka Brusnika; *Brušnik je bil pũno dõbar za jaglĩce, ošõbito na Cõrnu plõcu, kal bi dupĩni bili nabili jaglĩce na Volĩće* (E2 109)
- Cõrno plõca**, -e -e f top. – ime lokaliteta na zapadnoj obali otoka Biševa; *u Cõrnu plõcu je iz krãja lovĩl na usãte*
- Cõrno špĩla**, -e -e f speleo. – ime špilje na zapadnoj obali otoka Biševa
- Cõrno špĩla**, -e f speleo. - spilja na obali istočno od *Puntĩna ol Žãle põle*, blizu lokaliteta Butĩga na otoku Svecu; *tu nĩ provo špĩla nõgo je dũh* (udubina), *udũbjeno je u stĩnu arãžo môra* (TS top. 325)
- Cõrno žemjã**, -e -e f. top. – lokalitet na otoku Svecu koji svjedoći o eksploataciji borove smole; to je bilo kad je obitelj Foretić s otoka Biševa organizirala sedamdesetih godina 18. stoljeća eksploataciju smole suhom destilacijom borovine; do danas ostao je toponim na Svecu koji svjedoći o eksploataciji borove smole; lokalitet *Cõrno žemjã* mjesto je koje je dobilo naziv po crnim naslagama čađe i pepela iz peći za dobivanje katrana suhom destilacijom od smoljive borovine (TS str. 80)
- cõrst**, cõrpjen impf. – crpsti; *onã je cõrpla võdu šĩcicon na bunõr ol Drãgovode*
- cõrv**, -a m G pl. -ih zoo. – crv; *pokrĩj tu rĩbe jërbo ćedu dũć mũhe põk ćedu švẽ napjũvãt i dũć će cõrvi*; *cũvãt će je švẽti Mĩke / i kal cõrvi izẽ drĩvo* (SV 10); *njẽmu šu cõrvi*: ima želućane crve; fig. *ũ glovu cõrvi kopãt* – raz-

mišljati o čemu s brigom, biti u mislima čime intenzivno zaokupljen: *pok šu mi pòceli ù glovu còrvi kopât* (VF 65:11); *njèmu šu còrvi* – nestrpljiv je

còrv, -a m G pl. -ih – zavojnica škara za rezanje vinograda; *còrv nòžic ol ríža; izgubìl šon nìder còrva nòžic ol ríža po ne mògu rížot*

còrv ol zèmjè, -a m G pl. -ih zoo. – zemljani crv (*Lumbricidae spp.*); *u vârtal glèdon kako kòkuš prèče zèmjju jèrbo išće còrve*

còrv vèli, -a -ega m G pl. -ih zoo. – veliki morski crv (*Polychaeta spp.*); *išli šu lovìt na còrva*

còta, / škvàra còta, -e f G pl. -ih – sprava za mjerenje kuta čije stranice nisu fikсне pa se mogu širiti i zbijati tako da se mogu mjeriti oštri i tupi kutovi različitog broja stupnjeva; *mèštar kojì je gròdìl brùd vajòl je imât škvàru còtu, jèrbo na brodù ni ništa kvadròto*

còtât, còton impf. – šepati; *vìdin jò da ùn còto*

còto, -ta m (ven. *zoto*, Boerio 822): osoba koja šepa; *ùn je bìl còto, jelnâ mu je nogâ bìla malo krâco ol drùge*

còtònje, -o n – šepanje; *ne komòdo me njegòvu còtònje* – bojim se da je njegovo hramanje znak ozbiljne ozljede

còtov, -o, -u, pred. -a, -o – hrom; *a còtov je bìl otì Lažâ i ondâ bi bìl hodìl, pengulòl še iz nogê nâ nogu i vikòl* (R2 7:45)

covìjci / covìški, -o -u pred. -o -u – ljudski; *te sífne sličice na covìško lebrâ* (rebra) (TS 141)

covìk, -a m – V còvice! – čovjek: *nìti je covìk, nìti covìkon vònjo; bìl je tú*

câgod lìpi klobùk – *klobùk ol covìka* (PMC 312); *covìk finì / i vèj ga nì* (PB 50); *burba Tùme je bìl tâki covìk / covìk ol lavùra* (PB 48); *a covìku še cinì / da je nìnder nìkur / nìku cìmu odrìšìl* (PB 34); *u vù kùcu lìpu / u vù kùcu šlìpu / dì šu covìk i medvìd / dìlìli obìd* (LF 38); *burba Tòne Gòbretov bìl je jedòn pùno dòbri covìk* (VF 3:1); *is njìn je bìl Fròne Lùškin, Cùra, a tú šu bìla dvò covìka nòjjâcijo* (E2 99); *jebènti obìd / kal je medvìd / covìku šusìd* (LF 39); deprecijativni nazivi čovjeka za psihičke osobine (muško): *bezmèk, tantacijùn, redìkul, matovicijòzo, legòt, papamuçìn, rùgò, hlònjè, manjamùhta, lažarùn, šalvâdigo, šansèrvulo, makâko, mucigòt, štravèder, manjùn, vidùc, berikìn, poštrìbul, popùtnjok, tambùrlo, nepâtnji, tumbalo, šùrdo, šèmpija, šmùšenjok*; (žen-sko): *pokuçèra, petègula, lajòna, šmùšenica, putâna, kùrba, vùšćica, šìmija, trùta*; atributivni izrazi: *covìk / ženâ šparanjùzi / -o, covìk / ženâ ol rajuni, covìk / ženâ ol kurâja, covìk / ženâ ol rešpèta, covìk / ženâ dešpetùzi / -o, covìk / ženâ kurcijùzi / -o; covìk / ženâ malicijùzi / -o, covìk / ženâ tantacijùzi / -o, covìk / ženâ interešùzi / -o, covìk / ženâ famùzi (čudan) / -o, covìk / ženâ šuspetùzi (sumnjičav) / -o, covìk / ženâ kurajùzi / -o, covìk / ženâ invidijùzi -o, covìk / ženâ kapricijùzi -o, covìk / ženâ jeluži / -o, covìk / ženâ ol krejònce, covìk / ženâ ol kofidènce, covìk / ženâ ol prezènce, covìk / ženâ ol potènce*

coviški, v. covičji

Críkva šveti Mihovil, -e f top. – Crkva sv. Mihovila na Palagruži; danas je na mjestu ove crkvice jedna kućica koju su Talijani podigli za potrebe radiostanice između dva svjetska rata. Crkva je pogođena granatama kada su Austrijanci 1915. osvajali Palagružu od Talijana i tom prilikom srušen je krov i oštećeni zidovi; *Po Parvému švjěškemu rátu, devetnajěšte, měni je nõno, Štipe Vítaljić, išal na Palagružu. Bıl je švićõr, a imõl je gajětu »Sveti Nikola«. Išal je ûn na Šalamândriju, a družina je bila dõli na Žõlõ. I kakõ je rošilo, bıt će barž išal u mirnu ol críkve. Kål šu Auštrijõnci tũkli Palagružu granõtima u rátu, bili šu ruvinãli i lantěrnu i críkvu. Kuvěta je bila pãla, ãli je bilo oštãlo bokũn kuvěte u jedõn kantũn. Pripõštõvjo še da je ûn u tí kantũn išal naložit õgonj za ogrijõt še pri dažjēn. Ujedõnput tũ je išplodirãlo i ubilo mũga nõnota. Pokũjno nõna mi je provjãla da šu ga dõnili dõma u vrěcu* (LH str. 230.)

Críkva švėtega Andrije, -e -e f top. – Crkva sv. Andrije na Svecu sagrađena je početkom 19. st. iznad uvale Pristãnišće; *Švėti Andrija je žãštitnik Šveca. Bila je prı mõlo críkva. Burba Tõne Běrošov, kal je bıl mladıć, nošıl je ol gõre carnjěnu zēmju za inkartãt críkvu* (TS 186)

críkva, -e f – crkva; *i ugrõđili onı kũlũ, ugrõđili críkvu* (VF 1:13); poslovice: *kũ ne vıdi críkvu, pok še pėći klãnje* (P 213); *těga jũtra mıša je bila u Gũspė i, pri něgo mıša põcme, jũdi še iskũpe*

pri críkvn i ražgovõrãju še věj po õbicoju (VF 23:6)

críkvetica, -e f G pl. -ih dem. – crkvice; *na Švėcu je jelnã críkvetica švėtega Andrije*

crıponje, -o n – crpljenje tekućine; *prıšũšila je vodã, ol crıponjo vodė iz guštırne nı nıšta dõkle ne pãde parvı dõž*

crıpot, -jen impf. – crpsti, crpiti, puti tekućinu; *Domına crıpje vodũ na bucõl ol tē guštırne* (VF 20:4).

crıspanjãt, -õn pf. – pečatiti pečatnim voskom; *onda je onı iz põšte is tũbron crıspanjõl mũj pakět*

crıspanjõn, -o -u pred. -a -o – pečatiran pečatnim voskom; *pakėti šu bili crıspanjõni*

crıspõnj, -ãnja m – pečatni vosak; *kupıl šon crıspõnj za crıspanjãt ždrıbe ol butıljih*

crıvo, -a n G pl. -ih / crıv – crijevo; *danãs šı jãštoga ũjol i impakõl šı ga i šıju, rėp šı mu pũno ištıškãl, kãl šı dũsal u Komıžu pedesėt nã štu ih je nėpokretno; pũn je hrõnė i zãpecė mu še crıvo ako ne mõre išhitıt i tolıko krepe* (E2 108); *na ũdicu bi nadıli crıvo ol slõne rıbe* (PMC 317)

Cũcotovi, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži

cudešõ, -a m G pl. -ih – čudo; *švėti Mikũla je cinıl cudešã*

cũdit še, -in impf. – čuditi se; *jõ von še cũdin kakõ ne kapıtė ca võn govõrin; ũn me glėdo i cũdi še*

cũdjenje, -o n G pl. -ih – čuđenje; *jõ ne mõgu ražumıt tũ njegõvu cũdjenje jěrbo je odõvna švė žnõl*

cũdo, -a n G pl. -ih – 1. čudo; *ũn stoji na kuvěrtu i glědo, glědo u cũdu* (VF 1:4); *bĩt na cũdo* – jedva, teško ostvarivo: *a na cũdo se je i prošětāt na Pacific Avenue* (GH 12); *tũ je cũdo kal se štāvi / tũko vērsih u brũd mōli* (SV 7); *u barbirĩju je zaškrĩpāla katrĩda / tũ je sjor Vice nõgu pripomĩstil / a ondā je u cũdu ocōlě kalōl* (PB 47); 2. mnogo: *cũdo svĩta je bĩlo na rĩvu; cũdo smo mu mĩ bĩli drōgi; a cũdo je ũn volĩl tũ māšku* (VF 60: 2)

cũf, -a m, G pl. -ih (ven. *zufo*, Boerio 824); tr. *zuf*, Doria 823) – 1. čuperak kose; *imōl je jedōn cũf u vlōšĩma*; 2. izbočina koja primjetno strši u reljefu; *na Palagrũžu je vēće cũfh i imāju imenā prěma mištu đĩ se nahōde*

Cũf ol levōnta, -a m top. – hrid odvaljena od brijega koja dodiruje obalu, na južnoj obali *Věle Palagrũže* zapadno ol lokaliteta *Žōlō* (veliko žalo); zatvara s istočne strane uvalicu *Ŭme cũfe / Dōbri konōl*; *u Dobri konol bil son ujol marinu ol cetiri kila*

Cũf ol pulēnta, -a m top. – hrid odvaljena od brijega koja dodiruje obalu, na južnoj obali Palagruže, zapadno ol lokaliteta *Žōlō* (veliko žalo); zatvara sa zapadne strane uvalicu *Ume cufe / Dobri konol*; *Ume cufe je bilo dobrō za pũc lovĩt iz krāja*

Cũf ol Vělega boka, -a m top. – obalni brijeg po sredini sjeverne obale *Věle Palagrũže* koji s istočne strane zatvara uvalicu *Věli bũk*; *išal je na usāte pol Cũf ol Vělega bōka*

Cũf u Konōlě, -a top. – ime lokaliteta na istočnoj obali otočica Brusnik

Cũfi ol Ždrĩlā, -ih m top. – dvije hridi uz samu istočnu obalu *Vele Palagruže*; *butāli smo mrĩže po* (u moru nedaleko od) *Cũfima ol Ždrĩlā*

cukaděla, -e f G pl. -ih – suhi korijen makije koji se koristio kao ogrijev zbog visoke kalorične vrijednosti; *u vrĩču se je nosĩlo trōvũ, gnjũj, kũpilo rogōcě, perũšće, cukaděle* (VF 2:10).

cukadělica, -e f G pl. -ih – dem. (v. *cukaděla*); *bĩl bi iskũpil cukadělicih za uzěć ōgonj u komĩn*

cũkar de ōrzo, -a m – bomboni od uprženog šećera; *kũpi mi bumbōnih ol cũkara de ōrzo*

cũkar, -a m – šećer; *imāli smo na brodũ dvō-trĩ kĩla cũkara; cũkara smo vāzeli i vodē. Ma mĩ smo đũšli u Itōliju, a nĩ se ni cũkar ni vōdu tāklo, ōl štroha* (R1 5:14); (o hrani ribara za boravak na Palagruži) *vāzelo bi se dešētāk lĩtor ũlja, petnāšte lĩtor kvašĩne, konšērve, pāpra, cāja, a cũkar je svāk nošĩl za šēbe* (E2 115); *deperālo se je kōrte pōk bi se zaigrālo na kōrte; većinũn se je za cũkar igrālo; cũkar je bĩl u kvadrōte kũše, ondā se je igrālo partĩdu za dvō kũsa cũkara* (o zabavi ribara na pustim otocima) (E2 118)

cukarāt se, ōn impf. – (o medu) kristalizirati se; *měd se je pōcel cukarāt*

cukarĩn, -ā m G pl. -ih – bombon; *čāca, kũpĩ mi mālo cukarĩnih*

Cukarĩnka, -e f antrop. – osobni nadimak; *bĩla je u Komĩžu jelnā kojũ šu žvōli Cukarĩnka jěrbo šu njuj bĩle drōge gulũšćine*

- cukarjêra**, -e f G pl. – posuda za šećer; *razbîla mi še je jelnâ lîpo cukarjêra ol caklâ*
- cukarôn**, -o -u pred. -a -o – zašećeren; *ma vâ je kafâ dobrò cukarôna*
- Cûkarovi**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži i na Biševu (prezime Martinis)
- cûknut**, -o -u pred. -a -o – glup, nerazuman; *ma puštî ti njîh, švî šu onî bokûn cûknuti ù glovu*
- cukûn**, -a m G pl -ih (ven. *zucón* – tikvan, glupan; Boerio 354); *ma kojî šî tî cukûn, da tî ne kapîš vrôzi pînke ca ti jô klamôn* (uporno govoriti, nago-varati)
- cumpîn**, -a m G pl. -ih – vršak, oštra izbočina na nekoj površini; *ogarnjôl šon še na cumpîn*
- cûn**, -a m G pl. ih – vršak, krajnja točka; *vêžî konòp na šòmi cûn ol baštûnâ; ûn grê bûš po nîma cûnima* (vršci što strše na obalnim hridinama) *ol kordûrâ i berè lûpore* (priljepak)
- cûnka**, -e f pl. -ih – 1. obraz (vulg.); *ma gledòj kojû ûn cûnku îmo; da ti kû petô priko cûnke* (VF 38;14); *nògo ti je gòvnò u cûnku i u rîlo* (pogrdne riječi u svađi) (VF 21, 6); 2. fig. bezobrazna osoba; *ma kojô je tû cûnka bîla, ni rešpeta ni krejõnce*; fraze: *čapât po cûnki, dât po cûnki*
- Cûnkica**, -e m antrop. – osobni nadimak; *pokòjan Cûnkica je pûno gòdišć hodîl íš mènõn nâ more za parûnâ*
- cûpak**, cûfka G pl. cufkih; – prijanjaljke na kracima glavonožaca; *a na njîma dvô rêda cûfkîh* (LAM2 75)
- cûpica**, -e f G pl. -ih / cûpic – potiljak; *pogodîl ga je balûnèn ròvno u cûpicu*
- cûpot**, -on impf. – čupkati (travu); (o ribi) jesti čupkajući; *onò kakò sòlpa cûpo bròk* (morska trava), *tâko še izvârće i lašćî* (VF 76:3)
- curîkât**, curîkon impf. (njem. *Zurück*) – ići natraške; *nî cò bîlo nâpri, vajâlo je curîkât*
- Cûrino ložjê**, -ega -o n – ime lokaliteta na padini iznad mora na zapadnoj obali Visa, kod uvale Žokâmice; *tòti šu Cûrini imâli ložjê*
- cûrma** (ven. *zurma* – osuđenici koji veslaju na galiji, Boerio 824) – 1. posada, mornari na brodu, *baša forca; dî će va cûrma / kûl će va bôrka* (LF 49); 2. svjetina, masa ljudi; *škûpilo še tòti pûšte cûrme* (v. LF-FNT 20)
- cût**, cûjen impf. – čuti; *vêće te je cût nègo vîdit; a jô ga dîgod cûjen, a dîgod ne cûjen* (GH 13); *žapîštjèn ca šon cûl* (LF 16); *alâ Bòže, kal biš cûl / kal biš cûl* (LF 36); *nîkur je na vrôta, cût ga je* (KF 39)
- cût še**, cûjen impf. – 1. čuti; *ol nònota cûjen glòš* (LF 15) *mògal je nòjboje cût komòndu švičôrâ jer švičôr je govorîl pomâlo da druđi bròdi ne cûju ca šè ovâmo dogòdjo* (LH 3.1.); *zòlò še je pòcelo cût* – počelo se čuti šum žala o koje udaraju valovi (G 20); *i cinîlo še je cût zòlò kakò sôrce kal cinî garbîn* (G 17); *zòla šu oštâla dalekò unûtra i îza njîh še nî ništa vîdilo ni cûlo* (G 21); 2. osjetiti taktilni podražaj; *kakò je cût, ništo štrûco* (trza se povraz pri ribolovu) (LH 18.3.); 3. osjetiti okus; *bûta rîbu i kvašîne, ali*

abundônto nekã še cùje u brujètu jer rãžina vòli da je mãlo jûto (LH 18.3.); *cinìt še cùt* – oglasiti se, reagirati besjedom

cūvât, cūvon impf. – čuvati, brinuti se o čemu ili komu; *kal bi ũjoli dvo-tri kvintolã jãstoguv, žellli bi bìli tũ olnìt pul Komìze, da še tẽga netãju jer je tũ bìlo tẽško cūvât u jaštožèru* (E2 126); *cuvât će je švèti Mike* (SV 10); *poklõnmo še švètemu Mikũli Pũtniku da non bìde na pomoći, da cūvo nòs i nãše brõde* (LH 31); *cūvoj me, brõde, òl mora, jõ ću tẽbe ol krãja* (VS 210)

cuvât še, cūvon impf. – čuvati se; poslovice: *cūvoj še kal na šũšu lampõ* (P 389); *cūvoj še Komìške vãle kal še na Hũm òblok povìje da ti jãdra i brõde ne obrìje* (P 390); *cūvoj še nevère iz òštra kakõ ca tẽ je mãti ũgnja cūvãla* (P 391); *cūvoj še vìtra iz òštra vèce nẽgo glõlnega kucìna* (P 393); *cūvoj še, šĩnko, nevère iz òštra jer lõmi i karšĩ* (P 392); *Bõg je røkãl cūvoj še i cuvât ću te; cūvoj še onẽga kojĩ oltõrẽ lĩze* (VS 210)

cūvõnje, -o n – čuvanje; *u nãšin godìšćima vajõ še cūvât, jer bẽž cuvõnjo lẽsto ćemo põtiti* (umrijeti)

cvãršno, adv. – čvrsto: *kãšno ma cvãršno* (P 227)

cvãrštan, cvãršno, cvãršnu pred. cvãršna, cvãršno; čvrst; *ovã ti je katrĩda rašhlãmona, ma dãt ću ti drũgu, cvãršnu*

cvãšt, -en impf. – cvasti, cvjetati; *põcele šu narõnce i lemũnih cvãšt*

cvatnjã, -e f – cvjetanje; *põcela je cvatnjã narãnoc i lemũnih*

cvẽka, e f G pl. -ih – čavlić sa širokom zaobljenom glavom; *cvẽkama* su se štitele od trošenja potplata bakandže, vojničke cokule; *imõl je postõlẽ na cvẽke*

Cvẽka, -e m – osobni nadimak; *Ìve Cvẽka Pẽrcov švìcõr ol špurtẽnjace* (prezime Stanojević) (PJD-O 114)

Cvẽlko, -ota m antrop. – osobni nadimak; *Cvẽlko je doržõl kafãnu Hũm*

cvĩće, -o n – cvijeće; *vajãt će non olnìt cvĩće nã greb; fig. mladi; ma nĩšũ ni onĩ već cvĩće*

cvĩl, cvĩlo, cvĩlu pred. cvĩlã, cvĩlo (ven. civil – uljudan, pristojan, Boerio 173) – 1. građanski uljudan, nježan, izbirljiv; 2. izbirljiv, tankoćutan; *nãš mõli je pũno cvĩl, nẽće vẽga, nẽće nẽga, šve mu šmẽto*

cvĩre, -ih pl. tant. – nosila; *Põšli bidu navõrãli mrĩze na cvĩre. Cvĩre šu Jẽškinima bile pũno ol potrĩbe. Na njĩh šu nošili rĩbu u fãbriku, barĩle, mrĩze u konõbu i iz konõbe na zõlõ, a đĩgod i kojũ kašèticu grõžjo ãž broda ca bi po noćĩ ũbroli nã tuje, jer onĩ nĩšũ nĩnder imãli ložjõ, òli vrĩćicu mukẽ iz rĩve. Ma nĩšũ jih cūvãli kolĩko šu njĩn vajãle. Oštãvili bi ih ãspri kũće na šũnce i nã doz kũda šu ukrãdjene, a bile šu švẽ ražgrũhone i izmarivenẽ i vèce še nĩ znãlo ol kojẽga šu drĩva. Kãl bĩdu cãgod na njĩh nošili, zaškrĩpãle bĩdu švãki pũt kãl bi ucinĩli škrõkoj nãpri. Kãl bĩdu dohodĩle cvĩre Jẽškinih, cũlo ih še je iz dalekã* (G 3); poslovice: *Dũć će vrĩme da će jĩdi nošit jõje na cvĩre* (P 7)

cvīt, -a m G pl. -ih – 1. cvijet; *ni tãkega morškãg cvíta* (SV 1); 2. vrsta kolača; *za pūr vajō oparcãt cvíte i hrūstule*; 3. košuljica vina kao znak da se vino počelo kvariti; *vinō je dōbilo cvīt*

cvīti, -ih pl. tant – vrsta pirnih kolača; *naprãvit cemo za fĕštu cvíte i hrūstule*

cvitić, -a m dem. – cvjetić; *ĩmo lipu vĕštu na cvitiće*

Cvitiñica, -e f – Cvjetnica, nedjelja prije Uskrsa; *na Cvitiñicu se mišidu širnice; Mike Paćun kal je bĩl mlōd nĩ obadōl pũno za pũc u crikvu i na Cvitiñicu napãrtil ũn gnjōja i iřal gōri đĩ mu je ložjē pōvar Švĕtega Mihovĩla na Štōnu štãžu gnjojĩt naãarte. Halã ga je dñnila gnjojĩt nãvarte na Cvitiñicu. I gōni ũn žĩvu pũl ložjō. Kãl je dũřal gōri pōvar Crikvu švĕtega Mihovĩla – tovãri nãpri, a njĕga niřto fermōjĕ. Ma provōjĕ ũn òpet i ondã ga je molãlo i arvōl je tovãre. Īřto řtvōr dogođĩla se je òpet dvo-trĩ pũtã. Āli niķako bi tã řila bila fermãla i ũn je dũřal iř tovãrima do Štōne řtãže. Īřprōžnĩl je gnjũj i gnjojĩ nãvarte. Rařporēdil po ložjũ gnjũj i pōcel kopãt. Āli u niķu dōba poletĩla motĩka iz rũk. Ćapōl Mike motĩku, pñunul ũ ruke i nařtãvil kopãt. I kopō, kal ujedōnput motĩka*

òpet poletĩla iz rũk, poletĩla pet-řĕřt mĕtrĩh dãje ol njĕga. Obaždrĩl se ũn kōlo řĕbe i vĩdi trĩ ořōja, trĩ juřkō ořōja, a judĩh nĩ. Pĕna je tãl kapĩl kojō je tũ řila bila kojō ga je fermōvãla i iz rũk mu motĩku hitĩvãla. Žnōl je da řu tũ mōrtvi kojĩ mu niřũ dōli da na Cvitiñicu kopō. Vãzel je žĩvu i dñma je iřal pũl doma, dđma se promĩnil i iřal na niřu. Niķomu niřta nĩ òbo tĕmu rĕkal, ãli na Vĕli pĕtãk je òbo tĕmu prōvjōl pōk je tũ dũřlo bilo vľãstima do uřĩju i Mike je finĩl dvō miřeca u paržun u řibenik ĩzboga propagãnde (iz usmene predaje Komiže)

cvōncika, -e f G pl. -ih – austrougarska kovanica vrijedna 20 helera (filira), u sjevernoj Hrvatskoj uobičajen naziv *cvancigerica*

Cvōncikini, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži (prezime Martinis)

cvōrřt, -o, -u, pred. -a, -o – čvrřt; *Tãko řu virovoli řtōri da je ondã kãca cvãrřtjo* (VF 1:9); uzrećica: *kãřno ma cvãrřno*

cvōrřto, adv. – čvrřsto; *dōrřĩ ga cvōrřto dã ti ne iřpãde*

– Ć –

ćã, adv. – 1. odavde, odatle, dalje: rijeća koja se upotrebljava uz glagole kretanja: *grĕn ćã, hōmo ćã / moćã, puj ćã, neka ĩdu ćã; pomãlo řu ĩřli ćã* (VF 23, 5); *grĕn ćã jō pũl řplita* (VF 58, 2); *pokũpili řu marinĕrĕ kojĩ*

řu bĩli řivi, i iřli řu ćã (VF 65, 7); uz gl. *molat* – pustiti: *mōla ćã* (VF 8, 2); ova rijeć srasla je s oblikom 2. l. sg. imperativa gl. *hodĩt* (*hol*) pa s njom tvori infinitiv *holćãt* – otići; 2. sasvim, potpuno: *gotova je ćã*; u izrazima pũc

- ćâ* – otići; *hol ćâ* – idi; u kompozitu *moćâ* – ajmo; *vajô da ideš ćâ rãno jer grês na vešlâ* (R1 5:103); *a jô son išal ćâ pedesêt i šeste* (R1 1:71); *molâ ćâ, hòmo ćâ*; imperativni izraz *hòl ćâ* (otiđi odavde) može se pretvoriti u infinitivni oblik glagola *holćât* sa sufiksalskim morfemima za prvo drugo i treće lice sg. i pl. – *holć-ôn, holć-ôs, holć-ô, holć-ômo, holć-ôte, hol-ćaju*
- ćâ**, indecl. – skraćeno od *ćâca* otac, doživ koji upotrebljavaju starija djeca i odrasli pri oslovljavanju oca; *ćâ, recì mi kâl ćes tí dúc; ćâ, šedi unùtra pòk ću te jô olvêšt* (VF 40, 3).
- ćâca**, -e m – otac, tata; *onã je bila nõna mûga ćâce*
- ćâćica**, -e m – dijete slično po izgledu ili osobinama ocu; *ûn je prõvi ćâćica*
- ćâćin**, -a, -u pred. -a, -o – očev; *tu je ćâćinu dîtê* (po osobinama slično ocu)
- ćâćûn**, -a m – sin koji ima svojstva oca (najčešće negativna); v. *ćâćica*
- ćâkara**, -e f G pl. – ćaskanje u dokolici; onomatopejski izraz za brbljanje, ćaskanje: *a onè dvì cìlu popùlnè ćâkara, ćâkara*
- ćakarât**, -ôn impf. (ven. *ciacolâr*) – ćaskati u dokolici; *švû popùlnè sòmo ćakarôte*
- ćakarõnje**, -o n – ćaskanje, čavrljanje; *dòšta je věj tēja ćakarõnjo, vajô še ćapât pošlâ*
- ćâkula**, -e f G pl -ih (tr. *ciàcola*, Doria 146 – opušten razgovor, čavrljanje; ven. *ciàcola*)
- ćakulât**, -on impf. (ven. *chiacolâr*, Boerio 163); čavrljati, ćaskati, razgovarati u dokolici; *bìli bi šèli, ćakulâli, štìli nõvine*
- ćakulèta**, -e f G pl. -ih, dem. – čavrljanje, opušteni razgovor; *ondã bi še bìli iskùpili u tí kazđtìc od lãte kolo temùnã kojì je bìl štùl i tõtì bi blagovòli, a vâvik u škêrcu, u ćakulèti, vâvik u smìhù* (E2 132)
- Ćâkulini**, -ih m pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže; *Ćâkulini šu švi finìli u Jamèrike u Kalifòrniju*
- ćakulõna**, -e f G pl. -ih – govoruša, brbljavica; *bìlo je ù to vrìme ćalulõnih i ćakulìnih di gùl šu še jûdi i ženè skupjãli*
- ćakulõnje**, -o n G pl. -ih – čavrljanje; *ãla, dðšta ćakulõnjo* (LH 18.3.)
- ćakulûn**, -a m G pl. -ih – brbljavac; *ûn je vèliki ćakulûn*
- Ćânûza**, -e f top. – Pianosa, otočić blizu talijanske obale, dvadesetak milja udaljen od Palagruže u pravcu Tremitta; *riòbolo še je i na Ćânûzu, kakò mî Komìžoni zovemò Pianosu; kal je bìlo štãbilu vrìme, bìlo bi še iz Palagrùže pòrtilo pul Ćãnuže; tãmo je bìlo pùno bogãto ol usòt; Taljõni nìšù tãl dohodìli na Ćânûzu; bìlo bi še bûcãlo na usãte; uzãlo še je na Ćânûzu uciniòt vèlike kulpòde ol usòt; po kal šì tí ùjol, vajãlo je švû nûc jìdrit iz Ćânûže pul Kòrcule, pùl Vèle Lükè; i dúc u Vèlu Lükù ùjutro i nõc tovãre i na tovãre olnùt riòbu prodãt u Blãto, i pòrtit iz Vèle Lükè i dúc dðvecer u Komìžu* (E2 146)
- ćapât**, -on pf. imper. *ćapôj / ćãpa* – 1. uhvatiti: *šal cèkojte dðkle noš dũjdu ćapât* (R1 2:74); *ćãpa cìmu!*; *ãla, nãši,*

ćâpa temûn / ćâpa barîl / kâla pelûn / àla na krôj / barbîtu ćapôj (LH 35); i ondâ je tukâlo ćapât vešlâ ù ruke pok vožit po cîle nòci (LH 1.2.); tâko še je dožnâlo za ovè rãžbojniko pô šu ih švè ćapâli i ošûdîli; žâjelno šmo òbadvo ćapâli jedôn puntizêl iz kuvêrte i zahîtili ga ù more (PMC 315); tâko še je mogle ćapât u dvojjicu is jelnûn rûkûn (G 5); ćapôl noš je maištralûn tri-cetiri mije îšpol Pârne kozê (E2 137); vožîli (veslali) šmo do kâšno ù nuć i nodîjoli še dà ce noš ćapât burîn (PMC 317); nî tu šmîlo ćapât súnce jër je rujôta pûno jôkâ pôk bi mrîže mogle izgorîti (PJD-R 70); i ćâpa po rûkovicu ili štogcîc bukvinîh za žamûtîti vòdu (LH 16,6); ćapâla noš je nuć kâl šmo bili cetîri-pêt mîj (milja) ol Švêca (TS 1.3.2.2.); a nîmoš dî utèc âko te ćapô nevêra (TS 1.3.2.4.); kal še jâštoga ćapô ù ruke, njeğa še glèdo kako òci ù glovu (E2 130); u tèmû dvîžonju bila bi te ćapâla nuć (E2 134); âko bi otè tvîce ćapôl dôn vônka špîle, ondâ bidu leîle do pulnè pul istòka, a òl pûlnè nòše pul špîle (E2 134); ćâpa je jô, žnôš, za grîvu, trîšni je òbo šîku; ê, tòti lâji (VF 70:23); a teta Kôtâ ni pêt ni šèst nègo ćâpa mètlu (VF 49, 6); ćapât cemo je i butât cemo je u vrîcu (VF 2:9); a jô i Ándre ćâpa mî njeğa (VF 3:9); ćâpa je, ćâpa je (VF 41:3); ćâpa ròtu, jîdro ôrca (SV 6); ol prezênce nâ je bôrka / na vèšlih kal ćapô brîvu (SV 2); 2. zapeti: onî šu temûnèn ćapâli milûru (PJD-R 70); ćapâla non je trâta, pôk šmo tri-cetiri ûre kolo trâte, mûcili

še (VF 9:8); 3. udariti: àli kal je brûd udrîl (...) nadrètil še je i dobòta me je onî jôrbul ćapôl i onî bûm (R1 4:95); 4. zakvačiti; sâl mi olvòrnîte jer grê ćapât – skrenite brod jer ce mi zakvačiti parangal za podmorski greben (LH 13.2.); 5. pokvariti se, dobiti miris: rîba je ćapâla rôngavinu; rîba ćapô rônčinu – posoljena riba kad se iz suda ne odstrani riblje ulje; oprât mrîže da ne ćapâju ûlje (PJD-R 70); 6. zaraditi; švè šmo te škûše pròdoli i ćapâli lipu žurnòtu (KV 17); pòšli vèga šu še cinîli kânti, kolîko je kû ćapôl (LH 20.1.); mûj otâc ni ćapôl nîti za špîžu (LH 22.10.); a govorîlo še je ćapôl ovòko, ćapôl onòko (LH 20.2.); 7. uputiti, upaliti (o motoru); a jedôn mlòdi provòjè opûtît motûr; provòjè, mà mu ne mòre ćapât (R1 3:81); 8. iscrpsti, izmusti: kal je mîšecina rîbu vajò pokrîti têndun da je ne ćapô Mîšec jër bi ofròlavila; bõje je rîbu oštâvit na súnce nègo da je ćapô mîšec; 9. zaustaviti (nekoga): ćapôl son ga na rîvu i jô mu govòrin (R1 2:75); 10. doći do; sâl šmo še ćapâli krâja – došli smo brodom do obale (LH 13.5.); pûno še vèliki kòlkul cinîlo za pûc pul Kavalîne jer pûno še je putih dogodîlo dà bi še is vèlikun mûkun ćapâli krâja na vešlâ, a dîgod i nîšû uspîvâli ćapât krôj nègo is vèlikun mûkun pûc ù Bišovo (E2 119); 11. uloviti se; a žnôš da ti nèce tâko gardošîja ćapât na bokunè (LH 18.4.); 12. vezati, pričvrstiti; bîl biš ćapôl ûžu za krôj (LH 22.7.); 13. steći praksu – u izrazu ćapât rûku:

kal *ćapôš rûku, ondâ grê lěsto*; 14. uhvatiti, poprimiti: *I gorî plut, ćapâla onâ sũho trôvâ ôkolo* (VF 2:7); *bôlešt ćapô*: *i pòšli pet-šest mišecih ćapôl Betlěma kùlaf* (VF 13, 6); *ôli je ćapôl kùlaf fulminônti* (VF 88;12); *ôko njun recemô i ôko je cò ćapô* (VF 99:3); 15. shvatiti; *i ćapâli svî onî da je gotôva, dâ će teta Domîna umrît* (VF 101: 6); fraze: *ćapât derevêrsô* – krivo razumjeti: *tâko je pudôr ćapôl derevêrsô* (VF 32:2); *ćapât jelnô za drũgu* – pogriješiti, krivo shvatiti, zamijeniti što pogreškom; *tũ je poścêr falîl, ćapôl je ìmen za ìmen* (VF 36:6); 16. dobiti batine; *ćapât ćes bôtih* (udarac) *kal mi dũjdeš ũ ruke; ćapôl biš Bôlnji dôn priko lěbor* (VF 49:6); izrazi; *dož ćapô*: *ma u putũ ih je ćapôl dôž* (VF 5:2); *dînar / sôld ćapât* – zaraditi: *za ćapât koji dînar* (VF 19:6); *štrôh ćapât*: *Domîna ćapâla štrôh ol špîne* (41, 4); *konfũlsi ćapâju* – uhvati seksualno sladostrašće: *mêne su udîja ćapâli konfũlsi* (VF 65:12); *ćapât ârije* – uhvatiti svjež zrak: *otvorîl kũćicu i pũstîl běštije vônka da ćapâju malo ârije* (88: 2); *a Lûka ćapa onũ těcu i govôri* (VF 11:2); *ćapât vîtar* (neki vjetar): *jô son ôlma planîrôl da ôko noš ćapô jũgo dâ cemo vožit jũgon u karmũ pul Švêca* (R2 9:57); *ćapât rôtu* – uhvatiti smjer: *jimâli smo jelnũ bũsulicu môlu: po těmu smo ćapâli rôtu* (R1 5:103); *ćapât rûku tarcalũnâ* – *ondâ smo dvîgli jũdro, âli smo ćapâli dvî rûke tarcalũnâ* (E2 136); *i ćapômo tarcalũn* (LF 28); *ćapât zorâ* (neko doba dana): *štrôh noš je da ne bišmo*

obalnîli, dâ noš ne ćapô zorâ (R2 9:60); *ne møres tí cětok děset-jelnâšte ũrih jěrbo sũtra će te ćapât kâšno ũra* (LH 5:103); *ćapât kanjũs* – dobiti ribu besplatno od ribara na brodu, fig. *ćapât kanjũs* – dobiti batina; *jo mišlin dâ bi bìli tē nđci ćapâli kanjũs* (R1 5:103); *ćapât u remûrc* – vući brodom neki drugi brod; *da je tũ sândulu ćapôl u remûrc i potězôl ih je lôjun* (R1 4:86); *ćapât nâ žub* – prijeko gledati (nekoga): *ondâ je mêne milicija ćapâla nâ žub* (R1 5:102); *ćapât* (prometno sredstvo) – ukrcati se: *iz Bruxellesa son ćapôl aviôn i dũsal u New York* (R1 1:71); fig. *furtũna ćapô*: *ôko noš ćapô furtũna* (LH 6.1.); *ćapât lîšpid* – uhvatiti masnoću: *glědoj ca sũ brôdi ćapâli lîšpid* (LH 7.1.); *ćapât ũljen* (o slanoj sardeli): *kakô je i žnôl koji je njězin defět, jê ćapâla ũljen* (LH 8.2.); *ćapât štrîž* (kora, pokori-ca); *ũvik se je želîlo da barîli ćapâju štrîž ol sôli jěr bi tâko većē pižâli* (LH 9.2.); *bolěst ćapô*: *dvô kîla rižih, da kôga ćapô prôliv, dižentērija, grîža* (LH 19.1.); poslovice: *ca mlôd ćapô, štôr ne pũsco* (P 381)

ćapât se, -ôn pf. imper. *ćapôj / ćapa* – 1. uhvatiti se (nečega): *ćapâli smo se kũž* (koza) *za se ogrîjot* (R1 1:68); *pomâlo ćapa se věsol* (početi veslati) *i pul Pârne kožê* (R1 5:103); *ondâ smo iskocîli ũ vodu i ćapâli smo se krâja* (doći vodom do obale) (R 1:70); *kâl smo se ćapâli Bôda, dobôtu je obonacâlo* (G 21); *âla, ćapa kavicôl* (DS 2.7.2.); *ćapât se* – uhvatiti se (čega): *dôjte tí duplîn ol mrîž vâmo*

- pôk se vajô ćapât tribjênjô* (DS 2.7.3.); 2. (o biljci) primiti se, užiliti se; *oně lôže, ca sôn ih šëga primâlićo usôdîl u Brôjkovice, nîšû se ćapâle jërbo je bila vëlo šûša; ondâ šmo se ćapâli vëšol* (PJD-R 70); *dûšli mi karmûn na krôj, žauždâli brûd i ćapa se tribîl* (PJD-R 70); *ćapâli se macavarîjih i takâli se hrëštât* (PJD-R 70)
- ćapîn**, -a m G pl. -ih – štipaljka za platno ili odjeću na sušilu; *važmî ćapîne i štâvi šûšît na šterâlo*
- ćapôn**, -o, -u pred. -a -u – 1. uhvaćen; 2. sašiven; *râpa na gâće mi je na mâkinu ćapôna*
- ćapôvât**, -ôjên impf. – hvatati; *tôti sôn hodîl kako dîtë ćapôvât šôkole; tû je tâmo blîžû Žlatnë glôvë. Tôti sôn ćapôvôl mlôde šôkole; otâc bi me vëžôl arganëlon i špuštîl do špîle di šu mlôdi šôkoli* (TS top. 38)
- ćapôvônje**, -o n – hvatanje; *ćapôvônje* – dječja igra: *igrât se na ćapôvônje* – igrati se hvatanja: *kâl šmo bili dicâ, igrâli šmo se na ćapôvônje*
- ćarât**, -ôn impf. – bistriti (o vinu); *vîno mi je pòcelo ćarât*
- ćarônje**, -o n – bistenje; *vîno je finîlo kûhot, šâl će pocêt ćarât*
- ćarûn**, -ûnâ m – (ven. *chiarôn*, Vinja JE 114) – rubni dio mreže koji ima veće oko od ostalog dijela mreže; *ćarûn* se stavlja na dno i na vrh mreže *trate* po 70 centimetara te na početak i završetak mreže po petnaestak metara (8 *paših*): *ćarûn je ćoro mōhâ, âli në tâko ćoro da bi šardëla mōgla incetât; tâko pod ôlovo îsto je bîl ćarûn îsto kako gul i na trâtu* (E2 148)
- ćëla**, -e f G pl. -ih – ćelava glava; *oštrîgal se je na ćëlu*
- ćëlavît**, -in impf. – gubiti kosu; *pòceli šmo ćëlavît*
- ćëlë**, ćëletâ, m pejor. – ćelavac; *recî tô onëmu ćëletû*
- ćëlëšt**, -o -u pred. -a -o – nebesko plav; *imâla sôn, kal sôn bila mōlo, jelnû ćëlëštu vëšticu na cvitîće*
- ćëlov**, -o, -u pred. -a -o – ćelav, bez kose; *njûj šu ispâle svë vlôši, šâl je pòlpuno ćëlova*
- ćëlovac**, -ovca m G pl. -ih – ćelavac, čovjek bez kose; *poštôl sôn prôvi ćëlovac*
- ćëpa**, -e f G pl. -ih icht. – vrsta sardele (*Culpea finta*) koja je znatno veća od tipične jadranske sardele (*Sardina pilchardus*), ali je vrlo rijetka u Jadranu; *ćëpe ne vajâju za jîšt jër šu pûne drôc* (kosti)
- ćër**, -e f G pl. ćërih – kćer; *a ša ćerûn Bëticun je bîl* (TS top. 157); uzrečica: *ćërce ćërina, recî ćëri ćërinuj dâ njun ćër ol ćerë plâce*; poslovice; *ćër odôno – šušîda nažvôno* (kad se kćerka uda prestaje u obitelji briga o njoj)
- ćërika**, -e f – velika vidljivost prema jugozapadu i zapadu – znak za puhanje jugozapadnog vjetra; prekid kompaktne mase oblaka, obično nad horizontom; *ćërika se ucinî: ârija je bila ol prôvega snîga i gregolevônta, a durâla je svë do pulnôća kâl se je îšpol tê grubjâvine* (niski tamni oblaci) *ucinîla ćërika* (IV 8.12.); *u garbîn (SW) se je ucinîla mōlo ćërika alôj* (sasvim do) *šômega mōra* (IV 22.12.); *ćërika u pulënt* (LF 20); *u žîmšku*

- dōba kàl bi se bila ucinila čèrika u garbīnu i u pulēntu, ondā bi se rēklo dà će garbīn priko nōci* (E1 101)
- čēser**, -a m G pl. -ih – alatka u drve-
noj brodogradnji, sjekira s teslom sa
stražnje strane (poprečna oštrica);
čēseron je kalōvōl kōru iz borovīne
- čīcerit**, -in impf. – govoriti nesuvislo,
isprazno, mnogo; *onē dvī bi mōgle po
svī dōn čīcerit*
- čīcot** / čūcot, -on impf. onom. – sisa-
ti, čućiati; *bīlo bi se iskūholo sūhu
manīstru na dežūju pōk bi se tū bīlo
čūcolo; onā je ūkušna, nīšta gōre
nēgo jāstog* (E2 130)
- čīka**, -e f G pl. -ih – čik, opušak; *nemūjte
mi čīke tumbōvāt po tlehū; imote
čīkopērnīcu pok mečīte ū nju*
- čīkara**, -e f G pl. -ih, dem. čīkarica -e f
– šalica za mlijeko ili kavu i slične na-
pitke; *mōli je pōpil čīlu čīkaru mlīkā
i jōs pīto*
- čīkēt**, -a m G pl. -ih – dinamit; *onī sū
uzāli hītit ū more čīkēt za ubīvāt rību
pōk bidu je špurtēlon iskūpīli*
- čīkulōta**, -e f – čokolada; *vīdīli smo
film kakō sū amerikōnski vojncī kàl
sū ošvojīli lōgor u Dachau tumbōvāli
zatvorenīcīma čīkulōtu* (R2 7:43)
- čīl**, -a m G pl. -ih arh. – kilogram; *kūs
čīla – pola kilograma; zōmjī mi kūš
čīla rīžīh*
- čīmul**, a m, G pl. -ih – izbojak iz po-
sječena kupusa; *škūpīla sōn rīkovicu
čīmulih u vārtal pōk ču iskūhot za
mōlega*
- čīn**, indecl. – kćerka; *čīn mi je bīla
rodīla* (VF 38:13)
- Čīncēr**, -a m antrop. – osobni nadimak;
poznāvol sōn pokūjnega Čīncera
- čīribājka**, -e f iron. – alkoholno piće;
*drōgā mu je čīribājka – drago mu je
piti vino. rakiju (i sl.)*
- čīrīt**, čīrin impf. – viriti; *vīdīla je onā
njēga kako čīri ūza kantūnā*
- čīverica**, -e f G pl -ih / -ic iron. – glava;
āko te čapōn, dobīt čēs dvī po čīverici
- čō**, part. – u izrazu *bit čō mī čō tī* – biti
s nekim vrlo prislan; *onī dvō sū čō mī
čō tī*
- čōka**, -e f pl. -ih (ven. *chioca*, Boerio
167) – viseći svijećnjak s mnogo svi-
jeća u crkvi; *za vèlu mīšu bīla bi se
uzēgla čōka*
- čōnca** -e f G pl. ih – šansa, prilika: *jer
jō govōrin, ako būden imāt čōncu,
vajō utēc; čēkola me je vōjska i nī
bīlo drūge, vajālo je utēc* (R1 4:86);
dūc na čōncu – doći u priliku: *ma
kàl bi dūšal na čōncu, nī mōgal dūc
do bešīde* (VF 63:2); *tū je bīla zōlnju
čōnca* (VF 33:6)
- čōr**, čōro, čōru, pred. čōrā, čōro – 1. bi-
star, vedar; *nēbo je čōro kako špōda;
čōru vrīme: danās je līpu čōru vrīme,
dūlnju vrīme* (IV 7.5.); *čōru vrīme njū
če prātī* (SV 13); *a kàl sū bīle čōre
nōci, nīkal se nī navigālo po būšuli,
nēgo po žvīždī Tarmuntōni* (LH 4.2.);
*čōro ārija: vrīme bi mōglo durāt šve
dō kvorta* (Mjesečeva četvrt) *is ne
pūno jōkīma vītrīma i čōrin ārijīma
koje sū po noćī pūno hlōlne za ovū
dōba ol godīšćo* (IV 13.11.); *čōro
nūc kako špōda: bīla je nūc čōro
kako špōda* (sablja) *is mōlin burīnon i
kalōdun kojō je šēla* (IV 7.3.); *čōro je:*

švè je bilo cõro (vedro nebo) u *Šúnca žõpõd, a i do pulnõca bilo je cõro kako spõda* (IV 27.5.); 2. rijedak; *bìlu se riže na dvõ cõro pùpka* – loza koja rodi bijelo grožđe reže se tako da se ostavlja na prutu dva zadblijanja (buduća pupoljka) od osnovice (deblje grane čokota); *ovõde su dūšle dvi-tri u cõru mõhū* – ulovile su se ribe u rubni dio mreže gdje je veće oko (LH 15.2.); *māja ol kadēne mõre bīt cõro, òli špěšo*; poslovice: *bõj se cõrega jūga i òblocne bũre* (P 381)

čõravica, -e f G pl. -ih / -ic iron. – tko slabo vidi ili ne primjećuje ono što je očito, upadljivo u vidnom polju; *ma kojõ si ti čõravica kal ne vidiš da je ovõ ùkrivo šasjjenõ*

čõro – adv. – 1. jasno, razgovjetno; *kal òto ti avijõn; cõro se je vidila carnjēno žvīzdā* (R1 4, 90); *cõro je kako spõda, a do ūru vr̃mena imo bīt nevēra* (E2 101); 2. rijetko: *búb se sõdi cõro, a bīž špěšo*; 3. vedro: *cõro nūc kako spõda; nēbo je bilo cõro, ni jelnā žvīzdā nī falīla* (PMC 320); 4. šire, većeg obujma: *cõro mõhā* – mreža većeg oka; *cõru òko* – veće oko mreže

čõro, -ota G pl. -ih iron. – tko slabo vidi ili ne primjećuje ono što je očito u njegovu vidnom polju; *ma kojī si ti cõro kal ne vidiš berītu dī ti vīši iža vrõt ol kũhinje*

čõrov, -o -u pred. -a -o iron. – čorav, koji slabo vidi ili ne primjećuje ono što je očito u njegovu vidnom polju; *òli si cõrov kal ne vidiš dā ti je ženā oštāvila obīd na stolū*

čõrovac, -ovca m G pl. -ih pejor. – onaj koji slabo vidi; *poštõl son cõrovac, ne vīdin štīt bež ocõlih, a na dalekõ švè vīdin mūtno, ne mõgu covīka poznāt*

čõv, -a m – spoj između kobilice i krmene ili pramčane statve; drveni klin (ključ) u brodogradnji za spajane; *parī mi se da na cõv tecē brūd* (da pušta vodu); *ca jè cõv* (LF 57), (v. NG 191, slika br. 2. 23)

čúcīn, -a m G pl. -ih – sisalica za dojenčce, cucla; *dõj mu čúcīn pòk ce bīt mīran*

čúcīn, -a m G pl. -ih icht. – vučić, čučan (*Serranus hepatus*), ribica slična kanjcu koja živi na pjeskovitu dnu, prošaran je blijedosmeđim i tamnosmeđim šarama, a naraste do 0,05 kg težine i do 10 cm dužine; *kal šmo kõcun lovīli, bīli bišmo ūjoli tīh čúcīnih na kašēte, àli tū su mõle rībice dūge tri-cetīri centīmetra, a pūno šlīci na kõnjca*

čúcīt, čúcīn impf. – fig. piti alkoholna pića, opijati se; *a ūn je navigõl i volīl je čúcīt* (VF 91: 1)

čúconje, -o n – sisanje – vidi *tī ca je ñjīma drõgo čúconje dežūje; jõs je ñjēmu drõgo čúconje, a pašõl je godīšce dõn*

čúcot, -on impf. – sisati majčino mlijeko ili pri jelu; *čúcāju oñ nõge ol jāštoga jērbo tū je nõjślāje*

čúh, -a m – dašak vjetra; *kõlo jelnāšte ī pul dūšlo je mālo čúha i ondā se je dvīglo jīdro, ali īšto šmo se pomõgāli na vešlā jer nī bilo tēga čúha pūno* (R1 5:103); *kāl bi brūd čúfīl mālo čúha i žabrivõl* (PMC 316); *ma bonāca je kõlma, nī čúha ol vītra* (PMC 317);

- kāl njun mōren pīni prōva / a ol ćuha vęga kōnta* (SV 7); *bonāca je, nōnke ćuha* (LH 17); *ondā pīnku ćapō rōza / i navršāci še skorūp / a bōvica kako iż jūst / pīnku ćuha / terinētić* (LF 17)
- ćukāt**, -on impf. – nagađati, raspitivati se u neizvjesnoj situaciji, osloniti se na usmeno prenošenje informacija, nagađati; *ćuko še po Komīži dā ga je ženā oštāvila* (napustiti); *kū ćuko, doćuko* – tko se raspituje, taj sazna
- ćukulōta**, v. ćikulota
- ćūlīt**, ćūlin impf. – napinjati sluh da bi se čulo; *pōcel je ćūlīt ūši, tīl bi ćūt cā onī govōridu*
- ćūmbre**, -eta m G pl. -ih iron. – pijanica; *drōgo je njēmu popīt, prōvi je ćūmbre*
- ćūmbrit**, -in impf. iron. – piti alkoholno piće preko mjere; *drōgo je njēmu ćūmbrit*
- ćūncīt**, -in impf. – piti alkoholno piće preko mjere; *drōgo je njīma ćūncīt*
- ćūrlica**, -e f G pl -ih / -ic icht. – mala, nedorasla skuša (*Scomber scombrus*); *ījoli smo dešetāk kvintōlih šardēl i dvo-trī kvintōlā ćūrlic*
- ćurlikāt**, -ikon impf. onom. – ćurlikati, glasati se ćurlikom; fig. *nemūj tī mēni ćurlīkāt* – nemoj pretjerano hvaliti, uljepšavati
- ćurlikāvac**, -ōvca m G pl. -ih ornit. – ćurlikavac (*Emberiza melanocephala*); ptičica crne glave karakterističnog glasanja – ćurlikanjem; *šęga jūtra bīlo je ćūt ćurlīkōvca*
- Ćurlūk**, -a m antrop. – osobni nadimak; *poznāvol šon pokūjnega Ćurlūka*
- ćūs** – interj. – samo u izrazu *ni ćūs ni būs* – ni riječi; *a ūn ni ćūs ni būs, dvīgal še i na vrōta dā će pūc cā*
- ćūtīt**, ćūtīn pf. – ćutjeti, osjetiti; *utękla mu je iż Cvājta ka kūce, cōrno māška, ćūtīla je onā dā će finīt u pinjātu* (R1 2:78); *tāko da šon lęšto oštōl būs, āli tū jo nīsōn ćūtīl, nōnke nē žnon kāl šon oštōl būs* (LH 4, 88); *i kal šon jō ćūtīl tū cōncu* (VF 71, 3); *jer kāleb kal ćūti šlābu vrīme, cōro je kako špōda, a dō ūru vrīmena īmo bīt nevēra, kālebi šu inventōni, a nīnder ne vīdiš đbloka, āli kāleb tū ćūti* (E2 101); *kal bi brūd ćūtīl mālo ćuha i zabrivōl* (PMC 316); *ondā je tukālo dobrō natęgnūt i tīra rukīma po māištri; i kakō še tūcē, ovā natęgnuto māištra vibrīro i tō volīna ćūti* (E2 143); *ćūtīla je brūd i dōla je škūs; āko biš njun dōl kōntru, pūkla bi pićāk* (E2 143); fig. *ćūtīt pōfinu* – osjetiti spolni nagon; *parī še mēni da je vās mlāji pōcel ćūtīt pōfinu* (reman kojim se za stražnjicu tovarne životinje učvršćuje samar)
- ćūtīt še**, ćūtīn impf. – osjećati se; *jō šon še ćūtīla malamēnte* (loše)

– D –

- dā**, conj. – da; izrični veznik: *rękal je da će dūc*; pogodbeni; *da bi ūn dūšal, vajō ga žvāt; da je bīlo ondā mōć / da je mōglo ondā bīt / bīlo bi še da je bīlo / da je bīlo ondā tīt* (PB 26); namjerni: *švę je ucinīl da onī dūjdu pomōć*

- da grêgo**, adv. – iz smjera / prema smjeru SI; vjetar *grego*; *kâl je da grêgo, kâl su garkûšine, vrîme je nôjtrajnije* (IV 31.12. 88.).
- da pulênte**, adv. – iz smjera / prema smjeru Z; *ovò dobòta mìsec dôn vîtar grê da pulênte* (IV 4.6.).
- dâcij**, -a m Gpl. -ih – carina, trošarina, plaćanje nameta na promet dobara, osobito vina ili rakije šezdesetih godina dvadesetog stoljeća; *âko ćeš domijònu vînà olnît vapòron pul Šplîta, vajâlo je daržâvi plòtît dâcij*
- dafôra**, adv. – jedva, teško; *dafôra son i jò dûsal, jedvâ su me molâli unûtra*
- dafôra vîja**, adv. – 1. izvan kontrole; *pûc dafôra vîja* – zabaviti se, poći u noćni život, oteći se kontroli, nadzoru starijih; *i tâko tîh pošlîh je bilo dîgod ol težokâ, dîgod ol zidôrâ, kakò si mògal çapât kojî dinâr za pûc dîgod dafôra vîja i tâko* (R1 5:105); 2. izvan ždrijeba u određivanju ribarskih pozicija; *mî nîsmò bili u bruškîtu* (ždrijeb radi ribolova), *mî smo bili dafôra vîja*
- dâge** / dâga, interj. (ven *daghe* < *dare* – dati, VinjaJE 119) – uzvik kojim se označuje udaranje nekoga: *e, dâga onî metlâmi po njemu* (VF 48:10)
- dajinâ**, -e f G pl. -ih – duljina; *dajinâ je ìvik bila na pâše, a višinâ na lôkte* (E2 147); *iz dajinê smo vidili priko çilega škòja jelnû bìlu fâšu* (PMC 318)
- dakôrdo**, adv. (ven. *accordare*, *accordo*, Vinja 122) – složiti se, ostati u dogovoru; *ostâli smo dakôrdo dà çemo žâjelno pûc u pecûrve*
- dakòt**, -a f G pl. -ih – čaj, napitak od trava; *jo pîjen ovè dakòte ol tròv ca jîh uberèn i osûšin*
- dalèk**, -o -u pred. -â -u – dalek; *do dalèke Palagrûze* (SV 7)
- dalekò**, adv. – daleko; *pok su tî parangòlî bìli šujèti za pûknut u kûlaf, a ondâ ga je têsko îskapulât jêr se je hðlo pûno dalekò ol krâja i dešêtâk mîj* (E2 142)
- Dalmatîn**, -a m G pl. -ih – 1. Dalmatinac s dalmatinske obale ili s otoka blizu kopna; 2. ribari s Drvenika koji su tijekom ribolovne sezone na plavu ribu popunjivali ribolovne družine trata jer Komiža nije imala dovoljno radne snage za mnogobrojne družine u ribolovu; najčešće su to bili ribari s Drvenika koje su Komižani nazivali *Darvencânima* ili općenitije *Dalmatînima*; *jûsto smo bìli pôrtili iz mùlâ îspril šanitòdi u Šplîtu, kâl nos jedôn Dalmatîn Darvencânin zovè da ga vâzmemo do Komiže* (PMC 137); *defôra šike bila je armizòna lôja ol Rumîça. Pròva pûl Boda, a karmâ pul Mòlega Bòlka. Ŭ nju su špòli Dalmatîni. Dvîgli su vešlò ol prîmê i butâli ga nâ dvi sðhe za ucinît têndu. Jelnû sðhu su žabîli u tràštan dî se je inkašòvòl jòrbul, a druègu u râpu ol mònkula ol karmê tâko da se je mòglo, kâl se je stòlo na pajûle, pašât îšpol vešlâ ca je bìlo priko njîh, bèž se prîgnît. Priko vešlâ su butâli jîdro i vèžâli lanfîne za bòndu dà ga popûlnê ne bì ònlil maištròl. U lôju je bila mojâca maravòna ca bì pîli kal bi pèkli šardèle îli îs brujèton. U lôju*

njin je bilo bėje špât nêgo u kùćicu ol Rùmìća ca je na druĝu pûntu ol Bobâ šûmptra Žvônškin šikima. Tôti je udij ûjutro pãšolo súnce, a unûtra je šmardìlo za krepât. Kãmarica je bila mōlo, dugâ i širokâ nê vêće ol dvo-trî pãša, bãša i jòš je unûtra bilo štōrih mržizih i pojãcih. Dalmatînih je tôti bilo dešêták. I ùsri lîta su imãli kalcète ol vûne ca bi ih isvûkli sômo kal je tukãlo ugãzit ù more (10).

Dalmôcija, -e f – 1. Dalmacija; 2. u govoru komiških ribara Damacija ne uključuje otok Vis, Dalmacija uključuje dalmatinsku obalu i bliže otoke, ali ne i Vis; *Onđã bi se bilo majinãlo jîdro i çapãlo rûku tarcalûnã i bilo bi se pojãlo ù pul karmê pul Dalmôcije (kada zbog nepovoljnog vjetra brod nije mogao stići u Komižu, onda bi brod krenuo prema unutrašnjim otocima u pravcu Žirja, Rogoznice) (E2 97)*

danãš, adv. – danas; *danãš glêdon u komišku rîvu ovê bròde is koîma danãš Komîžoni grêdû nã more. Glêdon gabîne, hidraûliku, sôndere, pok tôti su râdioštãnice, satelîtsko navigãcija, ekrãni, poštêje, stolî, šalõni, žãhodi ... tu vej nišû rîborski bròdi, tû su hotêli (E2 139)*

danãškoj / danãškojac, adv. – u današnje vrijeme; *danãškojac je švêga, a nôn dã se je bilo krûha najîšt*

danãšnji, -o -u pred. -o -u – današnji, suvremen; *danãšnji rîborski bròdi nîšû bròdi – tû su hotêli (E2 139); ni do danãšnjega lnêva (PMC 314)*

dangùba, -e f – osoba koja gubi vrijeme beskorisno, ljenčina; *ma vîdi tî onû dangùbu, sômo šîdîti i pròvjât, a ništa ne cinîti*

dangùbit, -in impf. – 1. provoditi vrijeme bez rada, ljenčariti; *sômo dangùbe vrîme i ne cinê ništa*; 2. ne uspjeti iskoristiti raspoloživo vrijeme; *provól son nôc tû butîgu dî se prodòjê gvožjarîja, ali sômo son dangùbil vrîme, a nîšôn je uspîl nôc*

Danica, -e f – zvijezda Danica, planet Venera; *istêkla je žvîzdã Danica*

daprôva / deprôva, adv. - 1. ispred prove od broda; *ondã ako je vèliki kùlap daprôva, štròh te je da ne afugòs (potopiti) brùd, da ga ne afugòs pol kùlap (val) (E2 73); ûn je svîtil daprôva nôs (E1 146)*; 2. naprijed prema provi; *ražôrmoj vešlò na katînu i šrîdu po ih štãvi deprôva na bõndu ol prîmê (LH 15.2.); po karmî jîdra gûrnjo i dûlnjo mãca bila je vêžona konopên kojî se je žvól ventôm, a deprôva je gûrnjo i dûlnjo mãca bila vêžona konopên kojî se je žvól škuvêta (DS 2.2.2.)*

dapûnto, adv. – 1. ostrim krajem, provom; *îšparvice se potêže dapûnto, ondã se brùd intrešò, onda se brùd ingvalî da stojî drêto (E2 152)*; 2. točno; *dûšal je dapûnto u pûlnê*

Dardanêle, -ih pl. tant. – Dardaneli, uski morski prolaz između Evrope i Male Azije koji povezuje Mramorno i Egejsko more; poslije Prvoga svjetskog rata nastala je pjesma o propasti talijanske mornarice; *talijãnski jêdan kacjatòre (ratni brod lovac, tal. cacciatore) / potònuo u Jãdransko*

- môre / talijânska jêdna čêta vëla / potônula ûsred Dardanëla* (VF 63:6)
- dârhçot** / dârsçot, -en impf. – drhtati od zime, straha, uzbuđenja; fig. uzrečica za doživljaj zime – *vlah jaše i daršće i švë pïto kâl sú Vodokâršće* (KF 39)
- darivât**, -jën impf. – darivati; *njêzinu çu prâtiti rôtu / i darivât vëmu brôdu* (SV 11)
- darovât**, -ÿjen pf. – darovati; *pokûj vïcnji darûj njëmu, Gošpòdine* (PMC 315)
- dârovon**, -o - u pred. -a -o – poklonjen, darovan; *mëni je ovî pâršten dârovon kâl son še pricëštîl*
- darûvšcina**, -e f G pl. -ih – poklonjeno nasljedstvo; *pokûjno nõna je ovû kûçu oštâvila mûmu ðcu u darûvšcinu*
- darvën**, -o -u – drven; *imòl je jelnû štòru darvënu gajëtu*
- Darvencânin**, -a m G. pl. -ih – čovjek s Drvenika; u Komižu su dolazili početkom ribolovnog mraka na sardele ljudi s Drvenika kao članovi posada komiških trata jer u Komiži nije bilo dovoljno radne snage za opsluživanje tako brojne ribarske flote; *jûšto smo bili pôrtili iz mûlâ îspril šanitòdi u Šplîtu, kâl noš jedôn Dalmatîn Darvencânin žovë da ga vâžmemo do Komîže jërbo da je izgubil vapôr; borba Ôndre je uputił mëne u kajčë da ga grën važëšt, jër je žnòl da je tû šijâvac, a u šëbi je kalkulòl da je šijâvac na brođu kako nîki mòli motûr; jër sú šijòvci bili pòžnoti kako jòki vogadûrî* (PMC 317)
- darvò**, -a pl. -îh / dôr – drvo (kao materijal); *poklâdova mûnâ kvòrtu krûha, dôr kòlo komînâ i u barîlu vînâ* (IV 25.9.); *barkëri çe îškûpit malo dôr i sùme da še ogrÿjemo i napecemò jaglíc* (LH 15.5.); poslovice: *ni svû gòru pošć, ni bež dôr dõma dûc* (P 45); *Švëtâc je bìl nõjlâgji škûj za rîbot jâštoge jër je na njëmu bìlo vodë, dôr za še grÿjot zîmi* (E2 88); *napûnili sú onî tû gajëtu dôr i pôrtili* (VF 5:1); izrazi: **bõnda dôr** – jedno od dva bremena drva na samaru tovarne životinje; *kûpîla mu je na Lûkû jelnû bõndu dôr; mûl / mažgâ dôr* – koliko može nositi tovarna životinja drva; *pròdol je na Lûkû dvò mûlâ dôr; štîva dôr* – količina koliko stane u utrobi broda; *prodòvâli sú zîmi u Komîžu Leštîçovi iz Švëca na štîve dôr*
- daržava**, -e f G pl. -ih; država; *austrînsko daržava je za švë imâla zòkòne*
- daščica**, -e f G pl. -ih / -ic dem. – daščica; *burba Ôndre bi vâžel daščicu* (podložak za čišćenje ribe) *i nûž* (PMC 317)
- dašënjò**, adv. (ven. *dassèno*,) – sigurno, u povjerenju, sporazumno; *oštâli smo dašënjò* – sporazumjeli smo se, dogovorili smo se
- daškâ**, -ë f G pl. -îh / dašòk – daska; *za jelnû dâšku îsplanjât vajâlo je dvi-trî ûre lavûra* (E2 78)
- dât**, dôn pf. – dati; *jer kal rîba dô škûs* (kad naglo potegne), *vajò molât da ne îškîdo* (E2 141); *rîba je dôla bekòdu* – ulovljena riba je povukla udicu; *otâc me je dôl na bracêru borba Ôndreta* (PMC 316); *dât na vòju* – opustiti se; *dât ògonj bròdu* – spaliti premaz

broda na oplati; *dāt štrôha* – zaprijeti kome; *dāt ũ košti* – razboljeti se od hladnoće; *dāt ũ boga* – nekoga napasti; *dāt žnat* – dati do znanja; *dāt kurāja* – ohrabriti, potaknuti; *dāt* – udati: poslovice – *ni u Šelo* (predjel Komiže) *dat, ni iz Šela važešt* – ni udati kćer u Selo, ni primiti muža iz Sela; *dāt škús* – trznuti (pri ribolovu povraz); *dāt mîra* – pustiti nekoga na miru: *dāt fūrce* – pojačati; *dāt lăštika* – popustiti; *dāt krejônce* – pokazati poštovanje; *dāt prôv* – prihvatiti nečiji stav; *dāt môt* – dati znak gestom; u igri karata: *dôl je môt ol trîce*; *dāt dôbre mîre* – dati preko mjere; *dāt gŭšta* – dati zadovoljstvo (obično u negativnoj izreci: *nečŭ njuj dāt gŭšta*; *dāt păpra* (nekome); *dôl je ũn mēni păpra* (mučio me, zlostavljao); *dāt pō bogu* – istući koga; *dāt po rîlu / dāt po cŭnki* – pljesnuti koga po obrazu; *dāt rēda* – srediti što ili koga; *dāt vŭltu* – 1. vezati vrznom uzlom; 2. skrenuti plašenjem jato ptica pri lovu ptica pjevica da bi se približile lovnom mjestu; *dāt žădobit* – dati za pravo

dāt se, dôn pf. – dati se, krenuti s čim; *dāt se u parôdu* – *i būta se jo, kumpăre, u parôdu, čapôj mōlu pōd ruku, ôšan dôn* (VF 8); *dāt se ũ dož* – počelo je kišiti; *dāt se obaždrît / poglêdot* – slučajno opaziti; *dāt se ujôt* – *neće se ona lako dat ujut na taku ješku* (mamac za ribu); *dat se / puštît se privarît* – *nemŭj se puštît privarît, būdi pămetan*; *dat se u vitar* – zajedriti

dătul, -a m G pl. -ih (ven. *dătolo*) – plod palme; *jo volin jîšt dătule*

dătula / *dătal* (LAM2 81) -e f G pl. -ih (lat. *dactylus*, tr. *datolo*) – prstac (*Lithophaga litophaga*), školjka koja živi u kamenu; *glêdol son kal šu bîle onô po rātu dŭšle maône ca šŭ nošile gvôžje ža tôrânj ol Lëndave* (bušotina za naftu u Komiži) *kakô šu vădili onê vële stîne iz mora i razbîvăli măcima ža izvŭc iz njîh dătule*

davônt, -a m G pl. -ih – uže kojim se učvršćuje prednji kraj lantine na lantinskom jedru sa strane odakle puše vjetar: *bîla je îšto i kôrga kojô je ucvôrštîvăla dŭlnju măcu kakô ca šŭ davônt i brăc fermôvăli lantînu jîdra ol detăja* (DS 2.2.2.); *grafîv, kôrga i davônt* (LF 25); *lăška davônt* (popusti uže kojim je pritegnuta prednja glava lantine sa strane vjetra) (LF 51); *molôl davônt* (LF 55)

dažjît, -în impf. – kišiti; *a pōcelo je dazjît* (R1 1:68); *a dŭ šmo mî špôli, cîdîlo je po nôn kal je dažjîlo* (R1 5:100); *žapŭhălo je i pōcelo lampât, garmît i dažjît* (PMC 320); fraze: *dažjî mîhon, dažjît kako iz miha, dažjî kako da se je nêbo otvorîlo; nêbija dažjî* (kiša koja dolazi s kratkotrajnom olujom za maglovita vremena); *varijăbilu vrîme ša jŭgon i garbînon, ša nevêrima i nêbijami kojê bi mōgle dažjît* (IV 28.2.); *pjuvadŭra dažjî* (kiša koja pada na manjem prostoru te se vidi iz područja gdje ne kiši kako se kreće po moru prateći oblak iz kojega pada: *na kvôrtŭ* (Mjesečeva četvrt) *je pônovo konfermălo* (ostati isto vrijeme) *jŭgo ša pjuvadŭrima po kŭlfu, a švăko pjuvadŭra je dažjîla*

- (IV 13.4.); *põcme dažjīt*: *ôstar* (jug) *je dvĩgal i põcelo je dažjīt* (IV 13.4.); *õli na karmũ nĩ dažjĩlo* (VF 5, 3); *dažjīt mĩhon* – pljuštati; *dažjĩlo je mĩhon* (VF 5:3)
- dê**, interj. – povik kojim se goni tovarna stoka: *dê, âca dê; dê!, u jĩme Isũsovo! Âca! u jĩme Bõga!* (VF 100:6); *dê / âca dê* (PB 44)
- de balĩn**, adv. (tr. *de balin* »immediatamente, di colpo«, Vinja JE 121; viški »de-balin – kao puška, tip-top, moderno, kicoški, šik«, Roki 74) – uređen, nov novcat; *jõ son se bĩl lĩpo urẽdĩl, veštĩd, poštolẽ, prõpju de balĩn*
- de lĩpo**, adv. – vrsta omče; *gãsa de lĩpo* (UU 10.2.)
- de mãistro**, adv. – sjeverozapadno: *i muj kumpore, mĩ smo butãli kãriko di bãšo, gõri u Šprõjkovo de mãistro* (VF 44:2); *võlta de mãistro* (44:6); *bõg je dõl da nĩsmõ išli nũtra alavĩja, nõgo vãmo per de mãistro* (VF 44:3); *i jõ àla prĩko bõnde de mãistro* (VF 44:4)
- de rẽšto**, adv. – ostalo, ono što nije spomenuto; *a bolĩ me mãlo kolĩno, ma de rẽšto švẽ je dobrõ*
- debatimẽnat**, -ẽnta m G pl. –ih – rasprava, sporenje u razgovoru; *bĩl je tũ ižmeju njĩh žãštõki debatimẽnat*
- debatĩvãt**, -ĩjẽn impf. – raspravljati, sporiti se u razgovoru; *tũ mĩšto u Šelõ, dĩ su se škũpjãli jũdi po vecẽri, žvõlo se je Bancĩć i tõti bi se do kãšne ùre bilo debatĩvãlo obo švẽmu*
- debẽl / dẽbel**, -ẽlo, -ẽlu pred. -ã, -õ – de-beo, krupan; *ũn je pũno debẽl; mãlo põšli jedõn grũm i põcele su pãdot debẽle kãpje* (PMC 314); fig. *debẽl nã* *uši* – nagluh; *a ovĩ nãš gošpodõr bĩl je bokũn dẽbel nã uši, i ùn je kurjũz i pĩto: ca sũ no rẽkle* (VF 35:2)
- Debẽlãc ol Kũzjĩh intrĩgĩh**, -ẽlca m top. – ime lokaliteta na zapadnoj obali otoka Biševa
- Debẽlãc ol Mõlega Grõlca**, -ẽlca m top. – ime lokaliteta u uvali Moli Grodac na sjevernoj obali Visa
- Debẽlãc Pũnte ol Õkuca**, -ẽlca m top. – ime rta kod uvale *Tĩha* na sjevernoj obali Visa
- Debẽlãc**, -ẽlca m top. – naziv rta na grebenu *Kãmik* na zapadu od otoka Sveti Andrija
- Debẽlãc**, -ẽlca m – ime lokaliteta u uvali *Tĩha*
- Debẽlãc**, -ẽlca m top. – lokalitet na južnoj obali otoka Sveca; rt zaobljena oblika između uvalica *Vẽle Vlakĩtne* i *Mõle Vlakĩtne*; *tõ je debẽlo pũnta; žãtu se žovẽ Debẽlac* (TS top. 28)
- Debẽli puntĩn**, -ega -a m top. – ime lokaliteta na zapadnoj obali Biševa; *butãli smo võrše po Debẽlemu puntĩnu* (stavili smo vrše blizu *Debẽlega puntĩna*)
- debẽlĩlo**, -a n – veća količina; *Ca tĩ se parĩ, je smo ih (sardele) ùjoli? – Parĩ mi se da nĩ debẽlĩla, bĩt će utẽkle išpol kõlih* (vjerojatno je malo ostalo ribe u mreži jer je masa pobjegla prije nego što je mreža stegnuta na dnu)
- debẽlinã**, -ẽ f – prekomjerna tjelesna masa; *onã bi tĩla ošlãbit jěrbo je mũci debẽlinã*
- debẽlu**, -ega n – dio mreže pleten debljim koncem gdje se zbije ulovljena riba radi presipanja u brod; *Vãjõ na debẽlu navĩt i rašĩrĩte rĩbu nĩž*

- brud da je mōremo lāgje prišikōvāt i prišīpot ũ brud*
- debeljūhan**, -a -u pred. -a -o – odeblji, deblji nego što bi trebalo; *tā su njin dicā mālo debeljūhna*
- debjinā**, -e f – debljina; *debjinā je dvō centīmetra*
- debōta**, v. dobōta
- dēbul**, -o -u pred. -a -o (ven. *debole*) – koji je slab, nemoćan; *vīdi ga kākō je dēbul, ništa ne jī*
- debulēca**, -e f (ven. *debulezza*) – slabost, nemoć organizma; *mēni je dūsła debulēca, vajālo bi cāgod izīšt*
- dēca**, interj. – povik kojim se goni tovarna stoka: *Dēca dē!*
- dedrēnto**, praep. – unutar čega, s unutarnje strane: *išli onī na Grēben, oštāvili dedrēnto unūtra brūd* (VF 76:2); *mūti mōre vā gajēta / i dedrēnto i defōra* (SV 3); *mōla defōra / cāpa dedrēnto* (LF 51); v. defora
- defāte**, adv. (tr. *defati*, Doria 197); ven. *defāto*, Boerio 221) – zapravo, zaista, defakto: *E, ma ũn, žnōš, mōre defāte vēce žīmu polnīt nēgo jō* (VF 15, 2)
- defēt**, -eta m – defekt; *tāko je Gārķ žnōl svāku štīvu ol barīla kakō je i žnōl kojī je njēzin defēt, je cāpāla ũljen, štrakīcon, rōngavinun, je oštāla nā šuho, bēž salamūre, jē iskalfōna, ucinjenā, je rōncova, je pricinjenā, je pahō kako paršūt i kakō izglēdo* (LH 8.2.); poslovice: *ku jē u defētu, vāvik je u šuspētu* (tko je defektan, taj je suspektan) (P 229)
- defōra**, adv. – jedva; *Kal je pokōjan Mōkri arvōl po slābemu vrīmenu iš bracerun iz Šplīta, pitāli su ga da hōće dūc vapōr u Komīžu, a ōn njin je olgovorīl: »Defōra šmo mī dūsli, a kāmoli vapōr.«*
- defōra**, adv. – s vanjske strane; *dūsli šmo brōdon defōra mūlā* (PJD-R 70); *dūsli šmo defōra Štūpišćo – pōcelo hlōdīt jūgo* (R2 7:44); *defōra šike bīla je armizōna lōja ol Rumīca* (G 10); *pašāli šmo defōra Templūzā i dūsli pol Krūšku* (G 15); *jō bi bīl išal na Šike defōra Barjōkuv* (E2 135); *jedonpūt noš je išto bīlo defōra Bīsova cāpālo nēvrime* (E2 137); *defōra mūlā iskūpile še švē gajēte* (VF 70:10); *tōti je jedōn škojīc Kāmik, ma nī pedesēt mētrīh ol krāja defōra Pūrta ol Okjūcine* (VF 2:2); *oštāvili dedrēnto brūd, jedōn gūc, i išli su defōra* (VF 76:2); *ūž tu je hitīvōl ũ more štīne defōra klobūkā žā ga približīt* (PMC 312); *ma nōš kurēnt hitījē defōra Štūpišćo* (PMC 320); *mōla defōra / cāpa dedrēnto* (LF 51); v. dedrento
- dēk**, -a m G pl. -ih – dekagram; *bīli su lipi kōnjci, dešetāk u kilū*
- dekadīt**, -īn pf. – izgubiti vitalitet u visokoj životnoj dobi; *burba Tūme je alavīja dekadīl, ne ũfo še ni do rīve prošētāt*
- dekadīvāt**, -tjēn impf. – gubiti vitalitet u visokoj životnoj dobi; *nōno je pōcel pomālo dekadīvāt*
- dekapōto**, adv. (ven. *de capoto*) – potpuno, sasvim; *nāši su jih potūkli dekapōto* (o nogometnoj utakmici)
- dēki**, -ih pl. tant. m – aprovizacija, reducirana opskrba stanovništva u vrijeme talijanske okupacije u II. svjetskom

- ratu; *dōvât dēke*: *ondā je bilo dōsta bōje jēr sū dōvāli dēke*
- dekontīne**, adv. (ven. di continuo, Boerio 191) – stalno, kontinuirano; *tri ure dekontīne molili sū skonžure* (VF 23:5)
- dekoracijūn**, -ūni f G pl. -ih – 1. orden; *dōbil je dekoracijūn*; 2. dekor, ukras; *kupili smo švakih dekoracijūnih pōk čemo dekorāt būr za Bōžić*
- dekorāt**, -ōn pf. – dekorirati; *ca sū se onī dekorāli* (uredili za izlazak iz kuće)
- dekorōn**, -o -u pred. -a -o – ukrašen; *ca vōn je būr lipo dekorōn*
- dekorōn**, -o, -u, pred. -a -o – koji ima krunu; atribut za zubaca krunaša; *ījoli smo jelnēga vēlega dekorōnega žubāca*
- dekorōvāt**, -ōjēn impf. – dekorirati; *pōceli sū būr dekorōvāt*
- dekōt**, -a m G pl. -ih – čaj; *nōjveće vōlin dekōt ol žeromāda* (ružmarin) *iš mēdon*
- dekumēnt** / dekumenat, -a m G pl. -ih – dokument; *nemūj žaborāvit važēst dekumēnte*
- dēkung**, -a m G. pl. -ih – rov (u AU vojsci); *bīla je žīmā, a mī u dēkung*; fig. *stōt u dēkung* – skrivati se
- delamīta**, -e f – dinamit; *u Komīžu nī bīl ōbicoj dā se delamītun ubījē rība*
- delbōn**, -a m G pl. -ih – vrsta ribe kokota (*Trigla corax*); *bīlo je tū vrīme vēlikih kulpōdih, kāl se je žnālo ujōt pūne bōrke murlūc i delbōnih* (E2 140); *delbōn īmo vēlika perā kako lāstovica. Kōkot īma mānjo perā i nīsū u līpin bōjima kakō u delbōna*; *tēga se je pūno lovīlo; bīl bi đīgod parangōl išplīvol, jer kōkot i delbōn imāju mihūr pōk njin se, kal se ūjmu, napūše mihūr i, kal je māša rībe, parangōl išplīje na skorūp* (E2 143)
- deliberāt**, -ōn pf. – osloboditi; *jō sōn ga deliberōl*
- deliberāt še**, -ōn pf. – osloboditi se; *žamōhal je dešetāk pūtih repēn i pomālo se je deliberōl kōre* (o presvlačenju jastoga) (E2 117)
- deliberōn**, -o -u pred. -a -o – oslobođen; *deliberōni smo ol svih ōbavežih*
- delīja**, -e m G pl. -ih – radišan čovjek; *ūn je delīja, žakopō motīku žemjē* (435 m²) *nā don*
- delikatēca**, -e f G pl. -ih – delikatesa; *rīzi sū bīli delikatēca; imālo se je po četīri-pēt kilīh rīžih i tū je švičōr dōržōl pol kījuc za āko se kū ražbolī za bokūn rīžih na jūli āli na kvašīnu iškūhot* (E2 132); *danās vej nīkur ne poznāje ni sōšenicu ni jutīku; a pīri je ūvik sōšenica hōla u brujēt ol gīric i carnjūlih; tū sū bīle delikatēce* (E2 159)
- delikōn**, -o -u pred. -a -o (tr. delicato) – delikatan; *kūlaf je bīl pūno delikōn za ujōt rību; vajālo je dobrō žnāt mōrke za dobrō ujōt* (E2 142); *tū je pūno delikōni pošōl; jō sōn lavurōl na lājnu ca grēdū škātule put mākinih; tū je bīl pūno delikōni pošōl* (GH 39)
- delikōno**, adv. (tr. delicato) – delikatno; *delikōno je nā more hodīt i bāvit se tīn pošlēn cīli živōt; vajō dobrō poznāvot lnō, vajō poznāvot mōrke, vajō poznāvot žōdīve, kurēnte, cūd rībe i cūd vrīmena*

delpêžo, adv. – 1. način nošenja tereta tako da se teret podigne s obje ruke i stavi na rame; 2. podignoto od tla; *tāko se je mōglo ćapāt u dvojicu is jelnūn rūkūn na švāki kantūn i nošit delpêžo* (G 5)

delūšo, adv. – luksuzno; *danāšnji mlōdi kal se ožēne hōćedu ōlma imāt švē delūšo*

Demarija / Demarija, -e – prezime iz Komiže; *Ivōn Demarija* (LF 33)

deměž, -a m G pl. -ih – krmeno jedro; *ti brūd je imōl i jōrbul ol demēža na kojī bi se butālo deměž kal se jīdri u karmū*

demonštrāt, -ōn pf. (ven. *demonstrār*) – pokazati, očitovati se nečim, demonstirati nešto; *ārija demonštrō: tāko je žapūhālo jūgo za kojū racunōn dā će švāki dōn bīt žēšće i tū švē do jedōn dōn prī mīnē jer je ārija tāko demonštrāla kūda da je prōvu žimsku dōba* (IV 2.4); *Šerenišsima šplandājon / švū potēncu demonštrāla* (SV 4)

demonštrōvāt, -ōjēn impf. – pokazivati; *ārija demōnštrōje da će dōž*

dēnt, -a m G pl. -ih – kosi zasjek na dva kraja pruta, od jasena ili veprine, koji se svija u obruč; *za špojīt dvō kūša u ōbruc, vajō ucinīt teštādūre na špōju; teštādūra je kal se ovā dvō kōmada na krāju zašācū, potēgne se dēnt, ondā se ovō dobrō vēže; tād se te dvī pālice šaviju u ōbruc* (E2 111)

dēnt, -a m G pl. -ih – zub pri gradnji kamene kuće u zbijenom tipu gradnje; na uglu kuće gdje je kuća graničila sa susjednom građevinskom parcelom

bila je obaveza ostavljati kamene izbočine (*dente*), kako bi se budući graditelj mogao povezati s postojećim zidom; *kal se je grōđila kūca ol štīnē, vajālo je oštōvjāt dēnte na kantūn; jōš se u Komīžu na pūno mīst vīde dēnti ca šū ih štōri mēštri oštōvjāli*

denjerīt, -īn impf. – (o hrani) prijati; *a jē voš denjerī špīza?*

deperāt, -ōn impf. – upotrebljavati, koristiti; *jelnē pūno štōre gāće kojē šu se deperāle za lavūr na barāku kāl bi se šōlilo* (PJD-R 70); *parvī rībori kojī šu rīboli kucinōrima, deperāli šu po dvō žūga kucinōrih: jelnē šu doržāli ū brud, a drūge na krōj kako režērvu* (E2 125); *prī šu naši štōri deperāli tūnju za parangōl iz Pūje; tū šu nošili iz Piškice, Rūdice i Viēsti; naši šu štōri tāmō gajētima navigāli i prodōvāli slōnu rību* (E2 140); *ūvik se deperō štrāca za rūke istārt* (E2 142); *pōk se je deperālo žjice – daščice is rōgojen, pōk biš is tin tiškal ulōvjenuj rībi ūdicu unūtra neka je ne ruvinōjēš pōk je bīlo lakō izvādit ūdicu* (E2 143); *mī tū ne deperōmo* (VF 47:5); *jērbo u Komīžu onā nī deperāla vōdu iz pīpe nēgo iz guštīrne* (VF 41:2); 2. držati, imati uza se: *prī šu štōri ūvik deperāli māšku na brođū dā njīn se iz krāju ne ukarcō kojī mīš* (VF 1:8); *dūlnju vrīme* (vjetrovi iz smjera sjevera do zapada) *kojū je pūhālo da šī mōgal deperāt švā jīdra* (IV 16.9.); *būšula je bīla, būšule šu ūvik Komīžoni deperāli, āli nīšī imōl kōrte grāfike* (E2 97); *mi šmo deperāli za žūtūge gōnce is dūgun āšpun ol cešmīne* (E2 137);

- jërbo su pòpri komiški rìbori deperãli jërže dà njìn cuvãju mrìže* (GH 36)
- deperìt**, -ìn pf. – 1. zdravstveno, tjelesno propasti, klonuti od starosti: *Burba Vîsko je alavîja deperìl*; 2. dotrajati; *ove su mrìže deperìle*
- deperivãt**, -ijèn impf. – zdravstveno, tjelesno propadati: *Burba Vîsko je pòcel deperivãt*
- deperôn**, -o -u pred. -a -o – upotrebljavan; *obũci za pũc vônka ovũ nõvu, nedeperõnu košũju, a za lavũr nõši deperõnu*
- deperõnje**, -o n – upotrebljavanje, korištenje; *pòceli su naploćivãt deperõnje konõbe u kojũj se mi šãstãjemo za zaigrãt na kõrte*
- depjũ**, adv. – obilno, više nego što treba; *ostãlo non je depjũ spìže jërbo nĩsmõ mõgli švẽ izĩšt*
- deponijèn**, -èno -ènu pred -ã -õ – nataložen, slegnut na dnu posude; *ostãla je sõmo fẽca deponijenã na lnõ bãcve*
- deponit**, -ìn pf. (tr. deponer) – staložiti se u nekoj tekućini; *zamũtilo se je vĩnõ po će vajãt cẽkot dõkle deponi*
- deponivãt**, -jèn impf. (tr. deponer) – slijegati se, taložiti se; *pòcelo je deponivãt pok će vĩnõ lẽsto rašcarãt*
- deportãt**, -õn pf – deportirati, prognati: *ondã su me deportãli nõše* (R2 7:47)
- deportõn**, -o -u pred. -a -o – deportiran; *jõ son bĩl deportõn nõše iz lõgora u Itõliju, u Cremonu pedesõt i õšme*
- depõšta**, adv. (ven. àposta, Vinja JE 123) – namjerno; *onũ su tu napravĩli depõšta dà bišmo se mi najĩdĩli*
- depõžit**, -a m (tal. *deposito*, PR 110)– 1. talog; *põpil je kafũ i ostõl je depõžit u*
- ćikaru*; 2. rezervoar; *zãbilõlo se je zõlõ i depõžit ol vodẽ išpol pũtã* (G 14); 3. skladište na brodu; *na bracẽru je bĩl u prõvu depõžit ol alõtã*
- deprecijõvãt**, -jèn impf. – umanjavati vrijednost robe kako bi se moglo jeftinije kupiti; *ku deprecijõjẽ, može bĩt da kupũje* (P 127)
- deprõva**, praep. (ven. *de + prova*, Boerio 538) – ispred prove broda; *deprõva non je šĩnjõl ol jãstogih*
- derãt**, dèren impf. – 1. derati, skidati kožu; *onũ dèru jõnca* (janje); 2. iscrpljivati radom; *derãt gãće – dati jada, muke; motĩka gãće dère, jeste cũli* (VF 70:5); *žvõli su ga Dèro jërbo je dèrol* (iscrpljivati radom) *družĩnu* (posada) (LF 72); *vući po dnu sidro* (da se otkvaći); *pari da non dère šĩdro, vajãt će prisurgãt*
- derevëršo**, adv. – naopako; *bĩlo bi se voltãlo derevëršo barĩl i štãvilo unũtra katrafũnde, izbĩlo õbruce, provũklo kurdèlu i donapũnilo drũgi barĩl* (LH 9.1.); *pomãlo, ali šĩguro, dà te ne rebaltõ derevëršo – da ne izvrne brod* (LH 5.4.); *vajõ žapãšot derevëršo* (LH 15.4.); *dĩ šĩ ũjol, ũvik šĩ derevëršo govorĩl – netočno si govorio o mjestu ulova da drugi ne otkriju poziciju* (LH 10.1.); *ondã onũ njẽmu da cã govõri derevëršo* (VF 82:4); *ũn je derevëršo govorĩl, otĩ burba ĩve, bĩl bi bešĩde okrẽnĩl nãpuko* (VF 19:3); *ćapãt derevëršo – uhvatiti naopako, fig. shvatiti naopako: ũn je švẽ ćapõl derevëršo* (shvatio je naopako); *i šidĩ tãko Lũka Mõkri u jãrdũ* (engl. *yard – dvorište*) *i proklĩnje Krištofora*

- Kolumbota ca je olkril Jamèriku u kojùj jùdi govòre derevèrso tãko da jih ñikur ne mòre ražumit* (GH 23)
- dèrić**, -a m (engl. *derrick*; »Riječ je u prošlosti značila ‘krvnik’ i ‘vješala’. A nastala je prema imenu jednog poznatog krvnika iz vremena oko godine 1600.: Dierryk za Diederik«; VinjaJE 123) – vinč na brodu; *bùta užu na dèrić pok vajò pocèt istiskât mržžu*
- deriva**, -e f (ven. *deriva*, Boerio 225) – zanos u stranu kad brod jedri pod bočnim udarom vjetra; *bòrka grè na derivu* – zanosi je u stranu niz vjetar
- dèro**, -ota m – zapovjednik broda (*svi-ćor*) koji iscrpljuje radom i sebe i svoju družinu; *kojì su hodili po škòjih i bili døbri lavuratùri, mùcnici, žvòli su ih dèroti ili òdre štrambjère kojì nìšù poštvàli nevère ni furtùne* (LH 5.4.)
- Dèro**, -ota m antrop. – nadimak svićara poznatog po tome što je radom iscrpljivao svoju ribarsku družinu; *ñikur mi ne mòre rèć dī je Dèro dèrol / dī je mržže štèrol* (LF 63); *Juvanin Dèro* (PJD-O 115)
- Dèrotovi**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže (Marinković)
- dešènj**, -a m G pl. -ih (ven. *dessegno*) – nact; *bil son jò napravil dešènj od jelnè gajète ovãko iž pameti* (E1 79)
- dèšet**, num. – deset; *tâl se je lovilo vèle kònjce ol dèšet do šèšt u kilù* (E2 141)
- dešètãk**, adv. – desetak; *jò se ispomnjen kal je Dropčic lovil òlma po dešètãk kvintòlih tih murlucih* (E2 141); *imãli smo hrònè ža dešètãk, petnãšte dòn* (PMC 316)
- dešfalkât**, -òn pf. – skinuti falke s falkuše; *vi pùjte ža lavùron, a nõš dvò cemo dešfalkât falkùsu*
- dešfalkôn**, -o -u pred. -a -o – skinutih falaka; *bile su tôte dvì dešfalkòne gajète*
- dešfât**, -òn pf. (tr. *disfar*, Doria 204) – razbiti, pokvariti neki predmet; *alavija ši dešfòl ovù katrìdu*
- dešfât se**, -òn pf. – razbiti se, okončati se; *parì se mènì da se njihova jübòv dešfàla*
- dešfôn**, -o -u pred. -a -o – oštećen, razbijen; *katrìda je alavija dešfòna, vajât će je hitit*
- deškapelât**, -òn pf. – otkvačiti, skinuti nataknuto, otkinuti glavu, skinuti iz ležišta; *Deškapelòl je cìmu i potègal je ù brud* (21); *deškapelòjte òlma karmènu fòlku pok iskarcòjte šuvènj (sol) i jacòm (jedrilje)* (E1 146); *karmènu fòlku smo deškapelàli i òlma smo butàli na kròj šuvènj i jacòm* (PJD-R 70)
- deškargât**, -òn pf. (ven. *descargàr*) – skinuti teret; *rìba je u barìlima šèla, šâl bi se mògla deškargât i butât mãnji kòrg* (na svježe posoljenu ribu u barilu stavljao se uteg (korg) od desetak kila, a kad se riba pod teretom u salamuri slegne, stavlja se lakši uteg; *deškargât ròbu* – prva ruka pranja robe na dasci u mastilu (vjedru))
- deškargôn**, -o -u pred. -a -o – kojemu je skinut uteg, smanjen teret koji ga pritiska; *barìli su deškargòni* (kad se poslojena riba u barilima slegne, onda valja skinuti uteg (korg) i staviti manji uteg)

- deškargōvōnje**, -o n – skidanje utega s posoljene ribe u barilima; *u barāku je pōcelo deškargōvōnje ribe ol pašōnega mrōka*
- deškārik**, -a m – cijev za ispušne plinove na brodu, auspuh; *ciminjēra še žovē trūmba ol deškārika; ondā son jo is onīn ūljen ol deškārika, is onīn cōrnin napīšōl (R1 4:88)*
- deškocāt**, -ōn pf. – otkvačiti; *deškocōj mi vēga kōntera ol ūdice*
- deškocōvāt**, -ōjēn impf. – otkvačivati; *jo ću dvižot parangol, a ti ćeš deškocōvāt rību i mećāt u ledārnū*
- deškomodāt**, -ōn pf. (ven. *descomodār*) – (koga) zasmetati kome, oduzeti kome komoditet; *iškūžōjte ca smō voš na ovū ūru deškomodāli*
- deškomodōn**, -o -u pred. -a -o (ven. *descomodo*, Boerio 227) – inkomodiran, ometen u svom komoditetu; *za prīživīt ūn je vajōl afitāt dvī kāmare i bīl je tāko prilīčno deškomodōn jērbo mu je bīlo švīta po kūći, a ūn je bīl navīkal na švīj mīr*
- dēškomud**, -i f – izgubljeni komoditet; neprilika, smetnja; *ako mi ne vrōtiš nōžice ol rīža, bīt će mi dēškomud jērbo jō planīron pūć šūtra rīžot*
- dēškul**, -o -u pred. -a -o – dijete koje se skita, ne ide u školu, djeca raspustena ponašanja; *njīma su dicā pūno dēškula*
- dēškulo**, adv. – neuljudno, nepristojno; *njīhova še dicā ponōšāju dēškulo kako da nīmāju rođiteje*
- deškumparīt**, -īn pf. (ven. *descumparir*, Boerio 227) – kvariti izgled u društvu s kime; *līpo še urēđī da ne bīs*
- deškumparīl jer tāmo ćedu švī bīt līpo obūceni*
- deškumparīvāt**, -ījēn impf. – odudarati izgledom od drugih; *līpo še obūcite da ne deškumparijētē ol drūgih*
- deškūrś**, -a m – razgovor: *pok je ūn tu nōn pūno pūtih prōvjōl ōbo švojīma deškūrśima is štōrin burba Frōneton (VF 66:2); dūšlo še je na deškūrś ōbo ku je kōga privāril (VF 38:1)*
- dēšni**, -o -u pred. -o -u – desni; *ubōla me je osā u dēsnu rūku pōk mi je rastēklo*
- dēšno**, adv. – desno; *kal dūjđete do krāja štrōde, pūjte dēšno pōk ćete ih nōć*
- dēsōto** / oždišōta, adv. (tr. *desoto*, Doria 198; ven. *dessoto*. Boerio 234; *desoto*, Miotto 67) – ispod; *butōl son dēsōto lancūnā jelnū dēku nekā mi je u poštēju teplīje*
- dēsapakāt**, -ōn pf. – raspakirati; *dēsapakōl je ōba pakēta*
- dēsapakōn**, -o -u pred. -a -o – raspakiran; *pakēt je dēsapakōn*
- dēsapakōvāt**, -ōjēn impf. – otvarati upakirane stvari; *ūn je pōcel dēsapakōvāt oī pakēt ca mū ga je dōnil pošćēr*
- desparīvāt**, -ījēn impf. – ne uklapati se izgledom; *onī dvōje desparījū, prōpju nīšū pōr jedōn šūmpre drūgemu*
- dēspatāt še**, -ōn pf. (ven. *despatar*, Boerio 232) – razračunati se s nekim, odlučiti o pobjedniku u nekoj igri; suprotno od *ostāt pāto* – neriješeno; *tāko smo še mī dēspatāli kāl smo zōlnji pūt is njīma igrāli na kōrte*
- dēspatōn**, -o -u pred. -a -o – poravnatih računa; *e šal smo še dēspatāli*

- dešpensîr**, -îrâ m G pl. -ih (tal. *dispensâtore*, Roki 78) – brodski ekonom ili kuhar na brodu; *imâli smo dvô dešpensîrâ na brodù*
- dešperacijûn**, -ûni f (*desperaziòn*, Boerio 252) – očajanje; *nî mu še za cùdit, ûn pâti ol vèlike dešperacijûni*
- dešperadûn**, -ûnâ / dešperonjok -a m) G pl. -ih (*desperadòn*, Boerio 252 – očajnik); *ûn je jedôn dešperônjok, vèj za nîšta ne obadô*
- dešperât še**, -ôn pf. (ven. *desperar*, Boerio 252; *desperâ*, Miotto) – razočarati se, izgubiti nadu; *ondâ son izgubîl vòju, dešperôl son še* (R2 7:2)
- dešperôn**, -ôno, -ônu pred. -ôna, -ôno – 1. bez nade, desperatan; 2. neuredan, zapušten, koji ne vodi računa o sebi; *bîl je pûno dešperôn covîk kojî nî obadôl za sebe*
- dešperônjok**, v. dešperadûn
- dešperôvât še**, -ôjèn impf. – gubiti nadu; *nemûj še dešperôvât, svè će dúc na svojè*
- dešperôvônje**, -o n – razočaranje; *vajô imât kurâja, ni nîšta ol dešperôvônjo*
- Dešpèt**, -a m – nekadašnji bunar na komiškoj rivi: *U Mûlù, tôti je bîl bunôr ca šè je žvôl Dešpèt*
- dešpèt**, -a m pl. -ih (ven. *despèto*, Boerio 252) – prkos, inat: *ovô šî non ga tí za dešpèt okrojîla* (podvaliti) (R1 3:81); *onî ako i kantâju, onda kantâju iz dešpèta, e* (GH 54); *a zemjâ pokrîje / svè trûdè / nevôje / tarpjênjo / kaprîce / dešpète / i jîd* (PB 55)
- dešpetât**, -ôn impf. – prkositi, inatiti se; *is njîn še je kôrôl / kâl bi mu dešpetôl* (PB 48)
- dešpetônje**, -o n G pl. -ih – zanovijetanje, prkošenje; *dôšta mi je vèj tvûga dešpetônjo, nîkal nîšî kuntènât*
- dešpetûz**, -o -u pred. -a -o (ven. *despetòso*, Boerio 252) – onaj koji se inati, koji prkosi; *ûn je pûno dešpetûzi covîk, svè hòće da je po njegovu*
- dešpetûzica**, -e f – ženska osoba koja se inati, prkosna osoba; *ma vîdi tí kojô je onâ dešpetûzica*
- dešpikât**, -ôn impf. (tr. *dispicar*) – rastaviti, rastvoriti, skinuti nešto što je uglavljeno, postavljeno; *nî bilo cò tû šekât šèšulun, nègo son jô dešpikôl jedôn barîlac* (skinuti dno barila) – *udrîl son lnèn barîlca obo pâlac ol šrîdè, dešpikôl barîlac i ondâ u prîmû šekôj* (izbacivati more iz broda) (E2 91); *dešpikôl ga iz gônca i žûbîma ga žadôvîl* (VF 8:6).
- dešpikôn**, -o -u pred -a -o – otkvačen; *kal son jô udrîl lnèn ol barîlca obo pâlac, lnô je izletîlo i barîlac je oštôl dešpikôn* (skinuta dna) *i jô son môgal is tîn barîlcon pocèt šekât môre iz broda*
- dešpikôvât**, -ôjèn impf. – odvajati nešto od čega; *i mi smô pòceli dešpikôvât lnâ ol barîlcih*
- dešpjacêr**, -i f (tr. *dispiazer*, Doria 208) – neugodnost: *mogû ti rèč dâ son pròpju imôl dešpjacêr izboga tèga tovâra.*
- dešpjažât**, -ôn pf. (tr. *dispiser*, ven. *despiàser*) – izgubiti zadovoljstvo; *tâ je špîza mène pròpju dešpjažâla*
- dešponijên**, -o -u pred. -a -o – prekinut, odvojen; *mrîže su dešponijenè* (pocijepane horizontalno pod pritiskom)

- ulovljene ribe (sardele u mreži stajaci)
- dešponit še**, -în pf. – rastaviti ono što je povezano, raspasti se; (o mreži) raspasti se pod pritiskom ulovljene ribe: *kal je bilo marète čapōvālo še je arganēl i za perō od ðlova da še mrīže ne dešponē* (DS 2.4.5.)
- dešponit**, -în pf – odvojiti ono što je povezano; *da nī mōžga ol mrīžih, vĕlo māša rībe mōgla bi dešponit mrīžu* (mozak je konop na rubu mreže koji povezuje gornji horizontalni rub mreže (pluto) i donji (olovo))
- dešprecijōn**, -o -u pred. -a -o – podcijenjen, koji je omalovažen; *rogōcī šu danās pūno dešprecijōni* (niska im je cijena)
- dešprecijōvāt**, -jĕn impf. – smanjivati cijenu; *onī kojī dešprecijōjĕ, mōre bīt da kupīje* (ven. *cui desprezza vol comprār*, Boerio 233)
- dešprecjāt**, -ōn pf. (ven. *desprezzar*, Boerio 233) – spustiti cijenu; *rogōcī šu prī bili u prĕciju, a šāl šu ih alavīja dešprecijāli tāko da ih vĕc u Komīžu mālo ku berĕ*
- deštakāt**, -ōn pf. (ven. *destacar*, Boerio 234, *destàcar*, Miotto 68) – udaljiti od čega; *ispomīnje še jedōn pūt kāl šmo švītīli na Tālešku a žapūhāla silnō tarmuntōna, žapūhāla i ujedōnput našu je lōju vītar deštakōl ol krāja, a motōra nīsmō imāli nĕgo na vešlā*
- deštakōn**, -o -u pred. -a -o – odvojen, udaljen od nečega; *brūd je prilicno deštakōn ol krāja*
- deštakōvāt**, -ōjĕn impf. – udaljavati od nečega; *vōžimo mī nā dvo vešlā,*
- vōžimo na vītar, āli vej nī bilo cō pridobīvāt mōre i vītar, pōcelo noš je pomālo deštakōvāt ol krāja*
- deštemperāt**, -ōn pf. – smanjiti temperaturu; *pūno je vrūco ovōde, vajāt će otvorīt poništru i mālo deštemperāt kūhinju*
- deštemperōn**, -o -u pred. -a -o – rashlađen, smanjene temperature; *kamāra je bokūn deštemperōna*
- deštemperōvāt**, -ōjĕn impf. – smanjivati temperaturu; *kovōc deštemperōjĕ uzorĕnu gvōžje tāko da ga pomōci ū vodu*
- dešterāt**, -ōn pf (ven. *destirar*, Boerio 234) – prostrijeti, raširiti po tlu; *dešterōjte te mrīže nekā še osūše*
- dešterāt še**, -ōn pf. – prostrijeti se, leći; *bōgami šon še danās umoril, jedvā cĕkon dā še đigod dešterōn*
- dešterōn**, -o -u pred -a -o – prostrt, raširen; *tĕnda je dešterōna nekā še šūši*
- dešterōvāt**, -ōjĕn impf. – prostirati; *pōceli šu dešterōvāt mrīžu*
- deštĕž**, -o -u pred. -a -o (tal. *disteso* PR 110) – usporen, koji radi polako, postojano; *ūn govōri pomālo, ūn je u švĕmu deštĕž; pūše deštĕži vītar – postojan, koji ne mijenja intenzitet*
- deštĕžo**, adv. – nadugo, razvučeno, polako; *govorīt deštĕžo; onā lavurō pomālo, deštĕžo; āla nāši, vajō vožīt (veslati) deštĕžo*
- dĕštra**, -e f G pl. –ih – 1. uže kojim se usidri plivarica; vezuje se za kraj mreže a preko leuta za obalu; *tīra na dĕštre neka šāka isplīje* (LH 16.3.); *vīdi da kurĕnt forcōjĕ. Tīra na dĕštru* (LH 17.1.); *na prōvu i na karmū je*

bila dēštra (E2 152); *na karmù dēštru pūšćo parùn, a na prôvu dēštru pūšćo svićôr ili jedôn drùg* (E2 152); *izraz: ćapât dēštru* (usidriti plivaricu); 2. bočno uže za upravljanje teretom; *ondâ bi še vajâlo navûc* (izvući brod na žalo) *i tò is dēštrima* (konopi bačeni na obalu s lijeve i desne strane broda da se brodom može upravljati s obale pri izvlačenju) *is òbe bônde brôda ako bi tōti bilo drùgih rìborih kojì bi mògli pomòc* (TS str. 31)

dēštriga, -e f – rasipnik, rastrošna osoba; *ûn je vèliko dēštriga, ništa ne mòre zasparanjât*

dēštrigât, -ôn pf. (ven. *destrigar*, Boerio 235; *destrigar*, Miotto) – 1. potrošiti; *jò sòn za mônkul ol karmê vèžôl jedôn scôp i nò nje natâkal dešētâk sênjskih kolôcih, kojê sòn dēštrigôl do Šplîta* (PMC 318); 2. riješiti se čega, uništiti što, izgubiti: *i tako to maška, a da ca će, kakò će, dà bi je vajâlo dēštrigât* (VF 2:2); *nì ti bilo dđôta ca sî mi mâšku dēštrigâla, šâl si mi i jêža ubîla* (VF 60:5)

dēštrigât še, -ôn pf. – osloboditi se, riješiti se čega; *tâko do ôšan, ôšan ì pul, jò še dēštrigôn od svêga* – riješiti se svih obaveza (GH 46)

dēštrigôn, -o -u pred. -a -o – potrošen, izgubljen; *nemûjte ocekvât dà cete cò nôc u vû kûcu, svê je odôvna dēštrigôno*

dēštrigôvât, -ôjên impf. – trošiti bezobzirno, bez osjećaja za posljedice; *ovê nevûjne dēštrige svê ca imâju dēštrigôjû*

dēštrigôvônje, -o n – bezobzirno trošenje; *dodîjolo mi je tu njihovu dēštrigôvônje svêga ca sù njîn štôri oštâvili*

dēštrocât, -ôn pf. – skinuti privremenu zakrpu mreže radi upletanja dijela koji nedostaje; *Glêdoj onû râpu, ca smò je šašîli, dēštrocât pok ispletî neka bude ôko is ôkon* (LH 18.1.)

dēštrût, -o, -u pred. -a, -o (ven. *destruto* – uništeno) – neuredan; *bil je pûno dēštrûti covîk, ni obadôl za sêbe*

dēštunât, -ôn pf. – pjevati u neskladu s drugim pjevačima koji pjevaju istu pjesmu; *ma slûsoj kakò kantô, ûn ûvik dēštunô, ûn nîmo slûha*

dēštunôn, -o -u pred. -a -o – neskladno pjevana višeglasna pjesma; *ma njihova je pîšma dēštunôna*

dēštunôvât, -ôjên impf. – kvariti pjevanjem sklad višeglasne pjesme; *ma nê žno ûn kantât, ûn dēštunôjê kal dūjde kantât is nôn*

dēštûrb, -a m (ven. *destrurbo*, Boerio 235) – uznemiravanje, neugodnost; *tû je mèni vèliki dēštûrb, a jò želîn bìt mîran ol svêga têga*

dēšturbât, -ôn pf. – uznemiriti koga; *avertîjte dà njîn ne smêtote, nemûjte ih dēšturbât*

dēšturbôn, -o -u pred. -a -o – uznemiren od koga; *dēšturbôn sòn ol njihove gûngule da nê žnon kakò cú zašpât*

dēšturbôvât, -ôjên impf. – uznemiravati, smetati kome; *onî dūjdu kol mène kâl njîn pâde nâ pamet i dēšturbojû me bēž respêta prema mèni*

- dešturbōvōnje**, -o n – uznemiravanje; *dōšta mi je već njegovēga dešturbōvōnjo*
- dešubitōn**, -o -u pred. -a -o – raspuštena ponašanja, neuljudan; *vāša dicà šu prilīčno dešubitōna, cinè cā ih je vōja, ol nīkoga nīmāju rešpēta*
- dešufetât**, -ōn pf. (ven. *disinfetante*, – *dezinfecijens*, Doria 205) – dezinficirati; *tū rānu vajo ōlma dešufetât rakijun ili kvašinun; u onē rāpe ide jōpno i dešufetō švè – ubije svu gamad (VF 26:3)*
- dešufetōn**, -o -u pred. -a -o – dezinficiran; *rāna je dešufetōna is kvašinun*
- dešvât še**, v. dešfât še
- dešvât**, -v. dešfât
- dešvōn**, v. dešfōn
- dešvōvât**, -jèn impf. – razbijati; *Ca je ōl Boga i po jubāvi, nīkur ne smī dešvōvât (P 290)*
- detōj**, -āja m (ven. *de tagio*) – glavno jetro na falkuši trokutnog oblika s dva ili tri krata (*tarcalūnā*) jīdro ol detāja; *mūj otāc je deperōl jīdro ol detāja švè do Drūgega švjēškega rāta*
- devērs**, -o -u pred. -a -o (ven. *diverso*) – drugi, različit; *ma cūli šu tū ca je ūn rēkal i švī devērsi*
- dēveštu**, num. – devet stotina; *mijōr dēveštu i devēto*
- devetnā**, num. arh. – devetnaest; skraćivanje riječi pri nabranjanju: *šedavnā, ōsavnā, devetnā*
- devetnādešte**, num. arh. – devetnaest; *njih je bilo devetnādešte*
- devetnāšte**, num. – devetnaest; *devetnāšte gōdišć šon žīvīl u Komīžu*
- devīr**, -a m G pl. -ih – jedna ophodnja s tovarnom životinjom ili brodom; *Mōte Cikinōr uzōl je dvō devīra napravīt dō lne kal je gonīl na žīvu gnjūj na Baršcōn; nīšū goncī u jemātvu mōgli vēće ol cetīri devīra napravīt nā don; u vrīme jīdor uzōl je devīr is bracerun ol Komīže do Šplīta i nōše durāt i po nīkoliko dōn*
- devōrcij**, -a m (tal. *devorzio*, Roki 81) – razvod braka; *njihov devōrcij njēmu je tēško pōl, nī še nīkal ol tēga oporāvīl*
- devorcjât še**, -ōn pf. – razvesti se; *onī šu še devorcjāli*
- dežbarkât še**, -ōn pf. – iskrcati se iz broda, prestati biti član posade; *ūn še je dežbarkōl iz nāše špurtēnjace po šmo nōšli drūgega kojī ga je žamīnīl*
- dežbjēgo**, adv. (ven. *de sbiego*, Roki 81) – poprečno, ukrivo, ukoso; *ūn je tū oštrīgāl nōžicima, āli ne alavjja, nē rōvno, nēgo dežbjēgo*; fig. – *ūn je mālo dežbjēgo* – ponaša se nenormalno, na svoju ruku, izvan društvenih normi
- dežbukât še**, -ōn pf. (ven. *desbocar*, Boerio 225) – postati neodgojen, nepristojan; *danāšnjo dicà šu še prōpju dežbukāla, nīmāju vēj ol nīkoga rešpēta*
- dežbukōn**, -o -u pred. -a -o – neodgojen, nepristojan; *rēkla mi je meštrōvica da je onī nās mōli pūno dežbukōn*
- dežbuškât**, -ōn pf. – očistiti granje, raslinje; *tū bokūn grōn kolo bōra dežbuškōj dā ti je lāgje pīlūn lavurāt*
- dežđīt**, -jen pf. – otkvačiti, izvući ribu iz mreže ili je skinuti s udice; *ūn kako potēže i āko je dūšla bŭkva ili gīra*

vèliko, a d'igod i lokòrda ili šnjûr, ûn is jelnûn rûkûn potêže, a drùgun azvêlto tû netô, dežd'ije i òlma je mèche sòto za bãnak u kòmp (E2 152)

dežd'ivât, -ijèn impf. – skidati ribu s udice; *dobrò je oteškâlo, šigûro se je obišilo vèce râzin; âla, dežd'ijî tû i štivôjî ûsrid bròda* (LH 18.3.)

dežgrâcija, -e f G pl. -ih (ven. *desgrazia*, Boerio 230; tr. *disgrazià*, Doria 205; *desgràsia*, Miotto) – nesreća, velika nevolja; *dogodila non se je dežgrâcija, çapâla non trâta za lnò, pòk šmo se trî-cetîri ûre mûcili za tû netât*

dežgracijôn, -o -u pred. -a -o – neodgojen, raspušten, neuljudnog ponašanja; *nâš môli je pròpju dežgracijôn*

dežgracijônjok, -a m G pl. -ih (od ven. *desgrazia*, Boerio 230) – vagabundo, koji stvara štetu, neprilike; *kojî je ûn dežgracijônjok poštòl*

dežgracijûn, -ûni f G pl. -ih hiperb. – nesreća, udes: *kojâ se je dežgracijûn dogodila?* (GH 20)

dežgranât, -ôn pf. – isključiti iz zupčanika, isključiti kopču stroja, zauzaviti pogon stroja; *ðvo nos u rîvu, vajò koštât* (pristat brodom uz obalu), *dežgranôj mākînu*

dežgranôn, -o -u pred. -a -o – stroju je isključen pogon; *dûšli šmo bròdon u rîvu i mākîna je dežgranôna*

dežgropât, -ôn pf. (tr. *disgropar*, Doria 205) – razmrsiti zapetljano uže; *dežgropôjte tû konopâ nekâ je nêto*

dežguštât, -ôn pf. (ven. *desgustar*, Boerio 230, *desgustâr*, Miotto) – izgubi-

ti užitak; *ovî mlodi vej u nîcemu ne znâju uživât, kûda da su svè dežguštâli*
dežguštât še, -ôn pf. – zasititi se nečim, izgubiti zadovoljstvo, užitak u nečemu; *švâki dôn jîn mêšo pòk me je tû mêšo vèc objîlo, pròpju šon se ol mêša dežguštòl*

dežmèža, -e f (tr. *dismezar*, Doria 206) – neispunjenost tekućinom u nekom sudu; *vînò èe oštât na dežmèžu u domijònu pòk se mòre izjûtiî*

dežnetât še, -ôn pf. – 1. razmrsiti mrežu, užad, parangal i sl.: *bîla njîn se imbrojâla mrîža, âli parî dâ su se dežnetâli*; 2. razriješiti se iz nečega zamršenoga, izvući se iz komplikacija; *dobrò su ni pašâli, bîli su se dobrò imbrojâli* (zaplesti se), *âli šâl su se, parî mi se, dežnetâli*

dežnetât, -ôn pf. (ven. *desnetar*, Boerio 231) – razriješiti, odmrstiti; *dežnetâli su zamòršenu užu*

dežnetôn, -ò -û pred. -a -o – razmršen; *parangòl je dežnetôn*

dežnetòvât še, -òjèn impf. – razmrsivati se, oslobađati se zamršenog; *mrîža njîn je žadila za lnò, âli pòceli su se pomâlo dežnetòvât*

dežnetòvât, -òjèn impf. – razmrsivati, driješiti; *onî su pòceli mrîžu dežnetòvât*

dežnetòvônje, -o n – razmrsivanje; *po-celo je dežnetòvônje*

dežòrt, -a m – samo u izrazu *škort i dežòrt* – otpad, jad i bijeda; *Nî vèc ovò onâ Komîža kojò je bîla. Ovòdi je oštòl šòmo škòrt i dežòrt* – ostali su samo nesposobni, stari, nemoćni.

- dežorterija**, -e f – onemoćalost, staračka slabost; *ún je već dūšal u godišćo, ćapāla je njēga dežorterija*
- dežubitōn**, -o -u pred. -a -o – (o djetetu) neodgojen, pust, neposlušan (u viškom – pust, nenastanjen, prema tal. *disabitato*, Roki 82); *ma tū je bilo jelnō pūno dežubitōnu dītē*
- dežūja** / bogdōn, -e / bogdōnā G pl. -ih – rakovica (*Maja squinado*); *jedīno te je vešēlilo kal bi ūjol dōbru rību, žubāca, pāgara, škarpīnu, marīnu, dežūju* (LH 19.2.); *kal grēs kūhot, nemūj žaborāvit šul važēst; ōvo ti vōdi kōra ol dežūje pok je līpo napūni šōli* (obićavalo se sol za kuhinjske potrebe držati u kori od rakovice (DS 2.7.6.))
- dežūrdin**, -a m (ven. *desòrdene*, Boerio 251, tal. *disordine* – nered; *desordenā*, Miotto) *u tu je kūću bil tāki dežūrdin da bi se tīla šetemōna dōn za tū urēdīt*
- dežurđināt**, -ōn pf. – iznerediti; *ōstōl je šōm dōma i ćilu je kūću dežurđinōl*
- dežurđinōn**, -o -u pred. -a -u – neuredan, zbrkan (v. *dezurđinōno*); *vīdi kakō je ovā ženā dežurđinōna*
- dežurđinōno**, adv. – neuredno, neskladno (ven. *desordene* – nered, zbrka)
- dežuzāt**, -ōn (ven. *desuzā*, Boerio 235) – ne obićeavati, ne upotrebljavati, izgubiti naviku, obićeaj; *ti ōbicoji šu še žaborāvili, mī smo tū mālo po mālo dežuzāli*
- dežventrāt**, -ōn pf. – izvaditi utrobu; *ūjoli smo jelnēga tūnjā pōk smo ga dežventrāli i poleđīli*
- dežventrōn**, -o -u pred. -a -o – izvađene utrobe; *švā je rība dežventrōna i polēdjena*
- dežverdjināt**, -ōn pf. – razdjevičiti; *jō šon je ražverdjinōl*
- dežvidāt**, -ōn pf. (ven. *desvidar*, Roki 83; *desvidār*, Miotto 68) – odviti vijak; *ćapōl je kacavīdu i švē je vīde dežvidōl*
- dežvidōn**, -o -u pred. -a -o – odšarafljen; *okvīr ol vrōt je bil dežvidōn*
- dežvijāt še**, -ōn pf. (ven. *desviar*, Boerio 235) – izmaknuti kontroli, krenuti svojim putem; *u zōlnju vrīme nās mōli alavīja še je dežvijōl*
- dežvijōn**, -o, -u pred. -a, -o – onaj koji je raspuštena ponašanja; *jērbo štārušt je ūvik mlādošti šmīšna, kakō ca je mlādušt štārošti dežvijōna i nevūjna* (VF 70:1)
- dežvijōvāt še**, -jēn impf. – bježati od kuće, izmicati kontroli starijih; *ovī nās mōli pōcel še je dežvijōvāt ol kūće*
- dī**, pron. – gdje; *dī un grē; vīdili šmo di švītīdu* (R2 2:75); *vīdili šu di jō tū manevrōn* (VF 70:24); *dī šī pucol?* (PMC 314); *īšpri nōs šu dūge mije / Palagrūza dī je, dī je* (LF 32); *ne bī še tīl vēli vapōr da še švī ūjedōnput nō nje ukarcōmo i pōrtimo, šōmo kāl bišmo imāli dī i kāl bišmo imāli zōc* (PB 6); fraze: *dī i dī* – gdje koji, ponegdje; *dī i dī šu jīdra; dī koji* – poneki; *iznīkal je dī koji būb; ušōdila šon nīšto bīza, āli švē šu žvīri* (puževi i drugi nametnici) *izīli, iznīkal je dī koji*
- Di Cambarlīn gōri grē**, indecl. top. – ime lokaliteta na istočnoj obali otoka Biševa
- Di vodā istīce**, indecl. top. – ime obalnog lokaliteta u uvali Perna gdje je u morskom plićaku uz desnu oba-

- lu izvor vode; *lovili smo na usäte u Pèrnu Di vodä istice*
- dicà**, -ê f – djeca; *dotorkàla su dicà, mojì prijateji, svi žapìhoni* (PMC 313)
- dicetina**, -e n pejor. – dječurlija; *pöpri je bilo u komiškin famijima püno dicetine*
- dicit se**, dicit impf. – dicit se, ponositi se; *jo se dicit is nãsun mólun kakò je pämetna i kakò dobrò u škülu ucì*
- dijci**, adj. – dječji; *cüju se niki dycji glósi*
- dídina**, -e n – nasljedstvo: *istrãtit će ün i dídinu i bãstinu*
- diferença**, -e f G pl. -ih (ven. *deferenza*, Boerio 221) – razlika; *jěšku ćemo vazěšt òlma kal dotěgnu pòk čes vùdit kojò je diferença za ujòt rìbu kal iz sarděle kòr cìdi, a repèn trepěče* (LH 18.1).
- diferènto**, adv. – različito; *Visãni govòre diferènto ol nòs Komžonih; Ma vùdi tí meròkula! U Jamèrike mãške mjaücu na ìsti vèraš kakò i u Komžü, a jüdi govòre diferènto* (GH 23)
- díga**, e f G pl. -ih (tal. *diga* – lukobran, molo); *mòli je ìshal, kako òbicno, sòm po parapètu ol díge* (PMC 312); *izòšli smo na vešlà i pašãli dígu* (PMC 317)
- digo**, (ven. *digo*) - familijarno oslovljavanje bliske osobe; u izrazu *o dígo bèn* – potvrđivanje da je sve u redu
- dìgod**, adv. – katkad; *a dīgod i kojü kašeticu gròžjo* (G 3); *bilo bi se üjolo do dešěták a dīgod i do petnãšte kvintòlih jaglic* (E2 109); *dīgod je vajãlo po jedòn züg dvižot cili dòn, a dīgod bi ga dviğal ü tri ùre* (dizati niz mreža ili vrša u brod) (E2 130); *onì kako neprãtiki bili bi dīgod zamòršili*
- pò bi ih jò ucil* (E2 138); *tãko bi se bilo isküpilo po dešet-petnãšte, a dīgod i priko dvòdešet kilih kònjoc, a ùvik je bila i kojã jěštra rìba* (E2 141); *a bomě bili bi dīgod i zašvirãli* (VF 28;1); *a jò ga dīgod cüjen, a dīgod ne cüjen* (GH 13); *a kü će znãt / je šè i sãl dīgod pòkojan nòno is nòn našmjě* (LF 43); *a mĩ cemo ti dīgod / koji dõlor iz Jamèrik / u kuvèrtu pošlát* (PB 48)
- dìgoder** / dīgoderac, adv. v. *dīgod* – katkad; *a dīgoder i onì dūjdu u nòs*
- dìhçonje**, -o n – disanje; *na komodò me njegòvu dīhçonje, vajòl bi se púc vizitãt u likòrà*
- dìhcot**, -en impf. – disati; *ma vròg stojì küco, a kakò dīhće, tãko su mu še bokün pomãkle oně blažñje i odkril še bokuncíc ròga* (VF 88:9); *jò ću tãko švè dòkle bűden dīhcot* (dokle budem živ); *ma nĩ ãrije, ne mòres dīhcot* (TS str. 38)
- dijamònt**. -a m, G pl. -ih – dijamant; *ne bĩ jo tú napravila za švü blògo i švè dijamònte ověga švüta*
- dijãna**, -e f (ven. *diana*, Boerio 237) – straža na jedrenjacima od 4 do 8 sati ujutro; *nòjgore je bilo kal te ćapò dijãna ol cetüru dõ ošan ùrih ùjutro na štròžu*
- dìkoji**, pron. – poneki, rijetko koji; *švè su špüzì izìli, oštól je sòmo dīkoji kupüs na cilu grèbjü*
- díl**, dílà m G pl. dílih – 1. dio; *kãšno ùvecer dūšal je jedòn rìbor ša püno jãstogih po je jedòn díl štãvil u švüj kašün* (PMC 119); 2. dio zarade; *jedòn díl* – četvrtina, dvo dila – po-

lovina, *tri dila* – tri četvrtine; zarada u ribolovu dijelila se na jednake dijelove: u ribolovu mrežama vojkama (stajačice) bilo je 8 dijelova – pet članova posade imali su po jedan dio, brod je imao jedan dio i mreže dva dijela, ukupno 8 dijelova, a za mrežu tratu koju je opsluživalo 20 članova posade *švičôr* (zapovjednik) je imao 2,5 dijela, *parûn* (zapovjednik leuta) imao je 2,5 dijela, *barker* (član posade za vezu) je imao 2 dijela, šijavac (veslač u svičarici je imao 2 dijela), a običan drug 1 dio; *drug je imôl jedôn dîl, šijâvac dvô dîlâ, a švičôr dvô ì pul dîlâ u trātu; fig. ûn je is tovâron na dîlû* (ima veliko spolovilo)

dilamîta, -e f – dinamit; *ûn je lovîl sôlpe dilamîtun* (VF 76:1)

dîlba, -e f G pl. -ih – 1. dioba; *lakô je bît prîjatej is brâćun dôkle ne dÿjde do dîlbe*

dîlbica, -e f G pl. -ih – dio imanja pri podjeli među nasljednicima; *nâ tu je kûću pûno dîlbicîh*

diletât še, -ôn impf. (lat. *delectare*) – veseliti se, zabavljati se; *onî še znâju lîpo diletât*

dîlît, dîlin impf. – 1. dijeliti cjelinu na dijelove; *onî çedu dîlît ocèvu imônje izmeju šèbe; Môrko je dîlîl kôrte; 2. odvajati; nôs dîli sômo ošît* (unutrašnji zid) *ol kûće*

dîlît še, dîlin impf. – dijeliti se; *pôcela še je dîlît vecèra*

dîlo, -a m G pl -ih – djelo; *mêštra dîla fôle; napravîl je dôbru dîlo; dîla, a ne rîci; njeğovu dîlo će še pâmetit*

dîlonje, -o n – rezanje (obrađivanje) drveta oštrim alatom za drvo; *kâl sôn bîl môli, pûno mi je bîlo drôgo dîlonje drîva košerâćun kojû mi je nônno dôl*

dîlot, -on impf. – tesati, rezati drvo; *volîl sôn têslicun i košerâćun dîlot drîvo kâl sôn bîl môli, a nônno je avertîl dâ še ne pošćèñ*

dîlovot, -ujen impf. 1. djelovati; *gredû pôl škuj vîdit hoće rîba dîlovot kal îstecû rošćâpnice* (vidjeti hoće li sardele igrati na površini mora kad se na nebu pojave određene zvijezde) (DS 2.7.1.); 2. ostavljati dojam; *tû je na štôrega švičôrâ dîlovololo; trâtalo še je izgubît brûd, izgubît švêkoliko; ôñ je vèće mîslil obo brôdu nêgo ôbo životû* (E2 99)

dîljênje, -o n – 1. dijeljenje; *pôcelo je dîljênje vecère; 2. odvajanje, rastanak; u klapskoj pjesmi s iseljeničkom temom: na raštâнку ol dîljênja / žbôgon drâga, doviđênja*

dîm, dîma m – 1. dim; 2. svađa; *u švâku vâlu švûga vîtra, u švâku kûću švûga dîma* (P 192).

dîmit še, -in impf- 1. dimiti se; *gorî komîn, dîmi še u kûhinju; 2. svađati se, tući se: ma ca jè tu bîlo, ma tûcû še, ma dîmi še, ma tû je merôkul bôžji* (R1 5:101)

dîmit, -in impf. – 1. dimiti; *ca fumôr dobrò dîmi; 2. fig. prašiti, prskati sitnim kapljicama mora; bîlo je lîpega môra ol jûga, ne vèliko furtûna, àli dobrò je dîmilo* (R2 9:41)

dîmjâ, -ih pl. tant. vulg. – muda; *çapôl še je za dîmjâ i rûgo njin še; udrîl ga je nogûn u dîmjâ*

- dimudrôgo**, adv. – bilogdje; *dã še je bilo dimudrôgo hîtit i zašpât* (PJD-R 71)
- dînar**, dinâr, -a / dinarâ m – 1. dinar (jednica valute); *jô son izvâdil iz zepâ tîh dvôdešet dînarîh i šûže su mi pâle na tê dînare* (E2 75); 2. novac (*dinâr*); *pokôjan otâc, câ jo znôn, nîki mu je dôl dinâr, nîki mu je žâjol dinâr, iskûpil je dvîšta i pedesêt mijôrih* (R1 2:73); *bogaštvo nî sômo dinâr; vâzel son svî dinâr ca šmo bîli dôbili od rîbe* (R1 4:87); *i gošpodarû ol kôće na kôju šmo dûšli dôl son svî tî dinâr* (R1 4:89); *e da njin nî bilo drôgo dôrzât dinâr na bânak* (GH 46)
- dinôre**, -ih f pl. tant. – boja u talijanskim igraćim kartama, jedna od četiri (*dinôre, kûpe, špôde, baštône*); *hîtil je trojînu ol dinôrih*
- dintjêra**, -e f G pl. -ih (tal. *dentiera*) – umjetno zubalo; *naprâvil je nôvu dintjêru*
- dînja**, -e f G pl. -ih fito. – lubenica (*Citrullus lanatus*); *Prôvjôl je Frône Žânki iz Švêtega Bijôzâ kakô je njihov sviçôr uzôl butât dînju na karmû, vêžât dînju u mrîžu za karmènu karînu kâl šu bile regâte za onû družînu kojô će bìt kâdra ûdrit prôvun u karmû njeçôve gajête. Govôri dâ šu imali tâku družînu is kojûn še nîkur nî môgal mîrit na vešlû i da mu še nîkal nî dogodîlo dâ mu je druço družîna izîla dînju*
- dinjât še**, -ôn impf. – uvažavati koga, poštivati, biti blagonalon; *šêdite is nôn, imote za jîšt i za pît ako še* *dinjôte* (ako smatrate da smo dostojni da vas počastimo)
- Dînjini**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži (Bogdanović)
- dinjûz**, -o -u pred. -a -o – koji sa zahvalnošću prihvaća ponudu kojom domaćin časti gosta, i uopće blagonaklon odnos prema drugima; *tû je pûno dinjûzi švit, kojî će i prîmût i dât i kojî će še ûvik lîpo jôvît i poždrâvit*
- dinjûzo**, adv. – prijazno, benevolentno, s naklonošću; *kal pašô nâs šusîd, ûvik še jôvi lîpo dinjûzo*
- dîo**, indecl. – bog; uzrečica *per l'amôr de dîo* (za ljubav božju); *ôrko dîo* (ublažena psovka od *porko dio*)
- direcijûn**, -ûni f pl. -unih – smjer, pravac kretanja; *i šâl dodû non vako direcijûn kakô ćemo dûc do tâmo* (R1 5:100).
- dirît**, -a m – pravo; *jo imon dirîta na ovû imônje u Komîžu*
- dîšpar**, adv. (lat. *dispar*, tr. *dispar*, Doria 207) – neparano, igrât ćemo na *pâr-dîšpar* (dječja igra); *kal je ûn îšal çâ, šâl šmo dîšpar*
- dîštônca**, -e f G pl. -ih – distanca, udaljenost; *u Auštrâliju, di mî živimô, tâmo šu vèlike dîštônca, tâmo ne môres bêž âuta*
- dîta**, -e f G pl. -ih (tr. *dita*) – firma, poduzeće, obitelj; *onâ je ol dôbre dîte – od dobre obitelji*
- dîtè**, ditèta n – dijete; *jô son kako dîtè môral zapovîdât drûgima* (E2 138)
- dîtelina**, -e f – djetelina; *u vârtal je pošîjol jelnû grêbju dîteline*
- dîtètina**, -e f – djetinjasta odrasla osoba; *ûn je prôvo dîtètina*

- diñć**, -a m – 1. malo dijete; 2. mali Isus: *sveti Antúnij nòsi diñća nã ruke*
- diñški**, -o -u pred. -o , -u – djetinji; *tu šu vïciji diñški*
- diñštvò**, -a n – djetinjstvo; *na tẽmu mõlemu škojĩću, nãšrid mõra, pašõl je švojũ parvũ diñštvò ol kojẽga pãmeti jõs i dõn danãš lĩpĩh ùšpomen* (PMC 311)
- ditmõn**, -ãna m – mladić; *nĩki ditmõn še razgovõro is onũn vãšun Trẽcun* (VF 66:3); *udĩja šu pošlãli jelnẽga ditmãna ša konjẽn dã me dovedẽ u selõ* (PMC 319)
- ditmõnštvu**, -a n – mladićka dob; *ali pri nẽgo šmo põrtili, jõ šve šlike ol ditmõnštvã i iz Æfrike kal šmo bìli u žbjẽg, jõ šon švẽ tũ iskũpil i vãžel ša šõbon* (R1 4:86)
- dĩva**, -e f – djeвица Marija; *ža dĩvu Marĩju*
- dĩver**, -a m – djeвер; *jõ šon dobrõ poznãvola tvũga dĩvera*
- divertimẽnat**, -ẽnta m G pl. -ih (ven. *divertimento*, Boerio 242) – zabava; *nĩkal njĩma nĩ dõšta tĩh divertimẽnatih*
- divertĩt še**, -ĩn impf. (ven. *divertir*, Boerio 242) – zabavljati se; *põšli vecẽre je bil tãnac põk šmo še lĩpo divertĩli*
- Divĩca Marija**, -e -e f – Djeвица Marija, Isusova majka; u svakodnevnoj komunikaciji spominjanjem njezina imena često se pojačava afektivnost izraza; *po Divĩcu Marĩju; žã onũ Divĩcu; Divĩce ti Marĩje*, čime se izražava iznenađenje, ljutnja na nekoga, prijetnja i sl.
- divĩca**, -e f – djeвица; *mojã šušĩda nĩkal u životũ nĩ bìla is muškĩn, onã je jõs divĩca*
- divĩcica**, -e f – zjenica; *ugrĩjoli jõglu ca še kãrpi rõba i onã Lũka dã ga ubodẽ rõvno u divĩcicu õl oka* (VF 39, 3)
- divĩna**, -e f samo i izrazu *Madõna divĩna* – sveta; o *Madõna divĩna* (LF 28)
- divĩt še**, dĩvin impf. – diviti še; *jõ še dĩvin tẽmu covĩku kojĩ je pũno ucinĩl žã švẽ nõs*
- divjãka**, -e G pl -ih – ženska osoba nepristojnog ponašanja; *onã nẽ žno kakõ vajõ is juđĩma, onã je divjãka*
- divjakũša**, -e f G pl. -ih – divljakuša, žena neprimjerena ponašanja; *onã je prõvo divjakũša*
- divjãnin**, -a m – divljak, muška osoba bezobrazna ponašanja; *tãkega divjãnina nĩšõn nĩkal u životũ vĩdil*
- divjarĩja**, -e f G pl. -ih – divljački čin, neprimjereno ponašanje; *onĩ cinẽ divjarĩje*
- divjãt**, -õn impf. – divljati, ponašati se divljački; *po cĩlu nũc galãme, šmušenĩtãju, divjãju, nĩmomo mĩra ol njĩh*
- divjĩ kukũmar** / prajcĩć, -ẽga -a m fito. – divlji krastavac, biljka (*Ecballium elaterium*) s plodovima koji podsjećaju na male krstavce
- divjĩ papũc**, -ẽga -a – biljka (*Arum italicum*) prskalica (zbog pucanja ploda pod pritiskom i njegova prskanja)
- divjĩ**, -õ -ũ pred. -ã divjo – divlji, nekultiviran; *divjõ ložã, divjõ trõvã; divjũ žẽlje; õvo jedõn divjĩ gõlub* (PMC 314); *fig. ma tũ je jelnã divjõ kožã* (u svãdi o suparnici)

divjôk, -ôkâ m G pl. -ih – divljak, osoba primitivna ponašanja; *tâkega divjôkâ nîšôn odôvna upoznôl*

divjôn, -âna m – osoba koja se ponaša divljački; *divjâne jedôn, kakô da šî iz bûška dûšal; ma cò ismantôna, ćeš ti mēni ovôde, divjâne* (VF 72, 6)

divjônje, -o n – divljanje; *dôšta mi je věj njîhovega divjônjo*

divjôvât, -ôjën impf. – divljački se ponašati; *pôšli švâke ûtakmice grêdû po grôdû i divjôjû*

divjôvônje, -o n – divljanje; *tâkega divjôvônjo još nîšôn vîdil*

divjû želje, -êga -o n – divlje jestivo zelje – vrste: *parêc, koštrîc, žutînica, divjî lûk, matudêrica, tûšc, koromâc*

divjû, -êga n – divlja podloga loze; *navârgli šu dešetâk lûž plôvca na divjû* (kalemiti lozu na divlju podlogu)

divjušt, divjošti n – ljudi divljeg, neuglađena ponašanja; *ol tē divjošti se ne mōre nîšta šperât; uzrečica: ni za jûbôv ni za lipušt / ni u Šelô mēju divjušt* (postojala je predrasuda u obalnom, ribarskom, dijelu Komiže o stanovnicima Sela, težačkog dijela Komiže, da su njegovi stanovnici divljaci te je ova uzrečica izražavala poruku djevojkama i mladićima da se ne udaju i ne žene za mladiće i djevojke iz tog kvarta)

dîvnjâ, -ê f G pl. -îh – djevojka; poslovice: *bôje da je dîvnjâ popardjîva, nêgo pošmihjîva* (P 288); *lipo rôba lēšto se prodôjê, dôbro dîvnjâ lēšto se odôjê* (P 302); *kal ošvîce Parvî mâja, divnjîma nošit pol poništru oškôruše*

ili grône ôl bora okîčene bumbônima, omêndulima (VF 27:1); *dîvnjû ti olnešê îšprid tēbe* (VF 27:2); *kakô dîvnjâ je dobôta / jîdro bìlu njûj je vêšta* (SV 1); *za dîvnjû ca je prošlâvi / mēštar Pêtar ol Tvardâja* (SV 5)

divnjîca, -e G pl. -ih / divnjîc f – curica, mlađa djevojka; *bîlo je lîpîh divnjîcîh îs kojîma šmo mî tôncolî* (VF 27:2); *bîlo je i nîkoliko lîpîh divnjîc* (VF 63:1)

divotâ, -e f – divota; *poglêdoj ga, ca še je urêdil, ma divotâ ga je vîdit*

divûjcica, -e f G pl. -ih dem. – djevojčica; u narodnoj uspavanci koju su majke pjevale svojoj djeci u koljevci na komiškome: *Nâni nâni, nî jih dôma / û poje šu berû rûže / berû rûže i vijûle / nâbroli šu konîštrice / pok jîh nôše prîd krajîce / krajîca še dôron brine / ca cêmo jin darovâti / darûjmo jin konjâ vrônca / i na vrônca divûjicu / kako žlôtnu jâbucicu.*

divûjka, -e f G pl. -ih – sluškinja, kućna pomoćnica; *Šajêtinî šu bìli dobrôštojêco famîja u Komîžu pôk šu imâli jelnû divûjku kojô je bila furêšta. Štôremu Šajêti dûšlo je za še popîšât i ûn îz gûrnjega podâ žovê divûjku dà mu donešê vârcinu, a onâ ga ne kapî. Pîto onâ da štâ je to vârcina, a ûn njûj da mu lēšto donešê vârcinu jêrbo da će še popîšât u gâće. Onâ ôpet da štâ je to vârcina, a ûn njû ôpet da vârcina, a onâ ôpet da nê žno šta je vârcina. A štôri Šajêta će ti njûj: A kal nê žnoš ca jê vârcina, šal mi donešî sûhe mudônte.*

díža, -e f G pl. -ih dem. dížica – pri-ručna posuda za prelijevanje vina od par litara s drškom koja je produžetak na gornjem obodu posude; *jěši vāžel dížicu* (LH 6.1.); *tū se je pripovíđalo už komín i tiškolo glóvnje neka bōje gorē, a bližū šēbe dížica vīnā, bevōnda i padvōna kojō je pomōgla da se i fjābe prōvju* (LH 21.4.)

dížica, -e f v. díža

dò, praep. – 1. vremensko ili prostorno kretanje prema cilju; *jīdrili su do Palagrūže; do Božića i što i lito* (VS 210); *dūc će dōma dō dvo dōna; obligālo ga je vozīt u lōju švè dō lne* (do svanuća); *vajō glēdot istrībīt* (izvaditi ulovljene sardele iz oka mreže) *dō lne* (do zore) (DS 2.7.3.); *do velīke* – do velike potrebe, do situacije kad je život ugrožen; *ne smīs trātit do velīke* – treba maksimalno štedjeti; *do parvē* – do prve prilike kad će biti moguće; *vajō tí ferōl alavīja urēđīt do parvē*

dōba, -i f – 1. dob, vrijeme; *u tū dōba svā su dicā liti hōla bošā; u lītnju dōba ovāki vijāji bili su pūno lípi* (PMC 317); 2. trenutak; *nīku dōba* – u nekom momentu; *u nīku dōba viđin jelnēga covīka is berītun iža kantūnā* (R1 5:106); *a būrba Šīme je dūšal nīku dōba bližje balōnce* (VF 79:6)

dōbar, -o -u pred. -ā -ō – 1. dobar; *un je pūno dōbru dītē*; 2. dobar iron. – *a dōbar je Bog kojī ga darzī*; 3. malo više: *dōbro mīja* – malo više od milje: *a jedōn taljōnski trobākul je jednū mīju dōbru ol nōs; bīt će nōndi dōbro dvō kīla jaglīc; bīl je pūno dōbar za*

ucīt dīcu (PMC 312); fraza; *dōbar kūs* – dobar tek; *dōbre rūkē* – dati više nego što je nužno: *dōl mi je dōbre rūkē večē òl dvo kīla jaglīc; dōbri bokūnī* – dobra hrana; *tōti se jīdū dōbri bokūnī; dōbra srića!* – *nekā von je dōbro srića!*

dobijēn, -ēno -ēnu pred. -ā -ō – dobiti; *a izgubil je vej dobijēnu partīdu*
dōbit, -i f – 1. dobitak; 2. kamata, renta; *slābo je dōbit kal darzīs pīneže na bānku*; fraze: *dāt nā dobit* – dati u namam, iznajmiti

dobīt, -ījen pf. – 1. dobiti; *ūn je dōbil ca mertō*; *dōbil je dōbru mīsto*; 2. pobijediti u igri; *Hajdūk je dōbil dvī ūtakmice žaredon*; 3. zaraditi; *dōbil je līpe šōlde za tū kūcu*; fraze: *dobīt pō bogu* – dobiti batina; *dōbit ū košti* – razboljeti se

dobitāk, -īlka m – dobitak; *vēce su izgubīli, nēgo ca je bīl dobītāk*

dobivāt, -ījēn impf. – dobivati; *dobīje ūn līpe šōlde svāki mīsec*

dobōta / debōta / dobōtu, adv. (tr., ven. *debōto*,) – zamalo, umalo; *āli kal je brūd udrīl (...)* *nadrētil se je i dobōta me je onī jōrbul čapōl* (R1 4:95); *a ovī mīsec ca šon ga jō viđil na mīnū u pulēntu Z) bīl je dobōta kako trečōk* (treći dan mladog Mjeseca) (IV 10.4.); *na pūntu smo šāl dobōta* (LF 32); *avištōl šon da ovēga avrīla Mīsec žapādo dobōta u mīštroarmuntōnu* (SSZ), *a nē izmēju pulēnta i mīštrōlā* (IV 11.4.); *za parangōlē se kūpovala pujiško tūnja. Āli tā tūnja je bīla tāl pūno debelā, dobōta kako lūjga* (tanje ribarsko uže od arganela) (E2 140);

ovò dobòta mšec dòn vitar grê da pulênte (IV 4.6.); onî iz Štòre pòšte non je obrìl zòmèt tâko da smo dobòta ìšli prìko zòmèta (LH 16.5.); a i ženè svičòròve su bìle pòcele cavarjât pok sù se dobòta smetìna uzègla (skoro je došlo do svađe) (LH 16.6.); vajò dobòta svâkuj tarbùh plòtìt (LH 18.1.); bònci su se ugrìjoli ol sùnca tâko da se dobòtu nî mògla dørzât rùkà na njìh (G 17); kàlebi su cinìli svoje jìre bež dobòtu maknìt krelâ (G 19); kâl smo se çapâli Bòda, dobòtu je obonacâlo (G 21); mògal je dvìnut vešlò od lôje u âriju ma çapât ga šâ dvi rùke sòmo za rucêj i tù tâko dà su mu se rùke krèçâle dobòta jelnâ drùge (G 11); onâ je bìla dobòta dretâ (E2 148); dobòta je izgâzil nò nje (VF 4:4); dobòta je ol tèga glòša njèžinega sârce pùklo i jelnùj i drùgij (VF 101:8); dobòta noš je u Konòlè razbìlo (1.3.2.3.); njìh je bìlo kolo dvišta, a nôš Leštiçovih je bìlo ošandesèt, dobòta trìšta jùdìh (TS top. 168); za tâki klobùk meritâlo je debòta dàt i živòt (PMC 312); sùtradon dùslo je dobòta pùlnè (PMC 317); ma nôš kurènat hitìjè defòra Štùpišço, dobòta na mišto dî smo bìli jùtruš (PMC 320)

Dòbri konòl / Ume cufe, -ega -a top. – ime lokaliteta na južnoj obali Vèle Palagrùze, zapadno od Žòlà, uvalica između Cùfa ol levònta i Cùfa ol pulênta; pozicija dobra za ribolov s obale; u Dòbri konòl smo hòli lovìt na usâte

Dòbri puntìn, -a -a - top. – ime rta kod sela Okjùcina na sjevernoj obali Visa

dobričina, -e f G pl. -ih augm. – do-
bričina; ùn je bìl jedòn dobričina ol
covìka

Dòbro lùkâ, -e -e f top. – ime uvale na
sjeveroistočnoj obali Visa; jò son u
Dòbru lùkù bròl zeromòd

dobrò, adv. – 1. dobro; pòcelo se je
dobrò vùdit; dobrò je pasòl – uspio
je, bio je uspješan; 2. prilično, znatno;
dobrò ga je udrìl; 3. jako; piçâk se je
vùltun dobrò ìštìškòl na maìstru (E2
140); 4. poštapalica u govoru; dobrò
je, ma rèc ti mèni zòc tí ne bìš dùšal is
nòn; fraze: *na dobrò ti / von* – frazeo-
logem čestitanja blagdana: *teta Kâte,*
na dobrò von Bòlnji dòn (VF 49:6);
na dobrò ti Mlòdu lito (čestitka Nove
godine)

dobrotâ, -ê f – dobrota, çovjekova ka-
rakternost, poštenje; uzreçica; *lipotâ*
se na kupùšu vòri, a dobrotâ na
dalekò fòli – kaže se za djevojku čiju
se ljepotu ističe dajući pritom pred-
nost dobroti

docekìvât, -ìjèn impf. – dočekivati;
mì smo njìh docekìvâli ùvik is pùnun
tarpèžun

docekìvònje, -o n – dočekivanje; *mèni*
su vèj ta docekìvònjo furèstih dodìjola

docèkon, -o -u pred. -a -o – dočekan;
ùvik su u nôš bìli lipo docèkoni

docèkot, -on pf. – dočekati; *i mòli se je*
nòšal na puntínu za docèkot klobùk
(PMC 312); *parvè skorònce bi u*
Itòliji svàke štajùni jedvâ docèkoli
(PMC 316); *mùj otâc kojì je cìli tí dòn*
prâtil tí brùd kakò se mùci ša mòron,
docèkol noš je na rìvi (PMC 321);

- uvèhle šu rúže / za docèkot mùže* (LF 63)
- dòcin**, conj. – čim, dočim: *dòcin šmo pašāli granicu, òlma šmo vīdili ca šmò napravīvili* (R1 5:101)
- docūt**, -jen pf. – dočuti, saznati od nekoga informaciju; *nèće bīt līpà* (bit će problema) *àko mi ženà docūje dà šon bīl is tōbon*
- dočūkāt**, -ūkon pf. – doznati informaciju od uha do uha; *ku čūko, dočūko* (tko se raspituje, taj dozna) (P 228)
- dodāt**, -òn pf. – dodati; *i dodōla jedōn šīr i škātulu jōj* (PMC 136); *būta mrīže, drūge dodōj* (LF 35)
- dođījot**, -en pf. – dosaditi; *Tāmo šmo stōli mīsec dōn. Tū non je dođījolo* (R1 5:100); *kalēbi šu cinīli švojè jīre bež dobōtu maknīt krelā, a kāl bi njīn dođījolo, ondā bidu čapāli rōtu pul Carnorūžice i neštāli* (G 29); *a kād mi je dođījolo, izōšal šon* (VF 65:25); *ma tū je gošpodōrū dođījolo* (KF 17)
- dodōvāt**, -jèn impf. – dodavati; *rībe bi dodōvōl bōrbi Ōndretu da ih očīsti* (PMC 317)
- dodōvōnje**, -o n – dodavanje; *dodōvōnjen čemo prī finīt pošōl*
- dofinījēn**, -èno -ènu pred. -ā -ò (ven. *fīnir* završiti, Boerio 273) – završen; *kūca je dofinījenā*
- dofinīt**, -īn pf. – dovršiti; *dofinīli cīštit kumpūrè* (E2 102); *hōće se jōš pinéz za dofinīt grēb* (GH 17); *mī šmo žakantāli i... i nīšmo dofinīli pišmu; i nīšmo dofinīli... u pišmi je ūmor; u pišmi... nīšmō je dofinīli... pūk i gotōvo* (GH 61).
- dofinīvāt**, -jèn impf. – dovršavati; *pōceli šu dofinīvāt švojè lavūre*
- dofinīvōnje**, -o n – dovršavanje; *puštī ti ca onī prōvju, tu njīhovu dofinīvōnje pošlā mōglo bi podurāt*
- dognāt**, -ōn pf. – 1. dognati na tovarnoj životinji; *Mōte je dognōl dvō žīvega maštā iz Barsćāna*; 2. (o oluji, jakom vjetru) puhati, grmjeti, kišiti; izrazi: *dognō nevēra: ucinīl se je pōs* (pas) *u pulēntu* (W) *kūda da će išpol njēga dognāt nevēra* (IV 24.4.); *dognō vītar: dognōl je vītar ol tarmuntōne* (N) *štrōmbo* (naglo) *ša špalmējīma* (val s krestom), *grōmon i lōmpon, āli bēž dažja* (IV 27.7.); *dognō būra: āli kal je dognāla būra, bīlo je švēga* (IV 29.8.); *dognōl je vītar, vītar i dōž, nēćeš mi vīrovot, štīne je nošīlo, štīne je vītar nošīl; dognāla je grēgotarmuntōna, štīne je, šīnko, nošīl vītar* (E2 102); *ōn je hodīl pul nūtra jūgon i kāl je dognāla tā vèliko nevēra, ūn je jīdra švā škrōtīl* (E2 102); *jīmāli šmo šriću da nī dognāla nevēra* (DS 2.7.3.); *lampō u oštru na žmajū, mōgla bi nevēra dognāt* (DS 2.7.2.)
- dōgnon**, -o -u pred. -a -o – dopremljen na tovarnoj životinji; *māšt iz Brōjklovic je dōgnon dōma*
- dogodīt se**, -ōdin pf – dogoditi se; *āli dogodīl se je vèliki merōkul* (čudo) (E2 103); *dā se ne bī dogodīlo / jērbo nīkal se nē žno* (LF 44)
- dogōdjāt se**, -ōdjon impf. – događati se; *āli ca šē dogōdjo* (E2 135)

- dògodjoj**, -a m G pl. -ih – događaj; *sāl ću von pripovīdāt obo dōgodjoju u koj̄ je tēško povīrovot.* (TS str. 23)
- dogorīt**, -in pf. – dogorjeti; fig. završiti; *kal je nōhtu njeḡōva švīčā dogorīla* (LF 46); *a gajēta še je rašūšila / i pīpa je dogorīla* (PB 46)
- dogotōvit**, -in pf. – dovršiti; *dūjdīte do nōs kal dogotōvite pošōl*
- dogotōvjen**, -o -u pred. -a -o – završen, dogotovljen; *hōlte jīšt, obīd je dogotōvjen*
- dogovorīt še**, -ōrin impf. – dogovoriti se; *mī šmo še obo švēm̄u dogovorīli; dogovūrmo še kako jūdi*
- dogovorōnje**, -o n – dogovaranje; *dogovorōnje je nōjvažnije, da švāk žnō ca mū je za cinīt*
- dōgovur**, -ora m – dogovor; *bež dōgovora še ne mōre pocēt ovī pošōl*
- dogužāt**, -ōn pf. – teško se kretati, fig. preživjeti, vezati kraj s krajem u razdoblju godine kada ponestaje hrane iz prirode; uzrečica: *ol Božīca do Uzōm jedvā dōma dogužōn* – od Božića do Uskrsa jedva je imao hrane da preživi
- dōh**, dōha m – dah; *do zōlnjega dōha* – do zadnjega daha; *ćūtīla šon njeḡūv dōh; študēnu mōre fermālo je dōh i indurīlo ga* (PMC 312)
- dohītīt**, -in pf. – doprijeti, dobaciti, doseći; *šćīga je kal mōre ćūti vītar kojī jōš nī dohītīl* (valovi bez vjetra)
- dohōdak / dohūd, dohūlka** m G pl. -ih – 1. prihod, dohodak; 2. najamnina, renta koja se daje u naturi (obično petina) od prinosa plodova na iznajmljenoj poljoprivrednoj zemlji; *da ūn cinī po ložjū skrāne di mēče grōžje nekā mu je mānji dohōdak za dāt gošpodarīci* (VF 13:4)
- dohodīt**, -ōdin impf. – 1. dolaziti; *dohōdimo mī is Trijun* (ime leuta) *u rīvu* (R1 4:86); *rōž* (namreškana površina mora) *iz vōnka dohōdīl je šve to blīžje* (G 19); *mōžete zamīslit mojū mām̄u, koj̄ je cīli dōn bīla u pensīrū i šād ōkolo pulnōca vīdi ōca da dohōdi* – *bēž mōlega* (PMC 321); *dohōdi mu rēm̄eta pomālo* (VF 94:5); *pō vaš dōn bi lavurōl ū poje, a večer dohōdīl dōma* (VF 54:2); *ma ca mī dohōdi nā pamet, tīl bi voš pītāt* (VF 66:3); *a mūl karcāt švīta, kakō da dohōdi vapōr* (PMC 315); 2. koštati; *koko tu dohōdi; a veštīd je dohōdīl mijōr đīnarih* (VF 12:13)
- dohōdjāt**, -ōdjon impf. – dolaziti, dohoditi; *pōceli šu dohōdjāt u nōs šve cēšće*
- dohrōnīt**, -ōnin pf. – dohranuti, brinuti se o nekome do kraja života; *ūn je dohrōnīl švūga ōca*
- dohūd**, dohōda m G pl -ih – dohodak, najam; *dōl je zēmju u dohūd* (u najam)
- dojāt še**, dōjen pf. – uhvatiti se (nekoga), baviti se (nekim); *ca šī me še dōjōl danās* – što se baviš mnome
- dojūdrīt**, -in pf. – 1. dojedriti; *gajēta Pāceta dojūdrīla je* (E2 103) 2. fig. doći do neželjena cilja: *dojūdrīt prōvun u krōj*
- dōjka**, e f, G pl. -ih – mjerni štap za mjerenje udaljenosti među trsovima loza i udaljenosti među redovima pri sadnji vinove loze; taj razmak u tradicionalnom tipu sadnje bio je 135 cm; *mi šmo deperāli dōjku ol rožgē za*

- mirit dajinu ol ložê do ložê i izmeju rêdih*
- dòkašna**, adv. – do kasne dobi; *ùn je kakò dītè dòkašna mäter šišol; nemujete vecerás ostát dòkašna*
- dokaživât**, -ijèn impf. – 1. dokazivati; *pokožól njin je dokumènte ca dokažijû da ùn ìmo pròv; 2. objasniti; ne isplòti še njèmu ništa dokaživât jërbo ùn ništa ne kapî*
- dokaživõnje**, -o n – dokazivanje; *žalūdù je njeğòvu dokaživõnje, kal onè hòće po švojû*
- dòkle**, adv. – dokle; *dòkle ću jò ovò tòrpit; uzrečica: cìnte ca hòćete, ma nêćete dòkle hòćete*
- dokòžât**, -òžen pf. – dokazati; *dokòžât ću jò njìma kù jè u prãvu*
- dokòžon**, -o -u pred. -a -o – dokazan; *dokòžono je da je ùn bìl u prãvu*
- dokrècât**, -èćen pf. dodirnuti; *bìlo je plilko dà šu še jezìne mògłe dokrècât rùkùn (G 12); govòri onâ njèmu da je ne bì dokrècól jërbo da je bolešnâ, dà še ne ùfo*
- dokùcît**, -ùcin pf. – razumjeti, shvatiti; *nìkako ùn to ne mòre dokùcît; šve ca pãmet ne dokùci / švèto vira tũ noš ucì – princip katoličke dogme u pučkom iskazu*
- dokùhon**, -o -u pred. -a -o – dokuhan, zgotovljen kuhanjem; *fazûl je dokùhon, vajò štãvit manjštru i pòfrigu*
- dokùhot**, -on pf. – dokuhati; *vajo šlanjuták dokùhot da bùde mèk*
- Dolác ol Andrjine špile**, Dúlca m top. – ime dolca koji se spušta podno vrha brda Njása prema Andrjinuj špili na otoku Svecu (TS top. 309)
- Dolác ol Baršćánovic**, Dúlca m top. – ime dolca koji vodi od predjela Ròškrízje na hrptu Sveca do uvale Baršćánovice na sjevernoj obali otoka; *Leštícovi šu tòti broli cešmìnu, zeleniku i planiku (TS top. 312)*
- Dolác ol kolúmbe**, Dúlca m – top. – ime lokaliteta na padini sjeverne obale otoka Sveca; od vrha Košä (316 m) spušta se Dolác ol kolúmbe do uvale Baršćánovice; nekad su se u njemu sjekle visoke česmine za brodske kobilice; *kâl bi še pošiklo vèlu cešmìnu, ondã bi še dovùklo paròngon do mišta dî še mòre tumbât ù more niž brìg, a tũ je bìlo višokò; i da ne pùkne, kal še tumbò niž brig iz vèlike višinè, bìlo bi še naprãvilo rëp ol grònih ol bõra; tũ bi še za jedòn kròj vèžãlo petšèšt gròn neka pãde alpjõmbo, a nè plèško i kâl bi še tãko tumból batól ol cešmìne, ondã pãdo alpjõmbo ù more i ne pùkne; i onda isplije i vajõ ga ćapat i dvìnut ù brud, a dõli je brúd koji cèko (TS top. 314)*
- Dolác ol Ravnice**, Dúlca m top. – ime dolca koji vodi paralelno s istočnim dolcem Dolác ol Baršćánovic, od ravnice Põje prema uvali Baršćánovice na otoku Svecu
- Dolác ol Štõre kùće Bèrošovih**, Dúlca m top. – ime dolca iznad lokaliteta Štõro kùća Bèrošovih; *Dolac põvar Štõre kùće Bèrošovi dî šu trí japjènice, a tòti šu Bèrošovi bróli darvã (TS top. 233).*

- Dolâc ol Štôre küće Jôkotovih**, Dúlca m top. – ime dolca sjeveroistočno od Štôre küće Jôkotovih na otoku Svecu
- Dolâc ol Tresjôvca**, Dúlca m top. – ime lokaliteta na južnoj obali otoka Biševa
- Dolâc ol Vëlega rāca**, Dúlca m top. – ime dolca koji se penje od *Bônde ol Kûžjih stîn* prema *Vëlemu rôtu* na otoku Svecu; *brôla še je cešmîna, zelenîka i planîka; danâs je sômo borovîna* (TS top. 189)
- Dolâc ol Vlakîtna**, Dúlca m top. – ime dolca koji se penje od uvale Vlakîtna na otoku Svecu; *Dolâc kojîn pašôjê pût, ca je šal žarêšal, koji vòdi priko cîlega škôja švê do Krajîcinoga. Leštîcovi šu ovòdi brôli borovînu* (TS top. 64)
- Dolâc ol Žāle pòle**, Dúlca m top. – ime dolca koji se spušta od hrpta Sveca prema uvalici *Žālo pòla* na sjevernoj padini otoka Sveca
- Dolâc ol Žarūške**, Dúlca m top. – ime lokaliteta na južnoj obali otoka Sveca, dolac koji se penje od uvale *Žarūška* prema *Bārdû ol Žarūške* (201 m); *dolâc kojîn pašôjê pût, ca je šal žarêšal, koji vòdi priko cîlega škôja švê do Krajîcinoga; Leštîcovi šu ovòdi brôli borovînu* (TS top. 6)
- dôlce**, adv. (tr. *dolze*) – slatko, prijatno; u poslovi: *avrîl – dôlce dormîr* (u aprilu, travnju, slatko je zaspati poslije ručka)
- doletît**, -în pf. – doletjeti; *kad bi žîmi doletîle koje vëlike tvîce* (PMC 313); *u trêñ òka gòlub je doletîl* (PMC 314)
- dôli**, adv. – 1. dolje; *kalôj še dôli iz rogôcā; pûj dôli u konðbu utocît vîñā za obîd*; 2. eufem. predjel genitalija; *Kal je pokòjan Māškica imòl barbirîju na parvêmu podû i imòl je za obîlît tû proštorîju, ondā, da ne prikîne švîj pošòl barbirā, odlûcîl je barbirîju primîštît u konðbu dðkle tû proštorîju na podû ne urêdi, a na kûs kôrte je napîšol i žalîpîl na vròta ol konðbe* »Ne brijem gore, nego dole«. *I švît je tû hodîl glêdot i švāk še je smîjòl, a pogotòvo žênske, jedîno Māškica nî žnòl zòc še onî smîjû.*
- dolîbît še**, -îbin pf. – prišunjati se; *i ûn še pomālo dolîbîl do nôs*
- dolîjên**, -ëno -ënu pred. -â -ô – doliven; *bacva je dolijena do vorha*
- dolîšt**, -îžen pf. – dopuzati; *žmajā je dolîžla do te pîle dî je bîla vodā; fig. doći: dolîšt će oni u Komîžu*
- dolît**, -îjen pf. – doliti; *dolîj ovû domijònu da ne oštāne na dezmèžu* (napunjeno)
- dolîta**, adv. – iduće godine; *duć ćemo dolîta*
- dolîvât**, -îjên impf. – dolijevati; *nemûj mi vëj dolîvât, opît ću še*
- dôlne**, adv. – do onamo; *vajô dúc šve dôlne*
- dòlne**, adv. – do svanuća, do dneva; *lovîli šu na lîgne šve dôlne*
- dòlor**, -a G pl. -ih – dolar; *ma îšto i na Green Hill, ako hòceš umrît malo bðje, hòce ti še dëšet mijòrih dðlorih* (GH 32)
- doltrîna**, -e f – vjeronauk radi pripreme djece za prvu pričest; *kakò dîtê, jò šon hodîl na doltrînu*
- Dômā** /Domîna / Dômica, -e f antrop. – žensko ime Doma; *òlkal je pokûjnu*

- Domînu šprogodîl / tovôr mu je jedîni rãžgovur bìl* (PB 48)
- dõma**, adv. – kod kuće; *nî ga dõma dõ doma; i tâko, nã pul obûcen, torkôl je dõma* (PMC 312)
- Dõme**, -eta m antrop. – nadimak prema Dominik; *Dõme* (LH 33)
- Domićêlovi / Donmićêlovi**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže (Mladineo)
- domijõna**, -e f pl. -ih (ven. *damegiana*) – domižona, stakleni balon za tekućine; *a za pît, mēni je bila dūžnust da îden gõri na Švêti Bijôz i da vãžmen domijõnu vînã* (R2 8:51); *ne grê Višãnin bēž domijõne u vapôr ni Brõcãnin bēž lumbrêle* (P 151).
- domijõnica**, -e f G pl. -ih dem. – manji pleteni balon od stakla za držanje vina; *ondã domijõnicu vînã* (PMC 316)
- domiřjãt še**, -on impf. – domiřljati se; *jo še provôn domiřjãt, ãli tû je odõvna bilo i tû šon jõ vēj zaborãvila*
- domiřjãto**, adv. – domiřljato, pametno; *ma vîdi tí kakõ je onã tû domiřjãto naprãvila*
- Domiřjãtovi**, -ih pl. tant. antrop. iron. – izmiřljeni obiteljski nadimak radi ironijskog iskaza: *Ûn nî ol Domiřjãtovih* – nije inteligentan
- domiřlit še**, -in pf. – domiřliti se, sjetiti se; *e ma õn še je domiřlil da bi mu onî tu mõgli naprãvit*
- domõtãt**, -õton pf. – dovabiti; *i bili bi ga tâko domõtãli ù teplo; i ùn bi bìl izvãdil tû brořûru, onî kolo njēga prema šûncu, a ùn štije řa onîn jelnîn õkon* (VF 39:6)
- dõn**, -a m G pl -ih, dual lni: *dvõ lnî, trî lnî* – dan; dani u tjednu: *parvîdon, tûrik, řrîdã, cetvõrtãk, pētãk, řubõta, nedîja; ořvãjdõnji dõn* – radni dan; *tãmo řmo řtõli dvõ lnî dõkle řmo dõbili vîzu* (R2 7, 46); *ovî dūjde řomo vãžēřt darvã prîko lnēva* (R2 11:70); *ca je řvãki ol nîřh dobîvõl nã don* (G 11); *lovîlo ře je po dvo-trî kvintõlã nã don, ãli bilo je dõn kal bi jedõn brûd ùjol po dēřet-dvonãřte kvintõlih* (E2 141); *řve do dnēva danãřnjega* (VF 65:36); *ovodî je nõn ùlja za dvo-trî lnî* (VF 92:10); *kakõ řu dõni vej bìli řkrõřli* (PMC 315); *kakõ nî bilo motõra, navigãlo ře je řõmo po dõnû* (PMC 316)
- dõn**, indecl. m (lat. *dominus*) – titula uz ime svećenika; *don Mîrko je mēne ucîl vjeronãuk*
- donagrõdît**, -õdin pf. – nadograditi; *vãjõ non donagrõdît jedõn pûd na nãřu řtõru kûću*
- donagrodivãt**, -îjēn impf. – nadograđivati; *põceli řu kûću donagrodivãt*
- donagrõdjēn**, -o -u pred. -a -o – nadograđen; *kûća je donagrõdjēna is jõř jelnîn podēn*
- donalijēn**, -ēno -ēnu pred. -a -o – nadoljeven; *domijõna je donalijēnã*
- donalît**, -îjen pf. – nadoljeti; *donalît ću bãcvu kal oturnõn mãst* (preřati mořt)
- donalîvãt**, -îjēn impf. – nadolijevati; *vãjãt će mi donalîvãt bãcve jer niřû alavîja napûnjene*
- donalîvõnje**, -o n – nadolijevanje; *vãjõ avertît na donalîvõnje da kojî řûd ne bî õřtõl nēpun da ře vînõ ne îjûiti*

- donaplīconje**, -o n – nadoplitanje; *nõna se bãvila pletēnjen i donaplīconjen jēmparih i kalcētih, vāvik šu njuj jōgle ol pletēnjo bile ũ ruke*
- donaplīcot**, -en impf. – nadoplitati; *nõna mi je donaplēla mežukōlce nekā mi je žīmi u nĵima teplje*
- donapūnit**, -in pf. – nadopuniti; *vajāt će tū vrīču gnjōja donapūnit*
- donapūnjāt**, -ūnjon impf. – nadopunjati; *vajō non vrīče gnjōja donapūnjāt*
- donapunjōnje**, -o n – nadopunjavanje; *nīšta nēće bīt ol donapunjōnjo jer vej nī gnjōja, švė smo, ca je bilo, napūnili u vrīće*
- Dōnce**, -eta m antrop. – nadimak prema obiteljskom nadimku *Dōncetovi* (Vitaljić); *Ivōn Dōnce, švičōr ol špurtēnjace* (PJD-O 115)
- Dōncetovi**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak u Komiži (Vitaljić)
- dondanās**, -adv. – u današnje vrijeme; *dondanās ovā se slovā iz dalekā vīde, āli ih je tēško i iz blīža prošīt* (PB 5)
- donēsāt**, -čšon impf. – donositi; *a ũn ũvik nīšto donēšo dōma*
- donesēn**, -ēn -ēnu pred. -ā -ō – donesen; *pokōjan Mōte je u karšīlu donešēn iz Šplīta u Komīžu đī će bīt ũkopon*
- Dōnikini**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže (prezime Stanojević)
- donīt**, donešēn pf. – donijeti; *za mōlega dōnil jelnū pušku* (PMC 313); *pok donešū levandūre* (LF 25); *pol propēcēn ol lēnjo šānta / ca ga je njeĵūv otāc bīl dōnil iz Špānje* (LF 44) *da bi brōdu dōnil šriču* (LF 44)
- dōnkle**, conj. – dakle: *dōnkle, kāl ti je bilo, tū večer burba Šīme žaklīm ol za tavulīnon* (VF 21: 1); često ovom riječi započinje priča
- dōnle**, adv. – do onamo; *dōnle mōrete, a priko nē*
- Donmićēlovi**, -ih pl. tant. – obiteljski nadimak iz Komiže; *Donmićēlovi šu bīli po cīlu štajūn; tū šu bīli nojžēšći ġirori* (E2 158)
- dōnzula** (601) -e f icht. – riba *donzula* (*Coris giofredi*); *panēr bukvīnih i dōnzulih* (LH 16.5.); *na lnō se je mōgla vīdit švāko štvdōr; švāki līšt galōne oli purīca, dōnzule i šparīci* (G 9); *mēni šu dōnzule švė obrīle* – otkinule mamac s udice (G 18)
- Dōnzulini**, -ih pl. tant. – obiteljski nadimak u Komiži (prezime Stanojević), po ribi *dōnzula* (*Coris giofredi*)
- dopardīt**, -īn pf. – nesmotreno udariti u nešto; *dopardīl je ũn brōdon u krōj*
- dopāst**, -aden pf. – dopasti, pasti na nečiji teret; *dopālo me je šōmemu otārgot ložjē jērbo ol nīkoga nī bilo pōmoći*
- dopengāt še**, -ōn pf. – dotjerati se, našminkati se; *ca šē je onā dopengāla*
- dōpja**, -e f G pl. -ih – vrsta blanje u brodograditeljskom zanatu; *Išegōne dāške planjālo se je nā ruke. Bīl je žgrāšīn, špalīr i dōpja, a onā vėliko plānja žovē se sōvramōn. Ža jelnū dāšku išplanjāt vajālo je dvi-trī ũre lavūra. Tū šu bīli tēški pošlī, prī bēž mākin, švė nā ruke*
- doplēst**, -etēn pf. – doplesti, dovršiti pletenje; *nõna je doplēla šuknēne mežukōlce*

- doplivit**, -in pf. – doplutati nošen morskom strujom ili valovima; *doplivilo je pušte plàštike na zòlò*
- doplivot**, -ijen pf. – doplivati; *kal je doplivil nòše do štìnè* (PMC 312); *po je tâko ù zoru doplivil do škojčca, dī su ga ondā šùtradon nòšli rìbori* (PMC 315)
- doportât**, -ôn pf. – 1. javiti vijest; 2. izdati: *i ovī doportôl šjôri Mariji da ûn cinī po ložju škrâne* (VF 13:4)
- dôr**, -a m G pl. -ih / dârovih – dar; *kal je Bôgu za dârove štolâ zafôlívôl* (LF 44)
- dormîr**, samo u uzrečici: *avrîl – dôlce dormîr* (u aprilu, travnju, slatko je popodne zaspati)
- dôržâlo**, daržâlo -a m – ručka, držalo; *ûn je cinîl dôrzâla ol moîkih i maskînih; doržâlo ol moîke vajâlo je bît na šâbju da je lâgje kopât*
- dôržât**, daržîn impf. – držati; *kal su tâko tabakîne* (tvorničke radnice) *bîle pol kârikon, ondâ bidu is onûn drûgun rûkûn ca nî nošila ništa, za bôje dôrzât ekvilíbrij, môhâle po âriji kîda plivaju* (G 6); *pašâli šmo kraj šike îšpol kûće dī su Mikîcovi dôrzâli mrîže* (G 10); *u kûlaf ne bî šmîl dôrzât parangôl, a dîgod daržî* (ponekad se zakvači za dno) (E2 143); *vajâlo je brûd dôrzât na tîkvu* (održavati svječaricu veslima na istome mjestu orijentirajući se prema plutači) (VF 12:1); *vâzel vešlò da brûd barênko daržî ròtu* (PMC 317); *u tè kašûnè rìbori daržîdû žive jâstoge, kojè nîšû môgli prodât* (PMC 319); *njêzinu cu dôrzât škòtu* (SV 11); *pol onî sulôr ol Pômotovih, dī je Pômo dôrzôl trâtu* (KF 41)
- dôržât še**, daržîn impf. – 1. držati se; *jelnûn rûkûn cu še gôri dôrzât* (VF 8:5); *ma jednûn rûkûn še je doržôl za štînu* (PMC 312); *ma še vò nešrîcnjih / navrâšćenih rûk / jòš za zêmju / i štîne daržî* (PB 45); *raci su še dôrzâli blîžû môra tâko da ih plôce* (G 10); 2. osjećati se; *onî su oštârili, ali jòš še dobrò daržè*; 3. smatrati; *tî daržîš mène za makâkota*; poslovice: *doržî tovâra dôkle kûnj ne dūjde* (P 3); *a daržîmò še za bônke i trêšemò še ol zîmè i ôl stroha* (KF 17)
- došéc**, došègnen / došègnît pf. – doseći, dosegnuti; *tî šî višji, hòćeš mi došéc onû čîkaru iz veltrîne; âšpa* (drška kuke) *je môrala bît dūgâ jèr kal tî žagancôs žutûgu da te ne bî onâ rēpèn došègla, dà te ne ubodè* (E2 137); *i uvîk še nodjîjol dà će še klobûk dat došéc* (PMC 312)
- došègnît**, v. došéc
- došîmot**, -jen pf. – dosezati: *dôkle mojâ pâmet došîmje, jò še tèga ne îšpomînjen*
- dòškot**, -on pf. – doživjeti određeno vrijeme; *fula bôgu dà šmo dôškoli Božîc!*
- došôd**, adv. – dosad; *na toliko je ôn intòpîh na tèmû dūgemu pûtû dûšal došôd* (VF 22:10)
- došôjac**, adv. – dosad, do ovog trenutka; *došôjac še nî jôvíl*
- došpât**, -în pf. – naspavati se, dovoljno spavati; *mèni še parî jùtruš da tî nîšî dôšpol*
- došpît še**, -jen pf. – završiti se: *dūjdî ôlma dôma cîn še došpîje mîša; jòš*

- še naša ni dospila* (još je pred nama života, djelovanja) (SV 6); *kāl še je njegova dospila* – kad se dovršio njegov život (LF 46); *ume tu dospila še je miša* (VF 90;4)
- došpitāk**, -ilka m – dospijeće, završetak; poslovice: *vražjo imo krāje i konfine, bđzjo je bēž došpilka*
- dōšpon**, -o, -u pred. -a -o – naspavan, odmoran; *pari še mēni šēga jūtra da ti niši alavija dōšpon*
- dōšta**, adv. – dosta, dovoljno; *āla, naši, šāl je dōšta* (LF 36)
- doštāt**, -ānen pf. – stići, dospjeti do dna; *na Kāmenice je jelnā šika kojā še žovē Muškō, nō nju še mōre doštāt; ma ni tē šurgadine / kojō bi mōgla / do lnā vrīmena / doštāt* (PB 12); *ža vīdit / hōće dī doštāt / hōće dī oštāt / ōli će potēnīt* (PB 19)
- došurīt**, -in pf. – dosaditi; *došurilo mi voš je šlūšot, švē jelnū čīcerite*
- dōta**, -e f G pl. -ih – površina za skupljanje oborinske vode za cisternu; *nāša guštīrna imo vēliku dōtu pok še lēšto napūni kal pōcmu dažjī*
- dōta**, -e f G pl. -ih (ven. *dota*, Boerio 246) – miraz; *Tū je ovō nāša incukīla za odāt še. Šašila je cetardēšet kombīnih (kombinezoni) i cetardēšet bīlih mrīžin (čipkane podsuknje) i šāl tōti vej ni drūge* (otac opisuje što mu je kćerka pripremila za miraz za svoju udaju) (VF 66, 256); *ovā pišma nūj je dōta* (SV 7)
- dotēc**, -cēn pf. – doteci, biti dovoljno; *āko mi dotecē pinēž, ondā ću i tēbi dāt*
- dotēgnīt**, -ēgnen pf. – dotegnuti; *kal dotēgnu mrīže, vīdit ćemo hōće bīt*
- cō rībe; jēšku ćemo važēšt ōlma kal dotēgnu* (LH 18.1.)
- dotōrkāt**, dotarcin pf. – dotrčati; *dō malo jō šon dotōrkōl u ōca nōsēc tvīcicu žā noge* (PMC 313); *dotōrkāla šu dicā, mojī prijateji, švī žapīhoni* (PMC 313)
- dotrājot**, -en pf. – dotrajati; *u dalēke švīta krāje / partīvāt će onā ōvle / i kal drīvo njuj dotrāje / i rūžina izī cōvle* (SV 10)
- dotukāt še**, -ōn pf. – dotaknuti; *dā me še niši dotukōl*
- dotukāt**, -ōn pf. – dotaknuti; *prōva je žadūbla ū more toliko dā še je morškō pīna mōgla dotukāt rūkūn priko batajūlih* (PMC 318)
- dotūknut**, -a -o – dotaknuti; *nišmō ga ni dotūknulli*
- dotukōn**, -o, -u pred. -a -o dotaknut; *ma ni ni dotukōn* – nije ni dotaknut
- dotūlīt še**, -ūlin pf. – prišunjati se; *oni šu še pomālo dotūlīli do nōš*
- dotūr**, -ūrā m G pl. -ūrih (ven. *dotōr* Boerio) – doktor, liječnik; *a nē, šjor dotūr; mī tu ne deperōmo* (VF 47:5).
- dōvālo**, -ta m G pl. -ih – onaj koji rado daje; *umōrli šu dōvāloti, oštāli šu pītāloti i hīnjāloti* (oni koji mame, koji nešto nezasluženo žele za sebe dobiti) (P 190)
- dovārć**, -āržen pf. – dovršiti prostiranje ribolovnog alata (mreže, tunje); *kāl šmo dovārgli mrīže, ondā šmo bokūn pocīnuli*
- dōvāt**, -dōjēn impf. – 1. davati; *apetīd dōjē dōbar gūšt švākuj hrōnī* (PMC 317); 2. izazvati miris ili okus po nečemu; *dōvāt po šūdu* (okus vina po

- bačvi); *dōvât po friskînu* (mirisati po ribi)
- doventât**, -ôn pf. (ven. *deventar* – postati, Boerio 127) – postići u životu; *ucîl je, mûcil se je, ma je i doventôl za ùcenega covîka ol respêta*; poslovice: *kojî se ne rodî, ne doventô* (prema talijanskoj poslovice: *Chi no naše, non diventa*) (P 234) – valja se roditi da bi se nešto moglo postići
- dovîdova**, interj. – pozdrav pri odlasku, doviđenja; *ondâ dovîdova i nêka je ša srîćun*
- dōvît**, dōvin impf. – daviti; *kal dîhćen, kûda da me ništo dōvi*
- dōvle**, adv. – dovde; *dōvle mōrete, ma dāje nê*
- dōvôn**, -o -u pred. -a -o – davan, koji se poklanja; poslovice: *têsko ti je po dōvônij ždîli* – teško ti je kad zavisiš od tuđe milosti
- dōvōnje**, -o n – davanje; *bōje dōvōnje nêgo prîmōnje*
- dovōrsen**, -o -u pred. -a -o – dovršen; *pošôl je dovōrsen*
- dovoršît**, -ōrsîn pf. – dovršiti; riječ koja je ušla u komiški u novije vrijeme prema standardnoj *dovršiti*; izvorna riječ je *dofinît*; *pošôl cemo do vecerâs dovōrsît*
- dovûcên**, -êno -ênu pred. -â -ô – dovučen; *dovûcena su dvô kâra šarbûnâ*
- dovûc**, -ûcên pf. – dovući; *brûd vajô dovûc do pûrta*
- dovukovât**, -ûjen impf. – dovlačiti; *onî dovukûju dōma švê ca njin dūjde û ruke*
- dôž**, dažjâ m pl. -ih – kiša; *brôdi su potendōni žbōga dažjâ* (2.7.4.); *ôkle vîtar pûše / i hōće vo dōž* (PB 45); *kal su vêliko jugâ, dažjî, umidêce, râžina ùvik cîdi* (E2 135); *išpol kuvêrte Kapêle, pri nêgo ca je pâla, mōgli su se Leštićovi žaklonît ol dažjâ do pedesêtih gōdišć pašōnega vîka* (TS top. 249); fraze: *bît pòl dož* – *arija se nagrûbila, ovô je vrîme pòl dož*; *dât se û dož* – početi konstantno kišiti – *dôlo se je û dož*; dječja pjesmica: *ôto dož / bište dîco pol gorôc / a vî žêne pol kupûš / dūc će frôtar golubûš* (goluguz); znaci: *Šûnce trombô na žōpâdu* (snopovi Sunčevih zraka probijaju se među oblacima prema moru): *kal Šûnce trombô na žōpâdu* – *ôli vîtar ôli dōž* (P str. 7.); *kolobôr*: *kolobôr kolo Mîseca* – *oli vîtar oli dōž* (P str.7.); *kûlma* (plima): *kûlma je vêliko i, da je normâlno godîšće, bilo bi dažjâ i žâ usi* (obilno) (21.4.); *štâlno je kûlma bēž školôde* (oseka), *ca dokožjê da bi mōglo pâst cāgod dažjâ* (IV 28.2.); *vodâ* (plima): *vodâ vòdu žovê* (IV str.6.); *ôstar dvîne* (oblaci se dignu s južnog obzora): *a po uzônci, kal ôstar dvîne, dōž vêće durô* (IV 13.4.); razni izrazi: *dôž dūjde*: *kal bi dūsal vêliki dōž* (IV str. 4); *dôž ubîje*: *dôž bi ubîl onû šilu ol vîtra pok bi pâla bonâca îli bi se promînil vîtar* (IV str. 4.); *dôž fermô*: *ôstar* (S) *je dvîgal i pòcelo je dažjît, âli tû je durâlo* (trajalo) *dvî ûre jêr je rîva* (talijanska obala) *ražbîla i dōž je fermôl* (presta) (IV 13.4.); *dôž durô* (traje): *dôž vêće durô* (IV 13.4.); *dôž će*: *bûra će krôlko durât jêr su pòcele vêlike kûlme* (plima) *kojê govôre dâ će dōž* (IV 6.11.); *dûc*

dažjâ: *ãrija se je bila pokrîla* (naoblaciilo se) *kûda dâ ce cãgod dažjâ* (IV 7.3.); *bît dažjâ*: *tãko bi mðglo bît dð kvorta* (četvrt Mjeseca) *cãgod dažjâ* (IV 6.2.); *pãst dažjâ*: *stãlno je kûlma* (plima) *běž školðde* (oseka) *ca dokožjê da bi mðglo pãst cãgod dažjâ* (IV 28.2.); *bît dažjâ ãfite* (obilno, preko mjere): *kûlaf od levõnta do maištrõlã* (obzor nad otvorenim morem) *izgledõl je da ce bît dažjâ ãfite* (IV 21.4.); *bît dažjâ i žã ušî* (biti previše): *bilo bi dažjâ i žã ušî* (obilno) (IV 21.4.); *donît dažjâ*: *vrîme je ol pjuvadûrih kojê donešû po mãlo dažjâ* (IV 28.4.); *škûš dažjâ* (kratkotrajni pljusak): *sãl ceš vîdit kakð ce dúc škûš dažjâ* (IV 23.6.); poslovice: *ûme Gûšpê dðž – dobro jemãtva* (kiša između Vele Gospe, 15. kolovoza, i Male Gospe, 8. rujna) (P 496); *a hðce vo dðž* (VF 50:4); *jërbo me jedonpût nî tîl prîmît nûtra pri dažjên* (VF 15:5); *dðž çapõ*: *ma u pûtù ih je çapõl dðž* (VF 5:2); *dðž fermõ* – stane: *fermõl je dðž*; *dðž dognõ*: *dognõl je vîtar*; *vîtar i dðž*

doživît, -ivîn pf. – doživjeti; *i tãko je tî živõt kurîl i švêga se je pð moru doživîlo i lîpega i grûbega* (E2 138)

dožnât, -õn pf. – doznati; *i nîkal se nî žã tê jûde dožnãlo* (E2 139); *ol mežalûne kakð dožnât šakrêt* (kako doznati tajnu mjernog instrumenta starih brodograditelja za mjerenje oblina barke) (LF 57)

dožnõvât, -õjên impf. – doznavati; *pðcel šon jð dožnõvât mãlo po mãlo švê njîhove šakrête* (tajne)

dožvolît, -õlin pf. – dopustiti; *ne smîš nîkal dožvolît da tî bude pûno vodê ù brud* (E2 136)

drãca, -e f G pl. -ih / *drõc* – 1. bodlja, drača; *onã ìmo dvî drãce, jelnù dõle i jelnù gõre na dũgemu švîmu repù*; *nîki šu prõvjãli kakð šu ùjoli žutũgu i stãvili je na pajûle i dâ je drãcun probîla pajûl* (E2 137); *sãl, kãl šî tî ùjol žutũgu, i kãl je tî ìmoš rašplõtît, ne smîš tî u tarbũh púc rûkûn jer unûtra mðgu bît mlõdi, a onî ìšto tãka imãju õpašne drãce i mðgal bi se ubðšt* (E2 137); 2. riblja kost; *onã nî tumbõvãla drãce* (VF 51:5); drača; *ovã se žemjã ne lavurõ pok je žarêšla u drãce*

drãcov. -o -u pred. -a -o – 1. riba puna kostiju; *carnjûlî šu drãcovi*; 2. pun drača; *avertij na õšlobod, ùn je drãcov pok se mðres ubðšt*

Drãga, -e f top. – ime uvalice i doline koja se od nje penje na južnoj obali otoka Sveca; *Drãga je mðlo vãla, àli je gõri vèliki dolac. Tõti nojmanje more mèce. Nîkal u Drãgu ni šçîge. Dîli se na ceţiri dîla. Bîlo je i do dvõdešet hêktarih ložjõ. Vlãsnici šu Bërošovi* (TS 62)

dragînja, -e f – skupõca; *dûšla je tãko dragînja da ce bît têško prizîvît*

Drãgo kõmik, Drãgo kõmika m top. – ime lokaliteta u unutrašnjosti otoka Visa; *Drãgo kõmik i Dragodîd* (PB 5)

Dragodîd, -îda m top. – seoce na zapadnom brdu blizu Komiže; *štõri Frõne Vlãhov ol Ceţiri Grãda žîvîl je u Dragodîd*

- Dragodíd**, -ída top. – uvalica zapadno od rta *Hripina* na sjevernoj obali otoka *Sveca*; *dolác je ol Dragodída; tâmo bišmo bìli ìšli na kôntere, àli grûbo se je kalât dôle u vâlicu Dragodíd* (TS top. 289)
- Dragodíd**, -ída m top. – ime prostrane doline iznad lokaliteta *Lebrâ* i uvale *Dragodíd* na sjevernoj obali otoka *Sveca*; *Leštíçovi šu u Dragodid brôli cešmînu, zelenîku i planîku* (TS top. 311)
- Drâgovoda**, -e f top. – ime lokaliteta gdje se nalazi bunar iz kojega se dio *Komiže*, prije izgradnje vodovoda (1964.), snabdijevao vodom; *frîško vodâ iz Drâgovode; mojâ bi mâti švâki dôn nošila vòdu iz Drâgovode nâ glovu u grotâc*
- dragovûjno**, adv. – dragovoljno; *mûj otâc se je prijôvîl dragovûjno u auštrînsku vòjšku kakò bi ga dopâla marîna i tâko je finîl u marînu u Pòlu i pašól tâmo Parvî švjêški rât*
- draguncële**, -ih f pl. tant. (ven. *dragoncèi*, Boerio 247) – krajnici, mandule; *kâl sôn bìl mòli, likòr mi je izvâdil draguncële*
- drâgušt**, -osti f – dragost, radost; *kal noš nâš kucinič vîdi, ne mòre òl dra-gošti kakò non se vešeli*
- drâhma**, -e f G pl -ih – grčka novčana jedinica obezvrijeđena inflacijom: *pûc u drâhme – propasti; ako se vâko nastâvi, kakò je pòcelo ša vîma skupočîma, parî se mèni dà čemo mî pûc u drâhme*
- drênto**, praep. (ven. *drento*, Boerio 247) v. *dedrento* – unutra, s unutarnje strane; *bracera bi pašâla drênto Kâmika ol Žòkâmic*
- drèt**, -o, -u pred. -â, -o – ravan, prav; *čapâli šmo drètu ròtu pùl Boda* (G 21); izraz *ròta drèta* – ravno prema cilju; *vajâlo je iskapulât gužîcu i Lòlo je iskocîl pol pût i čapòl ròta drèta pul Cîmiçovega podònka i tarkatânjun, kumpòre, razumîš, pùl doma* (VF 22:14)
- drètit**, -in impf. – ispravljati da bude ravno; *vajât će ovâ vešlá drètit jèrbo šu se napòlîla* (iskrivila)
- drèto**, adv. (ven. *dreto*, Boerio 247) – ravno, pravo; *vòže drèto u Medvîdinu* (PJD-R 71); *drèto šu u Trîmide* (otočje *Tremiti*) (R1 2:76); *drèto užbardo kroz búsak* (R1 4:87); *pò šmo vâzeli ròtu drèto na Lâštovo* (PMC 318); *tâko drèto prîmoj* (veslati veslom od *prîmê* – prvo veslo od krme), *neka bùde mâlo šâke* (LH 12.1.); *šâl je gûc štòl drèto, kolûmba na polûge, a òbe paraskûse u âriju* (G 8); *opûtil se je drèto pul Marjânovih* (VF 49:6); *i dî će – drèto gošpodarîci* (VF 56:2); *intrâli šu drèto u Domîne* (PMC 311); *i tâko nâpul obûcên tòrkòl je dôma – drèto u poštèju* (PMC312); *nòžice leròja štrîžû vâvik štrèto / ma drèto / drèto* (PB 43); *òto pijâvica drèto na nôš* (KF 17)
- dricât**, -ôn pf. imper. *drîca* (ven. *drezzâr*, Boerio 248) – ispraviti; *âla, vajò dricât brûd* (18.4.); *drîca* (LF 53)
- dricôn**, -o -u pred. -a -o – ispravljen, poravnan; *ròta je šâl dricôna, vòžimo ròvno pul Palagrûže; ovî tundîn se je*

- iskrivil pôk ću ga mlacicon potuc dā bi bīl dricōn*
- dricōvāt**, -ōjèn impf. – ispravljati, upućivati ravno prema čemu; *pōceli smo pomālo dricōvāt brūd na rōtu pul Švēca*
- dricōvōnje**, -o n – ispravljanje (rute) kretanja; *pōcelo je dricōvōnje*
- drījo / adrījo**, adv. – u izrazu *puc drījo / adrījo* – obratiti pažnju na nešto; *nīsōn išal adrījo i u momēntu šu mi ūkroli takujīn*
- drīm**, drīmā m – samo u poslovice u značenju – spavanje, inače *drimōnje*; poslovice: *vēcer vīnā, ūjutro drīmā* (P 284)
- drīmāc**, drīmca m – dremaljvko, kojemu se spava; poslovice: *komīn drīmāc, a pōštēja līnāc* (P 235)
- drīman**, -o -u pred. -a -o – pospan; *mēni se parī da je onā jōš drīmna*
- drīmāt**, drīmjen impf. – spavati, drijemati; *ūn jōš drīmje, vajāt će ga probūdīt*
- drīmāvica**, -e f – pospanost, dremljivost; *po obīdu njēga ōbicno ćapō drīmāvica*
- drīmōnje**, -o n – drijemanje, spavanje; *nōjdrāzje mu je drīmōnje pōšli obīda*
- Drīnda**, -e m – osobno ime; Komižanin *Drīnda* bio je jedan od najpoznatijih ribara na losose u vodama Aljaske. Te ribare spominje jedan od njih, John Reskušić Fishman, porijeklom iz Komiže: *Tāl šu rīboli sōmo Komižoni u Jelāšku. Trī brāta Pōškotova, Dīnja, Drīnda, Gūjā, Krōj, Tētūs. U Bering Sea še ni hōlo na krōj ū tu vrīme. U Bering Sea bīšmo še unīli cetīri bōta i ondā bīšmo dīlīli švū rībašćinu* (zapis iz 1991. u San Pedru)
- drīnōvica**, -e f – šiba od drenovine (biljka dren, *Cornus alba*); *ćapāt ćes dvī drīnōvice prīko gužice āko me ne būdes slūšot*
- drīšćāt**, -išćen impf. – vršiti veliku nuždu s proljevom: *švīh noš je ćapōl prōliv; šal švāk prīko bōnde, švāk drīšće* (VF 8:9)
- drīšćōnje**, -o n – proljevna nužda; *i pōrtīli smo iz Palagrūze gajētun pul Komīze i jīdrīmo, a švīma naškōdilo tū mēso ol kākukalih, švāk drīšće prīko fālok, i sōmo ćuješ drīšćōnje*
- drīvo**, -a n – drvo; *vēc še nī znālo ol kojēga šu drīva* (G 3); *cīli brūd je pōcel vonjāt na varnīz, na šul, na drīvo* (G 17); *i kal drīvo nuj dotrāje / i rūžina izī cōvle* (SV 10); *cuvāt će je švēti Mīke / i kal cōrvi izē drīvo* (SV 10); *nēće njuj še zātāt ĩme / dok ū goru ĩmo drīva* (SV 11); *vajālo bi znāt dī ubrāt drīvo za gajētū* (LF 56)
- drōf**, -ā m – komina od grožđa ili od smrče pri pravljenju tinte za mašćenje mreža; *ol drofā ćemo napravīt rakīju; bīlo bi še ondā izvādilo drōf* (zgnječeno lišće od smrče za pravljenje tinte kojom se konzerviraju i boje mreže stajaćice) *vōnka, a rujōtu* (tinta od smrče) *bi še bīlo ūlīlo u prītār i unūtra izvōrāle mrīze* (DS 2.1.3.)
- drōg**, drōgo, drōgu pred. -a -o – drag; *tī šī mi drōg*
- drōgo**, adv. – 1. drago; *mēni je drōgo dā šte dūšli; kapitōn še je probūdīl i nī mu bīlo drōgo da ga nīsōn žvōl* (PMC

318); 2. skupo; *švè je drògo, a živòt je cìnè* (jeftin) (P 183)

dronjât, drònjjen impf. pejor. – spavati dubokim snom; *ca šì drònjol, ca nìši cùl da je cìlu núc garmìlo*

dronjònje, -o n iron. – spavanje; *tò je njeđovu dronjònje i hropònje duràlo ùrima*

dronjùša, -e f pejor. – osoba koja se izležava, koja voli spavati; *pròvo šì dronjùša, dà ti je bìlo sómo špât, a mì neka žò te lavuròmo*

drùg, -a m – član ribarske družine u ribolovu tratom koji u raspodjeli zarade ima samo jedan dio, za razliku od *švićorâ*, *parùnâ*, *šijòvca* i *barkērâ* koji imaju više; *mène je švićor prīmìl žâ druga jèrbo nì lakò bìlo tâd u Komìžu nòc družinu* (E2 75); *bìt žâ druga* – ići na ribe kao *drùg*: *a jò son bìl žâ druga u Trìju* (ime leuta) (R1 4, 86); *mùj otâc je bìl drùg u špurtènjacu i hodil je žìmi na jâstoge* (LH 22.8); *òšin baškòta, švâki drùg je važímol i pò dvi bìne krùha ža parvè dône da ìmo frìški krùh* (DS 2.1.5.), *a mène je švićor prīmìl žâ druga* (E2 75); *púc žâ druga* – postati član posade kao drug bez posebnih funkcija koje imaju *šijâvac* (veslanje) *parùn* (zapovjednik leuta), *švićor* (kapetan), *barkēr* (član posade za vezu); falkuša je imala pet članova družine: *švićor*; *drùg ol prīmè*, *drùg ol šrìdè*, *drùg ol tràštana* i *drùg ol katìne*; *tâd bi drùg rèkal švićorù »šjor šì, šjòr, òlma čemo urèđit«, a kal je bìlo gotòvo, bìlo bi še rèklo »prònto je švè, švićoru«* (LH 2.1.); *drùg ol tràštana*: *Drùg ol tràštana je bìl slùgâ*

švâkomu jer ùn je bìl i nòjmlâji u brodù. Mòral je òbavežno prât pijâte i posòde, ocìstít stùl, ocìstít rìbu, ispèc i iskùhot, a ùvik bi zòlnji vâzel iz terìne òcè kâl še prì drùgi pošlùže; drùg ol prīmè: drug ol prīmè mòral je bìt nòjšposobniji jer je ùn igròl nòjveću ùlogu kal je bìla filatòrija da mrìže ne polvârže na mrìže, dà ih ne žavìje (LH 3.2.); *kal bi jâstog dùšal na škâf, čapòl bi ga parvì švićòr i izvâdil iz mrìže, a drùg ol prīmè bi ga štâvil u kòfu, u šùhu tròvù* (LH 19.3.); *partèni drùg* – (nevešt član posade): *Vìdi tí da jòš ni naucìl vèžât margarítu. Àla, tí tu naprâvi, jèrbo ùn je partèni drùg!* (LH 16.3.); *bânko fèrmo* – drug u falkuši koji vesla na drugoj poziciji od krme (*srida*); poslovice: *tèško težòkù koji grè motìkun na žurnòtu i drùgu koji kapòton priko râmena nâ more grè* (P 186); *drùgu ol katìne dùšlo ža púc ucinìt potrìbu* (VF 4:3); *butâli šu me is Vìceton Mikìćovìn žâ druga* (VF 12:22); *òšin baškòta švâki je drùg važímol i pò dvi bìne krùha* (prilikom odlaska na Palagružu) (PJD-R 71)

drùg ol katìne, -a m – član posade falkuše koji je bio najjači te je morao na poseban način veslati (*žatìcot*), a imao je veslački prostor između jarbola i zadnjeg veslačkog prostora (*pajulac*) na falkuši, četvrti po redu od krme prema provi: *drùg ol katìne tû je bìl nòjjacìji covìk, jèr, kal bi še bila vozìla gajèta ùž more, ùn je tukòl žatìcot brùd. Ùn nì vozìl kako vi drùgi. Ùn je bìl kako prednjòk. Ùn je bìl parvì i na onù marètu ùn bi bìl brùd žatìcol is*

veslèn. Žatìcot hòće rěč špešije vozìt — naprāvìt dvì vogadūre dòkìle drūgi naprāve jelnū (DS 2.2.4.)

drūg ol prīmē, -a m – član peteročlane posade falkuše koji vesla na mjestu *prīmē*: *Drūg ol prīmē je mōral bìt pūno aspērt da šlūšo svičōrā na kolìko će pāsinh molāt mrīže dubokò jer tūkalo je namecāt (DS 2.2.4.)*

drūg ol šrīdē, -a m – član posade falkuše čiji je prostor i veslačko mjesto bio drugi po redu od krme; *Drūg ol šrīdē je bìl nōjstariji drūg. Tū je bìl žāmjenik svičōrā. Tū je bìl bānko fērmo. Žvòl še je bānko fērmo (DS 2.2.4.)*

drūg ol trāštana, -a m – član posade, obično najmlađi, čija je treća po redu pozicija od krme: *drūg ol trāštana je bìl šlūgā svākomu jer ūn je bìl i nōjmlāji u brodū. Mōral je òbavežno prāt pijāte i pošòde, ocìštìt štūl, ocìštìt rību, ispēc i iskūhot, a uvìk bi zòlnji vāžel iz terīne tčē kal še prì drūgi pošlūže (DS 2.8.)*

drugacìje / drugovācije arh. adv. – drugacìje; *trì nōjgoro mīšeca še je bìlo na Jābuku; vej pòšli, kal bi dūšal avrìl, ondā je bìlo drugacìje, ondā še je mōglo drugacìje agvantāt (E2 97); jò sòn mīšlil dà će ūn drugovācije govorīt*

drugacìji, / drugovāciji arh. -o -u pred. -o -u – drugacìji, različit; *drugacìji je ūn bìl dòkìle je bìl is nòn; jò sòn mīšlil, bōrba, da će tū bìt drugovāciju mōnce (drugacìji momak) (VF 66:3)*

drūgi, -ega G pl. -h – 1. drugi (po redu); *jò sòn bìl drūgi u fìlu na peškarìju;*

drūgega lita privožíli smo barìle slōne rìbe iz Lāštova u Komīžu (PMC 318); 2. različit; nēlno drūgo jòs gajèta (SV 2); nì drūge (nema druge mogućnosti); ma ni bilo druge (PMC 312); 3. druga osoba; ako nēces kùpìt tū, kùpìt će drūgi

Drūgo škalīna, -e -e f top. – podmorski lokalitet (konfiguracija dna) južno od *Vēle Palagrūze*; stepenica na morskom dnu, paralelna s *Parvūn škalīnun*: *tū je škalīna mīju ol krāja, koja grē sve ol Volīcìh na òstar ol Palagrūze sve do vōnka Galijūle; tōti pādo ol ošandēsēt na devedešēt mētrìh dubinē; tōti je bìlo bogāto za jāstoge*

drugovācije, v. drugacìje

drugovāciji, v. drugacìji

drūžd / drūžg -a m – (*Labrus viridis*); *u onò vrìme, kal sòn jò bìl mōli, hodìl sòn na Nòvu pòštu lovìt na cōrke (morski crvić) i bìl bi ūjol i fìgìh i drūždìh, a šāl vej dūgo vrìmena nì drūždìh*

drūži, pl. od drugi – drugi: *Gōbre i vī drūži, onī sū tū tìli da òn štìje is onīn njeğòvin jelnīn òkon (VF 39:6); mī drūži – mi ostali*

družīna, -e f pl. -ih / družīn – ribarska družina, posada ribarskog broda, ili više brodova (tri do četiri) ako ribare jednom mrežom, plivaricom, pri lovu plave ribe; družina *špurtēnjace* (lov sardela jednim brodom mrežama stajaćicama 3-5 članova posade, družina trate (lov sa 4 broda) 20 članova posade, družina plivarice sa 4 broda 12 članova posade; spurtenjace od Pa-

- lagruže redovito su imale 5 članova posade; *i zamolili su me družina da nekâ oparcôn motûr* (R1 3:81); *nî bilo lakò tâd u Komîžu nôc družinu* (E2 75); *dohodila je družina i ol vônka, dohodili su iz Darvenikâ i iz Pârvića* (E1 147); *a kojô je bila družina – bil son jô, bil je pokôjan Fòrlan Prâškalo, dvô, bil je pokôjan Bilobârk, trî, bil je pokôjan Dûnko Pêpetov, cetiri i sviçôr pèti* (VF 70:10); *tâko je Gargurina najil dînjima družinu* (VF 75:10)
- Dubinica**, -e f – top. – ime lokaliteta kod uvale *Knezica* na zapadnoj obali Visa; *hodil son lovît na usâte iz krâja u Dubinicu*
- Dubinica**, -e f top. – ime lokaliteta na zapadnoj obali otoka Biševa
- dubôj**, -ôjâ m G pl -ih – vrsta priljepka naglašene stožaste forme koji obitava na obalnom kamenju koje za vrijeme oseke ostane izvan mora (*Patella aspera*); *nôjveće je volil dubôjè*
- dubòk**, -o -u pred. -a -o – dubok; *kolo Jâbuke je svè dubòku môre tâko da je têsko šurgât*
- Dubòke štine**, -ih / stîn f top. – ime lokaliteta u blizini uvale *Grôdâc* na sjevernoj obali Visa
- Dubòki dolâc**, -ega dûlca m top. – dolac koji se spušta od hrpta Sveca na istoku (blizu *Krajîcine*) prema sjevernoj obali u pravcu uvale *Pol Andrijinu špilû*; *dôbar je za svè vôrsti darvâ* (TS top. 304)
- Dubòki dolâc**, -ega dûlca top. – ime lokaliteta na istočnoj obali otoka Biševa (istočna obala Biševa)
- Dubòki konôl**, -ega konôlâ top. – usjek u obalu zapadno od rta *Puntîn* ol *Kôlca* na otoku Svecu (TS top. 281)
- Dubòki konôl**, -ega konôlâ m top – ime kanala između dvije kamene gromade na obali zapadno od lokaliteta *Zolo* na južnoj obali *Palagrûže*
- Dubòki puntîn pol Bîlu**, -ega -a m top. ime rta kod uvale *Grôdâc* na sjevernoj obali otoka Visa
- Dubòki puntîn**, -ega -a top. – ime rta na sjevernoj obali Visa u blizini sela *Okjücina*
- dubokò**, adv. – duboko; *partijû jûdi jer dubokò je lnò vrîmena za juškè šurgadîne* (PB 6); *onî su žavârgli (zapasati ribu tratom ili plivaricom) u dubokò tâko da njin mrîža nî çapâla lnò* (dno); *a cornò / ispol švèga / dubokò* (PB 23)
- Dubòko**, -e f oiko. – selo u blizini sela *Pohumje* na otoku Visu i ime uvalice podno sela; *kâl smo se približili Višû na jelnû-dvî mîje ol krâja, u višini vâle Dubòke* (PMC 320)
- Dubòko**, -e f top. – ime lokaliteta bizu uvale *Pòrat ol Okjücine*; *žovè se Dubòko jer tôti je ôlma pol krôj pûno dubokò*
- Dubòkor**, -a m antrop. – stanovnik sela *Dubòko* blizu sela *Podšpilje*; *Dubòkori se kupâju u Dubòku* (uvala podno sela *Dubòko*),
- Dubòkorka**, -e f – stanovnica *Dubòke*; *poznâjen jelnû Dubòkorku*
- Dûbra**, -e m antrop. – pripadnik obitelji *Dûbrini* (Marinković); *Ivôn Dûbra, sviçôr ol špurtênjace* (PJD-O 114)

Dûbrini, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže (Marinković); *Dûbrini su bili pûno istâknuti u jîdrenju; bilo je i druĝih dõbrih, àli onî su bili na glõšû, Frâne, Íve* (E2 73); *Frâne Dûbra* (LF 33)

dûć / dÛj, dÛjden pf. – doći; *i kolo nĵih štõri Šõldat da ne bî dÛšla mãska* (G 4); *tàko smo dÛšli do nãsega gÛca* (G 5); *vajõ do tèga dÛć* (PB 19); *neka dÛjde otâ ûra* (LF 30); *mãlo põšli dÛšli su pulicijõti* (PMC 315); *tãta je dÛšal do šriĵnjega bõnka* (G 8); *kakõ dÛć na milûru* (LF 58); *popÛlnê tukãlo je dÛć u nîki põrat* (PMC 316); **dÛć do tèga** – doći do spoznaje, shvatiti; *i võdi son dÛšal do tèga da je bõje bît glõdan i žẽdan nẽgo bẽž põštẽje* (R1 1:70); **dÛć do cẽga** euf. – doći do kakve nesreće koja radikalno mijenja postojeći porijekla stvari: *govorilo se je da kãl bi dÛšlo do cẽga da bî te ubîli* (R2 9:55); *svicõr je vajõl bît aspẽrt* (spretan) *i kal dÛjde võrsa na skorûp tukãlo je je azvẽlto çapât i pritumbât ù brud* (E2 108); *i tãka bi smo mi bili dÛšli do Šplîta sa tûn rîbun* (E2 136); *onâ* (riba žutuga) *nõnke nẽće dÛć na bokûn* (mamac), *onâ nẽće žagrišt jẽsku ol ùdice, onâ dÛjde na rîbu kojõ se ùmje* (ulovi) (E2 138); *kašnĵje je dÛšal kotûn iz Nĵemaške kojĵ je bîl nõjtãnji i nõjbõji* (E2 140); *a do vrĩće nî bilo lakõ dÛć* (VF 2:10); *nî tîl dÛj na terên* (VF 36:16); *po je tãko klobûk pomãlo dÛšal do puntîna ol Bãcvic*; (PMC 312); *nîšõn mõgal izdurât kãl će tû dÛć* (PMC 313); poslovice: *ku pomãlo grẽ, prî dõma dÛjde* (P 29); *dÛć će*

mûše na pecẽne skûše (P 101); *parvõ je dÛšla /druĝo za nĵun* (LF 35); *dÛć će smihÛć na plakÛć* (VS 210); *vãda ví dÛjde nã tir* (KF 42)

DÛćina špîla, -e -e f speleo. – ime špilje na sjeveroistočnoj obali Visa

dÛdit, -in impf. – 1. piti iz dude; *ca onâ nĵegõva mõlo dÛdi*; 2. spavati bezbrižno; *ca un dÛdi po obîdu*

dÛdot, -on impf. – potezati i puštati polagano nit parangala na kojemu je na udici velika riba na dnu kako bi se postupno odcijepila od dna i krenula prema površini; *Tû je šigûro volĵna. Dõj mãjstru mẽni dã ti je mãknen ol lnã. Vîdi kakõ nĵun vajõ dÛdot dõkle se ne olcîpi. Ne bõj se, dodĵjot će nĵuj. Parî dã se je mãkla ol lnã. Šãl je nãša* (LH 18.4.)

dÛg, -o -u pred. -a, -o – dugačak; *mî smo deperãli za žutÛge gõnce is dÛgun ãšpun ol cešmĩne* (E2 137); *àli kakõ je tû dÛgu putovõnĵe, izgublî su jedõn druĵega iz vište* (E2 139)

dÛga, -e f pl. -ih – duga (nebeska pojava); znaci: *i po dÛgi se je žnãlo kãku će vrĩme – kal se prî nõci ukõže dÛga u pulẽntu* (Z), *ocekĵĵe se lĵpu vrĩme, a kãl se ùjutro vîdi dÛgu u levõntu* (I), *tukõ štõt atẽnto* (valja se paziti, čuvati se) *ol slãbega vrĩmena* (IV str.4); poslovice: *kal se prĩnuć ukõže dÛga u pulẽntu, ocekĵĵe se lĵpu vrĩme* (P 422).

dÛga, -e pl. -ih /dug – dužica bačve; **pÛć u dÛge** – raspasti se: *U konõbu bãcve rašÛšene. Olpãli õbruci. Karatîli išli u dÛge* (R2 11:48); *tû se istĩro mrĩžinun jërbo se ùlje nalĵpi na dÛge ol barîla*

- (DS 2.9.); *barili išli u dūge* – raspali se barili (LF 55)
- Dūgo špila**, -e -e f speleo. – špilja u blizini sela *Okjūcina* na sjevernoj obali Visa
- dūh**, -a – duh; *otī, ca je pokūjnij nōni pomōgal na Drāgovodu dvīnut grotāc vodē nā glovu, tū je bīl dūh njēzinega pokūjnega oca*
- dūh**, -a – udubljenje u vertikalnoj litici; *Vītu šu kalōvāli u špīlu da īde čapōvāt kākukale; žvōla še je Vīta; a štojī ovāko dūh; ol gōri bi je bīli vežāli i ol dōli šā dvo konopā, ondā bi je bīli žalōhāli i onā bi še bīla žalōhāla pul špīle, nūtra je vēliko špīla i onā bi čapōvāla unūtra kākukale, bīla je divnjica i nī je bīlo ništa štrōh* (TS top. 322)
- duhāt** / duhātan, -o /-no -u /nu pred. -a / -na -o /-no – živ, koji diše; *vajō vīdi je duhāt*
- dūhnja**, -e f – ublaženica od riječi *dūsā; āšti dūhnju* izraz čuđenja, iznenađenja; *āšti dūhnju, kōko je tū bīla marīna, a bārž vēče ōl šest kilīh*
- dūja**, -e f G pl. -ih – 1. igraća karta dvica; *tumbōl je dūju ol dinōrih*; 2. fig. ocjena dovoljan u školi; *čapōvōl je u škūlu sōmo jāše i dūje* (jedinice i dvojke)
- dujēta**, -e f G pl. -ih (tal. *duetta*) – igraća karta dvica; *tumbōl je dujētu ol baštōnih*
- Dūlnje Vōje**, -ih pl. tant top. – uvala, ribarska pošta za lov plave ribe tratama, na zapadnoj obali Sveca, kod rta Kržić; *Dūlnje Vōje šu ōlma Pol Būmbul do Kržīca*;
- dūlnji vītar**, -ega -a G pl -ih – svaki vjetar koji puše iz smjerova od sjevera do zapada; *parī mi še dā će žapūhāt dūlnji vītar*
- dūlnji**, -ega, -o, -u, pred. -o, -u – 1. donji; *dūlnji pūd* (donji kat); *kal še pilālo batōlē* (balvan), *tēzje je bīlo dūlnjemu piladūrū* (E 78); *dūlnji žārvanj* – donji mlinski kamen koji se ne okreće, fig. lijena osoba – *ūn je dūlnji žārvanj, nī njēmu drōgo lavurāt; dūlnjo vodā* – morska struja iz smjerova od sjevera do zapada; *nočās je dūlnjo vodā, kurēt je iz pulēnta*; 2. atmosfersko vrijeme s vjetrovima od sjevera do zapada; *dūlnju vrīme; kal gūrnje ōbloke, cmōst, potēže ōstar* (S), *ondā bi še bīlo rēklo dā će konfermāt* (ostati) *dūlnju vrīme* (IV str. 4); *čōru vrīme njū će prātīt / dūlnjo bōva tarmuntōna* (SV 13); *bōva dūlnjo / vrīme līpu* (LF 17); *kal potēgne cmōst ili maglū u ōstar, ondā je dūlnju vrīme* (IV str. 4); *Mī recemō dūlnju vrīme – tū šu vītri ol tarmuntōne pok do maištrōlā. Būra je īšto dūlnju vrīme, āli njūj čemo rēc da je būra. Mōre še rēc da je dūlnju vrīme, ali īšto še recē da je būra* (IV 5.1.); *dūlnji vītar: ali je ōpet šelo nā goru* (cirusi su zašli iza uzmorskih planina kontinenta) *tāko da racunōn da će ōpet žapūhāt dūlnji vītar kojī je refinōl* (vratiti se) (IV 7.3.); *dūlnjo bōvica: refināla je dūlnjo bōvica* (vratio se vjetar koji puše iz nekog od smjerova između S i Z) *ša kalligon i kalōdun* (IV 10.4.); *žārvanj gūrnji / žārvanj dūlnji* (gornji se žrvanj okreće

- pri mljevenju zrnja, a donji je nepomičan) (LH 21)
- Dûlnjo Drāga**, -e -e f top. – niži dio dolca koji se penje od uvale *Drāga* na južnoj obali otoka Sveca (TS top. 208)
- Dûlnjo japjènica u Dolāc ol Štōre kùće**, -e f top. – naziv lokaliteta na južnoj padini otoka Sveca gdje se nalaze kuće, a odnosi se na peć za loženje kamena radi dobivanja vapna; *Japjènica Bèrošovih u Dolāc ol Štōre kùće* (TS top. 234)
- Dûlnjo pōla**, -e -e -e f top. – (sjeverna obala otoka Sveca); ulegnuće u brijevu uz obalu okruženo liticama, koje se koristilo za čuvanje stoke; *jelnā ol trī pōle na žōpādu Švēca* (TS top. 342); *tōti še je hōlo ol gōre ža duć dōle na kordūr ža pūc na kōntere, a hōlo še je i u kākale* (TS top. 342)
- dûlnju vrīme**, -ega vrīmena G pl. -ih vrīmēn – vjetrovi iz smjerova od S do Z; stabilno vrijeme; *sigūro će refināt* (vratit će se) *dûlnju vrīme* (IV 13.2.); *jē vo dûlnju vrīme / òli je južīn* (PB 45)
- dûltarbūhon**, adv. – potrbuške: *Vōže tāko pol šōbon na Palagrūžu. Švičōr leži na škāf ol prōve dûltarbūhon i glēdo ū more* (DS 2.7.1.)
- dūnar**, -a m G.pl. -ih arh. – dinar; *vāžel je, bōrba, òl doma trīšta dūnarih* (VF 70:5)
- dūndit**, -in impf. – slatko spavati; *vīdi tī ca ūn dūndi do vē ūre*
- Dūndotovi**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže; *Dūndotovi šu imāli junōkē* (sluge) *kojī šu njin lavurāli po ložjū*
- dūndulu**, interj. – onomatopeja zvuka zvona: *bōže pomoži i čācu i māmu i žīže i dūndulu i bōže* (VF 95:9)
- dūnglovun**, adv. – glavom dolje: *pūf glōvūn, dūnglovun, kako dupīn ža sardēlun* (VF 44:5); *sōmo ca je rēkal – òboj mēni – i neštōl je dūnglovun u cōrnu mōre* (PMC 315)
- Dūnko**, -ota antrop. – osobno muško ime za Dinko; *Dūnko Pēpe* (bio je početkom 20. st. organizator ribolova i soljenja sardela i incuna u Galiciji u Španjolskoj (Finisterre) za tvornicu Mardešić iz Komiže)
- dūnkve**, conj. – dakle; stilistički obilježena inačica riječi *dōnkle*; iskazu daje patetičan ton i ima retoričku funkciju: *dūnkve, bōrba, tū je bilo ovāko* (VF 23:7)
- dunjīt**, -īn impf. – odjekivati, tutnjiti; *kal šūškaju zōlā i dunjī Komīža ol garbīnih* (JZ) (21.4.); *u ovū pūntu ol Dragođīda, kal je tarmuntōna ili būra, tūcū bōte i cīlo pūnta dunjī kūda da nīkur hropē; po tēmu še zovē Hripīna* (TS top. 288); *dūnji grūm iz dubinē* (LF 20); *je tū dunjē bōte* (LF 61); *pō švu žīmu jōrbuli še lōšu / i mōre dunjī* (PB 34)
- dupīn**, -īna m. G pl. -īnih – 1. dupin (*Delphinus delphinus*); vrste: *dupīn žāli* (zli), *dupīn napūhāvac*, *dupīn mōli*, *dupīn kulfōr*; *pōp je vāžel šōbon škropīvnicu i štāvīl štūlu priko vrōta i izlāmenol še i pōcel iz ofīcija molīt i tōti je žacavarjōl molītivicu i ismocīl je u kārścenu vōdu škropīvnicu i pōcel*

škropit na kríz i govõri »dupinima žubi olupali, a gîr se pûno ulovilo« (E2 150); 2. fig. oblak u obliku dupina; *dupini na rîvu* (nad zapadnim obzorem, u pravcu talijanske obale – rive); *Kal rîva trumbô* (snopovi Sunčevih zraka probijaju se među oblacima) *i kal su dupini na rîvu, ðbloci kako dupini, i kal je kalôda polšicena* (niska magla nije spojena s horizontom) *i kal je ðblok šuspendijên* (visoko nad horizontom), *ondâ je vônka vîtar vânije* (vjetar iz smjera ZJZ, JZ ili JJZ koji još nije dopro do mjesta promatranja) (IV 4.1.); *pulênt* (Z) *je pokôžól obrôz ol jûga ša dupinima – oblocima kojî govõre da će prõvu žimsku jûgo* (IV 18.3.); *na dôn prî kvôrta rîva* (talijanska obala) *je trumbâla, bili su dupini, prõvo šlika garbinôde* (IV 6.11.); *vêšelo naši prî dupina* (LF 35); *tîra, îsa prî dupina* (LF 36)

dupinôr n, -o -u pred. -a -o – riba pobjegla pred dupinima – *riba je dupinôna* (uplašena od dupina), *nêće nikako da še dvîne vecerâs na îgrû*

dupinôra, -e f – koplje za ubijanje morskih sisavaca; *azvêlto oparcôj dupinôru i natakni je na âšpu* (LH 6.2.); *važimâla še je šõbon i dupinôra i alôt za kalafatõnje* (DS 2.1.4.); *jõš su te mõgli probokât dupinôrun* (GH 41)

dupjêt, -a m – dva uzastopna hitca iz puške; *ûn je vâzel pušku i potêgal dupjêt*

düpli, -o -u pred. -o -u – dvostruk; *nemûj cinît düpli lavûr bež potrebe*

düpli botûn, -ega -ûnâ m – dvostruki upletak; *botûn*, način spajanja užeta tako da se napravi dvostruki upletak s ispučenjima na mjestu spoja; *pjumbadûra düpli botûn* (UU 12.1.)

düpli ûzal, -ega ûzla – dvostruki uzao; *düpli ûzal za ručicu ol bujûla* (LH 16.4.); *mâistra še je veživâla parangôlskin düplin ûzlon* (E2 140)

duplîn, -a m, -ih pl. – podvostručen konop, dvostruki opas; *neškurênto gâša za šidro is duplînon kroz anêl ol šidra* (4.5.); *dušâl je do bônka ol karmê i provûkal šurgadînu ûduplo kroz anêl ol karmê i is ovîn duplînon ucinil dvô ûzla* (G 17); *dõjte tí duplîn ol mríz vâmo pok še vajô çapât tribjênjo* (DS 2.7.3.)

düplo, adv. – dvostruko; *njêmu sôn dôl düplo vêće nêgo ca sôn za šêbe vâzel*

dûr, dûro, dûru, pred. dûrâ, dûro – spor; *alâ ca šte dûri* (LH 13.1.); *ne mõres ti mène arvât, tí ši dûr*

dûrâ, -e f – ublaženica za riječ *dûšâ* – *âšti dûru* (umjesto *âšti dûšu*)

durât, -ôn impf. – trajati; *âla u kîno, a tâmo kîno durô ûvik nûc i dôn* (R1 1:70); *ti pîneži su mèni durâli jedôn mîses dôn* (R1 1:69); *dêset gõdišć je durâlo, a ondâ je pûklo* (GH 59); izrazi: *vrîme durô*: *U ôštru je švê šêlo* (spustili se cirusi). *Tu hõće rêć da lipu vrîme mõre jõš durât dvošticeitri ure* (IV 1.1.); *školôda durô*: *školôde* (oseke) *i dâje durâju* (1.2.); *jûgo durô*: *racunôn da će jûga bît çêšće, âli da nêće dûgo durât jer je tâku godišće da jugâ durâju dôn-dvô pok ni dažîh ni štrõmbih* (nagao, jak) *vîtrih* (IV

14.3.); *dūlnju vrīme durô*: mōglo bi durât dūlnju vrīme svê do trecōkâ (IV 22.3.); *kal ĩde vĭtar po pulêntu, nĭkal ne durô pūno* (IV 11.4.); *vrīme bi mōglo durât sve dō kvorta is ne pūna jōkima vĭtrima* (IV 13.11.); *kolĭko će ovâ kaldūra durât* (LH 7.1.); *ondâ je bila taljōnsko okupācija kojō je durāla trĭ godĭšćo; vāzel je ðl doma trĭšta dūnarih; tū će nĭjemu durât cĭlu vrīme dokle bŭde u šervicij* (vojska) (VF 70:5); poslovice: *Ca non švĕti Medārdo dō, cetardešĕt dōn durô* (kakvo je vrijeme 8. lipnja, na dan sv. Medarda, takvo će biti sljedećih 40 dana) (P 386); *bež tē mōšti bumbōk bi mālo durōl* (PJD-R 71); *naštivōne nākraj mora / jōš durāju ovē kūće / ovē lŭće jōš durāju* (PB 11)

Dūricini, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže

dūro, adv. – sporo; *glĕdo ôn, ma švĕra dūro omĭće ũzbardo* (VF 49:6)

durōda, -e f. G pl. -ih (ven. *durāda*) – trajanje, trajnost; *krōlko durōda*: mōglo bi ucĭnĭt i dūlnju vrīme, āli bĭlo bi ol krōlke durōde (IV 13.4.); *bĭt ol durōde*: tākō da racunōn da ovŭ vrīme nĭ pūno ol durōde (IV 27.7.); *āko žapŭše jŭgo, nĕće bĭt pūna ol durōde jer gŭrnju cmōšt ne potĕže u levānt štrōmbo* (IV 8.12.); *vrīme šĕšnu ol durōde* (LH 17)

durōnje, -o n – trajanje; v. *durōda*

dūšā, -e f G pl. dušĭh / dūs – 1. duša: *āko je ũn bil poštĕni covĭk, nĕće dūšā njegōva falĭt pŭt do rāja* (VF 92, 10); *dūše blāga* – duše iz čistilišta: *ovō je ol romōnje ũmor stōri Papĭn, nĭšto*

mu je potrĭba, ovō šu dūšle dūše blāga (VF 23:3); 2. čovjek, osoba; *bĭlo je tōti vĕće ðl štu dūs*

dūše blāga, -ih pl. tant. – duše iz čistilišta; u pučkoj fantaziji znak pojave »duša blaga« znak je da im je potrebna pomoć od živih, a živi tada uzvraćaju molitvom; *Nĭ cō, vajō še dvĭnut nāši, švĭkolici. Ovō je ol romōnje* (nekidan, nedavno) *ũmor stōri Papĭn, nĭšto mu je potrĭba, ovō šu dūšle dūše blāga* (VF 23, 3)

dūšĭca, -e f – žizak u luminu (uljanici koja se pali za mrtve); *poprāvĭ tū dušĭcu ol lumĭna, šlābo gorĭ*

dūšĭt še, dūšĭn impf. – gušiti se; *parĭ da še ũn dūši, vĭdi kako dĭhće*

dūšĭt, dūšĭn impf. – gušiti; *nĭšto me dūši u paršĭma, jedvā dĭhćen* (disati)

dūšt, dūbĕn impf. – dupsti; *pōcel je dūšt jāme ža šōdĭt ložjĕ; kal je nōno pokōjan lōžu šōdĭl / i dūbal jāme do žĕpĭh* (LF 41)

dūt, -a m G pl -ih – 1. bumbar (*Bombus spp.*); *kal u mŭmu vārĭtu u primālice procvatĕ narōnca, cvĭće je pūno cĕl i dūtĭh*; 2. fig. ljenčina; *ma ca ĕĕš ti mĕni prōvjāt, tĭ šĭ dūt, ne vōliš tĭ lavurāt*; nadimak *Dūt* – *žvōli šu ga Dūt jer mu nĭ bilo drōgo lavurāt*

dūvna, -e f – časna sestra; *u tū šu kūću prĭ štōle dūvne*

duvōna, -f G pl. -ih (ven. *doana*) – carinarnica; *u Komĭžu je bila duvōna*

dūžan, -o -u pred. -a -o – dužan; *un je ũvik dūžan*

dužĭna, -e f (ven. *dožena*) – naziv za skup od dvanaest jedinica nečega

dūžīt še, dūžin impf. – zaduživati se; *ne smīs še dūžīt jer nīmoš ol cèga vrōcāt*
dvìgnut / dvìnut, -en pf. – 1. dignuti; *onèga ca sù ga svì slùsoli, zvoli su Žerāvica, a mōgal je dvìnut vešlò od lōje u āriju ma čapāt ga sã dvi rûke sómo za rucěj (G 11); dvìni sùšte (VF 33:5); a jò uzmì ocōlè, bũta ih na prōg i dvìni ih (VF 33,15) u trātu ol Rumīca bìl je šijāvac i ako še rība ne bì dvìgla, pomōgal je šijōvāt na kurēt (G 11); dã mu je njeġv nōno prōvjól dã su bìli űjoli pũnu gajētu rāžin, kucīnih i murluc, a da nīšũ nōnke uspìli dvìnut svè parangōlè (E2 140); a is bōnde òl mora vèliko škalina ca sù je dvìgle žimске bōte (G 17); űž tu se je dvìglo i mōre i pōcelo polivāt (PMC 318); dūšli blīžu kōće, a onã je dvìgla mrīžu (R1 1:68); dvìni ti barīl žapacōnih sardēl (LH 6.1.); ako še rība ne dvìne (sardela se diže prema površini i tada ju je moguće loviti) (PB 28); 2. (o magli i oblacima, subjekt radnje je strana svijeta); pulēt dvìne: *vajō avertīt hōće pulēt (Z) dvìnut òli nè (IV str. 10.); kal pulēt dvìne, devedesēt nã stu je sũtra jũgo (IV str. 10.); ôstar dvìne (S): kal ôstar dvìne, potèže nã goru (IV 31.12.88.); a po uzōnci kal ôstar dvìne, dōž vèće durō (traje) (IV 13.4.); subjekt radnje je pojava – kalōda dvìne (magla na obzoru se podiže): kal kalōda dvìne, nī dalekò jũgo (IV 31.12.88.); kũlaf dvìne: a cō / ako kũlaf dvìne / ako lōmp ošīne (PB 26)**

dvìgnut, -o -u pred. -a -o – dignut; *dvojīca stojè atènto is dvìgnutin pajūilima za šekāt (E2 136)*

dvìnut, v. dvìgnut

dvìnut še / dvìgnut še -en pf. – dignuti se; *bili bišmo še dvìgli űjutro u cetīri űre (R2 8:12); na Jābuku kal kãlebi cũte slãbu vrīme, dvìnu še visokò pōvar škōja i krokōcu (11.4.); ġurnji slōj òblokīh dvìne še i kurī (kreće se) iz pulēnta (Z) pul levōnta (I) (IV 31.12.88.); a iz lnã še dvìgli òbloci bìlih mihurčīh (G 17); tōti je jelnã spīla u Trešjāvac i vajō še ġōri dvìnut na brīg dī je uġnjīšće (E2 136)*

dvīšti / dvīšta, num. – dvjesto; *bīt će bìlo dvīšti fjurīnih (VF 71:4)*

dvizōk, -ōkã m. G pl. -ōkīh – Mjesec druge noći poslije Mjeseceve mijene; *a jō son vīdil u pulētũ (Z) Mīsec vèliki kako dvizōk. Dvizōk hōće rèć Mīsec ol drũge nōci po mīnī. Kãl ga vīdiš parvũ nũc po mīnī tũ je parvī, a kal ga vīdiš drũgu nũc tũ je dvizōk (IV 11.4.)*

dvizonje, -o n – 1. dizanje; 2. izvlačenje ribarskih alata iz mora; *ako bi drũg u dvizonju poglèdol priko bōnde za vīdit jè še vōrsa, kojũ še dvīže, žufi ol jãstogīh i jōš ako bi rēkal da je vīdit jãstoge u vōrsũ, bìl bi mu švicōr rēkal: »òto ti kōr nã nuš«; to bì mu bìl rēkal dã še ne bì uvīšcīl (E2 108); u tẽmu dvizonju bìla bi te čapãla nũc (E2 134); močã dvizōt – ajmo dizati (vrše)*

dvizot, -en impf. – 1. dizati; *ne komodō me vrīme, močã dvizot (E2 100); dvizolo še je tãd u dvojīcu, prefīn i u*

trojicu na škāfu (o dizanju ribolovnih alata u brod); *jedōn kalōvōl / drūgi dvīžol* (LF 39); *kal je na marētu / u mōkru jakētu / dvīžol budēle* (LF 42) 2. podizati oblake ili maglu; izrazi: *pulēnt dvīže – pulēnt dvīže lēva-lēva* (naglo i brzo dižu se oblaci sa zapadnog obzora) (IV str. 10.); *kal je sūnce žapālo, pulēnt je pōcel dvīžot* (IV 13.3.); *Kvarnēr dvīže ; dvīže i prodīre Kvarnēr* (pravac između S i SSZ) (IV 31.12.88.); *sūnce dvīže* (izraz bez refleksivne zamjenice): *kakō je sūnce dvīžolo, išal je vītar švē do pulēnta i pāla je bonāca* (IV 7.3.)

dvīžot še, -en impf. – dizati se; *a kal še je dolāc dvīžol ža ucinīt brīg* (G 16); *kal še šrebrō mōra dvīže* (SV 3); *a na bōte kal še dvīže* (SV 5); *dvīžole še prīvale* (PB 5); *po noči še dvīžu / iz trūdne poštēje* (PB 5)

dvō, num. – dva; *a klobūk mīrno, bēž milošōrjo, pašōjē nā dvo pāša – brēž da ga še cō tīce* (PMC 312)

dvōdešet, num. – dvadeset; *dvōdešet gōdišc sōn žīvīl u Austrāliju*

dvojīca, -e m – dvojica; *dvojīca nōsimo štīne* (E2 105); *bīlo je tū vēliku iznenodjēnje ža nōš dvojīcu malprātike* (PMC 319)

dvonāšte / dvonādešte (arh.), num – dvanaest; *u plīvaricu je bīlo dvonāšte švīta, a družīna trāte imāla je dvōdešet ī dvo*

dvōštīpet, num. – dvadeset i pet; *po kvintōlū še hōće dvōštīpet do trīdešet kilīh šōli* (o soljenju ribe) (E2 129)

dvūr, -ūrā m G. pl -urīh – dvorište; *i žātu je vēce pūtīh uzōl (...)* *rašpārtit brīme šūmice u nījēzinemu dvūrū* (VF 63:2); *dvūr īsprīd pečī Bērošovīh dī šu pečli krūh* (TS top. 197); *nīšōn dūšal ni dō pul dvūrā* (PMC 311); *štājūn je bīla ol omēndulīh i jō sōn pomōgōl tūc želēne kōre na dvūrū* (PMC 319)

– E –

e, part. interj; javlja se u početnoj ili unutrašnjoj poziciji u rečenici ili pak ima ulogu samostalne rečenice u diskursu.⁶ Glasnik /e/ modifikacijom tona mijenja značenje u različitim kontekstima. Njegova frekventnost sugerira retoričnost usmenog kazivanja, a njegova semantizacija ovisi o izgovornom tonu. Primjer: *Nī Jēre*

uspīl nōnke prošlovīt kāl šu Bonācini navōlīli nō nje metlāmi. E, dāga onī metlāmi po njēmu, a ōn nē žno dī ce, kūl ce. A tucūga, e hrūšta, e mēna, e mēna, e mēna, e, ma ujedōnput Jēre njin še je izmākal, probīl je frōnt. E, utēkal Jēre kako vūl īšpol macā (VF 48: 10)

⁶ J. Božanić, A. Runjić-Stoilova, M. Tomelić Ćurlin (2010). Semantička, stilistička i retorička funkcija /e/ u facendama otoka Visa. Govor XXVII 1, str. 35 - 61

- edukacijûn**, -ûni f – obrazovanje, školovanje; *ûn je pasôl vèlike škùle, vèliku edukacijûn*
- edukât**, -on pf. – poučiti, prenijeti znanje komu; *imôl je u škùlu dõbre mèstre kojì su ga edukâli*
- edukât še**, -ôn pf. – obrazovati se; *jõ son še nõjveçe sòm edukôl stivènjèn dõbrih lĩbõr*
- edukôn**, -o -u pred. -a -o – obrazovan; *nĩ un ništo pũno edukôn*
- êj**, inerj. – 1. dozivanje; *êj, a dĩ sí tí; 2. pozdrav meðu bliskim osobama; êj, a ca jè nõvega*
- ëko**, part. interj. (prema tal. *ecco*) – evo, eto; *ëko, jõ son sivojè napravil*
- ëko là**, part. interj. (prema tal. *ecco la*) eto tako; *ëko là, sèv sòn ti rèkal*
- ëko la kvä**, part. interj., (prema tal. *eccola qua*) – to je to; *ëko la kvä, posól je gotûv; suma jednog života:⁷ kal je njegõva svisčâ dogorila / sómo je õci zatvoril / a jũsta su røkla sòmã / ëko la kvä (LF 46)*
- ëko te là**, part. (prema tal. *ecco te la*) – eto ti; *ëko te là, jõ son mojû røkal*
- ekvilibrìj**, -a m – ravnoteža; *Podvìgal je bõndu ca še je bila našlonila na zõlõ, a jõ son mãlo pomõgal dõrzât ekvilibrìj iz drũge bõnde. Sål je gũc stõl drèto, kolũmba na polũge, a õbe paraškũse u ãriju (G 8); Kal su tãko tabakĩne bile pol kãrikon, õnda bidu is onũn drũgun rükũn ca nĩ nošila ništa, za bõje dorzât ekvilibrìj, mõhãle po ãriji kida plĩvaju. I tãko cilo prošešijũn tabakĩnih. Stũ rük ca mõsedu po ãriji (6)*
- ëla** interj. (od *helas* – grčki pozdrav pri susretu) – *ëla, a ca jè, kãko sí?*
- ên**, interj. – ublaženi vulgariizam *jebên*, u izrazu *ên tí; a ên tí bõga, je vo spĩja!* (R1 2:74)
- endrũk**, -a m – zalemljena kutija s ribom (tvornički termin u vrijeme kada su se poklopci kutija lemili kositrom)
- ëšter**, -o -u pred. -a -o – izuzetan, osebujan, poseban; *na sviski nõcĩn bracera je bila ništo ësterega (PMC 315)*
- ëštra**, adv. – ekstra, izuzetno; *kal je õn napravil otũ bõrku, tũ je bilo ništo ëštra za vĩdit*
- ëstrãt**, -a, G pl. -ih – ekstrat; *kõko vĩnõ ìmo ëstrãtih*
- ëvala**, interj. – uzvik odobravanja, pohvale za izvršenu naredbu; *Ëvala, tãko i tukõ ako će posól bĩt za rükũn (LH 2.1.)*
- evanjelišt** / vanjelìšt -a m – evanđelist, jedan od četiri Kristova učenika (Matej, Marko, Luka i Ivan, pisci novoza-vjetnih evanđelja); *prema mèni ne hòl, ako voš je ceĩri, ceĩri su vanjelìšta (zaklinjanje duša od čistilišta iz jedne viške facende)*
- evanjëlje** / vanjêlje, -o n G pl ih – Kristovo naviještanje otkupljenja svijeta (četiri evanđelja tekstovi su Novoga zavjeta); *pok çeš mi røk kal še vrõtis iz mĩše kojũ je bilo vanjêlje*
- Evrõpa** / Orõpa, -e – Evropa; *Hĩtler je pokõril cilu Orõpu u Drũgemu svjèškemu rãtu, ma na Vĩs nĩ mõgal*

⁷ Stihovi pjesme *Nono* (J. Božanić (2007). *Lingua franca*. Književni krug, Split.

– F –

fabricjêr, -ērâ m, G pl. -êrih (ven. *fabricièr*, Boerio 256) – crkovni odbornik; *pokòjan Šervijòl je bìl fabricjêr u crìkvu*

fàbrica, -e f, G pl. -ih – tvornica; u komiškom govoru *fàbrica* označava fabriku sardina; *levùton šmo dùšli pol fàbriku za iskarcat rìbu; lavuràla je òšan gòdišć u fàbriku za furèštu* (radnica zaposlena po ugovoru bez stalnog zaposlenja); *u Komìžu je prì ràta bìlo šèdan fàbrikih; barìl šlònih glòv i crìv za brumât ca bìšmo vâželi iz fàbrike prì partènce iz Komìže* (PMC 317); *fàbriku je fundòl bôrba Jòko Mârdešić ca šu ga žvòli Vîšćica* (PMC 317)

fabrikât, -òn pf. – podvaliti; *tù nî ìstina, tù šu onè njèmu fabrikâli*

fabrikònt, -a m – tvorničar; *i šal grèdù fabrikònti, grèdù Šćùlini, Vîšćicini, grèdù iz Nèptuna* (naziv tvornice sardina); *pogòdjāju še; nìki døjù dèšet ðinarih, nìki šèdan, nìki òšan; dùšal Mârio, govòri Mârio: vòšte pol mojù fàbriku po dèvet ðinarih* (VF 12:12)

fàca, -e f G pl. -ih (tr. *faza*, Doria 227; ven. *fazza*, Boerio 264) – 1. obraz, lice; *vìdilo mu še je po fàci da làže*; 2. persona, osoba od ugleda; *ùn je bìl fàca i švì šmo ga šlùšoli*

facènda, -e f pl. -ih (ven. *facenda*, Boerio 257; rov. *fasènda*, Pellizzer 359) – 1. dogodovština vrijedna pamćenja i priče; 2. šaljiva nefikcionalna priča; *nìmo već kù ni pripovìdât facènde* (GH 24); *Bancčć* (naziv lokaliteta koji

je bio okupljalište ljudi) *je bìl: nîšì imòl mîšta, nègo ìsto kako sardèle štivòne unùtra; popišât še pùc, ma àko šì ìsal popišât še, izgubil šì mîsto; torpì; jèrbo nèčes cùt facèndu* (2, 79); *jùdi šu še jedòn is drüğin iskerçali, bìlo je facèndih i šmihâ i kònta i pantomìnih* (E2 120); *bìlo je dà bi še cãgod jedòn drüğemu polvòlìlo za pantomìnu, ìli štvorìt šataru* (podrugljiva pjesma s rimovanjem) *ìli facèndu pok da še ìmo obo cèmu govorùt* (E2 160); *barbirija je bila mîsto dî šu še pròvjâle facènde; radi facènde še je tù i dogodìlo; i oštàla je do danâs bešìda – cãpa gòvnò ù ruke* (VF 77:4); *kal je pokòjan nòno facènde pròvjòl* (LF 43); 2. događaj o kojemu se pripovijeda: *a žvòli šu ga i Bèž Kòpit po jelnùj drüğuj facèndi ca še je dogodìla u Pòrat ol Okjücine* (VF 19:7); *žnòš ti kojò še je facènda ucèri dogodìla?* (KF 27); *šidìli šmo u Bancčcu, a burba Jàkov je pròvjòl facènde* (KF 27); *ùn bi še bìl nâ noge dvìgal kâl bi kòžòl facèndu pòk bi ùn bìl amitìròl šal jelnèga šal drüğega* (KF 27)

facendijêr, -a m G. pl. -ih – pripovjedač facendi (nefikcionalnih humoriističkih priča); *nì već u Komìžu dòbrih facendijèrih*

facòda, -e f G pl. -ih (ven. *fazzàda*, Boerio 264; tr. *fazada*, Doria 227; *fazàda*, Miotto 78) – pročelje zgrade) – 1. isklesani kamen za gradnju zida; sve su facode za ovu kuću ol mendulata

- (vrsta kamena, breča); 2. vertikalna stranica stepenice; *škāle imāju facôdu i capôdu*; v. *capôda*
- faculèt**, -a m G pl. -ih (ven. *fazzolèto*, Boerio 264) – maramica, rubac; *kal ìdes vônka, vajô ùvik vazêšt sòbon takujîn, kjücè, ocòlè i faculèt*
- fafijât**, -ôn impf. – pričati izmišljotine, lagati; *puštî ti njîh, onî sòmo fafijāju; nè žno Jêre da ôn njèmu fafijô* (KF 41)
- fafijônje**, -o n – pričanje, izmišljotina, lagarija; *dodîjolo mi je věj tu njîhovu fafijônje*
- fafijûn**, -ûnâ m G pl. -ih – lažljivac, brbljavac; *ma še je vèce vešelil da će jòpet vîdit kacjôlu i trînoge nègo ca še je jîdil na onâ dvò laživca i fafijûnâ* (VF 50, 10)
- faganêl**, -èla m G pl. -èlih ornito. (ven. *faganèlo*, Boerio 258; tr. *faganel*, Doria 228) – vrsta ptice pjevice (*Carduelis cannabina*); jedna od pet vrsta ptica pjevica koje se na Visu hvataju i drže u kavezima; *imòl je švè rečāme* (ptice za mamljenje prilikom lova u vrijeme selidbe ptica), *gardelîna, frizulîna, verdûnâ, lugarîna i faganèla*; *vîdil sòn ovòde* (Kalifornija) *faganèle*; *žovû ih home finch* (GH 48)
- fagòt**, -a m G pl. -ih (tr. *fagoto* – svežanj, Doria 222) – 1. mornarski zavežljaj na brodu; *u fagòtu je doržòl pròminu da še mòre prišvûc na brodù*; 2. kufer, komad prtljage; *dûšal je iz Jamèrik is pûštin fagòtima* (s mnogo komada prtljage)
- fajdâ**, -ê f, (tur. *faida*) samo u izrazu *nî fajdê* – nema koristi, nema smisla (neke radnje); *ma tò je žena od admiròlâ, nî fajdê igrāt še* (VF 65:17); *pedesèt đinarîh nî fajdê bìlo izgubît – ne bi se smjelo izgubiti* (VF 78:2)
- fajerica**, -e f G pl. -ih / ic – upaljač; sinonim *makînetâ*; *kupî mi fajericu kal ìdes na butîgu*
- fakîn**, -a m G pl. -ih – lučki radnik; *ondâ su bìli fakîni kojî su iskarcòvâli kârik iz vapòrih*
- fakinât**, -ôn impf. – raditi posao lučkog radnika; 1. *kal dūjde vapòr; vajô njin fakinât, iskarcòvât i ukarcòvât kârik, potežât kâre po rîvi*; 2. raditi težak (teretan) posao; *žnât ćeš kal bùdes po vas dôn fakinòl*
- fāla**, -e f (rov. *falà*, Doria 253) – pogreška; *ucinil je tû u fāli* (pogreškom, u nepažnji); *mòre bìt da su u fāli pāli ocòlî u guštûrnu* (VF 33:6)
- fālaš** – v. *fōlš*
- faližen**, -èno -ènu pred. -â -ò – pogriješen, promašen; *vajô pogodît žòlnju falijènu balòtu*
- faliženò**, adv. – pogriješeno, promašeno; *ni cò pòpravit falijenò*
- faliŋga**, -e f G pl. -ih (tal. *fallanza*) – promašaj, pogreška; *jò mu nîšòn nînder nòšal falîngu*
- falit**, -jen pf. - l. nedostajati: *kal šmo dūšli do mālo pinèž i jòš je nîšto mālo falîlo* (R1 68); *cūje da ovî kòmu falê kòkoše, da klētû* (VF 80:4); *jelnâ stvòr koja nîkako ni smîla falît, bìl je barîl slònih glòv i crîv* (glave i crijeva od sardele) *ža brumât* (PMC 317); 2. pogriješiti: *kal sí u ìme nāròda ošūdjen, tâko mòra bìt jer nāròd ne mòre falît i nîmoš še věj kòmu žalît* (R1 3:83); 3. promašiti; *òvo ti pūška, pūcoj,*

falīt ćeš i jō ću ti pòšli rěc žóc śi falīl (PMC 314); poslovice: *Bòje dvō pūtā promīšlit nĕgo jedōn pūt falīt* (G1); *Něće dūšā njegōva falīt pūt do rāja* (VF 92:10); *Śime Trumbā ćapōl poništru ža poništru i falīl je* (VF 56, 2)

falīvāt, -ijèn impf. – grijesiti; *śal je ćonca da ih dobijemo, pōceli śu falīvāt*
falivĕn, -ĕno -ĕnu pred. -ā -ō – pogriješen, promašen; *oštāle śu još dvī falivĕne balōte*

Falkōr, -a m antrop. – pripadnik obitelji *Falkōrōvi* (Vidović); *Mićĕl Falkōr, śvićōr ol śpurtĕnjace* (PJD-O 115)

Falkōrōvi, -ih m pl. tant. – naziv komiške obitelji; *a po fōlkima śu prōžvoli jelnū komīšku famīju; žvōli śu jih Falkōrōvi; onī śu cinīli fōlke; tū śu bili Vīdovići* (E2 81); *Fīle Kīrnja, Āndre Śardōr / Mōmulo Kūra, Mićĕl Falkōr* (LF 23)

falkūša, -e f, G pl. -ih / -uš (tal. *gaeta falcata*; od riječi *falca*; »Riječ je već u XIII. st. poznata u Genovi i Marseilleu s varijantama *farca* i *fargue*, a glagolska izvedenica *(IN)FALCATUM ‘ofalkan’ najvjerojatnije prevodi grčki particip ἐμφαλωένοσ iz X. st.«, VinjaJE 147) – vrsta ribarskog broda tipa gajeta, dužine obično od 8,50 do 9,50 m, koji ima montabilnu ogradu (*folke*) radi navigacije otvorenim morem: *Užālo je bīt i prīko pedesēt falkūš na partĕncu. Pōpri bi bil iz Komūne ispōljen kalūn kako žnāk ža pocĕtāk regāte, a u moļĕ vrīme bi regāta pōcela kāl bi iz parapĕta kapitōn ol pūrta dvīgal*

bandīru (PJD-R 2.2.1.); *regāta je bila komīških falkūših ol Komīže do Śvĕca* (TS str. 21); *a falkūša je kurājōn / gunduljĕre śuperāla* (SV 4); »Falkuše su bile duge, vitke i lagane, a nema ni danas broda koji bi se lakše veslao i brže jedrio. Po povoljnom vjetru falkuše su za manje od pet sati dolazile iz Komiže do Palagruže (...) Početak ribolovne sezone u prošlosti dočekivalo je na Palagruži oko 70 falkuša« (F. G. Morsko ribarstvo 1959, br. 4, str. 101.); naziv za falkušu »brazera da Comisa« (VM 31)

falsĕt, -a m G pl. -ih – falset, neprirodan glas; način pjevanja za visoke tonove; *pokōjan Śliva je kantōl falsĕton*

falsĕtĭn, -a m G pl. -ih – glas između muškog i ženskog glasa; *njegūv je glōš falsĕtĭn*

falsifikāt, -ōn pf. – falsificirati; *ūn je śvĕ dokumĕnte falsifikōl*

falsifikōn, -o -u pred. -a -o – falsificiran; *tī śu dokumĕnti falsifikōni*

falsijĕn, -o -u pred. -a -o – poduprt (termin u poslu pomicanja broda pri istezanju ili porinuću); *polūga* (greda po kojoj se poteže brod pri istezanju ili porinuću) je poravnata tako da je na jednom kraju poduprta ako je teren nagnut bočno

falsīt, -īn pf. – poduprt; *vajāt ĕe falsīt polūgu* (v. *falsijĕn*)

falsītōd, -i, G pl. -ih – lažnost, laž, lažna konstrukcija; *nī mu ža vīrovot, ūn je covīk ol falsītōdi*

faljūšica, -e f G pl. -ih / -ic – hvalisava osoba; *pūšti ti njĕga, ne vīruj mu śvāku jĕrbo ūn je faljūšica*

- famija**, -e f (tr. *famea* / *fameia*, Doria 223) – 1. obitelj; *ražđilimo rību ol dīlā i vajō dīl olnīt dōma famiji ža jīšt* (LH 14.2.); *i pul Jamèrik is famijun holcōl* (PB 48); *gīra je bīl rība ža širomāha; bīl bi širomāh težōk kūpīl kīl gīr i is tīn se je mōgla najīšt svā famija* (E2 154); *žīvil je u Okjūcinu is famijun* (VF 3:1); *tū je bila vèlo famija ol dvo-trī vagūnā vīnā* (VF 20, 2); *vodīl me je sōbon u vīžite kol pōžnotih famij* (PMC 319); 2. djeca u obitelji; *govorīlo se je »štōri rībor – štōri prošjōk« jer kakō mu je olhodīla fūrca, tāko su mu štārili ōrti i brōdi, tāko je famija bižāla ol njēga, hodīla tarbūhon ža krūhon* (LH 23.2.); *imōl je trātu, bīl je lavuratūr, āli nī imōl famije; ženā mu, šjōra Karmēla, nī mōgla rodīt* (VF 61:1); *famija mu nīšu u Komīžu* (VF 99:2)
- famūz**, -o -u pred. -a -o – čudan; *famūza je onā, ne bī ti onā pomōgla u nevōji*
- fanēla**, -e f G pl. -ih (tr. *fanela* – pokrivač za krevet, ven. *fanēla*) – omotač oko trbuha radi utopljavanja; nosile su je starije osobe; *pokōjan nōno ūvik je nosīl fanēlu kolo štūmka*
- fangāc**, -āca m G pl. -ācih (ven. *fangazzo*, Boerio 260) – blato; *kakō je pādol dōž, isporkāli svū kūhinju onīma papūcima ol fangāca*
- fangācina**, -e f augm. – veliko blato, kašasta masa; *ako svu rību štāvimo u štīvu ol levūta, napravīt cemo ol rībe fangācinu*
- fangadūr**, -ūrā m – gliboder, maona koja povremeno iz luke sa dna mora vadi i odnosi glib; *ispomñjen se kal je u Komīžu bīl dūsāl fangadūr*
- fangāt**, -ōn pf. – isprljati blatom; *nemūj hodīt po fōngu, svē cēs poštolē fangāt*
- fangēr**, -ēra m G pl. -ih – zidarska kolica za prenošenje žbuke; *napūnil je fangēr inkōrta pōk ēe pocēt inkartōvāt žīde*
- fāngla**, -e f G pl. -ih – posuda s ručkom za grabljenje maltera; *važmī fānglu i žjīcu pok se ēapōj inkartōvōnjo*
- fantāštik**, -o, -u pred.-a -o – onaj koji je sumnjičav; *ūn je bokūn fantāštik, bokūn je na švojū – ne razmišlja / ne ponaša se očekivano, normalno*
- fantazija**, -e f (ven. *fantasia*, Boerio 260) – zamišljanje, maštanje; *ma tū je svē sōmo fantazija – daleko je od realnosti*
- fanterija**, -e f – pješaštvo (vojna formacija); *nē, bōrba, nē, ōn je u fanteriju* (VF 70:5)
- fanterišt**, -a m G pl. -ih – pripadnik vojne formacije pješaštva; *ōn je prōšti fanterišt* (VF 70:5)
- farabūt**, -a m (ven. *farabuto*, Boerio 262) – prevarant, varalica, hulja; *a farabūtu, plōtīt cēs tū ovō* (VF 18:7)
- farabutāt**, -ōn impf. – varati; *nē žno nīšta, nēgo farabutāt*
- farabutōnje**, -o m – varanje; *dōšta mi je tvūga farabutōnjo*
- farāt**, -ōn impf. – 1. mljeti žito ugrubo – farat senicu; 2. raditi što površno, da se što prije završi; *onī ēe tū lēšto farāt da cin prī finīdū pošōl*; 3. govoriti brzo; *nju slābo razumīn jērbo farō kakō mažinīn* (mlinac za mljevenje kave)

- faraûn**, -ûnâ G.pl. -ûnih – faraon; *îmo glôvu kako faraûn*
- Faraûnòvo glôvâ**, -e -e top. – ime lokaliteta na sjeverozapadnoj obali otoka Visa, blizu uvale *Žokâmice*
- Fardemîšotovi**, -ih n pl. tant. – obiteljski nadimak u Komiži
- farîna**, -e f arh. (tr. *farina*, Boerio 262) – brašno; stilski neutralna riječ za brašno je *muka*; *farîna ol frementûnâ* – kukuruzno brašno; *škûro farîna ol kojê še cinî cõrni krûh*; riječ se zadržala u usporedbama; *šarbûn je kako farîna*
- farnëla**, -e f – vrsta brašna za pravljenje kaše za djecu i starce; *kal šon bìl mõli, mâtì bi mi îškûhola farnële*
- farnjõka** / farnjõkula, -e f, G pl. -ih / -ul (tr. *fargnocola*, Doria 225; ven. *frignòcola*, Boerio 288) – blagi udarac po glavi (obično djeteta) kažiprstom ili srednjim prstom odapetim od palca; *kal šmo bìli dicà dõvâli šmo jedõn drûgemu farnjõkule; dõbil je dvî farnjõke u tikvu* (glava)
- farnjõkula** – (v. *farnjõka*)
- fâša**, -e f G pl. -ih dem. *fašëta* / *fâšica* (ven. *fasëta*, Boerio 262) – 1. pas od platna kojim su se opasivale hlače u struku ili se omatao struk radi utopljanja; *infašât* – omotati struk *fâšun*; *štõri jûdi šu nošili fâše da îštëple bubrîge*; 2. pruga neke boje; *iz dajinë šmo vîdili priko cîlega škõja jelnû bìlu fâšu; tõ šu bìle bõte kojê šu še odbijâle ol škõja kakõ je môre bûcâlo* (PMC 318)
- fašëta**, e f v. *fâša*
- fâšica**, -e f. v. *fâša*
- fašîna**, -e f (ven. *fassina*, *fassinada*, Boerio 263) – javni kolektivni i često dobrovoljan rad obično na izgređnji puteva; *komûna je odlûcila dà će še kopât konõl za võdovod priko cîlega mîšta i mène je obligâlo pûc na fašînu kopât dëšet dõn; onõ po râtu hòlo še na fašînu* (radne akcije)
- fašînât**, -õn impf. – raditi težak fizički posao; *fašînõn po vaš dõn*
- faštudijât**, -õn impf. (ven. *fastidio*, Boerio 263) – buncati pri visokoj temperaturi tijela; *ovû dîtë mi vëj drûgi dõn faštudijõ, nîkako da mu pãde fibra*
- faštudijõnje**, -on n – buncanje pri visokoj tjelesnoj temperaturi; *faštudijõnje je kal dîtë îmo vëliku fibru*
- fâte**, interj. – uzvik bodrenja veslača; *tâko, bõje prîmâ, fâte, nâši!* (DS 2.7.1.); *võga nâpri, fâte, fâte* (LF 31); *a šal fâte, jõš je mâlo / Palagrûza îšpri prõve* (LF 33); »fâte i fâte, šî-jor ‘ovom se rečenicom služe vavijek mornari kad dobiju koju zapovijed; znači: hoću, gospodine, već je učinjeno!’ Carić I. 260.« (Vidović 124)
- fatîga**, -e f (ven. *fadiga*, Boerio 258) – rad, posao, rabota; *dodîjola mi je ovâ fatîga*
- fatigât**, -õn impf. (tr. *fadigar*, Doria 228; ven. *fadigar*, Boerio 258)) – raditi, rabotati; *po vaš dõn fatigõ po konõbi*
- fatigõnt**, -a m G pl. -ih – radnik, koji puno radi; *ûn je vëliki fatigõnt*
- fatigõnje**, -o n – naporan rad; *dõšta mi je vëj ovëga fatigõnje*
- fâto**, interj. samo u izrazu *bën fâto* – dobro učinjeno, pohvala za dobro izvršenu radnju

- fatûra**, -e f G pl. -ih – posao, naporan rad; *pûc sâl primîscât svû mobiliju po kûci, tû je vëlo fatûra*
- faturëta**, -e f G pl. -ih – usputni posao za dopunsku zaradu; *a ol cëga bi žîvîl da mi nî faturëtih*
- faturetât**, -ôn impf. – raditi usputne poslove radi dopunske zarade; *ûn faturetô po vaš dôn*
- fàul**, -a m G pl. -ih – prekršaj pravila u nogometu; *šudac je švirîl fàul*
- favûr**, -a m – (tal. *favore*; rov. *favûr*, Pellizzer 361) korist, prednost, naklonost; *îšlo mu je u favûr; ca onî nîsû dîšli, tû je mënî îšlo u favûr; ûn je mënî govorîl u favûr*; varijanta *in favûr* (za moj interes, korist); *tu mënî grê u favûr*
- fažâna**, -e f G pl. -ih ornito. (tal. *fagi-ano*) – fazan (*Phasianus colchicus*), lovna vrsta ptice, ali neautentična na Visu; *fažâne su se navâdili na grôžje, pok ée mi vajât ranîje otârgot da mi svè ne îžîdû*
- fažul**, -a m (*fasòl*, Miotto) – grah; *fažûl i manîštra* – paštafažol, grah s tjesteninom; *a svâki dôn se je kûhol fažûl i manîštra tâko da se nî pâtîlo ša îcên* (LH 19.2.); *ondâ bi se butâlo kûhot fažûl i dõkle se popîje câj, fažûl je uždavrîl i ondâ se donalîjè võdu* (E2 131)
- fažulëti**, -ih pl. tant. (*fasolëto*, Miotto 78) – mladi grah u mahuni; *a za vecëru cemo îsfrîgot malo gîr i šufigõne fažulëte*
- fëca**, -e f (tr. *feza*, Doria 227; ven. *fezza*, Boerio 267) – talog od vina u bačvi; *vajô pritocît vîno nâvrime da ne çapô vûnj po fëci; fig. ûn je fëca ol covîka* – loš čovjek
- fedelinî**, -ih n pl. tant. (tr. *fedelini*, Doria 228; ven. *fedelini*, Boerio 264); rov. *fideleini*, Pellizzer 368) – vrsta tjestenine, tanki rezanci za juhe; *kal îdes u butîgu, kûpî mi pakët fedelînih*
- fëfela**, -e f, G pl. -ih – brbljavac, koji puno govori (prema imenu jednog viškog odvjetnika Fefela)
- fefelât**, -ôn impf. – puno govoriti, brbljati; *nemûj mi tõtî fefelât*
- fëlbiber**, -a m (njem. *Feldwebel*); narednik u vojsci; iz AU vojne terminologije koju su iz Prvoga svjetskog rata donijeli vojnici s otoka Visa; *ûn je u râtu bîl avancòl za fëlbibera*
- felcòda**, -e f G pl. -ih (ven. *filzàda*, Boerio 272) – vrsta pokrivača od grubog neobrađenog materijala s dugim dlakama; *žimâ mi je, pokrîj me onûn felcòdun*
- Felòndina ravnîca**, -e -e f - top. – nekadašnji vinograd obitelji *Felòndini* blizu lokaliteta *Batòl* na uzvisini zapadne strane otoka Sveca
- Felòndini**, -ih pl. tant. antrop. – prezime obitelji iz Komiže (Felanda); *Felònda Tòne* (LF 33); *Ivôn Tvîcica Felònda* (PJD-O 144)
- Felòndino**, -ega n top. – imanje s nekadašnjim vinogradima koje je pripadalo obitelji koja je stradala u brodolomu kod Brusnika na putu iz Komiže prema Svecu. Obitelj Felanda naselila se na otok Svetac iz Komiže prije Zankija, prije 1760., kada se naseljavaju Zankiji (Zanchi) s poluotoka Gargana. Felandini su živjeli na brdu gdje

su oko godine 1800. započeli gradnju kuće. »Antun Felanda sa sinovima Šimunom (26 godina) i Antunom (22 godine) te kćeri Katarinom (14 godina) nakrao je gajetu u Komiži kupama za pokrivanje krova kuće te je 7. svibnja 1802. zaplovio prema otoku Svetom Andriji. Familija Felanda je, kažu, u olujnom moru nedaleko Brusnika doživjela brodolom u kojemu su svi poginuli. Nakon tog tragičnog događaja gubi se svaki trag daljnjoj prisutnosti Felandinih na otoku Svetom Andriji.«⁸ *Tako se zovè ložje pòvar Dràge dì su žìvìli Felondini. Tòti su gròđìli kùćicu, àli je kuvèrtun nìkal nìšù pokrìli. Kùćica jòš pošòjji (TS top. 81); pròvjòl mi je pokòjan burba Ívo Gùšla da su rìbori kolo Brušnikà u mržje žnàli izvùc kòmade ol kùpih iz lnà i tû še je govorìlo dà je ol Felòndinih kòji su še tòti potopìli.*

Felòndino bårdo, -ega -a – top. (otok Svetac) – brijeg istočno od uvale *Prištànišće* na južnoj obali otoka Sveca nazvan po staroj obitelji sa Sveca koja je ondje živjela prije Zankija (TS top. 156)

felùn, -ùna m G pl. -ùnih – mali gof (*Seriola dumerilli*) do 3 kg; *nòndi iz zòlà na Palagrùžu lovìl sòn na kašète felùnih kal bi bìli trèfìli dùc blìžù*

fèmina, -e f – (*fèmena*, VM 68) 1. ženski okov na krmenoj statvi za kormilo; *a temùn je vajàlo pritišnut da ne izlèti màškul iz fèmine i da ne oštàneš*

*bež temùnà (22.2.); ne špùšcoj škòson temùn da ne razbìješ fèmine (6.2.); òlma su pajùli izlècàli, a temùn je vajàlo pritišnut da ne izlèti màškul iz fèmine i da ne oštàneš bež temùnà (o opasnosti da na velikim valovima ne ispadne kormilo na falkuši) (E2 73); (v. NG 193, slika 4. 3); 2. ptica ženka; *slàbo kantò ovì gardelìn, parì mi še da je fèmina; bìl sòn ucèri mòtât, àli sòn slàbo pasòl jèr sòn ùjol sòmo dvò gardelìna i tû òbe fèmine**

fènta, -e f – varka, privid; *cinìt fèntu – odglumiti radi varke; ùn je cinìl fèntu dà me ne poznàje; per la fènta – tobože; ùn je tû naprèvil sòmo per la fènta (prividno, radi varke, obmane); gošpodìn Bòg, on cinì fèntu da ne vidi i da ne cùje (GH 39).*

fèra, -ih pl. tant. n – gvožđa, okovi za zatvorenike; *ne bì covìk vìrovol dà še žbòga pòrca mòre dopàšt fèrih (VF 85:1); tåko sòmo še liberàli fèrih (oslobodio sam se okova kojima sam bio vezan) (VF 85:11)*

feralìc, -a m dem. G pl -ih – petrolejska prenosiva svjetiljka; *a po bårdimà švé feralìci (VF 95:4)*

feramènta, -e f (ven. *feramenta*, Boerio 265, *feramenta del timon*, VM 68) – željezarija, svi metalni dijelovi; *vajàt će na gajètu butàt nõvu feramèntu ol temùnà; feramènta ol temùnà tû su màškuli i fèmine (muški i ženski okovi)*

⁸ M. Buchemberg (2008). Jabuka, Sveti Andrija i Brusnik – zapisi, ljudi i sjećanja. Vlastito izdanje, Zagreb str. 145.

feratjêr, -a G pl. -ih – željezničar; *tôti su na štànici bìli feratjêri koji su mi pomògli ukarcât fagòte u feròtu*

fêrflaška, -e f G pl. -ih – posuda za piće, čutura (u AU vojsci); *vojnîk je užoše vâvik nošil fêrflašku*

fergâzer, -a m G pl. -ih – rasplinjač, karburator petrolejskog ferala; *fergâzer ol ferôla*

ferjôda, -e f (tr. *feriada*, Doria 229; ven. *feriàda*, Boerio 265) – željezna rešetka na prizemnom prozoru ili na prozorčiću ulaznih vrata; *a i drugo bi dîcâ, kakò su bìli nevûjni, iskûpili se nôndi na ferjòdu ol vròt dî je teta Bûrtula pèkla hòštije* (djeca su čekala ostatke od hostija jer su bila gladna) (VF 92:1)

fërma, -e f – zaustavljanje; pojam iz lova kada pas u lovu pogledom fiksira žrtvu i blokira njezin pokret da bi je ulovio; *kucîn ol fërme – imòl je kucîna ol fërme; butât u fërmu – zateći nekoga iznenadnim pitanjem; šâl ši me butòl u fërmu, nê žnon ca čû ti olgovorît*

fermât, -ôn pf. imper. *fërma* neodređeni lik za 2. lice sg. i pl. (tr. *fermar*, Doria 229; ven. *fermâr*, Boerio 266) – 1. zaustaviti, stati; *kupîli kòrtu, îšli za Parîž, fermâli nâ pul pûtâ* (R1 1:68); *i tâmo šmo fermâli nûc* (prenočiti) (R1 1:68); *kal ûn fermô mâkine, fermômo i mî* (R2 8:52); *jërbo kal brûd îde nôše da mòres agvantât, da ga fermôs* (E2 91); *ma kâl su dûšli na chèstu, fermâli su mùlê* (VF 50:2); *posòl ne smî fermât* (VF 1:12); *fermòl je dôž* (VF 5:3); *ondâ su bròdi fermâli pûcot* (VF

65:21). imper.: *fërma vapòr, kâpetane* (VF 46:4); *Ânte, fërma, jèmper je ispòl* (R1 5:101); *švê ši izmîšòl, žâvil ši mrîže; olvîj, fërma* (LH 11.1.); *fermâle su igrât* (21); *ondâ je is bõtun* (s valom) *vajâlo u pûnuj brîvi* (brzi-ni) *dûc nâ kroj i fermât* (zaustaviti) *brûd* (TS str. 31); *âko se nî mòglo nâprid, fermâli bi u kojû vâlu kojèga škòja* (PMC 316); 2. pričvrstiti; *vajô butât dvî vîde i fermât tu dâšku da ne hlâmo; bìl je tundîn ol gvòžjo za fermât karînu* (E2 82); *fërma, nâši* (LF 31)

fermât še, -ôn pf. imper. (*fermâr*, Boerio 266) *fermoj se / ferma se* – zaustaviti se; *jô šon še fermòl is nûn razgovòrât* (stao sam da bih s njom razgovarao); *Bîlo je plîlko i karòc ol karmê žàorol je lnò tâko dâ še je mòre zamûtîlo. Gûc še je fermòl* (G 8); *òlma še onâ fermâla tòti* (VF 78:2); *brûd še je ujedònput fermòl* (PJD-R 71); *ako dÛjdu dupîni, mògli bi še i nô nje fermât* (PJD-R 71)

fermatîva, -e f (tr. *fermativa*, Doria 229; ven. *fermativa*, Boerio 266) – zaustavljanje, stanika; *i kal šmo mî pôrtîli, vej nî fermatîve šve dò doma; nî vej fermatîve do Palagrûže* (PJD-R 71)

fërmo, indecl. m (ven. *fermo*, Boerio 266) – samo u izrazu *bânko fërmo*, član posade falkuše koji je veslao drugim veslom od krme (*srida*), obično najvještiji u poslu; *a nâ sridu bânko fërmo* (LF 26)

fërmon, -o -u pred. -a -o – učvršćen; *kjînima su vròta bila fërmona*

fermōvāt, -ōjĕn impf. (tr. *fermar*, Doria 229; ven. *fermàr*, Boerio 266) – zaustavljati; *pòlveža fòrcona priko šrīdē za fermōvāt bocēle* (LH 13.2.); *nemūj nīnder fermōvāt*; *mēne fermōjū na rīvu* (VF 33:4)

fermōvāt še, -ōjĕn impf. (tr. *fermar*, Doria 229) – zaustavljati se; *ni cō še nīnder fermōvāt da ne žakašnīmō*; *āli ne fermōjĕ še* (PJD-R 71)

fermōvōnje, -o n – zaustavljanje; *nī cō, vajō kurīt, dōšta je bīlo fermōvōnjo*

ferōl, -ōlā m G pl. -ih dem. feralič, -a m (tr. *feral*, Doria 228; ven. *feràl*, Boerio 265; *feràl*, Miotto 79) – 1. fenjer, feral, petrolejska svjetiljka na brodu koja služi za navigacijsku signalizaciju; *gajĕta je imāla za navigāciju būsulu i ferōl na trī lāstre – želēno, carnjĕno i bīlo* (E1 147); *mī smo barba Andrĕji Pācetu bīli dvĕgli ferōl* – napravili smo znak svjetlom drugom brodu (TS str. 24); 2. velika svjetiljka na svjećarici koja služi domamljivanju ribe; feral na karbid zamijenjen je feralom na petrolej; *nōjpri je dūsāl polār, pok je dūsāl pĕtromas i tergĕstar is dvī ili cetĭri redīne*; *a jō šon uzĕgal ferōl; bīl je jedōn rīborški ferōl za švītlo, jedōn pĕtromas* (VF 19:1); 3. feral za rasvjetu na brodu; *kal tī lavūr finī, uzĕgal biš ferōl i ondā bište vecĕroli* (E2 95); *ūn je nōn olgovorīl ferōlĕn, āli olgovorīl non je toliko išpol vītra, šīgūro cetĭripĕt mīj išpol nōs*; *pōšli smo mu cinīli šinjōlĕ ferōlĕn, āli mī njegōvega ferōlā vej nīsmō vīdili* (E2 101); fig. *kakō šu jelnĕmu ferōl prōdoli za pīrju,*

a jelnĕmu pīrju za ferōl (LF 43) – kako su ga prevarili

ferōta, -e f – željeznica, vlak (tr. *ferata*, Doria 229); *i ondā smo še ukarcāli u ferōtu i do granīce Francūske* (R1 1:68); *i ukarcāli smo še na ferōtu* (R1 5:100)

feršōda, -e f G pl. -ih – deka, pokrivač za krevet, v. *felcoda*; *dōj mi jelnū feršōdu dā me grĭje*

fĕrtik, adv. (njem. *fertig*) – dosta (iz AU vojske) – *ondā bi bīli rĕkli fĕrtik, a tū hōće rĕč dōšta*

fĕšta, -e f G pl. -ih (tr. *festa*, Doria 229; ven. *festa*, Boerio 266) – slavlje, fešta; *bīla je na škojū* (otok Svetac) *vĕliko fĕšta kal bi finīla jemātva, a jōš vĕčo fĕšta kāl bi iz Komīze dūsāl brūd karcāt vīnō* (E1 88); *nōjvečo je fĕšta bīla Parvī māja* (VF 27:1)

fĕštāt, -ōn impf. – slaviti; *Leštĭcovi šu na Švēcu uzāli fĕštāt kāl bi njin žādruga iz Komīze dūsla ištocīt vīnō*

fĕštīzāt, -ōn impf. (ven. *festizār*, Boerio 267) – slaviti; *kāl še je nāša mlājo odōla, trī lnī še je fĕštīzālo*

fĕštīzōnje / fĕštōnje, -o n G pl. -ih – slavljenje; *dōšta non je vĕj tĕga fĕštīzōnjo*

fĕta, -e f pl. -ih / fet dem. fetina (ven. *feta*, Boerio 267) – šnita, kriška, odrezak; *ošĭkla je narōncu na fĕte i štāvila je cūkara ol gōre* (R1 4:90); *šĭkli brĭtvun fĕte ol bīne ol kilā* (G 11); *mī smo prakticĭrāli ovōdi u Komīžu nĕ brat pūno debĕle kōrbe ol kojĭh izōjde vĕće fĕtih* (E2 77)

fĕtāt, -ōn impf. – rezati šnite, kriške; *kāl še šĭcĕ tunjōvinu za na gradĭkule, ne smī še fĕtāt na pūno tōnke fĕte jĕrbo tū*

žeräva pùno ošùši, a bðje je da je fëta dëbjo da je söcnâ

fetüna, v. fëta

fibra, e f (ven. *fibra*, Boerio 269) – povišena temperatura tijela: *bðleštan šon, jïmon fibru* (VF 3:8); *trî jëmpera šon imôl na šëbi, jërbo še môran išpotiit da mðgu rëć kakò ìmon fibru* (GH 57)

fibren, -o -u pred -a -o – koji ima povišenu tjelesnu temperaturu; *parî mi še dâ non je Tönko fibren*

fidacijün, -i f (*fidacjun*, Roki 107); – povjerenje; *jô vej u njëga ne mðgu imât fidacijüni*

fidât še, -ôn pf. (ven. *fidâr*, Boerio 269) – imati povjerenja (u nešto); *nî še fidât oštâvit brûd prîko nðci ù more; bðje ga je navûć na krôj, jërbo nîkal në žnoš ca še prîko nðci mðre dogodit ako žapûše; a ù more nî vîre / i ne smî še fidât* (LF 44)

fidüc, -a G pl -ih – podmukla osoba; *ün je vëliki fidüc, nî ù nje vîre*

figa, -e f fito. – 1. smokva; 2. figura u igri karata; 3. u izrazu *imât figa u žepü* – biti prevrtljiv, nepouzdan, kriti namjeru

figa, e f G pl. -ih icht. – vrsta ribe (*Labrus bimaculatus*); *üjol je nîkoliko tabînjih i dvi-trî fige*

figûra pörka, -e -e f (tr. *figura porka*, Doria 233) – pogrdan izraz za nekoga tko zaslužuje prijekor, osudu: *a figûra pörka, pök voš nî šrôm ovðde na rîvu kalât gâće* (VF 4:4); *a nešrićan bil, ovò ti je, a vrôga pøžor da bôg do, a figûra pörka* (VF 49:6)

figûra, -e f G pl. -ih (ven. *figura*, Boerio 270) – izgled, ilustracija; *pitûra – bëla*

figûra – izraz sa značenjem da se bojom može sakriti pravi izgled, poljepšati izgled

figurât, -ôn impf. (ven. *figurâr*, Boerio 270) – figurirati, biti lijepa izgleda; *nâša ćër je prðpju figurâla na tånac*

figurîna, -e f G pl. -ih – djevojka koja je model u marketingu

fikât še, -ôn pf. – ubaciti se, umetnuti se u neko društvo; *ün še je fikôl meju njîh jër je kurjûž za ćüt câ prðvju*

fikât, -ôn pf. (ven. *ficâr*, Boerio 269) – bezobzirno nešto umetnuti; *ün je fikôl svojû bûrsu meju nâše fagòte, a ni mî nîmomo dðvoljno mišta*

fikëta, -e f (od ven. *ficâr*, Boerio 269) – osoba koja se bezobzirno umeće u neko društvo; *onâ je prðvo fikëta, šve onâ hðće ćüt i žnât*

fil, -a m, G pl.-ih (ven. *filò*, Boerio 272) – 1. nit, struk, upletak konopa; *pjumbadûra pët pütîh polvâržena, fili na krâju unišćeni* (UU 1.1.); *pjumbadûra pët pütîh polvâržena, krâji filîh polvëžoni* (UU 1.2.); *pjumbadûra cetûri pütâ polvâržena, fili na krâju polvëžoni* (UU 1.4.); *gâša is jelnîn filon i drûgo gâša is dvò fila gôncon žakocôna* (UU 15.9.); *košica u ðšan filîh – pletë še ol štõrih konòpîh dâ bi še dðbilo jâćiji konòp kojî še nøjcešće korištil ža barbîte* (UU 16.2.); *košica ol arganëla u ðšan filîh* (16.3.); *košica ol arganëla upletenâ u kurcëj is pòlmononima filima* (UU 16.6.); 2. red, sloj; *Ondâ še dobrò našðli da sül intrò dî je našćeno i štivò še u bāju. Kal štivòš tâko cetûri-pët filîh, ondâ je dðšta. Na kvintòl*

frìške rãzine grê dvoštîpet kilîh šoli (E2 145)

fila, -e f G pl. -ih (ven. *fila*, Boerio 270) – 1. red, niz; *ucinîlo bi se file ol barîlih prêma pîli da bûde lãgje nalîvât barîle šalamûrun* (LH 9.2.); *po je tukãlo jelnû filu cimênta iz kuvêrte hîtîl û more* (PMC 318); 2; niz od nekoliko pari mreža u moru; niz pari mreža međusobno povezanih: *Kâl se je mećãlo na dubinû, ùvik se je intajôvãlo. Rilki je bìl šlûcaj dà se je mećãlo odvòjeno. Većinûn šu se mrîže mećãle u filu. Bilo je pêt barîloc kâl bi se butãlo ceŕiri budêla, a kâl se je mećãlo ôšan budêlih u filu, ondã je bilo dêvet barîloc* (DS 2.4.2.); 3. način jedrenja s krmnim vjetrom; fraza; *jîdrit u filû*; *kâl bi bile vêlike furtûne i kâl bi se jîdrilo u karmû, šórtiju šòtovento tukãlo je pòlpuno pûštît, a tròcu çapât šòtovento tâko da jôrbul štoji prêma dvî šórtije ol pròve. Tû se je žvòlo u filû. Kâl se je jîdrilo u filû, bilo je nôjopasnîje dà te ne izvôrne* (DS 2.2.3.)

fila, -e f G pl. -ih dem. *filica* – kriška kruha; *ošîkal je dvî debêle file krûha*

filadôra, -e f g pl. -ih; žena u tvornici sardina koja čisti slanu ribu (sardele ili incune i pravi filete slane ribe koja se potom stavlja u limene kutije (*škatulojê se u škatule ol lâte*) koje onda *stanjini* zatvaraju lemljenjem poklopaca; *lavurãle šu u fãbriku filadôre i štivadôre; filadôre šu fletôvãle rîbu, a štivadôre šu filête štivôvãle u škatule*

Filadûr, -a m (prema ven. *filator* – onaj koji prede niti); osobni nadimak;

Filadûr se je oženil u Vlãhovih, gôri u šelce Dragodîd

filât, -ôn pf. – 1. filat mriže: *Po praticinû filôs mrîže, a ne viđîš rîbu, jêrbo rîba šîne* (pobjegne prema dnu) *kal dîjdes pòvar njê*

filât, -ôn pf. – pobjeći, stilistički obilježena inačica glagola *utêc* – pobjeći; *ma kal je burba Šîme çútil mêtlu, fila ôn kûda da ga vîtar nôši* – u navedenom primjeru glagol *filât* upotrijebljen je u historijskom imperativu (VF 49:6); *filât kalîgon* – odmagliti, nestati bez traga

filatôrija, -e f G pl. -ih – udruženo bacanje mreža stajaćica pri lovu sardela. Više brodova jedan za drugim bacaju mreže sardelare kada je riba pred dupinima zbijena u kraj. Kad bi samo jedan bacio mreže, vjerojatno je da bi mu ih dupini uništili i da ne bi ulovio ribu. Na ovaj način ulov je siguran i dijeli se na jednake dijelove između svih sudionika, a svi solidarno sudjeluju u krpljenju oštećenih mreža; *drûg ol prîmê môral je bìt nôjspošobnîji jer je ûn igrôl nôjveću ûlogu kal je bila filatôrija da mrîže ne polvãrže na mrîže, dà ih ne žavîje jer kâl je filatôrija, tû je kako gûšarški rât* (LH 3.2.); *kâl šu na milûru / filatôriju cinîli* (LF 42)

Fîle, -eta m antrop. – Filip; *Fîle Kîrnja – Kîrnjini*, obiteljski nadimak u Komiži (LF 32)

filêr, -a m G pl. -ih – trak morske struje; *viđi kojî je filêr ol kurênta; dûšli šmo bìli na filêr ol kurênta*

- filèt** / filarèt, -a – zaobljena uzdužna le-tvica na pasu broda ili na vršnoj plati-ci palubne ograde; v. centulín
- filèt**, -a m G pl. -ih – filet slane sar-dele ili incuna; *u fãbriku šu žẽnske filadõre cinìle filète ol šlõnih šardël i mincũnih; ol vèle šardële mogle še je i po cetãri filëta napravãvit, iz švãke bõnde pò dvo; prãvile šmo i rôdule ol filètih tãko dã bišmo ih žãvili i ùsridu bi butãle po jelnũ kãparu*
- filetãt**, -õn impf. – praviti filete od ribe; u fabrici sardina u Komiži proizvodile su se kutije filetiranih incuna i sar-de-la; žene *filadõre* su u fabrici pravile od slane ribe filete radeći na normi koja je bila oko 1600 fileta u radnom danu; *jõ šon u fãbriku lavurãla kakò filadõra i mĩ šmo šidũle cili dõn ža dũgin stolèn na škanjëlima i čistile šardële i mincũnè i filetãli na nõrmu kojõ je bila mijõr i šesũtu filètih u õšan ùrih, ne racunãjuć pũl ùre ža marẽndu, a jõ šon ùvik pašõvãla nõrmu, jõ šon žnãla ucinĩt i do mijõr i õšanštu filètih, a nĩke žẽnske šu mogle i dõ dvo mijõrã; i dõkle šmo lavurãle, mĩ šmo žnãle i žakantãt, mã tu še je kantãlo dã še je cãlo fãbrica õrila ol nãšega kõnta.*
- filetõn**, -o -u pred. -a -o – filetiran; *ovã rĩba je filetõna*
- filetõnje**, -o n – filetiranje, pravljenje fileta, odnosi se najčešće na filetira-nje slanah sardela ili incuna; *jõ šon u fãbriku nõjveće lavurãla na filetõnju šlõnih šardël i mincũnih*
- filica**, -e f G pl. -ih – vrlo tanka šnita; *a Frãne izĩ šõmo jelnũ filicu krũha*
- Filice**, -ta m antrop. – osobno ime u Komiži; *ispomĩnen še pokũjnega Filiceta Pĩštule, bĩl je vèliki lavuratũr*
- filimènat** / finimènat, -ènta m – kraj, za-vršetak; *pèrke da je blĩžũ finimènat od gvère* (VF 65:23)
- Filinò**, -èga n top. – ime lokaliteta na zapadnoj obali otoka Biševa
- filõn**, -o -u pred. -a -o – postavljen u nizu; *fila* je niz međusobno poveza-nih mreža (stajaćica); *mriže šu filõne* – postavljene u moru tako da su međusobno povezane *u filu*
- filošera** / žiloždëra, -e f (tal. *fillosera*) – filoksera, bolest vinove loze koja je krajem 19. i početkom 20. st. pohara-la viške vinograde i natjerala brojne obitelji da se iseles u Ameriku; *a ondã je dũšla filošera iz Jamèrike i poĩrola pũno švĩta kojĩ šu žĩvili ol vĩnã da napũšte Vĩs i ùdu pul Amèrik*
- filõvãt**, -õjèn impf. – popuštati ulov-ljenoj ribi da ne pukne najlonsku nit i postupno je privlačiti; (o ulovljenoj ribi) *Nemũj njuj dãt fõrte dã ti ne iskĩdo* (da ne pukne nit). *Filõjĩ njuj atènto.* (LH 13.2.)
- filõvõnje**, -o n G pl. -ih – popuštanje tu-nje prilikom lova veće ribe kako bi se izbjeglo pucanje najlonske niti (kre-ne) zbog otpora ulovljene ribe, s pla-nom da se riba umori kako bi pružala manji otpor; *da nĩ bilo filõvõnjo, ne bĩ jo bĩl onĩ pũt na Bãbu* (hrid na Pala-gruži) *istègal onũ kĩrnju ol dvõdeset kilĩh*
- filozomija**, -e f G pl. -ih (ven. *filozomìa*, Boerio 272) – fizionomija; *poznãjen ga po filozomiji*

filtrât, -ôn pf. – filtrirati; *vajât će non vñò filtrât pri nêgo ga napùnimo u butilje*

filtrôn, -o -u pred. -a -o – filtriran; *vñò, ca smò ga ucêri pritocìli, vèc je filtrôno i mòremo ga napùnit u bðce*

filtrôvât, -ôjèn impf. – filtrirati; *cìlu popùlnê u konòbu filtrôjê vñò*

filtrôvônje, -o n – filtriranje; *umorìl òn se vèj ol filtrôvônjo vñà*

finalmênte, adv. (tal. *finalmente*); konačno, napokon; *i kâl je bilo, onì sù se finalmênte odlùcìli, pošli pùno gòdišc Amèrike, vròtìt u Komìžu*

findifêr, -èra m - žica; *gradêle ol štanjònega findifêra (4)*

finèca, -e f G -ih (ven. *finezza*, Boerio 272) – finoća, preciznost u poslu, detalj poljepšanja; *otì mèštar nì pùno ol finècih; jòš sù non oštàle za naprãvit nìke finèce*

fineštrîna, -e f G pl. -ih – okrugli prozorčić brodske kabine; *a bìla je fineštrîna otvòrena (R1 5:95).*

finijên, -èno -ènu pred. -â -ò – završen; *pošòl je finijên nã vrime*

finimènat, -ènta m. G pl. -ih (ven. *finimento*) – kraj, završetak; *ol finimènta avrìla (travnja) pocìmju pùhât štãbili maištròlì (IV 21.5.); jãštog kal se išvücè u primãlice, finimenat morca, grê pul krãja (LH 19.5.); nãši štòri sù pùno lovìli gìrãricun pošli finimènta sardêl; finimènat sardêl je bìl na Švètega Luku; tãl se je kònat cinìl; tũ je ù pul dešètega mìseca (E2 146)*

Finistêrij, -a m oiko. – Finisterre, grad u Galiciji u Španjolskoj, na rtu koji otvara Biskajski zaljev; *kal je*

pokòjan nòno klècol pri vèli oltòr / pol propècèn ol lènjo sãnta / ca gã je njejúv otãc bil dònìl iz Špãnje / škùnun kojùn je iz Finistêrija vodìl mojãce slònih sardêl (LF 44). Komiška tvornica ribljih konzervi Mardešić bila je krajem 19. stoljeća organizirala ribolov plave ribe i solila ribu za komiške tvornice na obali Costa da Mor-te kod grada Finisterre u Galiciji.

finit, -în pf. (ven. *finir*, Boerio 273) – 1. završiti; *kal sù finìli rìbot (R1 1:68); fèšta kal bi finìla jemãtva (TS str. 31); jošcè nãša nì finìla (SV 6); kâl je finìla Jelãška (kad je završila ribolovna sezona u Aljasci) (R1 1:72); kâl je finìla škùla, a mèni je bilo dešètãk gòdišc (PMC 316); tũmba onè dũge stívãle; dòkle òn jo njìh išvũkal, jò òn finìl na kolũmbu (R1 4:95); u eliptičnoj rečenici: *is tìn je finìla (završila priča) (R1 6:110); ni dì sù finìli / ol šòli barìli (LF 63); a šal je šve finìlo (PB 48); a kal štajùn finì i kònat se ucinì (LH 20.2.); tũ je bilo kal òn finìl drũgi rãžred pũške škùle (LH 22.10.); i tãko je finìl otì tãnac (VF 29:7); 2. postići nešto, doći do nečega; *jòš bi mògal i u ròj finìt (13, 7); finìl òn u kužinu (65, 1); tãko šmo mì žbòga pòrca (prdac) finìli u jarèšt (zatvor) (85, 9); 3. umrijeti; *ùn je, bìdan, mlòd finìl; i bìdna teta Mandìna finìla u paršurãte (napravili božicne kolače od praha pokojnice) (GH 31); a ondã je jedòn kũcu žaklopìl / i kjúc nãšri kũlfa utopìl / a drũgi je finìl / nè žno se kakò je finìl / i kũda nìkal nì ni bìl (LF 39); 4. doživjeti orgazam****

- finīt še**, finīn pf. – završiti se; *kal še sku-la finī, òlma da šī dūšla dōma*
- finīto**, adv. (tal. *finito*) – završeno; *gotōvo je švè i finīto žāuvik*
- finīvāt**, -ījèn – završavati; *tāko šu finīvāli nāši štōri profesiōnālmi rībōri (LH 23.2.); pašāli šmo išpol kūće Gospodarićovih fābrike ol zēša, išpol kūhinje ol Danīce i kūćice Rūmīća išpol kojē finījē puntīn i pocīmje Fòsa òl Boda (G 12); te prištāve šu bāše, nī vèče ol trīdešet centīmtrih i vòde do vōrhā bardīcā di finījū (TS top. 241)*
- finivōnje**, -o n – završavanje; *pri krāju šmo pošlā, šal je finivōnje i šūtra šmo gotōvi*
- finke**, adv. – dokle, samo u uzrečici *finke dūra, non paūra* (tal. *finche dura non paura*)
- finko**, -ota m G pl. -ih ornit. (ven. *finco* Boerio 272, *finco*, Miotto 81) – ptica veličine vrapca, zeba (*Fringila coelebs*), pojavljuje se među pticama pjevicama, ali se nije lovila radi pjevanja, već bi je lovci pjevica obično puštali ako je ulove; *bili šmo ūjoli u mržice i dvō fīnkota, āli ih je otāc molōl*
- finōnc**, -a m – poreznik, državni kontrolor prihoda građana i čuvar državnog monopola; *Mī še dvīžemo – ku? – žandarmerija nījōva. Tū šu karabinjērī i policija, tū šu finōnci (R2 7: 45); kakō je pokōjan Būrte / privāril finōnce (LF 43)*
- finta**, -e f G pl. -ih (ven. *finta*, Boerio 273) – varka; *cinīt fintu* – zavarati koga, glumiti da bi se zavaralo nekoga; *jō šon cinil fintu dā ga ne obadōn (VF 65:29)*
- fio**, indecl. sing. tant. (ven. *fio*) – sin; samo u psovci (ven. *fio d'un can*) – pasji sin; *a kal mi dūjdeš ū ruke, fiodunkān, ćapāt ćes bōtih, v. fjondukān*
- fīrsa**, -e f pl -ih – 1. krojka, traka platna široka 50 – 60 cm za konstrukciju jedra koja se spaja uz drugu u nizu pri šivanju jedra bodom *bigurēla*; *pūnat bigurēla za špōjōnje fīrsih ol jīdra (UU 21.1); jō bi nāšemu jīdru dōdol jōš dvī fīrse*; 3. iscjepak odjeće ili platna, dronjak: *Nōjboje mēni ūjutro ovū mājicu oprāt (...). Kāl šon jō tū òprol, i dā še prī ošūsi, jō dā ću njū dobrō šazēst; kāl šon jō tū šāžel, jō šon njū rāštor – švā u fīrse (R1 5:100).*
- fīrsica**, -e f G pl. -ih – tanka krpa koja se stavlja na dasku od kruha kako bi se na nju složili komadi tijesta za kruh na način da se krpa postavlja valovito kako bi spriječila međusobni dodir komada tijesta; *māti bi iskūhola lūgā, ondā bi tū procīdila kroz lūznjok i ū tu bi lušiju bila pomociła rōbu ol vrīće nekā žabīli; ol vrīće je cinīla fīrsicu za krūh*
- fīs**, -o, -u pred. -a -o – zgusnut; *tīšto ti je pūno fīso, vajō dodāt mālo vodē*
- fīscēt**, -a m G pl. -ih (ven. *fischièto*, Boerio 275) – 1. zvižduk; *cūl še je fīscēt ol vapōra*; 2. pištaljka; *kupīl šon unūku jedōn fīscēt nekā še igrō*
- fīscētāt**, -ōn pf. – zviždati; *cūl šon u dajinī kakō vapōr fīscētō*
- fīscētōnje**, -o n G pl -ih – zviždanje; *ol tēga fīscētōnjo jō šon še probūdīl*
- fīšèk**, -a m G pl. -ih – patrona za pušku; *fīšèki šu še mōgli nošīt za pōšon, kako*

- đbicno* (PMC 313); *otâc je nîkoliko pûtih provól pûcot nâprožno i sa fisšekima* (PMC 313)
- fîšo**, adv. (lat. *fixus*, tr. *fisso*, Doria, 238, ven. *fisso*, Boerio 275) – netremice, ukočena pogleda, fiksno; *a Lokôrda me iz kantûnâ švê fîšo glêdo* (VF 96:5)
- Fîštini**, -ih p. tant. – obiteljski nadimak u Komiži; *ispomîljen se Miketa Fîšte, iz famîje Fîštinih iz Šelâ*
- fît** -a m (ven. *fîto*, Boerio 275; *fîtâ*, Pellizzer) – najam i najamnina za stanovanje; *štôt na fît* – stanovati u iznajmljenom stanu; *ûn je dûšal u Austrâliju prî nôs i štôl je is famîjun na fît u jelnû kûću* (R2 10:66)
- fjâba**, -e f pl. -ih (tr. *fiaba*, Doria 230); ven. *fiaba*, Boerio 268; *fiaba*, Miotto 80) – 1. bajka; *nôna mi je prôvjâla fjâbe*; 2. izmišljena priča; *sâl bi jô išal na onđ kakò su onî utèkli, ondâ bi se vrôtil na mojû fjâbu* (R1 6:108); *a bližû sêbe dîžica vînâ, bevônda* (vino koje bi težaci napravili dodavanjem vode komini) *i padvôna* (vino od šećera i dropa) *kojo je pomôgla da še i fjâbe prôvju* (LH 21.4.); 3. glupost, izmišljotina; *nemûj ti mèni te fjâbe prôvjât, ništa jô tû ne vîrujen*
- fjâka**, -e f (ven. *fiaca*, Boerio 268; rov. *fiaca*, Pellizzar 365) – osjećaj opuštenosti i bezvoljnosti za fizičku aktivnost, lijenost; *Žali dupîn je sômo za poždrît. Ūn, kal še nazêre, ondâ še dobrô ispardî i tumbôjê še po skorûpû. Ūn je šôho-plôho, ûn je fjâka, ûn je lincîna* (DS 2.4.4.)
- fjâkašt**, -o -u pred. -a -o – trom, usporan, bez volje; *âla, vajô tu aźveltîje, da finîmô cin prî, ca šî tâko fjâkašt*
- fjakâsto**, adv. – usporeno, polako, bez volje; *ûn tû lavurô, âli nîkako bež vòje, fjâkašto*
- fjânak**, -ônka m (tr. *fianco*, Doria 230; ven. *fianco*, Boerio 268; (*fianca* VM 69) – bok, krilo, rubni dio; *bûta fjônke ol košûje u gâće*
- fjankêr**, -ērâ m – bačva za brodski transport vina koja se stavlja na bok središnjeg dijela broda; *lîvi fjankêr, dèšni fjankêr* (v. *paraskâram*)
- fjâšak**, -a m (tr. *fiasco*, Doria 231; ven. *fiasco*, 268) – zemljana posuda, flaša, s dvije ručice, zapremine 5 litara, za držanje ulja u brodu: *Na jelnû špurtênjacu bilo bi še vâzelo fjâšak ol pêt lîtor ûlja – lîtra na covîka za dvôdešet dôn. Bîl je tu fjâšak nâ dvi ručice ol zemjê i šlûžil je za dôrzât ûlje (2.11.2.); fjâšak ûlja i kvašîne i vînâ* (LF 27); *jedôn fjâšak ûlja ôl pet lîtor* (PJD-R 71)
- Fjâšak**, -ka m antrop. – osobno ime; *Vîno Fjâšak* (prezime Zamberlin) (PJD-O 114)
- fjâška**, -e f G pl. -ih – limena posuda za nošenje pića; *ûvik je ũzo še imôl jelnû fjâšku ol alumînija žâ še po noćî napît kâl je bîl nâ more* (u ribolovu)
- fjôd**, -a f (ven. *fiâ* – dah, Boerio 268; VinjaJE 152) – vrlo lagani vjetar, lahori, ćuh: *bokûn je fjôda ol krâja; vîtar kako iz jûst*
- fjòk**, a m G pl. -ih (ven. *fioco*, Boerio 273) – mašna: *onî fjòke na poštolê mèću / nêka njin še mladîci namèću*

- (stihovi satirične pjesme) (VF 63:6) v. kjūcic
- fjokèt**, -a m G pl. -ih, dem. (ven. *fiochèto*, Boerio 273) – mala ukrasna mašna; *na klobùk je imàla nìkoliko fjokètih*
- fjokèti**, -ih pl. tant. – vrsta tjestenine u obliku mašne (*fjoka*); *màti je iskùhola fajùl is fjokètima*
- fjondunkân**, indecl. – psovka, izraz bijesa (prema ven. *fiol de un can* – pasji sin, Roki 110); *dùc čes tì mèni ù ruke, fjondunkân, čapât čes dvì po ušima*
- fjordekāmara**, -e f (ven. *fior de cāmara*) – vrsta kućnog cvijeća; *dorzàla je u kùcu pùno cvìco, a nôjveće fjordekāmare*
- Fjordemòndo**, -ota m antrop. (ven. *fior de mondo*) – nadimak osobe iz obitelji Cezareo iz Komiže; *pokòjan Fjordemòndo bìl je picigamòrt* (grobar)
- fjorèt**, -a m G pl. -ih – glazbeni ukras izveden na kraju fraze u pjesmama dalmatinskog melosa (*ucinìt fjorèt* – učiniti dodatni ukras pri interpretaciji pjesme); *u ovùj pìšmi, ca je kantò nàša klàpa, vèće je fjorètih*
- fjòri**, indecl. – ukrasi, u izrazu *roze fjòri* (tal. *rose e fiori* – ruže i cvijeće); fig. cvijet mladosti; *nìšù ni onì ròže fjòri, bìt će pašàli seždesèt*; fig. cvjetaju ruže (sa značenjem dobro živjeti); *nìšù ni u Jamèrike švè ròže fjòri*
- fjùba**, -e f G pl. -ih (tr. *fiuba*, Doria 238; ven. *fiuba*, Boerio 275) – kopča; *olpàla mi je fjùba ol tarkìje* (kaiš)
- fjumèra**, -e f (tr. *fiumera*, Doria; ven. *fjumèra*, Boerio 276) – jaka morska struja; *nišmò mògli žavàrc* (zapasati ribu mrežom), *bìl je kurènt fjumèra iz levònta; lampò Majèla / fjumèra kurènt* (LF 52)
- Fjumôn**, -a m G pl. -ih – Riječanin; *tù mi je rèkal jedòn Fjumôn*
- Fjumônka**, -e f G pl. -ih – Riječanka; *oženil še je za jelnù Fjumônku*
- fjurentîna**, -e f (tal. *lucerna fiorentina*) – svjetiljka, uljanica s četiri žiška, ima *nòžice* ra rezanje fitilja (*paver*) i šilo za probijanje cjevčice (*nosâc*) za fitilj; *kàl sòn bìl u Štòri Gròd, vùdil sòn u jelnù konòbu, jelnù lîpu lucèrnu fjurentînu na cetùri svičice*
- Fjûrica**, -e f – žensko osobno ime; *pûj u teta Fjûrice*
- fjurîn**, -a m G pl. -ih – forinta, AU novčana jedinica; *fònt ol špòdih je šlìcil na fjurîn* (VF 48:1); *i žagràbi, bìt će bìlo dvìsti fjurînih, a bârz i vèće* (VF 71:4)
- fjurizât**, -on impf. (tal. *fiorire*) – cvjetati, dobro ide (u životu, poslu); *tù je bìlo prì filokšère, ondà je Komìža fjurizàla, dobrò še je lovìlo, na mijòrè barìlih slònih šardèl, lovìle šu še pùne gajète murlùcich i delbònih, u konòbe težòške na vagùnè vìnà kojè še je prodòvào u Trèštù, pok jàštoži, na vagùnè, pok fàbrike, šèdan fàbrikih je bìlo u Komìžu*
- flàcit**, -in impf. – popuštati, postajati mekim; *kal še dūjde u godišco, onà štvòr* (muški spolni organ) *pòcme flàcit*
- flâk**, -o -u pred. -a, -o (»flak i izvedenice predstavljaju značajne dalmatske prežitke od lat. FLACCUS«, VinjaJE

153) – mlitav, opušten, mekan; *nemûj natěžât barbîtu ol bôrke, neka oštâne flâka da ne podêre šîdro*

flâko, adv. – opušteno, nenategnuto; *nekâ ti barbîte oštânu flâko, nemûj ih pûno natěžât*

flamengât, -ôn impf. – brbljati, biti nametljiv govorenjem; *tôti je bilo tðko švîta, tâmo se prôvje ca kðmu nâ pamet pâde, tâmo se flamengô*

flatûž, -o -u pred. -a -o (ven. *flatoso*, Boerio 276) – koji izaziva nadutost ili proljev, koji može naškoditi (o probavi); *ni fajdê jastðga pûno izîšt, ûn je flatûž, ûn te mðre otvorît* (izazvati proljev)

flêka -e f G pl. -ih – mrlja; *oštâla mi je na košûju flêka ol cðrnega vînâ*

flêma, -e f – ostatak rakije pri destilaciji s niskim postotkom alkohola; *kal smo kûholi rakiju, vâzela son mâlo flême za prât lâstre ol poništrih*

flôberica, -e m – zračna puška; *kupîl son jelnû flôbericu za u rêpke*

flðcić, -a m dem. od *flok*, v. *flok* – prečka, trokutno prednje jedro; *pðk bidu me butâli pol prôvu i ûmotali me u bokûn flðcića* (VF 51:1)

flocât, -ôn impf. – razmetati se govorenjem, lagati, obmanjivati; *nemûj mu vîrovot, ûn flocô obo švêmu ca prôvje*

flocônje, -o n – laganje; *švê ca recê, lâže; dðšta mi je njegovêga flocônjo*

flocûn, -ûnâ m, G pl. -ih – lažljivac; *ne vîruj mu ništa, ûn je flocûn*

flðk, -a m (ven. *floco*, Boerio 276; tr. *floco*, Doria 239; rov. *filuòco*, Pellizzer 372); »Riječ je sa sjevera, a pojavljuje se u Francuskoj 1516.

Distribucija: ven. *floco*, port. *foque*, span. *foque*, catal. *floc*, tal. *flocco* / *fiocco*, mal. *flokk*, mar. *flûk*, alg. *flûk*, tun. *flok*, eg. *filûk*, grč. *φλόχος*« LFL 18); – pramčano jedro, *flok*; *mðli flðk na prôvu ol burîne* (LH 22.2.); *pok šekônje, pok mðli flðk u prôvu ol burîne, pok tûra trðcu, pok tûra flðk, pok vðlta, pok burdižât* (E2 73); *gajête su upotrebivâle i flðk. Ža jîdrenje ol burîne bilo bi se štâvilo na prôvu vèliki baštûn. Ûn bi se bîl ucvořstîl šòrtijima. Dûlnjo šòrtija ol baštûnâ žvòla se je moštâc. Bîle su trî vòřti flðkih. Ža jîdrit ol burîne korištîl se je mðli flðk. Ža jîdrit mezonâve, ca hðce rêç jîdrit is vîtron u kvarfir karmèni, deperôl se je řrîlnji flðk. Ža jîdrenje is šlâbin vîtron pðvoljnega smjêra, korištîl se je vèli flðk* (DS 2.2.2.); *flðk smo bîli iskîdoli kâl smo pul Jâbuke jîdrili* (TS str. 23); *udîja smo podvêžâli dvî rûke tarcarûlâ, ukarcâli kajîç na kuvêrtu, iřâli flðk, dvîgli jîdro i pòrtili* (PMC 314); *majnâli smo jîdro i oštâli na šðmi flðk* (PMC 314); *introjemð u pòrat na šðmi flðk* (PMC 315); *baštûn ol flðka smo vêžâli na bðndu i inkrožâli jîdra* (PMC 318); *oštôl je šðmi flðk i vîtar noš šal nðši pûl Bišova* (PMC 320); *kapitôn me je pokrîl is bokûn štðrega flðka i molôl onâko* (PMC 321), *baštûn ol flðka* (v. LF-FNT 17)

fodrât / *fudrât*, -ôn pf. (tr. *fodrar*, Doria 240) – obložiti čime s unutarnje strane, staviti podstavu (v. *fudra*); *fodrôj dobrò onû guštîrnu likadînun da ne tecê*

- fodrāt še**, -ōn pf. – napraviti sebi postavu (*fūdru*), fig. najesti se; *dobrò šmo se fodrāli*
- fōdron**, -o -u pred. -a -o – onaj koji ima postavu (o odjeći), fig. sit, najeden; onaj koji ima obilato novca; *dobrò je ūn fōdron*
- fogīšt** / fogīšta, -a / -e m (tr. *foghista*, Doria 240; ven. *foghista*, Boerio 277; *foghista*, Miotto 82) – brodski ložač; *āla jō u mākinu i ovèmu fogīšti ol vapōra dōl mu pēt fjurīnih* (VF 71:5)
- Fōgotovi**, -ih pl. tant. antrop. – nadimak obitelji iz Komiže
- fogūn**, -ūnā m G pl. -ih (tr. *fogo* – vatra, Doria 241) – brodska pećnica, ložište, na drva za kuhanje i grijanje; *ōli šmo imāli fogūn, đigod bi še bilo iskūholo na krōj na šīke* (R1 4:86); *prī še je žīmi ū brud fogūn ložilo* (IV 7 .8.); *kal ĩmomo fogūn ū brud, dā je bilo iskūhot brujēt* (LH 18.3.); *u brodu še je deperālo fogūn ĩli u kašētu mālo šavūre za ložit ōgonj* (E2 95)
- fōji**, -ih pl. tant. m (tr. *foio*, ven. *foio* – novine, Pellizzar 379); *nī bilo (...)* *ni kīna, ni fōjih* (VF 70:1)
- Fōkini**, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak iz Komiže (Mardešić) v. Cēnto Fōka
- fōl**, -a m G pl. -ih (ven. *fōlo*) – sprava za ispuhivanje sumpora prilikom sumporavanja vinograda; *važmī fōl pok sumporōj onē lōže u dvūrū*
- fōlā** / fūla, fōlē f G pl -ih, *fūla* u nena-glašenoj poziciji (v. *fūla*); *fōlā von na švèmu ca štè zō me ucinīli; fōlā Bōgu / regāti je krōj* (LF 35)
- folit**, fōlin impf. – hvaliti; *a komunīsti šu ūvik fōlīli Rūsiju* (VF 39:5); *a mūj otāc je bīl pūno đōbri covīk; šal jō nē da fōlin švūga đca* (VF 2.7.4.); *bešīda je ovā fōli* (SV 7)
- folit še**, fōlin impf. – hvaliti se; *ūn še vōli fōlit*
- fōlka** / fōlk, -e / -a f pl. fōlke / fōlci / fōlki f / m G pl. -ih / fālok (ven. *falca*, Boerio 259) – montabilni dio povišenog trodijelnog boka gajete falkuše; (o falkuši igrački koju su djeca sama pravila) *Bīle šu oprēmjene kako prōve palagružōnske gajēte. Vēli fōk na prōvu. Bīli šu i fōlki od štōrih šītih* (sito za prosijavanje brašna) (LH 22.6.); *kāl bi še bila urēdīla rujōta i urēdīle oštōle štōri, bila bi še dōvela gajēta kojā je bila ofalkōna, urēdjena, fōlke štukōne nāokolo da ne prodīre vodā* (PJD-R 71); *ol borovīne iz Švēca šu še cinīle kuvertēle, kolāte, katīne, baštūnī ol škāfih, bōnci, a fōlci ol šmrīke* (E2 77); *kāl bi bīli dūšli gajētun na Palagrūžu, bīli bi nōjpri kalāli karmēnu fōlku, pok šrīlnju, pok pravnjū, a kāl šu mečāli fōlke, ondā đbratno* (E2 81); *kalāli fōlke, iskarcāli, urēdīli še* (VF 70:13); *jelnā ol tīh bracērih žvōla še je Plēvna; bila je kako vēliko gajēta, imāla je fōlke i batajūle* (nastavak na fālke) (PMC 316); *brūd je nīkoliko pūtih grūbo žārolol, a āko bi u pūnemu kārīku jedōn kūlaf prīko fōlkīh, mōgli šmo i potenīt* (PMC 320); *fōlke rašfalkōj* (LF 35); *fōlke bi še bilo natēglo, aricālo is konopīma prīko cēntīh za kōntrapōs ol gajēte, bilo bi še u*

*mônkule ol fôlkih, kojî bi se uvükli
ižmeju pôša i kôntrapôša, žabòlo
kauče dà se ne mòre izvûć; iz vanjskê
bônde bi se bilo stukâlo komešûre
ižmeju fôlkih i ižmeju fôlkih i pôša,
a štûk bi se ucinîlo ol katrâma i lûgâ
(E 1 157); fôlke šu se cinîle ol šmrîke;
fôlka ol srîdê, fôlka ol prôve (v. NG
194, slika br. 5. 12 i 13); E. Rosamani
vezuje termin *falche*, u istom znače-
nju, za Piran i Rovinj (v. VM 65)*

Fôlovi, -ih pl. tant. – obiteljski nadimak
iz Komiže

fôls / fâlaš, fôlšo, fôlsu, pred. fôlsâ, fôlšo
– 1. umjetan, neprirodan: *naprâvili mi
fôlsu kolîno* (R1 3:82); 2. u kojega se
ne može imati povjerenja: *ûn je fôls
covîk, nemûj mu virovot*

fôlšo, adv. – lažno, umjetno, neoriginal-
no, napravljeno s namjerom prijevare;
*cînit nâ fôlšo – šve ca cinî, cinî nâ
fôlšo i jô mu věj ništa ne vîrujen*

fôlta, -e f G pl. -ih (ven. *falta*, Boerio
259) – pregib, nabor na odjeći i rublju;
šašila je jelnû lîtnju vêštu na fôlte

fôljenbog, interj. – uobičajen pozdrav
pri susretu ljudi; *fôljenbog, jûdi, ještê
se umorîli*; otpozdrav je *vâzda būdi i
Marîja* ili samo *vâzda būdi*

foljênje, -o n – hvaljenje; *vêliku foljênje
nî dobrô*

fôndo, adv. (tr. *fondo*, ven. *fondo*) – 1.
potopljeno; *šinjôlî stojê fôndo* (ispod
površine mora); 2. zapovijed da se
baci sidro ili koji ribarski alat u more;
*âla, nâši, fôndo vôrše; puć a fôndo
– šinjôlî šu non îšli a fôndo; fôndo
šperôncu!* – zapovijed za puštanje

posebnog debelog užeta s broda za si-
gurnost (PMC 320)

fonfân, -a m G pl -ih – fanfan, riba pi-
lot (*Naucrates ductor*); *ovâ rîba prâti
pišikônte i brôde*

fông, -a m (ven. *fango*, Boerio 260) –
blato; *a jô u jâmu, u fông do paršîju*
(VF 36:23)

fônt, -a m – igraća karta, jedanaestica
u talijanskim kartama: *fônt od špôdih
je šlicil na fjurîn* (VF 48:1); *kâl šu
metlâmi hrêštâli Cingriju / ca je
fônton ol špôdih nâmišto fjurînon / tîl
kûpît ol krûha tûrte* (LF 43)

Fôr, Fôrâ m – Hvar (otok i grad);
*mêštar Nôvak je bil iz Varbôške na
Fôrû* (PMC 312); *Viš je bil pol Fôrên
u vrîme Mlêtok*

fôra, praep. (ven. *fora*, Boerio 279;
fôra, VM 71) – van, dalje); *kal je
potrîba – jûto* (upomoć) *Marîja, kal
nî potrîba – fôra Marîja* (P 222); *jûdra
fôra* – zapovijed za podizanje jedara
(LF 48); fraza: *de fôra vîja* (tr. *de fora
via*) – biti na svoju ruku; *ûn je de fôra
vîja*

Fôrâni / Pol Fôrâne, -ih m pl. tant. top.
– lokalitet na istočnoj strani *Zola* na
južnoj obali Palagruže. Usmena pre-
daja Komiže čuva spomen na nesreću
koja je u davnoj prošlosti zadesila ri-
barsku družinu Hvarana, koji su, bu-
dući da nisu imali pravo sudjelovanja
u regati za osvajanje dobrih pozicija za
dvadesetodnevni život i rad na ovom
otoku, morali uzeti za život opasnu
poziciju na istočnom kraju žala, gdje
pada kamenje. Tu je bila špilja u ko-
joj su se odmarali pa i dovlačili svo-

je brodova. Komižani su izbjegavali to mjesto zbog očekivane opasnosti od urušavanja. Taj put odvalio se čitav brijeg i pokrio ljude i barku: *Žōlō je bilo veću nēgo danās i tōti šu se navukovāli na špjāju (žalo), āli je bilo perikulo jēr šu pādole štīne. Tōti je nakargālo Forāne. Čul šon prōvjāt kal je vėliku mōre kakō ol nūtra, tōte dī šu pāle štīne, kakō se ol nūtra iz dubinē cūje kakō jēcē Fōrāni. Fōrāni nīšū hōli u regātu pōk ih je tukālo važēst ca ih dopāde, dī je perikulo. A jūdi šu ūvik šumjāli da će pāst otī brīg. Žōlō je bilo prī pūno veću, šve do Konfīna. I Fōrāni šu vāzeli tōti dī je perikulo. Pošlāli jelnēga mōlega pō vodu na Šalamāndriju, a kāl se je vrōtīl, brīg je nakargōl i jūde i gajētu. Mālo dāje ol Pol Forānih pul Klobūkā, štīnā je ubīla Cēntota Mārdešića Fōku kal je hodīl kalāt gāće. Kal išpecē šūnce pōk po noćī kāl se ohlōdi, pādo tōte na kvintōlē štīnjok (LH str. 229).*

Fōrānin, -a m G pl. -ih – Hvaranin; *je tu jūdi vīcu / je tu jūdi plācu / je tū bolē štīne / je tū bolē rāne / di je brīg olvōljen nakargōl Forāne (LF 61)*

forcāt še, -ōn pf. – dati svu snagu; *āla, nāši, vajō še forcāt i vū prīštāvu žakopāt dō noći*

forcāt, -ōn pf. (ven. *forzār / sforzār*, Boerio 284) – pojačati, dobiti na snazi, intenzitetu; *nōglo je forcālo jūgo (E2 137); vītar je forcōl i mī šmo pašāli Pujīža (PMC 318); vītar je jōš forcol i prōva je žadūbla ū more (PMC 318); kargōl oštar / forcōl kurēnt*

fōrcon, -o, -u, pred. -a, -o – snažan; *ža pūc na jāstoge nā škoje, tukālo je nōjpri nōc dōbru i jōku družīnu, onē kojī šu fōrconi (LH 19.1.); pōlveža fōrcona priko šrīdē ža fermōvāt bocēle (UU 13.2.)*

forcōvāt, -ōjēn impf. – jačati, pojačavati; *vidi da kurent forcoje (LH 17.1.); vōže onī, ma vītar forcōjē (VF 4:3)*

forcōvōnje, -o m – pojačavanje, povećanje snage, siline; *nīšta nī ol forcōvōnjo, vajō štāvīt mālo māsti na dēnte pōk će pūc (okretanje poluge prese za prešanje mošta)*

foribōrd, -a m, G pl. -ih – izvanbrodski motor; *a ūmo jedōn foribōrd na karmū*

Fōrka, -e f G pl. -ih – Hvaranka; *jūr ni jelnā nā švit bōrka / lipotūn se š njūn ne štāvi / nōnke onā lipo Fōrka / Hānibal ca jē prošlāvi (SV 1); štrīlūn šu noš probokāle / na kordūr ovēga mōra / tvoja bilo vilā Fōrka / jelnā cōrno mojā bōrka (SV 13)*

fōrma, -e f (ven. *forma*, Boerio 282) – oblik, model, kalup; *po tūj fōrmi poštōlor naprāvi poštōlē*

formīgula, -e f G pl. -ih (ven. *formigola*, Boerio 282) – mrav; samo u uzrečici *pānca di formīgula e fōrca di liōn* (ven. *panza di formigola, forza di lion*) – (zar vi mislite da mi imamo želudac od mrava, a snagu lava): *Bila je na Palagrūžu jelnā špurtēnjaca i tēga mrōka pūno še je rībe ūjolo, a švičōr govōri švojūj družīni da vajō dīma ukarcāt barīle pūne pošōljenih šardēl, jērbo da še vajō cin prī vrōtīt na Palagrūžu. Āli družina bi tīla najīšt še pri nēgo pōrte. Ma švičōr*

đpet da vajô ðlma pôrtit, da nî cò dangùbit. A jedôn će ti drùg njèmu: a cã vi mišlie, švičoru, da šmo mi pânca di formîgula e fôrca di liôn?

fornimènat, -ènta m G pl. -ih – servis, garnitura posuda za jelo ili piće; *dãrovoli šmo njin za rukovônje* (vjenčanje) *jedôn lipi fornimènat za tčé za dvonãšte persônih*

fôrški, -o, -u – hvarski; *ûn je bîl kanðnik fôrški; Viš je bîl pol Komûnun fôrškun u vrîme Mlètok*

fôrte, adv. – silovito, jako (ven. *forte*, Boerio 283); *dât fôrte* – povući silom, bez popuštanja: *Ovòde je milûra. Šâl šmo nã košu. Tûmba ù more. Nemûj dât fôrte jèr će ti še tumbât u dubokò (o mreži) (LH 13.1.); kal še dvîže tâku rîbu (žutûga), vajô ùvik meçât ùdice na bôndu kal onã žavežè da njun mòreš pomãlo pûšçât; jèr àko sí njun dôl fôrte, ondã će ti iskîdot švè (E2 138)*

fortîca, -e f G pl. -ih / -ic (ven. *fortezza*, Boerio 283) – 1. tvrđava; *Viš îmo pûno štòrih fortîcih; 2. Fortîca* – top. na brijevu zapadne obale na ulazu u luku grada Vis; *Višãni žovû Fortîca mîšto dî se nahòdi tvarðjãva ca šù je ugroðili Inglèzi (tvrðava King George III iz 1812.)*

fortifikât, -ôn pf. (ven. *fortificar*, Boerio 284) – utvrditi fortifikacijama; *Inglèzi šu bìli dobrò fortifikãli Viš*

fortifikôn, -a -u pred. -a -u – utvrđen fortifikacijama; *Viš je bîl dobrò fortifikôn za vrîme Inglèzih, a i u Drùgemu švjèškemu râtu tâko da ga Hitler ni nîkal napòl*

fortifikōvōnje, -o n – utvrđivanje fortifikacijama; *fortifikōvōnje Višã žãpocelo je kãl šu Inglèzi ošvojîli Viš mijôr ðšanstu i jedanajèste*

fortunôl / furtunôl, -ôlã m. G pl. -ôlih (ven. *fortunâl*, Boerio 284; *furtunâl*, VM 74) – nevrijeme, vrlo uzburkano more, koje može trajati duže, za razliku od uzburkanog mora koje nastaje u neveri – oluji koja traje kratko; *Bili bišmo nãpeto šlûšoli ca štòri govòre obo vrîmenu, ca govòre onî kojî šu pašãli pûno fortunôlih i nevèrih. Ol njih šmo škûlu ucîli i njihove bešide pãmetili (IV str. 10.); vajô še pûno cûvât rematižma jèr je u brodù vèliki ùmid ol šlôpa, ol furtunôlih (7.1.); dogodjãlo še je da še i kojû vešlò islòmi na tèmû môru po škojîma dî je vajãlo vožît štrômbo, po marèti i furtunôlîma (LH 19.6.); a tí plût bîl je radi šlôpa ðl mora da môre mãnje šlôpi ložjè kãl su fortunôlî (VF 2:6); švû nûc je jùgo trîškãlo, fortunôl jùga (VF 47:10); fortunôlî, vèlu môre, a tí u gajètu kako u kòru ol orîha (TS str. 27)*

fõsa, -e f G pl. -ih (ven. *fossa*, Boerio 284) – jarak, rov; *põpri šu jûdi cinîli fõse za sòdît ložjè; rûke ca šù na krãju krãja pocînule i oštînule i sòme šèbe u fõšu žakopãle (PB 5); fig. cõrno fõsa – grob; utornîli šu u jûdîma ûgnji / usãhli šu kûda potûcèni hrèbi / u cõrnu fõsu / pol cemprîse ol kopošõnte (PB 50)*

Fõsa ðl Boda, -e f, top. – lokalitet s južne strane poluotočîca Bòd u Komiškuj vãli, kanal koji dijeli poluotočîc Bòd

- i hridi *Žvõnske šike*; *Pašali smo išpol kùće Gošpodarićovih fãbrike ol žësa, išpol kùhinje ol Danice i kùćice Rùmica išpol kojê finjê puntin i pocimje Fõša òl Boda* (12)
- fosalât**, -õn impf. – plitak jarak za sadnju graška ili boba; *põcel je fosalât na podãnak za ušõdit biza i bobã*
- fosalon**, -o, -u pred. -a -o – zemlja s plitkim jarcima za sadnju povrća (grašak, bob, kupus i sl.); *dvì su prìštãve* (terase na nagnutom poljoprivrednom terenu) *fosalõne*
- fosalõnje**, -o n – dubljenje plitkih jaraka na terenu za sadnju povrća; *mëne cëko fosalõnje*
- fosõl**, -a m G pl. -ih – (*fosal* – kanalić u laguni, VM 73; *fosàl*, Miotto 82); plitka brazda za sadnju povrća; *ostãlo mi je jõs dëset-dvonãšte fosõlih biza za ubrãt*
- fõta**, -e f (tal. *fotta*; tr. *fota*, Doria 245) – ljutnja, bijes; *cinìt fõtu* – izazivati ljutnju, gnjev; *ma fërma is tin, prõpju mi cinìš fõtu* (tal. *fotta* vulg. bijes), *fjondunkãn* (tal. *figlio di un cane*; ven. *fiol de un can* – pasji sin)
- Fõžini**, -ih pl. tant. – obiteljski nadimak iz Komiže; *Fõžini su imãli bracëru i bãvili se targõvinun*; *Fõžin* – član obitelji *Fõžini*; *Pëtar Fõžin je bìl u Jamërike i rìbol salamunã na Columbia river*
- fragulìn** / *fravulìn*, -a m G pl. -ih icht. – arbun (*Pagellus acarne*); *tìma parangõlìma ol kõnjoc lovìlo se je pùno fragulìnih* (E2 141)
- frãja**, e f (tr. *fraia*, Doria 247; rov. *fràia*, Pellizzar 383) – zabava u društvu: *vãzeli su sõbon špizu za vecëru i sùtra za rucãk, kùpìli mësã i tãko dãje, za ucinìt frãju* (VF 23:1)
- frajãt**, -õn impf. – zabavljati se trošeći, ponašati se rasipnički; *onì frajãju põ šve nõci; mojì u kùhinju frajãju* (GH 35).
- frajõna**, -e f G pl -ih – rastrošna žena; *oženìl šì frajõnu kojã će ti švë pofrajãt*
- frajùn**, -unã m – onaj koji često lumpuje; rastrošan muškarac
- frãka**, -e f G pl. -ih (ven. *fraca*, Boerio 285) – pritiskač pri soljenju ribe u barile u obliku poklopca s drškom: *frãkun se pritìško rìbu kal se sòli; ukarcãlo bi se ošãndešët dõ štu barìlih prõžnih is katrafundima, frãkama* (DS 2.1.4.)
- frakadûr**, -ûra m G pl. -urìh – četka sa štapom za pranje poda
- frakãt**, -õn impf. (tr. *fracar*, Doria 246; ven. *fracar*, Boerio 285) – pritiskati drvenim pritiskačem, poklopcem s drškom (*frãka*), posoljenu ribu u barilima da što više ribe stane i da izađe iz nje voda, krv i ulje; *Nemûjte pùno meçãt sòli kal frakõte. Sõmo rûku istrëšìte za frakãt, ondã frakõjte nekã se mãnje rìba probjê. Ondã põšli, kal isfrakõte, ondã lipo pošpìte sùl* (DS 2.7.5.); *prì je većinùn bila krûpno sùl, pok je vajãlo tu sùl tuc macavarìjima ìli je prošìjot jërbo bi vëluku žãrno probìlo sãrdëlu kãl se je frakãlo* (PJD-R 71)
- frakãt**, -õn pf. – fig. ukrasti što; *a ispomìnješ se tì kãl mi je onã u fãbriku bìla frakãla jëmper*
- frakõn**, -o, -u pred. -a -o – (o ribi pri soljenju) pritisnut drvenim poklopcem

- (*fraka*) za pritiskanje ribe pri soljenju; *tâ rîba je dobrò frakôna*
- frakônje**, -o n – pritiskanje riba u barilu drvenim poklopcem (*frâka*) pri soljenju
- framašûn**, -ûnâ m G pl. -ûnih (tal. *frammassone*) – 1. mason, slobodni zidar; 2. bezbožnik; *nîti grês u crîkvu, nîti mòliš Bôga, prôvi šî framašûn*
- frânak**, frônko, frônku pred. frônka, frônko) – slobodan; *nî ðbžira kal šî tî frânak* (VF 85:7); *da čes tî biť frânak od lavûra* (VF 71:1)
- Francěška**, -e f – osobno ime; *Francěška je dðbila îme po Frânc Fërdinandu* (Franz Ferdinand nadvojvoda AU Carevine)
- francěški**, -o, -u pred. -o, -u – francuski; *iz kojîh šu onî francěški marinëri pûcoli* (VF 65, 6).
- Francěško**, -e f – Francuska; *štâla šu se trî filozòfa u Francěšku na špjâju i jedôn govðri da nî bôga, dÛrÛgi govðri da jê bôga, a treći govðri da bârz je, a bârz nî (...)* (iz jedne komiške facende)
- Francěž**, -a m – Francuz; *ma pûcodu i nëprijateji, Francëži* (VF 65:5)
- Francëžovi**, -ih pl. tant. – obiteljski nadimak iz Komiže (prezime Bjažević)
- Frâncile**, -eta m – osobno ime Franjo; *štôri Frône Vlâhov iz Dragodîda imòl je sîna kojëga je žvòl Frâncile*
- FrancÛžica**, - f G pl. -ih – Francuzica; *ozenîl še je jelnûn FrancÛžicun*
- frankât** / -ôn pf. – ostaviti prostor, odmaknuti se, zaobići; *âla, nâši, frankôjte pûntu i mâlo žavëšte na vîtar* (LH 13.4.)
- frankât še**, -ôn pf. – 1. osloboditi se; *pòšli dvî ùre frankâli šmo še njih*; 2. udaljiti se; *i ondâ, kâl šmo še frankâli Palagrûze, ondâ šmo izòšli gðri na kuvërtu* (R1 3:81)
- frankôn**, -o –u pred -a -o – oslobođen, odvojen od čega; *frankôjte tî komð ðl žida da mògu čistit*
- frankôvât**, -ðjën impf. – odmicati od čega; *onî šu pðceli frankôvât ormarûn ðl žida*
- franzëta**, -e f G pl. -ih – šiška, pramen kose na čelu; *imòl je lipu franzëtu na celð*
- frâška**, -e f (ven. *frasca*, Boerio 286; tr. *frasco*, Doria 246) – granje, korov; *škÛpi tû frâšku i tûmba je u vu jâmu neka gnjojî žëmju*
- Fratarskû**, -ëga top. – predjel gdje se u komiškoj luci nalazi Jastožera (bazen za jastoge); *to mišto še je prî žvòlo Fratarškû jërbo šu tðti štòli fròtri*
- fratûn**, -ûnâ m G pl. dem. fratuncîn / fratunîć – drvena pločica s drškom za gletanje zida; *fratûn vajð ismocît ù vodu i ondâ is njîn fratunât žid*
- fratûn**, -â, m G pl. -ûnih – šlapa; *obuci fratunë ža po kÛci*
- fratunât**, -ôn impf. – gletati zid; *pðcel je fratunât žide*
- fratunônje**, -o n – gletanje, glačanje svježe nanesene žbuke na zid; *a šâl grê fratunônje židih*
- fravulîn** – (v. fragulîn)
- fregadûr**, G pl. -ih m – velika četka za pranje palube broda; *čâpa fregadûr pok opër kuvërtu* (paluba)
- fregât**, -ôn impf. – prati četkom; *bûta kÛltru u maštîl i takôj še fregât* (VF

- 95:7); *bili su darvèni podì i ženè su vajàle svàku màlo brus̀kìnon fregàt podè*
- fregàzer**, -a m G pl. -ih – rasplinjač, karburator ferala; *vajò promìnit ovì fregàzer jèrbo non feròl slàbo svìti*
- frègula**, -e f G pl. -ih dem. fregulica (tr. *fregola*, Doria 248 – mrvica; rov. *frìga*, Pellizzer) – komadić; *olkìnul je ol bìne frègulu krùha; dòj i mènì frègulicu krùha; frègulicu krùha vārgli / ù kjun (fig. usta) tàko / žalozìt se (PB 32)*
- fremetùn**, -ùnâ m – kukuruz; *je ìmote mùkê (brašno) ol fremetùnâ (VF 52:3)*
- Fremetùn**, -ùnâ m top. – ime lokaliteta u *Komiškej vāli*: *butāli smo mrìže pol Fremetùn*
- fremetunjāca**, -e f – kukuruzno brašno; *iskùholi smo màlo fremetunjāce za obìd*
- frešòda**, -e G pl. -ih f – pokrivač: *I ondā smo dūšli u Molfettu i tāmò smo prinočìli u parzùn. Nìšù non dòli ni frešòdu, nègo na cimènt (R1 4:91)*
- friganjja**, -e f pejor. – prženje hrane; *svāki dòn se je frìgola rìba pok je mènì tà friganjja bìla dodjola*
- frigatānja**, -e n pejor. – prženje hrane; *svāki dòn je bìla frigatānja*
- frigatōnje**, -o n pejor. – prženje hrane; *dodjolo mi je bìlo frigatōnje*
- frìgon**, -o -u pred. -a -o – pržen; *sardèle su frìgone*
- frìgono**, -ega n – prženo (o hrani); *jo ne vòlin frìgono, drāžje mi je kùhono*
- frìgonje**, -o n – prženje; *svāki dòn je bìlo frìgonje*
- frìgot**, -on impf. (tal. *friggere*) – pržiti u ulju; *tād su fābrike većinùn kùpovole sardèle za frìgot i skatulòvāt (LH 9.2.); kako lìgni kàl njun se onò probjiju òci da ne prāško u paršùru kal se frìgo (VF 39:3)*
- frìgot se**, -on impf. – pržiti se; *frìgaju se gìre za obìd; fig. pūj se frìgoj – prijekor nekome*
- frìšk / frìžak**, -o -u pred -a -o – (tr. *fresco*) – 1. svjež, nov, na početku; *vāzel son bìnu frìškega krùha; na Jābuku smo dūšli maištròlèn, frìškin maištròlèn (E2 100); butālo je frìškega jūga (jugo koje je tek zapuhalo); bìlo je frìškega maištròlā po karmì (PMC 318); izòšal je vònka na frìšku āriju; sođili smo ložjè na frìšku zēmju (zemlja koja se nije dovoljno odležala poslije pret-hodnog nasada loze); njèmu je tú jòš frìško rāna; kal bi dūšli u nìku mìšto, nabāvili bi frìškega mēša i krùha (PMC 317); frìško hrònā iz Šplìta non pomālo škaršòjè (PMC 317); vīdili da je šìpa frìškā i vārgli je u kajjèc (PMC 318); kal je ūjutro rìbor dūšal vīdit jāstoge, nìkoliko ih je vèc bìlo krepālo, jer korož onì mòli ždrìb nìšù bìli dòbili frìškega mòra koìko njìn je bìlo potrìba (PMC 319); 2. gladan; *ùn je bìl, parì mi se prilìčno frìžak kal je mògal sve onò izìšt**
- frìškāca**, -e f – G pl. -ih / frìškòc – kasno posoljena riba koja ne može sazreti jer više nema ljetnih vrućina; njezini fileti nisu tamnocrvene boje, već su blijedi; *a rìba ol šetēmbra do otūbra nìkal se ne mòže ucinìt, uvik su frìškāce (LH 8.2.); Ūvik je bìla*

- nôjskùpjo rìba ol žùnja, a friškāce sù bile cinìje. Friškāce se je kāsno prodōvālo. Kojì pùt sù friškāce žnāle oštāt i za drùgu godišće* (DS 2.13.2.)
- frísketāt se**, -ôn impf. – rashlađivati se za velikih vrućina; *a onì se frísketāju ù more; a ún se frísketō na kurēnt ol ārije* (zračna struja)
- frískin** (106) -a m (tr. *freschin*) – 1. neugodan vonj ribe koja nije svježa; *prolij šalāmūru dà me ne ismōci jēr ću smardīt friškīnon* (LH 6.1.); 2. otpaci od ribe (ljuske, krv); *tumba tu gvadānje iz šāke ù more nekā se isperē ol friškīna* (LH 16.3.); *štōri je komīški provērbij: tēško Komīži kal ne vōnjo friškīnon!*; *da je ćutīt vūnj friškīna* (LF 30); *āli vōnka tvicarīja / vōnjo friškīn* (LF 35)
- frīško**, adv. (tr. *fresco*, Doria 249) – 1. nedavno; *a mī smo imāli nōvi novcōti brūd, nōvo jīdra, frīško ucinjēn brūd* (E2 101); *viđi onā dī sù u gomīle frīško naštivōne štīne* (VF 13:5); 3. hladno mjesto: *butāt ù frīško* – staviti na hladno mjesto; u vremenima kada nije bilo hladnjaka, svježe donesena voda korištena je za rashlađivanje pića; 4. prohladno vrijeme: *jōš je bīlo frīško òl noći* (G 15); *jūtruš je frīško* (prohladno)
- fritūra**, -e f – prženje hrane u tavi; pržena hrana; *za obīd će bīt fritūra ol gīr*
- frīž**, -a m G pl. -ih – ogrebotina; *brōkvun je napravīl frīže po žīdū*
- frīžak**, v. frisk
- frīžāt**, -ôn impf. – grepsti; *nemūjte tu frīžāt*
- frīže**, samo u izrazu *fāte fār frīže* – izraz ljutnje, prezira – frigaj se, idi dovraga; *ma viđi tī kojō je vō karōnja, fāte fār frīže*
- frīžera**, -e f G pl. -ih – posuda za tvorničko prženje sardela radi konzerviranja u limenim kutijama; *ondā se je iz jādрана (sušilište ribe u tvornici prije prženja i konzerviranja) nošilo na kūhinju dī se je rību frīgolo u frīžere; ženē bi bile pō šve nōći frīgole šardēle u frīžere*
- frīžeta**, -e f. – proveza rebara barke; *navijte tu po žanōtū i alavīja vēžite za frīžetu* (LH 16.3.); *fōlke sù se i šōgulima aricōvāle za frīžetu* (E2 81); *dī je frīžeta* (LF 57) (v. NG 191, slika 2. 6)
- frīžōnje**, -o n – grebanje; *ovō mi je ol frīžōnjo kāl šon se igrōl is māškun*
- frīžōta**, -e f G pl. -ih – zapas ribe mrežom uz plašenje konopima u kojima su zadjeveni bijeli komadi aloja; *ondā smo napravīli nā Bišovo frīžōtu i ùjoli līpe rībe i žūbacih i pāgarīh*
- frīžōtina**, -e f G pl. – ogrebotina; *a ovōde je nīko frīžōtina*
- frīžulīn**, -a m G pl. -ih ornit. (tr. *frizarin*) – vrsta ptice pjevice (*Fringilla linaria*), jedna od pet koje se love; *lovīli smo u mrīžice gardelīne, faganēle, verdūnē, lugarīne i frīžulīne*
- frōl**, -a -u G pl. – (o ribi) koji je izgubio svježinu; *tā je rība frōla*
- frolāt**, -ôn impf. – izgubiti svježinu; *štāvite rību cīn prī u frīžidēr da ne frolō*
- frōnca**, -e f – sifilis (francuska bolest); *ćapōl je frōncu u kažīn*
- frōncov**, -a -u pred. -a -o – obolio od sifilisa; *ca mē se štrāšīs, kūda* (kao da) *šon frōncov*

- Frône**, -ta m antrop. – Frane, Franjo; *tû mi je prôvjôl pokôjan Frône Dûbra; burba Frône Vlâhov ol Cetîri Grâda prôvjôl mi je kakò je tû bilo kâl sù mu u Dragodîd bile dûšle pol poništru kantât dûše blâga*
- frônko**, adv. – slobodno; *lnò je frônko, nêće žadît mrîža; mišlili sù dâ cêdu pašât frônko* (proći bez posljedica)
- Frônko**, -ta m antrop. – Franko; *pokôjan Frônko je bîl dôbri marangûn*
- frônta**, -e m – 1. ratni front; 2. prepreka; *e, ma ujedônput Jêre njin se izmâkal, probîl je frônt* (VF 48:10)
- frontîn** / fruntîn, -a m G pl. -ih (tr. *frontin*, Doria 250; ven. *frontin*, Boerio 289; *frontin*, Miotto 86) – prednji obod, šilt kape: *Fruftîni ol berîte sù obišeni. Kâl se ne bî bilo ûjolo, bilo bi se potêglo berîtu mâlo nîžje nâ oci, kûda bandîra nâ pul âšpe. Nôn sù berîte bile potêgnute nôše na cûpicu, a fruntîni u âriju kûda prôva ol taljônškega trobâkula* (DS 2.7.4.); *glêdo ga ôn îšpol frontîna u cûdu* (VF 6:3)
- frônza**, -e f G pl. -ih dem. *franžeta*, -e f G pl. -ih (tr. *franza*, Doria 247); resa na tkanini; *naprâvila je kultrîne* (prozorska zavjesa) *na frônže*
- frôtar**, -a m G pl. -ih – fratar; *pâdre Marîn bîl je pûno dôbri frôtar u šâmoštanu nâ Prilovo*
- frôtar**, -a m G pl. -ih dem. *fratric* icht. – riba fratar (*Diplodus vulgaris*); *ûjôl je nîkoliko kônjoc i dvo-trî frôtra*
- frûj**, frûja m – rok trajanja; *mrîža je dûšla û pul frûja, vajò je cûvât nêka non podurò* (potrajati)
- frûšta**, e f G pl. -ih – (ven. *frusta*, Boerio 289); 1. bič 2. udarac radi kažnjanja; *a çapât çes frûstih kal dôma dûjdes*
- frústât**, -ôn impf. (ven. *frustâr*, Boerio, 290) – bičevati; tući koga; u prošlosti javno bičevanje prijestupnika; *žnât çes kal te otâc bûde frústât*
- frústônj**, -ânja m (tr. *frustagno*, Doria 250) – grubo pamučno platno od kojega se šivala radna odjeća; *šasîla sôn travêšu ol frustânja i mùžu gâće za na ložje*
- frût**, -a m G pl. -ih (ven. *fruto*, Boerio 290) – voće, plod voćke; *parvî frût* – prvi plodovi; *za ukrâst parvî frût* – najranije voće (VF 75:1); *frût ol štajûni* – plod koji se bere u pravo vrijeme sazrijevanja; fig. posljedice životne dobi; *bolê ruke, bolê škîna, a ca sê mòže; tû sù frûti ol štajûni*
- frutât**, -ôn impf. (ven. *frutâr*, Boerio 290) – 1. dobro roditi plodom; *ca vè mâšline dobrò frutâju kal se gnjojê i žalîjû*; 2. imati uspjeha; *dobrò njemu frutò, îmo lîpu plôću, îmo imônjo, îmo švêga*
- frutônje**, -o n – blagostanje; *pašala sù vrimenâ frutônjo*
- Fružîn vârtal**, -a m top. – ime lokaliteta na predjelu *Môli Bôdâk* u Komiži
- fruzôta**, -e f G pl. -ih – fružata, način lova ribe mrežom na principu plašenja tako da se na konope kojima se mreža vuče prema kraju stavljaju bijeli listovi aloja čime se plaši riba da ne pobjegne iz zapasa mrežom; *u fružôtu smo užâli ujôt žubâcih nâ Bišovo*
- fûdra**, -e f (ven. *fodra*, Boerio 276) – 1. pdostava na odjeći; *ovâ jakêta îmo*

- lipu carnjènu fùdru*; 2. unutrašnja okomita dužica prozorskog kapka (škure); *izagnjila je fùdra ol škùrih*
- fudrât se**, -ôn – fig. najesti se; *parî se mènì da su se onì dobrò fudrâli*
- fudrât**, -ôn pf. (ven. fodràr) – 1. staviti pdostavu na odjeći; *vajò promînît fùdru ol jakète*; 2. obložiti što zaštitnom oblogom; *vajò dobrò ol nùtra fodrât gušùrnu likadîmun da ne tèce*
- fùdron**, -o -u pred. -ôna -ôno – postavljen finom tkaninom s unutrašnje strane; *jaketa je fudrôna carnjènun fùdron ol švilê*
- fudrôvât**, -jèn impf. – postavljati postavu na odjeći; *sârta je pòcela fudrôvât jakètu*
- fûga**, -e f G pl. -ih – spoj dva fasadna kamena pri gradnji zida; *zabîl je bròkvu u fûgu na židù*; *muratûr (zidar) je napravîl lîpe fûge neka žîd figurô*
- fûga**, -e f pl. -ih – silina: *a niž bôndu rîver onê vodê intrôl je nùtra i onâ fûga, a kâl je hrûplo dôli ôlma se je lètrika izgòšila* (R1 4:95); *tû se je većinûn gorîlo cmîjon jërbo cmîj, kakò jîmo u šèbi špîrita, nôglo dô fûgu* (VF 90:1)
- fugât**, -ôn impf. – (o brodu) posrtati na valovima uzdužno; *brûd je pòcel dobrò fugât*; *dobòta sîmo afugâli brûd kal je deprôva dûšla jelnâ vèlo bòta (afugât – uvući brod pod val, potopiti brod)*
- fugât**, -ôn pf. – oblikovati žbuku spojeva fasadnog kamena pri gradnji zida; *vajò fugât žide neka lîpo figurâju*
- fugêra**, -e f G pl. -ih (ven. foghèra, Boerio 277; foghèra, Miotto 82) – pokretno ložište, obično na brodovima; *ùjoli sîmo ništo rîbe pòk cemo tû ispèc na fugêru*; *mornôr bi užègal ògonj na fugêri* (PMC 317); *jò son se hîtîl na nîko darvâ blîžù fugêre i žâšpol* (PMC 321); *fugêra je bila jelnâ kašeta ol lâte u kojû bišmo bìli nâsuli zòlâ dà bišmo na tèmu mògli nazèc ògonj u brodù*
- fugôn**, -o -u pred. -a -o – popunjeni spojevi fasadnog kamenja pri gradnji zida; *lîpo su fugôni cîli žîdi inkôrton ol bìlega sârbûnâ i jòpna*
- fugôvât**, -jèn impf. – oblikovati spojeve fasadnog kamenja pri gradnji zida; *mêštar je pòcel fugôvât žide*
- fugôvnje**, -o n – oblikovanje žbuke u spojevima fasadnog kamenja pri gradnji zida; *kâl sîmo ugrôdîli žide, sâl pocîmje fugôvnje*
- fûj**, fôja m G pl. fôjih (tr. foio, rov. foio, Pellizzer 379) – 1. list papira; *rîbu je zamotôl u fûj ol kôrte*; 2. *po cîli dôn okričes te fôje* (stranice knjige), *kakò ti ne dodîje*
- fûla** / folâ, -e f – hvala (oblik *fûla* samo u nenaglašenom položaju u sintagmi *fûla bôgu, fûla kûrcu; fûla bôgu i lòju* (prema anegdoti o Solomonovoj sestri i porinuću broda); v. folâ
- fuletât**, -ôn impf. – posipati sumpor *fôlom* (raspršivač za sumpor s miješom radi ispuhivanja); *vajò cin prî fuletât ložjê sùmporon*
- fûlmin**, -a m pl. -ih (*fûlmine*, Boerio 290) – žigica; *I ondâ je (...) oštâvil konjôda na Mòli Barjòk. Šîgûrno ga nî oštâvil is fûlminima da ne mòre dàt nîkakve žnâkove* (R1 5:98); *tû je bilo kako žîla, debelâ kako fûlmin* (VF

- 39:2); *ma ujedônput nîkur je uzêgal fûlmin* (VF 82:13)
- fulminât**, -ôn pf. (ven. *fulminâr*, Boerio 290) – ošinuti munjom, udarcem; *dobrô ga je fulminôl kacôton* (šaka) *u tîkvu* (fig. glava)
- fulminôn**, -o -u – pogođen munjom ili udarcem; *pôl je kakô da ga je grûm fulminôl*
- fulminônt**, -o, -u pred. -a, -o (tr. *fulminante*, Doria 252) – iznenadan, žestok, nagao: *ôli je čapôl kûlap fulminônti* – iznenadni moždani ili srčani udar (VF 88:12)
- fulminônto**, adv. – žestoko, munjevito, impulzivno, euforično; *ûn se ponôšo fulminônto*
- fûma**, -e f G pl. -ih – trenutni osjećaj vrućine, osjećaj karakterističan za žene u klimakteriju; *iznenôdâ mi dûjde fûma i švâ še ispotîn*; vrućina od ljutnje; *čapâla me je fûma kal mi je rêkal ca čê še is mênnon dogodît*; v. *fumôda*
- fumadûr**, -ûrâ m G pl. -ih (ven. *fumadôr*, Boerio 291) – pušač koji previše puši; *ûn je žeštôki fumadûr*
- fumanžija**, -e m G pl. -ih – pušač koji previše puši; *prôvi si fumanžija*
- fumarûša**, -e f G pl. -ih – svijeća uljanica; *švîcâ fumarûša vîši na žîdû ôbo brôkvu* (VF 82:5)
- fumât**, -ôn impf. (tr. *fumar*, Doria 252; ven. *fumâr*, Boerio 291; *fumâr*, Mitotto 86) – pušiti: *kal fûmô, nêce bit môrvti* (VF 21:3); *i tako smo čekoli hôte mâlô rašcerât dâ bišmo mogle pôrtit, navrôcâli u kafetarîju, pîli côrne kafê i fumâli* (PMC 314); *kû je fumôl, važimôl je tobâka* (PJD-R 71); *štôri Meštra Šîbe / sidî u nedîju / na súnce pri mirînu / i fumô pîpu* (PB 46)
- fumôda**, -e f. G pl. -ih – 1. vrsta magle, obično pri zalazu Sunca, kad Sunce ulazi u maglu koja izgleda poput dima; *u Šúnca zôpôd ucinîla še fumôda u pulêntu kojâ žovê vèliku umidècu i jôš vècu kaldûru* (IV 11.8.); 2. osjećaj vrućine žena u klimakteriju; *ovô zôlnjih gôdišc čapôjû me fumôde*
- fumônje**, -o n – pušenje; *cîli živôt še nîšôn mogle ostâvit fumônjo*
- Fumôr**, -a m top. – lokalitet na sjevernoj obali otoka Biševa; *lovîl sôn na usâte iz krâja nâ Bišovo pol Fumôr*
- Fumôr**, -ôrâ m top. – lokalitet na zapadu sjeverne obale otoka Sveca; *butâli smo mrîže Pol Fûmor*
- fumôr**, -ôrâ m G pl. -ôrih dem. fumarîć (ven. *fumar*, Boerio 291) – đimnjak; *ožîren še pul kûc iz kojîh su prî fumôri đîmili* (R2 11:71); *i kako bûra živîže u fumôr* (VF 98:4); *naprâvil je na kuvêrtu bokûn fumarîca; nî pašôl ni minût, fumôr je žadîmil* (PMC 311)
- funcijûn**, -ûni f – služba Božja, crkveni obred, misa; *pôšli funcijûni da ši ôlma dôma dûšal*
- fundâc**, -âca m G pl. -ih (lat. *fundus*, ven. *fondachio*, Boerio 278; tr. *fondaci*, Doria 252; rov. *fundaci*, Pellizzar 393) – talog; *fundâc ol kafê – onâ je gâtala svîtu iz fundâca ol kafê*; fig. *fundâc ol jûdîh* – ljudski ološ
- fûndak**, -a m G pl. -ih – kundak od puške; *fûndak je bîl cîli lîpo izlavurôn, a kâna rekamôna na cvîce* (PMC 313)
- fundamênt** / fundamênat, -a m (ven. *fondamento*, Boerio 278) – temelj; *ubîli bidu kôkota i glôvu mu štâvili*

u fundamēt (VF 1:9); *a kōko še trūdā tīlo za našūt gomīlu / za izdūšt fundamēt* (LF 40)

fundamentōn, -o -u pred. -a -o – biti s dobrim temeljima; *kūca je dobrō fundamentōna*; fig. biti s dobrim osloncem, podlogom, znanjem – *kal ūn prōvje, vīdi še da je ūcen, da je dobrō fundamentōn, da je dōbre škūle pašōl i pūno u životū proštil*

fundāt, -ōn pf. – osnovati, utemeljiti; *fābriku je fundōl bōrba Jōko Mārdešić ca šu ga zvoli Vīščica* (PMC 317)

fundāt, -ōn pf. (tr. *fondar*, Doria 242; ven. *fundār*, Boerio 278) – potopiti: *domīštil son še da me ne mōredu fundāt na dnō* (VF 74:6); *fundāt će mi glōvu unūtra* (VF 96:7); *fōnda* – imper. *fōnda šīdro* (*fondo l'ancora!*, VM 71)

fundāt še, -ōn pf. – ići u dubinu; *pōk son je omōštīl u kōrku* (mrežu) *i pomocīl ū more neka bōje žaskūri da jaglīca ne špaventō* (plašiti se) *i ne fundō še* (krene prema dnu) (LH 15.1.)

fundifēr, -ēra, -a m – žica; *dobrō avertījte na gōše da ti nī kojō palicā ili cō fundifēra* (LH 15.1.)

fundōn, -o -u pred. -a -o – potopljen na dno; *brūd je fundōn nāšri kūlfa*; *šīdro je fundōno u dubokō*

fundōvāt, -jēn impf. – potapati; *kal je bīl Bōj pol Vīšēn mijōr ošanštu šeždešēt i šēšte, nāši šu fundōvāli taljōnske brōde*

fundōvōnje, -o n – potapanje; *kal šu nāši pogodīli Re d'Italiu, pōcelo je nježīnu fundōvōnje kol Okjūcine*

funtōna, -e f G pl. -ih (ven. *fontàna* – fontana, Boerio 279); *u Komīžu je bīla funtōna na Škōrū*

fūrba, -e f m G pl. -ih – lukava osoba; *ūn je vèlo fūrba, poznājen ga jō dobrō*

furbačūn, -ūnā m G pl. -ūnih (tr. *fur-bacion*, Doria 253; *furbačion*, Miotto 86) – prevarant, lažljivac, lukavac; *nē znoš tī kojī je ūn furbačūn*

furbarija, -e f G pl. -ih (ven. *furbaria*, Boerio 291; rov. *furbareia*, Pellizzer 396; *furbaria*, Miotto 86) – spletka, lagarija; *dođijole šu mi vēj njegōve furbarije*

fūrbašt, -o, -u, pred. -a, -o – lukav; *ūvik glēdoj da ti vōrh ol ūdice oštāne vōnka dā še rāžina prī žadije jer onā je pūno fūrbašto rība pok obrīje* (skine mamac a da se ne ulovi) (LH 18.1.)

fūrbašto, adv. – lukavo; *āli kakō je ūn to nījma fūrbašto isprōvjōl dā šu mu švī povīrovoli*

fūrbo, -ota m G pl. -ih (ven. *furbo*, Boerio 291) – lukava osoba; *ūn je fūrbo, kū gā nē zno, škūpo bi ga prōdol*

fūrca, -e f pl. -ih (ven. *forza*, Boerio 284) – snaga; *a jō son še pōcel penjāt, en ti bōga, a fūrca son imōl, āšti bōga* (R1 4:95); *i ondā je dōl malo vēce fūrce, a onā mākina kal njuj dōš vēce fūrce, tukō njuj dāt vēce vodē da je hlōdi* (R1 5:98); *āla, žakocōj je žā glovu da nīmo fūrce* (LH 18.4.); *tāta je žavēžal bōje i cūtīl son mu fūrca ol rūk* (13); *tāta je vožīl ištun fūrcaun* (G 17); *vajālo je imāt fūrce* (E2 107); poslovice: *vēce vrīdi i pāmeti ūnca nēgo od lijūnā fūrca* (P 70); *dūšlo bi še na pēt vēšol švīn fūrcaun na krōj i hītilo cīmu i agvantālo brūd* (E2

127); *a đigod bi pùklo švè ol fūrce rībe i kurènta* (E2 141); *ma vèliko je fūrca vodè* (VF 41:3); *Palagrūza ĩspri prōve / da je fūrce, da je bōve* (LF 33); *vèče kōmpa nègo fūrce* (više ima polja za kopanje nego snage) (PB 32)

furèšt, -a m G pl. -ih (tr. *foresto*, Doria 243; ven. *forestièr* Boerio 281) – 1. stranac; *Škùlor še je uvīril da je tū nīki furèšt ca nè žno po nāšu* (VF 78:7); *sèga līta bilo je pūno furèštih*; 2. igraća karta, as u igri *brīškula* koji je drugačije vrste (boje) od one u kojoj se igra (*kūpa, dinōra, spōda, baštōna*); u igri *brīškule furèšt* je as s oznakom koja nije *brīškula*; npr. ako je *brīškula kupa*, onda je *furèšt – jāš ol dinōrih, jāš ol baštōnih i jāš ol spōdih; da đī še tū mōre igrāt furèšta, da je bōje bilo igrāt līšo* (VF 82:3)

furèšta, e f G pl. -ih – 1. strankinja; 2. žena povremeno zaposlena u tvornici sardina; *Kako furèšte mī šmo u fābriku lavurāle nōjgore pošlè. Žīmi bišmo čistili ventrōm šmārznutuj rībi, čistili šmo palamīde, tūnjè, bila je žīmā, štūdeno, pol nōhte je ujīdālo. A līti šmo nošile kašète nā glovu ol brōdih, pò dvi kašète nā glovu, a onā karvetīna ti še cīdi po rōbi i ondā sporkā ĩdeš pūl doma na marēndu.*

fureštarīja, -e f pejor. (ven. *forestaria* Boerio 281) – masa turista; *pūno je sèga līta ovè fureštarīje po Komīži*

furèšti, -o, -u pred. -a, -o – koji je stran: *drūštveni žīvōt je bīl bogāt; bilo je pūno furèštèga švīta* (VF 2.7.5.)

fureštōm, -āma m pejor. – masa turista; *kal će vèč holcāt ovī fureštōm ĩz Komīže*

furijanèt, -a m G pl. -ih – povjetarac (LAM2 116); *bīlo je bokūn furijanèta, kakò ĩz jūšt*

furijūz, -o -u pred. –a -o – ljutit, bijesan, furiozan, mahnit; *jō nīšōn vīdil tāko furijūžega covīka kakò ca ũn žnō bīt*

furkèta, -e f G pl -ih (tr. *forcheta*, Doria 243); ven. *forchèta*, Boerio 281) – ukosnica; *onā bi furkètami vlōše fermāla*

furkōda, -e f G pl. -ih (ven. *forcada*) – rašljasta motka za formiranje sušilišta za mreže (*šterālo*) na način što se *furkodama* podigne od tla horizontalno položeni jarbol ili lantine; dvije *furkōde* drže jarbol, *baštūn* i *lantīnu* na svakom kraju i sprječavaju kretanje lijevo-desno, a po jedna je poduprta o krajeve postavljenih motki da spriječe pomicanje naprijed-natrag; *đigod bi še bilo dūšlo na rambōj, u šūkob, kāl bi bīli vožīli jedōn do drūgega pōk bi še bilo đigod i šlomīlo vešlō i prītilo furkōdami* (DS 2.3.); *nōjveće je bilo švdjojōnjo radi šterol; tāl šu še lomīle furkōde, ražvolīvāla šterāla* (DS 5.4.); *ūzme še jedōn kavalèt za štāvit jelnū glōvu, a na drūgu glōvu dvī furkōde* (TS str. 37); *sōhe, māce i furkōde* (LF 27); *ol kojèga še drīva cinè furkōde* (LF 57); *u gajètu je mōral bīt bujūl, šēsula za šekōnje, furkōde za šterālo* (PJD-R 71)

Furkōde / Pol Furkōde, -ih f pl. tant. top. – naziv lokaliteta na sjevernoj obali *Mōle Palagrūze*, na istoku sjeverne obale hridi *Kāmik ol Tarmuntōne*; naziv je nastao po događaju koji se zbilo u 17. stoljeću kada su se na tom mjestu

zbog prava ribolova potukli talijanski i komiški ribari, kojom prilikom su komiški ribari uspjeli potjerati Talijane oštetivši im brodove *furkôdima* (drvene rašlje za sušenje mreža); *tû mîšto je upâmećeno po tĕmu ca šu tōti Komîžoni napâli taljōnske rîbore i furkôdima njin šundrâli brōde tâko da šu Taljōni ũtekli ċa i vĕj ol tâd nîšŭ hōli na Palagrûžu; po tĕmu še tû mîšto žovĕ Pol Furkōde* (LH str. 233); »Kako su Puljizi prisvajali sebi pravo da tamo ribare, došlo je do sukoba, i Komižani su istjerali Puljize sa tih položaja na Palagruži. Ali, jer je Palagruža udaljena toliko od Visa i Hvara, lađe su, njih do preko stotinu, polazile zajedno tamo da se mogu zajednički braniti od gusara. Taj lov ne samo da ne šteti državne prihode, nego ih povećava uvelike, jer Komižani donose u Komižu ulovljenu ribu. Pored toga oni čuvaju stražu na tom udaljenom otoku i obavještavaju ratnu mornaricu i vlasti o eventualnoj pojavi neprijateljskog brodoglavca«⁹; *nîkur mi ne mōre rĕċ dî je Kanōnik / ni šîka ol Galijûle / dî je Argûtula / ni dî šu Furkōde* (LF 6)

Fūrlanovi, -ih pl. tant. antrop. – obiteljski nadimak (prema ven. *Furlan*, od *Friulano*, iz sjeveroistočne talijanske pokrajine Friuli)

furlôna, -e f (tal. *furlana*) – vrsta starinskog plesa; *tōncoli šmo mî, kal šmo bili mlōdi i furlōnu i ceciljōnu i po rîbaršku, a šâl je dafōra i hodî*

furnĕl, -ĕla m G pl -ih – prijenosna pećica (LAM2 117)

furnitûra, -e f pl. -ih – kućni namještaj; *jō šon mu i kûċu kûpîl i furnitûru* (R1 2:77)

furtûna, -e f G pl. -ih (ven. *fortuna*, Boerio 284; *fortuna*, Miotto 82); »Termin se pojavljuje u 14. st. u Italiji; od 16. st. postaje panmediteranizam i internacionalan; distribucija: ven. *fortuna*, arab. *fartana* / *fartûna*, mal. *fortûna*; alg. *fartûna* eg. *furtĕna* / *fartûna*, tur. *fortuna* grĉ. *φουρτὺνα*« (LFL 19) – oluja na moru, jako uzburkano more; *bîlo je lîpega mōra ol jŭga, ne vĕliko furtûna, âli dobrō je đimilo* (R2 9:61); *kal bi bile vĕlike furtûne i kâl bi še jîdrilo u karmû, šōrtiju šōtovĕnto tukâlo je pōlpuno pūštî, a trōcu ċapât šōtovĕnto tâko da jōrbul stojî prema dvî šōrtije ol prōve* (DS 2.2.3.); *tōti še mōre îžmeju Kožjōkâ i krâja štôt brōdon i po furtûni jŭga* (TS top. 117); *kâl šu iz Palagrûže po furtûni burdižâli pul Komîže* (LF 42); izrazi: *krešîjĕ furtûna* (povećava se, pojačava se) – *kal krešîjĕ Mîsec, krešîjĕ i furtûna* (IV str. 11.); *furtûna dûlnjega vrîmena* (jak vjetar iz nekog pravca od SSI do Z) – *kal je furtûna dûlnjega vrîmena, a ôstar nĕċe da recevî* (južni obzor ne privuĉe ciruse), *ondâ še recĕ: šûha vĕle* (IV 1.1.); *furtûna jŭga* – *furtûna je jŭga* (IV 8.4.); *vĕliko furtûna, štrōmbo furtûna* (nagla, jaka) – *nĕċe bît vĕlikih, štrōmbih furtûnih* (IV 13. 12.); *kal*

⁹ Grga Novak, Dokumenti za povijest ribarstva na istočnoj obali Jadranskoga mora, JAZU, Zagreb 1952, str. 79.

je vèliko furtûna iz ôstroširòka (JJI), špîla ol Balûnâ nâ Bišovo ispuhùje slòp i do pedesêt metrih u âriju (Mordra spilja izbacuje van, pod snažnim pritiskom mora kroz otvor na stijeni, mlazove kapljica mora) (IV 16.12.); u furtûnu nùj je ròta (SV 6); sòmo oštâvite šantînu ol tràštana lîberu i ol primê da se mòže šekât ako noš çapò furtûna (6.1.); i, šâl âko je marête, âko je furtûna, perikulo je dà te (brod) ne razbìje òbo zòlò (19.4.); poslovice: kal kreštjè Mîsec, kreštjè i furtûna (P 408); u primâlice dohòde vîle iz Velèbita kupât se na Jâbuku i tú onè žaljû i gojè otè garîfule; tû se ne smî brât jer toliči kojî su garîfule bròli provâli šu furtûne (E2 98); i druđi dòn furtûna i trèçu nûc furtûna (E2 100) (v. LF-FNT 17)

furtunòl, v. fortunòl

fuškajîca, -e f. G pl. -ih / fuškajîc – slaba vidljivost, izmaglica; pûhât èe dûlnju vrîme jèr šu jugâ većinûn širòkolevònti (ESE) is fuškajîcima bèž dažjâ (IV 22.12.); òpet mlîcic lîtnje fuškajîce (G 17); fuškajîce je neštâlo pok se je vîdilo dalekò (G 19); makajîca / fuškajîca / kalîžina / i kaldûra (LH 17)

fuškajîcina, -e f. G pl. -ih augm. od fuškajîca – izmaglica, slaba vidljivost na moru; švè šu fuškajîcine iz dóna u dòn; jedvâ se prožîro Bišovo od ovò fuškajîcinih

fùsko, adv. – (rov. *fusco*) biti magleno, slabo vidljivo; po vaš dòn je fùsko, jedvâ se vîdi nâ štu metrih

fuštôn, -a m (ven. *fustagno*, Boerio 292) – dugačka naborana suknja (do članka); kal bi se ženške kòrâle, zamîcole bi ròge jelnâ druđuj, dvîzola fuštòne i kòtule, pleškâle se po gužîcima (LH 21.2.); a onâ ti bûšt na šèbi i fuštôn (26, 2); imâle šu pòlsuknju, šûknju i fuštôn dòle do tlehâ (VF 89:1); poslovice: Grûbo je kal covîk obûce fuštôn (kad je muškarac podložan ženi); kal šu pûl peçi hodîle, bìle bi is jelnûn rûkûn dòržâle dàšku, a druđu bi rûku dòržâle u propûr ol fuštòna i is otûn rûkûn cinîle ròge dà njin se zlé jòci ne uvîšce, dà njin tûsto lîpo iskîšne PJD-R 71)

futûda, -e f – ništavnost, ništarija; samo u izrazu *pòrka futûda*; ma vîdi tî kojâ je ûn pòrka futûda

fûž, a m G pl. -ih – vrat sidra na čijem je kraju anel (alka za vezivanje sidrenog užeta); na dûlnjemu krâju ol fûža šu mâre, a na krâju švâke mâre ja pâta da šîdro bòje daržî kâl se žakopò u lnò

Fûž, Fûžâ m top. – more između hridi Galijûla i Palagrûze; lovîli šmo kònjce u Fûžû na Palagrûzu; jelnâ bòrka ù pul Fûžâ lðvi na kònjce (LH 236)

fùžbal, -a m (njem. *Fusbal*) – fudbal, nogomet; onî nâš mlâji pûno vòli igrât fùžbal

Popis citirane referentne literature

Boerio	Giuseppe Boerio	1956.	Dizionario del dialetto veneziano, seconda edizione	Premiata tipografia di Giovanni Cechini edit.	Broj stranice
VM	Enrico Rosamani	1975.	Vocabolario Marinaresco Giuliano - Dalmata	Casa editrice Leo S. Olshcki, Firenca	Broj stranice
Vidović	Radovan Vidović	1982.	Pomorska terminologija i pomorske tradicije – Rječnik C – F	Čakavska rič 1-2. str. 145 – 185, Književni krug Split	Broj stranice
PR	Radovan Vidović	1984.	Pomorski rječnik	Logos, Split	Broj stranice
Miotto	Luigi Miotto	1984.	Vocabolario del dialetto veneto-dalmata	Edizioni LINT, Trieste	Broj stranice
Doria	Mario Doria	1987.	Grande dizionario del dialetto triestino, storico etimologico fraseologico	Edizione »Il Meridiano«, Trieste	Broj stranice
LFL	Kahane, H. & R., Tietze, A. (1988.)	1988.	The Lingua Franca in the Levant. Turkish Nautical Terms of Italian and Greek Origin	ABC Kitabevi A.S., Istanbul, Ankara, Izmir	Broj stranice
Pellizzer	Antonio i Giovanni Pellizzer	1992.	Vocabolario del dialetto di Rovigno d'Istria I	Unione Istriana – Fiume, Università popolare di Trieste	Broj stranice

Roki	Andro Roki Fortunato	1997.	Libar viskiga jazika	Libar Publishing Toronto	Broj stranice
VinjaJE	Vojmir Vinja	1998	Jadranske etimologije – Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku, knjiga I. A - H	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Školska knjiga, Zagreb	Broj stranice
KD-A	J. Božanić	2006	Komiški dikcionar A	Čakavska rič XXXV br. 1-2, pp. 5 - 50	
KD-B	J. Božanić	2008	Komiški dikcionar B	Čakavska rič, XXXVI, br. 1-2.	
LF-FNT	J. Božanić	2007	Lingua franca in the Dalmatian fishing and nautical terminology	Wessex Institute of Technology Conference Repairs and Maintenance of Heritage Architecture X, Prag 4 – 7 srpnja 2007. pp. 11 - 22	
VS	J. Božanić	2019.	Vernakularna stilistika	Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Književni krug, Split, Katedra čakavskog sabora, Split	Broj stranice

DICTIONARY OF KOMIŽA C-F

Summary

The author of the text, as the bearer of intangible cultural heritage »Viški cokavski govori« (declared in 2017 by the Ministry of Culture of the Republic of Croatia) publishes the »Komiški dictionar C - F« as a result of the continuation of the research project started in 1999, 23 years ago, within a scientific work program in the Vis Archipelago Geopark included in the UNESCO Global Geopark Network. In accordance with the 2003 UNESCO Paris Convention, which placed the language at the top of the list of intangible cultural heritage, with this work we want to contribute to the preservation of the island of Vis' ancient language, which in its lexicon preserves the linguistic sediments of past centuries, and in which the proto-Slavic linguistic archaism merges with the Mediterranean linguistic influences, primarily Dalmatian, southern Italian, Venetian and Greek language. It is also a unique example in the vast Slavic world, stretching from Vladivostok to the Adriatic, that a Croatian Chakavian language came into such close contact with Mediterranean idioms from Gibraltar to the Black Sea, and that within that Chakavian Croatian language, the speech of Komiža, probably due to its unique fishing history on the eastern shores of the Adriatic Sea, is probably the richest in maritime idioms inherited from the Mediterranean linguistic universe. In his collection of lexical material, the author covered almost all areas of Komiža life practice, numerous traditional trades and crafts, agriculture, winemaking, viticulture, fishing, shipbuilding, nomenclature of the traditional house and traditional ship, interpersonal relations, customs, exterior and interior spaces, rural and urban environment, natural phenomena, weather forecast, etc. The author also excerpted the lexicon from recorded oral stories (*facendi*) that he has been researching on the island of Vis for fifty years. The author paid special attention to the maritime culture as the basis of the existence of this insular organic community. It is precisely this segment of the overall culture of Komiža that is lexically the richest and the most preserved at the moment. In the maritime cultural heritage of Komiža, the author found an extremely rich source of lexicon inherited mostly from the Dalmatian and South Italian, Venetian and the widest Mediterranean cultural and civilization circle. The dictionary of Komiža should round off the long-term research work on the lexicon of the island of Vis, considering that in 1997 a unique dictionary of a local language was published in Croatian lexicography, and that is the *Libar viskiga jazika* by Andrija Roki Fortunato (Andro Roki Fortunato). This is an important fact considering that the Ministry of Culture of the Republic of Croatia has protected the »Cokavski govori otoka Visa« (Chakavian speeches of the island of Vis) as a national cultural heritage.

Key words: *Komiža; dialect; lexicon; dictionary; island of Vis*

IL DIZIONARIO C – F DI COMISA

Riassunto

L'autore di questo testo, come promotore del bene culturale nazionale »Parlate ciacave di Vis«, dichiarato tale nel 2017 dal Ministero per la cultura della Repubblica di Croazia, pubblica qui il »Dizionario C – F di Comisa« come risultato della continuazione del progetto di ricerca iniziato nel 1999, 23 anni fa, e incluso nell'UNESCO Global Geopark Network con il suo programma scientifico nel Geoparco dell'arcipelago di Vis. Conformemente alla Convenzione di Parigi dell'UNESCO del 2003, che ha collocato la lingua al primo posto della lista dei beni culturali immateriali, con questo lavoro intendiamo contribuire alla tutela di una antica parlata dell'isola di Vis che tramanda nel suo lessico i sedimenti linguistici dei secoli passati, nei quali la lingua arcaica preslava si fonde con le influenze linguistiche mediterranee, in primo luogo il dalmata, l'italico meridionale, il veneziano e il greco. Si tratta di un esempio unico nell'immenso mondo slavo, che si estende da Vladivostok all'Adriatico, che una lingua croata, ciacava, sia giunta a un contatto così ravvicinato con gli idiomi mediterranei da Gibilterra al Mar Nero, e all'interno della lingua croata, ciacava, la parlata comisana, è probabilmente per l'unicità della sua storia marinara sulle coste orientali dell'Adriatico, la più ricca di marittimismi ereditati dall'universo marittimo mediterraneo. Nella sua raccolta del materiale lessicale l'autore ha compreso tutti i campi della prassi quotidiana di Comisa, i numerosi mestieri e arti tradizionali, l'agricoltura, la vinificazione, la viticoltura, la pesca, la costruzione navale, la nomenclatura della casa tradizionale e della barca tradizionale, i rapporti interpersonali, le usanze, gli spazi interni ed esterni, gli ambienti urbani e rurali, i fenomeni naturali, le previsioni del tempo, ecc.. L'autore ha anche estratto il lessico delle narrazioni orali trascritte (facendi) nel corso di una ricerca cinquantennale sull'isola di Vis. Un'attenzione particolare è stata dedicata dall'autore alla cultura marittima come fondamento dell'esistenza di questa comunità insulare organica. Proprio questo segmento della cultura complessiva di Comisa è il più ricco lessicalmente e anche quello che si è meglio tramandato a tuttoggi. Nel patrimonio culturale marittimo di Comisa l'autore ha trovato una ricca fonte lessicale ereditata in gran parte dal dalmata, dall'italico meridionale, dal veneziano e dalla più ampia cerchia culturale e civilizzatrice mediterranea. Con il Dizionario di Comisa dovrebbe concludersi la pluriennale attività di ricerca sul lessico dell'isola di Vis considerato che nel 1997 è stato pubblicato nella lessicografia croata l'originale vocabolario di un parlante locale, *Libar viskiga jazika* - Il libro della parlata di Vis di Andro Roki Fortunato (Andrija Roki Fortunato). Si tratta di un evento importante considerato anche che il Ministero per la Repubblica di Croazia ha posto sotto tutela »Čakavske govore otoka Visa« - »Le parlate ciacave dell'isola di Vis« come bene culturale nazionale.

Parole chiave: *Comisa; dialetto; lessico; vocabolario; isola di Vis*